

संत नामदेव गाथा

खंड तिसरा

अभंग गाथा

संत नामदेव

ई साहित्य प्रतिष्ठान

हे पुस्तक प्रताधिकारमुक्त असून आपण
जास्तीत जास्त लोकांपर्यंत याचा प्रसार
करावा

ही विनंती

-

ई साहित्य प्रतिष्ठान

१०६७. विठ्ठल आमुचें सुखाचें जीवन । विठ्ठल स्मरण प्रेमपान्हा । १ ।
 विठ्ठलचि ध्यावों विठ्ठलचि गावों । विठ्ठलचि पाहों सर्वाभूर्ती । २ ।
 विठ्ठला परतें न दिसे सर्वथा । कल्प येतां जातां गर्भवास । ३ ।
 नाम म्हणे चिर्ती आहे सुखरूप । संकल्प विकल्प मावळती । ४ ।
 १०६८. अ. साठी घडीमाजी । एक वेर्ची देवकार्जी । १ ।
 आराणूक सारूनि कार्जी । सर्वभावें केशव पूजी । २ ।
 हेंचि भक्तीचे लक्षण । संतोषला नारायण । ३ ।
 कोटिकुळें पावन तुर्झी । नामा म्हणे भाक माझी । ४ ।

❖ श्री तुळसी विवाह, कार्तिक शुद्ध द्वादशी श्री तुळसी माहात्म्य ❖

१०६९. तुळसीविण ज्याचें घर । तें तंव जाणावें अघोर ।
 तेथें वसती यम किंकर । आज्ञा आहे म्हणोनि । १ ।
 तुळसीवृंदावन ज्याचे घरी । त्यासी प्रसन्न श्रीहरी ।
 जें वर्जिलें यमकिंकरी । आज्ञा आहे म्हणोनि । २ ।
 तुळसीवृंदावना । जे करिती प्रदक्षणा ।
 अंतकाळी होतां स्मरण । जन्ममरण नाहीं नामा म्हणे । ३ ।
 १०७०. तुळशीवृंदावन दर्शन । त्यासी वैकुंठी गमन ।
 लटिकें म्हणे कोण । त्यासी आण केशवाची । १ ।
 तुळसीमाळा घाली गळां । त्या भेटे घनसांवळा ।
 चतुर्भुज सहित कमळा । केशिराज प्रत्यक्ष । २ ।
 तुळसीरोपा घाली उदक । त्याचे हरती महादोष ।
 ब्रह्मादिकां न कळे निःशेष । जन्ममरण त्या नाहीं । ३ ।
 तुळसीची देवा बहु प्रीती । आणिक पुष्पें न लागती ।
 नामा म्हणे जी श्रीपति । हेचि भक्ति द्यावी मज । ४ ।

१०७१. तुळसी पुष्पांहुनि आगळी । वृंदावर्नी ते मिरवली ।
 देवें मस्तकीं वंदिली । वंद्य झाली तिहीं लोकां । १ ।
 तुळसी वंदावी माउली । अरे हे संतांची साउली ।
 तुळसीपार्सी वनमाळी । सदा रहात असे । २ ।
 तुळसी दळ भूमीवरी पडिलें । तें जरी मस्तकीं वंदिलें ।
 कोटी तीर्थस्नान केलें । एवढें फळ नामा म्हणे । ३ ।
१०७२. उभें वृंदावन जयाचिये द्वारीं । होय तो श्रीहरि प्रसन्न त्या । १ ।
 तुळसीचें रोप लावील जो आणोनि । तया चक्रपाणि न विसंबे । २ ।
 तुळसीचें काष्ठ जपमाळ करी । तयासि श्रीहरि प्रसन्न तो । ३ ।
 तुळसीची कीर्ति अगाध पै आहे । पंढरीसि पाहे म्हणे नामा । ४ ।
१०७३. विष्णूचें सेवन जये गांवी पूजा । नित्य तया द्विजा समारंभु । १ ।
 घरीं वृंदावन नित्य अन्नदान । श्रीकृष्ण आपण तेथें असे । २ ।
 ऐसी ध्यानगती विष्णूचें पूजन । तयासि पतन नाहीं नाहीं । ३ ।
 नामा म्हणे करा विष्णुकथा नित्य । रामनाम सत्य वचन धरा । ४ ।
१०७४. उठोनियां प्रातःकाळीं । तुळस वंदावी माउली ।
 तुळस संतांची साउली । मुगुटीं वाहिली विष्णूनें । १ ।
 तुळस असे ज्याचे द्वारीं । लक्ष्मी वसे त्याचे घरीं ।
 येवोनि श्रीहरि । क्रिडा करी स्वानंदें । २ ।
 तुळसीसी मंजुरा येतां । पळ सुटे यमदूतां ।
 अद्वैत तुळस कृष्ण स्मरतां । नासे दुरित चित्ताचें । ३ ।
 जे जे तुळसी घालिती उदक । ते नर पावती ब्रह्मसुख ।
 नामा म्हणे पंढरिनायक । तुळसी जवळी उभा असे । ४ ।
१०७५. तुळसीची सेवा घडे । रंगमाळा घालूं सडे । १ ।
 शूत न येती तयाकडे । हरिनामाची घरटी पडे । २ ।
 नामा म्हणे हरि एवढें । ब्रह्म वृंदावर्नी सांपडे । ३ ।

१०७६. फुकाचिया तुळसी वहारे । ध्रुवासारिखें पद मागारे । १ ।
एका विठ्ठला शरण जारे । जन्म वायां कां दवडारे । २ ।
नामा म्हणे हा देवो पहा रे । विठ्ठल भक्तांचा ऋणियारे । ३ ।

१०७७. तुळसीचें हत्यार । वृंदावन दुर्ग थोर । १ ।
तुळसीच्या दळीं । यम जिंकिला महाबळी । २ ।
नामा म्हणे बळि रे बळी । विठ्ठल आमुचा भुजबळी । ३ ।

१०७८. एक वाहूं तुळसीपत्र । तें देवासी प्रीय होत । १ ।
रखुमाईनें देव । सोडविला कृष्णराव । २ ।
नामा म्हणे पूर्ण होती । प्राप्त राधिकेचा पती । ३ ।

‘युगे अष्टावीसे’ ‘जन्मता पांडुरंगे’ आरती म्हणावी.

तुळसी महात्म्याचे आद्य उद्गाते संत नामदेव आहेत.

❖ श्री गीता जयंती मार्गशीर्ष शुद्ध एकादशी ❖

१०७९. गीता हेचि गंगा गुहाभाव पै गा । नाम हेंचि जगा सोडवण । १ ।
सर्व ब्रह्म हरी सांगतसे मुरारी । विश्वरूप श्रीहरी आपण झाला । २ ।
उपदेश अर्जुना जनीं जनार्दना । अखंड भावना भूतदया । ३ ।
नामा म्हणे सर्व आहे हाचि देव । उदार माधव सर्वाभूर्ती । ४ ।

१०८०. गीता गीता म्हणतां पापा होय नाश । कैवल्यही त्यास प्राप्त होय । १ ।
गीतेचीं अक्षरें पडतां श्रवणीं । जाय तत्क्षणी भवभय । २ ।
एक एका श्लोकीं कोटी अश्वमेध । पुण्यही अगाध म्हणतां गीता । ३ ।
नामा म्हणे गीता नित्य जो वाचिता । तयाच्या सुकृता पार नाहीं । ४ ।

१०८१. गीता गीता गीता त्रिवार बोलतां । पाप जाय तत्वता मोक्ष जोडे । १ ।
गीतेचा महिमा बोलवेना वाचे । बंधने जीवाची दूर होती । २ ।
एक एक अक्षर कोटी अश्वमेध । फळ हें प्रसिद्ध पुराणोक्त । ३ ।

एकची तो श्लोक वाचिलिया नेमें । अंतीं परमधाम प्राप्त होय । ४ ।
 नामा म्हणे गीता संपूर्ण वाचितां । लाभ त्याचे आर्ता बोलवेना । ५ ।
 १०८२. ज्ञानराज माझी योग्यांची माउली । जेणें निगमवल्लि प्रगट केली । १ ।
 गीता अलंकार नाम ज्ञानेश्वरी । ब्रह्मानंदलहरी प्रगट केली । २ ।
 अध्यात्म विद्येचें दाविलेंसें रूप । चैतन्याचा दीप उजळिला । ३ ।
 छपन्न भाषेचा केलासे गौरव । भवार्णवीं नांव उभारिली । ४ ।
 श्रवणाचे मिषें बैसावें येऊनि । साम्राज्य भुवर्नी सुखी नांदे । ५ ।
 नामा म्हणे ग्रंथ श्रेष्ठ ज्ञानदेवी । एक तरी ओंवी अनुभवावी । ६ ।

१०८३. वेदाचे जे सार ते हे भगवद्गीता । त्याचा अर्थ चित्ता असो द्यावा । १ ।
 संस्कृत भाषण जगासी कळेना । म्हणोनि नारायणा संकट पडले । २ ।
 देवाजीने तेव्हां धरिला अवतार । म्हणती ज्ञानेश्वर तया लागी । ३ ।
 गीता शोधोनिया अर्थ जो काढिला । ग्रंथ आरंभिला ज्ञानेश्वरी । ४ ।
 ज्ञानेश्वरी ग्रंथ साराचेही सार । फोडिले भांडार वैकुंठीचे । ५ ।
 नामा म्हणे माझा ज्ञानराज प्राण । तयाचे चरण वंदीन मी । ६ ।

‘युगे अष्टावीसे’ ‘जन्मता पांडुरंगे’ या आरत्या म्हणाव्या व उपसंहार करावा.

❀ श्री महाशिवरात्र कथा व हरिहर ऐक्य, माघ वद्य त्रयोदशी ❀

१०८४. कैलासीचा देव भोळा चक्रवर्ती । पार्वतीचा पति योगिराज । १ ।
 तयाचिया पाया माझे दंडवत । घडो आणि प्रीत जडो नामीं । २ ।
 जटाजूट गंगा अर्धचंद्र भाळीं । तिजा नेत्रज्वाळी जात वेद । ३ ।
 कंठी काळकूट डौर त्रिशूळ हातीं । सर्वांगीं विभूति शोभतसे । ४ ।
 गळां रूंडमाळा खापर हस्तकीं । रामनाम मुखीं सर्वकाळ । ५ ।
 व्याघ्रचर्मधारी स्मशानीं राहिला । संगें भूतमेळा विराजित । ६ ।
 नामा म्हणे नामें नासोनियां पाप । करीं सुखरूप भक्तांलागीं । ७ ।

१०८५. डंवरला गिरी कैलास ढवळा । सिंहासन ज्याला ढवळेची । १ ।
 पाहतां पाहतां निवाले लोचन । भव्य ज्याचें ध्यान एकरूप । २ ।
 ढवळा सर्वांगी देव तो आपण । लेडला भूषण तेंहि तैसे । ३ ।
 पर्वताची बाळा पार्वती ढवळी । अर्धांगी शोभली एकरूप । ४ ।
 सर्वांगी लाविली ढवळी विभूती । माळा विराजती स्फटिकाच्या । ५ ।
 पांढरिया जटेमध्ये गंगा आहे श्वेत । गळ्यांत शोभत श्वेत सर्प । ६ ।
 शंखपाळ श्रवणें कुंडलें ढवळीं । देखतां भूतळीं दुजा नाहीं । ७ ।
 नामा म्हणे ऐसें दाऊनियां ध्यान । भाविकाचें मन तोषवित । ८ ।

१०८६. एके दिनीं रत्नसिंहासनावरी । कैसा त्रिपुरारी शोभतसे । १ ।
 सांगों जातां चान्ही वाचा विसांवती । तेथें माझी मति काय सांगों । २ ।
 वामभागीं साजे सुंदरी भवानी । सिद्ध ऋषि मुनि करिती सेवा । ३ ।
 नारद तुंबर गर्जती गायन । तेथें कर जोडोन उभे देव । ४ ।
 गणेश शण्मुख ढाळिती चामरें । रिद्धिसिद्धि द्वार राखिताती । ५ ।
 नामाचा गजर मृदंगाची घाई । पाहाती नवाई ब्रह्मादिक । ६ ।
 नामा हाडपें करीं देतसे विडिया । लागोनियां पायां वारंवार । ७ ।

१०८७. शिव ऐसा शब्द कल्याणदायक । जाणती भाविक साधुजन । १ ।
 तारक हें नाम भोळ्याभाविकांसी । नेणते जाणत्यांसी लाभ एक । २ ।
 उपमन्यु बाळक दूध मार्गों गेला । क्षिराब्धि दिधला उचितासी । ३ ।
 दुष्टदुराचारी पतित तारिले । नाही आव्हेरिलें दीनानाथें । ४ ।
 नामा म्हणे शिव विष्णु एकरूप । ताराया अमूप अवतार । ५ ।

१०८८. एक गोक्षीर धाम ढवळा । एक जो सहज मेघ सांवळा ।
 एक कंठीं रूंडमाळा । एक गळां वैजयंती । १ ।
 एक तो वृषभारूढ जाण । एका साजे गरूडवाहन ।
 एक स्मशानीं भस्मोद् धुळण । एका शयन क्षीरसागरीं । २ ।

एक तो भोळा कैलासीं चक्रवर्ती । एक तो वैकुंठाधिपती ।
 एक सुरवर मुगुटीं वंदिती । एका अंगुष्ठी गंगा वाहे । ३ ।
 एकाचे चरणीं नेपुरें झणत्कारू । एका पार्यां रूळे तोडरू ।
 एका परिधान व्याघ्रांबरू । एका पीतांबरू कसियला । ४ ।
 एका नरकपाल खट्वांग डमरू त्रिशूळ । एका शंख चक्र गदा कमळ ।
 एका अर्धार्गीं हैमवती बाळ । एका कमळा वामभार्गीं । ५ ।
 एक त्रिपुर संधानीं लक्ष न चुके । एकबाणें वाळि वधिला कौतुकें ।
 विष्णुदास नामा एक रूप देखे । हरिहर कौतुकें वर्णितसे । ६ ।
 १०८९. भजन करा हरिहरा । नारायण शिवशंकरा ।
 माझें बोलणें अवधारा । भेद न करा दोघांचा । १ ।
 तुम्हां सांगेन सत्य वृत्तांत । पाहें पां तेथींचा दृष्टांत ।
 नारायणें सेविलें अमृत । झाला श्वेत महादेव । २ ।
 शंभूने गिळिलें हलाहला । म्हणोनि विष्णु झाला निळा ।
 देखत देखत आंधळा । झणीं होसी गव्हारा । ३ ।
 लक्ष्मी रूपें आपण हरू । देवें वरिला शारंगधरू ।
 गरूडरूपें महेश्वरू । वाहन झाला विष्णुचे । ४ ।
 शान्तिरूपे शारंगपाणी । नारायण झाला भवानी ।
 शारंगधर नंदी होऊनि । सन्मुखासनीं बैसला । ५ ।
 एक तो एका वेगळा नाही । दृष्टांत तूं आगमीं पाहीं ।
 नामा म्हणे एक केशव ध्यार्यां । हरिहर पाहीं ज्याचे अवतार । ६ ।
 १०९०. भेदवादी जन वदतसे भिन्न । नव्हे तें लक्षण भजनाचें । १ ।
 विश्वीं विश्वंभर कोंदलासे एक । भेदाचें कौतुक कैसें सांगा । २ ।
 ब्रह्मीं नाहीं ठाव एकपणाचाही । तेथें दुजें कांहीं सामावतें । ३ ।
 आदि मध्यें अंतीं खेळूनियां खेळ । उरलें तें निखळ अविनाश । ४ ।

हेमीं जैसे केले तैसे होती नग। तरी ते अव्यंग सोनेपर्णी। ५।
 केली जैसी भक्ति शैव कां वैष्णव। पाहतां तो देव नाहीं दुजा। ६।
 शिवविष्णु दोघे एकचि अवतार। वेदांनीं निर्धार हाचि केला। ७।
 नामा म्हणे येथें दुजा नको भाव। विष्णु तोचि शिव शिव विष्णु। ८।
 १०९१. तेव्हां प्रश्न करी पार्वती आदें। श्रिवाप्रती कर जोडोनियां। १।
 सांगा वाजी स्वामी ऐसा इतिहास। गातां जोडे वास तुझे पार्यीं। २।
 जाळोनियां पापें सुखाची उन्नती। विश्व सुखी होती जेणें योगें। ३।
 नामा म्हणे सुटे काळासी दरारा। विश्वासिया नरा मुक्ति जोडे। ४।
 १०९२. ऐकोनियां वाणी। संतोषला शूळपाणी। १।
 देवी चांगलें पुसिलें। तुझ्या बोलें चित्त धालें। २।
 बोल नव्हती साचार। जड जीवाचा उद्धार। ३।
 बोल तुझे गोडावले। जर्गी सुदिन पाहिले। ४।
 शिवरात्रीचें महिमान। नामा म्हणे ऐका जन। ५।
 १०९३. ऐका सावधान कथा शिवरात्र। पावन पवित्र तिहीं लोकीं। १।
 भाव धरोनियां आचरती जरी। वास शिवपुरीं घडे त्यासी। २।
 उपवास आणि शिवाचें पूजन। रात्रीं जागरण विधि त्याचा। ३।
 एक पसा पाणी एक बिल्वदळ। पूजन केवळ सोपें बहु। ४।
 नामा म्हणे करा नामाचा गजर। मुखीं हरहर शब्दमात्रें। ५।
 १०९४. कांचीपुरीं राजा नामें सोमदत्ती। तयाचे संपत्ती पार नाहीं। १।
 पूर्वपुण्यबळें लाधलें तयासी। देतां उपमेसी उणा शक्र। २।
 पांचशतें तया कामिनी सुंदरा। करितां नाहीं पुरा झाला काम। ३।
 रिद्धि सिद्धि घरीं कामारि हिंडती। धैर्य शौर्य कीर्ति ज्याची जर्गी। ४।
 नामा म्हणे जेथें उणें कांहीं नाहीं। ऐसें असोनिही न सुटे भोग। ५।

१०९५. भोगाची नव्हाळी न सुटे कोणे काळी । वासना वोंगळी तेचि करी । १ ।
 वासनेचि थोरी सांगवेना कांहीं । न सुटिजे कांहीं कोण्या काळीं । २ ।
 तारूण्याच्या भरें आवडी स्त्रियेची । वृद्धपणी तेंचि पुढें होय । ३ ।
 म्हणतसे पोरें वांचतील कैसीं । हाचि अहर्निशी ध्यास करी । ४ ।
 मेलियाही पुढें तेंचि उभें राहे । जन्मोजन्मीं पाहे लागलेंसे । ५ ।
 मृगाचिया ध्यासें भरतां मृगपण । जन्मल्यावांचून सोडीनातें । ६ ।
 नामा म्हणे जया जैसी जे वासना । जन्मकर्म जाणा तैसीं होतीं । ७ ।
१०९६. पंचशतामाजी दोघी पतिव्रता । जारिणी सर्वथा सर्व कांहीं । १ ।
 करूनियां ऐसीं जाती नरकासी । नाडिले पतीसी त्यांच्या पापें । २ ।
 करिती एक वेळ झांकिती लोचन । शेवटीं बंधन यमाहातीं । ३ ।
 नामा म्हणे बरें नव्हे हें कोणासी । घडेल तयासी जाच बहू । ४ ।
१०९७. ऐसें बहुत काळ लोटलियावरी । पुण्याची सामोग्रीं हारपली । १ ।
 मरोनियां जन्म हरणाचा पावला । पतिव्रता झाल्या कुरंगिणी । २ ।
 प्रारब्धाचा भोग सुटेना कोणासी । केलीं जैसीं तैसीं घ्यावीं फळें । ३ ।
 नामा म्हणे देव कृपा करील जरी । सुटेना तोंवरी भोग खरा । ४ ।
१०९८. होऊनि हरण राहिला ते वर्नीं । दोघी त्या हरिणी स्त्रिया झाल्या । १ ।
 जातीच्या स्वभावें करिती विहार । चित्त झालें स्थिर एकमेकां । २ ।
 धाकुटीला दोन्ही पाडसें गोजिरीं । दुजी गरोदरी पूर्ण मास । ३ ।
 नामा म्हणे पुढें काय झाली गती । कथेची संगति ऐका बरी । ४ ।
१०९९. देवलोकीं इंद्र सेवेशी सादर । भूतसेन चाकर होता तेथें । १ ।
 सेवेसी चुकतां होय तूं किरात । ऐसें इंद्रें त्यातें शापियेलें । २ ।
 शेज सज्ज करितां अंतर पडिलें । म्हणोनि घडले भोग त्यासी । ३ ।
 नामा म्हणे सेवा करणें हें कठीण । त्यानें व्हावें जाण सावधान । ४ ।

११००. ऐकतांचि शब्द होऊनि किरात । राहिला निवांत एक ग्रामीं । १ ।
 पाळणपोषण विषयांची वोढी । करीतसे जोडी पातकाची । २ ।
 चण्डभिल्ल नाम घेतलें ठेऊनि । दुष्टभाव मनीं वाढविला । ३ ।
 कासेसीं वाघुरा हार्तीं शूळ दंड । सामोग्री उदंड मेळविली । ४ ।
 हिंडे नाना वन पर्वत शिखरें । मारीतसे फार जीवजंतू । ५ ।
 जातीचा स्वभाव लागला तयासी । कष्टे अहर्निशीं म्हणे नामा । ६ ।
११०१. ऐसें असतां तो सरुं आला काळ । प्रारब्धाचें बळ कैसें पाहा । १ ।
 हिंडतां हिंडतां फार कष्टी झाला । दृष्टीस तयाला न पडे कांहीं । २ ।
 कडे दरी मोठ्या पर्वताचे वरी । रिघोनियां करी नाना युक्ती । ३ ।
 झाली सांजवेळ न मिळे आमीष । होऊनि उदास राहिलासे । ४ ।
 नामा म्हणे मग काय त्यानें केलें । ऐकावें निश्चळें साधुजनीं । ५ ।
११०२. मार्गही राहिला जाऊं कोणीकडे । आमीष न जोडे काय कीजे । १ ।
 चिंताज्वरें फार तापलें अंतर । क्षुधेचा आडदर पोटामध्ये । २ ।
 रिक्त जाऊं तरी नाहीं काहीं घरीं । वाट पाहे घरीं दारापुत्र । ३ ।
 पाहूं जातां कांहीं नाठवे विचार । तेणें स्थिरस्थिर पाय टाकी । ४ ।
 नामा म्हणे तेव्हां देखे सरोवर । कांहींसा विचार करूं लागे । ५ ।
११०३. भोवतालें जाळें घाली नेटंपाटें । हस्तकीं तिखट बाण धरी । १ ।
 येतील उदकपानासी सावजें । पाहे त्याचे व्याजें रोखोनियां । २ ।
 तेथें एक बिल्ववृक्ष महाथोर । वेंघोनियां वर बैसलासे । ३ ।
 डोळ्याआड आलीं म्हणोनियां तोडी । अंतरीं आवडी आमीषाची । ४ ।
 बकाचियेपरी ध्यानस्थ राहिला । जिवीचा जिव्हाळा वेगळाची । ५ ।
 नामा म्हणे ऐसी दैवाची नव्हाळी । न करितां झाली देवपूजा । ६ ।
११०४. लक्षवरी बिल्वदळें माथा वाहे । आनंद न समावे महादेवा । १ ।
 बहुता काळाचें तेथें एक लिंग । होतें भूमिभाग होऊनियां । २ ।

भोळा महादेव तेणे संतोषला । म्हणे करी मला कोण पूजा । ३ ।
 नामा म्हणे पाहे निमित्याची वाट । पुराणीं बोभाट असे त्याचा । ४ ।
 ११०५. पुराणीं पवाडे जयाचे अपार । ऐकतांचि फार सुखवाटे । १ ।
 भोळा महादेव पाहे भोंळा भाव । एकसरें जीव उद्धराया । २ ।
 रावण मार्गों गेला पार्वतीकारणें । देते वेळे नेणे कैसें द्यावें । ३ ।
 जातीची चांडाळी गोकर्णासी गेली । दरूशनें ते नेली कैलासासी । ४ ।
 नामा म्हणे कैसें दैव या भिल्लाचें । आलें पूजनाचें फल हातां । ५ ।
 ११०६. माथां पडतां पाला । सांब तेणें संतोषला । १ ।
 होता प्राचिनाचा ठेवा । बहु दुर्लभ मानवा । २ ।
 काय भक्तिचा जिव्हाळा । काय त्याचे अंगीं कळा । ३ ।
 बहु केलीं दुष्ट कर्म । सेखी तोचि झाला धर्म । ४ ।
 नामा म्हणे भोळादेव । सांगायाचा हाचि भाव । ५ ।
 ११०७. इतुकियासाठीं । बहु तुष्टला धूर्जटी । १ ।
 काय सांगावा विचार । दैव पारध्याचें थोर । २ ।
 झाली तीन प्रहर निशी । पूजा पावली देवासी । ३ ।
 धाडियेलें यमाला । सुखी कराया त्याला । ४ ।
 आला तो धांवत । माग म्हणे अपेक्षीत । ५ ।
 त्याची विषयक भक्ति । पुढती झाली त्या गती । ६ ।
 जें जें याचकें मागावें । तें तें दातयानें द्यावें । ७ ।
 काय मागितलें तेणें । तेंचि नामा ऐका म्हणे । ८ ।
 ११०८. येऊनियां यम ठाकला पुढारीं । पाहे दुराचारी दुरोनियां । १ ।
 घाबरला मनीं कोण असे नेणे । विचारितां मनीं भांबावला । २ ।
 पुसों लागे त्याला कोण तूं आलासी । आणिक म्हणसी माग कांहीं । ३ ।
 देव किंवा यक्ष राक्षस किन्नर । करितां निर्धार न पडे ठार्यीं । ४ ।
 नामा म्हणे मूर्ख पारधी तो खरा । दैव त्याच्या घरा आलें जाण । ५ ।

११०९. जाणोनियां यम संतोषला मनीं । मंजुळ वचनीं काय बोले । १ ।
 केली देवें कृपा पाठविलें मज । वरदान तुज द्यावयासी । २ ।
 सर्वही जीवाचा नियंता मी यम । इच्छिसी तो काम पूर्ण करूं । ३ ।
 शिवरात्र आजी उपवास केला । शंकर तोषला बिल्वदर्ळीं । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसें ऐकतां वचन । पारध्याचें मन सुखावलें । ५ ।

१११०. जोडोनियां हात वंदिला कृतांत । म्हणे माझा हेत इतुकाची । १ ।
 सर्वसुखाहुनि हेंचि वाटे गोड । संसाराची ओढ मोडवेना । २ ।
 मृग पक्षीयाचें कळावें बोलणें । सर्व कांहीं येणें कार्यसिद्धी । ३ ।
 इतुकी आहे हो माझी ही वासना । पुरवुनि स्वस्थाना जावें तुम्ही । ४ ।
 नामा म्हणे ज्याची जे कांहीं वासना । तेचि पुढें जाणा उभी ठाके । ५ ।

११११. देऊनियां वर दंडपाणी गेला । ध्यास पारध्याला मृगाचाची । १ ।
 लाऊनियां चित्त ऐके चळवळ । दृष्टीची तळमळ लक्ष तेथें । २ ।
 उगवला दीन जाहला प्रकाश । मृग पक्षीयास दृष्टि झाली । ३ ।
 तोचि मृग पाहा आला उदकासी । उड्डाण गगनासी साधीतसे । ४ ।
 तृषाक्रांत मोठा चालीला निःसंग । प्रारब्धाचा भोग ओढवला । ५ ।
 उदकाचिये हांवें दृष्टि झाली दुरी । पाश तो समोरी देखेचिना । ६ ।
 येऊनियां पडे जाळिया माझारी । लोळे पृथ्वीवरी एकसरा । ७ ।
 नामा म्हणे भिल्लें पाहातां लोचनीं । वोढोनियां गुणीं बाण लावी । ८ ।

१११२. घाव घालूं जातां देखिलें नवल । पाहातसे खळ दुष्ट भावे । १ ।
 परी तें होणार कदापि चुकेना । तैसीच वासना धांव घाली । २ ।
 धाकुटी हरणी पाडसें धाकुटीं । सांडी उठाउठी आली तेथें । ३ ।
 पाहों जातां पार्शीं गुंतला तो मृग । तेव्हां काय मग केलें तिनें । ४ ।
 मुखाप्रती मुख लाऊनि चुंबिलें । हृदय फुटलें देखतांचि । ५ ।
 सुख दुःख बोल बोलती ते वेळीं । म्हणती कपाळीं भोग होता । ६ ।

मोडविता कोणी न दिसे ये काळी । काळाची पडली उडी आतां । ७ ।
 मामा म्हणे खळा कळे त्याची वाणी । ऐकाया लागूनि स्थिर झाला । ८ ।
 १११३. धर्मशास्त्री ऐसें बोलताती बोलें । तेणें चोजवलें चित्त त्याचें । १ ।
 आश्चर्याच्या डोहीं बुडाला पारधी । म्हणे कैसी बुद्धि याची पहा । २ ।
 णांनींचीं रानवटें तथा एवढें ज्ञान । प्रेमाचें जीवन वोसंडत । ३ ।
 वाकाटली वृत्ति चित्त केलें स्थिर । दोघांचीं उत्तरें ऐकतसे । ४ ।
 मामा म्हणे हरणीहरणाचा संवाद । ऐकतां भवबंध तुटतसे । ५ ।
 १११४. बंधनीं गुंतला देखोनियां पती । उडालीसे वृत्ति हरणीची । १ ।
 देहाची ते आस सांडोनि लवलाही । पडे रडे कांहीं बोल बोले । २ ।
 म्हणे तुम्ही आतां नव जावें एकलें । संगें आम्हां नेलें पाहिजे जी । ३ ।
 बहुता जन्मांची तुम्हां आम्हां गांठी । आतां कैसी तुटी पाडितसां । ४ ।
 भोग जे भोगिले स्वप्नप्राय झालीं । नाहीं ते पुरली वासना हे । ५ ।
 मामा म्हणे विषयवासना वोंगळ । तेणें कोण्या काळें सुटिजेना । ६ ।
 १११५. देखतांचि कांता दुःखी झाली फार । डोंगर तिजवर कोसळला । १ ।
 बोलतां तियेशी न निघती बोल । ऐसाची तो वेळ आवधारी । २ ।
 नको आतां पडूं मायेचिये भरी । जाये वो सुंदरी स्वस्थळासी । ३ ।
 माझी गति मज तुझी गति तुज । काय काज व्यर्थ प्राण द्यावा । ४ ।
 घरीं तुझीं बाळें गोजिरी गोमटीं । जाऊनियां पोटीं धरीं त्यांसीं । ५ ।
 न लावी उशीर जाई वो माघारी । जंव तो दुराचारी न देखतां । ६ ।
 बाळा पाळण हाचि स्त्रियांचा धर्म । सांगतसे वर्म जाई आतां । ७ ।
 माझिया प्रारब्धीं होतें तैसें झालें । तूं कां येथें बळें प्राण देसी । ८ ।
 मामा म्हणे ऐसें सांगे तिच्या हिता । परी तें नाइकतां कष्टी होय । ९ ।
 १११६. नेत्रीं अश्रुधारा पडती अपार । तेणें पृथ्वीवर पूर वाहे । १ ।
 म्हणे तुम्हांवीण कैसा प्राण धरूं । वांचुनियां करूं काय आतां । २ ।

माझिया भारानें दाटेल मेदिनी । तुम्हां आव्हेरुनि गेले जरी । ३ ।
 सुखाचे सांगाती होतों दोघेजण । दुःख म्हणवून सांडी केली । ४ ।
 सांडिलिया तुम्हां देवा न मानेल । वेदशास्त्र बोल हाकारिती । ५ ।
 तुजविण क्षण कंठवेना काळ । मीना जैसें जळ तैसें आम्हा । ६ ।
 तुजविण जिणें व्यर्थ या संसारीं । नामा म्हणे खरी गोष्ट बोले । ७ ।

१११७. चण्डभिल्ल तें ऐकिलें बोलणें । सावधान मनें करोनियां । १ ।
 तेव्हां होती चित्तीं वासना जे खोटी । जिरऊनि पोटीं चाकाटला । २ ।
 भीतील यालागीं वृक्षा आड झाला । ऐकों जो लागला शब्द त्यांचे । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसा राहिला पारधी । एकावें ते संधि काय झालें । ४ ।

१११८. दुसरी जे होती गर्भिण कुरंगी । तेही लागवेगीं आली तेथें । १ ।
 आहा ऐसें काय केलें वो साजणी । नयेसी अझुनी कोंपटासी । २ ।
 लहान पाडसें आक्रंदती भुके । कैसी येथें सुखें राहिलिसी । ३ ।
 जाई लवलाही त्यांसी स्तन देई । सांगूं आतां कांहीं बोलवेना । ४ ।
 नामा म्हणे धन्य तयाचें सौजन्य । नाही भावभिन्न कोणामाजी । ५ ।

१११९. येरी म्हणे काय करूं वो सुंदरी । आतां आहे घरीं काय माझें । १ ।
 प्राणनाथें पेणें केलें स्वर्गलोकां । जाईन मी देखा तया संगें । २ ।
 वडिलपणें तुम्ही लोभ असों द्यावा । सांभाळ करावा बाळकांचा । ३ ।
 वागुरे माझारी गुंतलासे कांत । कायसें जीवित विचारी पां । ४ ।
 न लावीं उशीर जाई येच क्षणीं । अससी गर्भिणी पूर्ण दिवस । ५ ।
 जरी देसी प्राण पतन गर्भासी । होय ते दोषासी पात्र होसी । ६ ।
 पोसोनियां बाळें वाढवीं वंशाला । द्यावें चित्त बोला माझ्या आतां । ७ ।
 पळावया तुज नाही अंगीं बळ । न देखतां खळ जाई वेगीं । ८ ।
 नामा म्हणे ऐसीं उत्तरे ऐकिलीं । तेही घाबरली तयेवेळे । ९ ।

११२०. ऐकतांचि जीव झाला कासावीस । म्हणे झालें कैसें अकस्मात । १ ।
 आहां कपार्ळीचा भोग वोढवला । कांत तो निघाला सोडोनियां । २ ।
 केंची बाळें कोण कोणाची सांगाती । पाहातां हे भ्रांति वाउगीची । ३ ।
 ठार्यांची हे काया जायाची जाईल । वांचलिया फोल पतिविण । ४ ।
 पतीविण सुख काय या संसारीं । दुःख कल्पवरी भोगावें कीं । ५ ।
 नामा म्हणे ऐसें चिंतोनियां मनीं । आली ती तत्क्षणीं हरणापार्शीं । ६ ।
११२१. कपार्ळी कपाळ लावी चुंबी रडे । आक्रंदोनी पडे पृथ्वीवरी । १ ।
 आवडीचें चिन्ह सांगवेना वाचे । जाणावें जयांचें त्यांचें त्यानीं । २ ।
 मानेवरी मान टाकुनि राहिली । वाचाही खुंटली बोलवेना । ३ ।
 आम्ही तुजविण न राहूं क्षणभरी । उदास न करीं चित्त आतां । ४ ।
 नामा म्हणे मृगजन्म त्यांचा खरा । लक्षितां विचारा ज्ञानी बहू । ५ ।
११२२. पट्टाची मी राणी वडील मानाची । जे गति मृगाची तेचि मज । १ ।
 जाईन सांगातें न सोडीं संगती । निश्चय हा चित्तीं दृढ केला । २ ।
 तुझीं बाळें घरीं कष्टती क्षुधेनें । जाई वेगीं स्तनें पान देई । ३ ।
 बाळांकडे जाई पाहें कंठीं काळ । न करीं उतावीळ मन आतां । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसें संवादले फार । तिघांचें अंतर एकविध । ५ ।
११२३. ऐशा दोघीजणी एकविध भावें । द्यावयासी जीव उभ्या ठेल्या । १ ।
 धन्य धन्य त्यांचा संसार सुफळ । सत्वाचेचि बळ अंगामध्यें । २ ।
 पाजूनियां येई बाळकासी स्तन । आम्ही दोघे जण येथें असों । ३ ।
 न टाका मजला सांगोनि निघाली । बिन्हाडासी आली लागवेगें । ४ ।
 घेऊनियां अंकीं पाडसें तीं दोन्ही । लावूनियां स्तनीं शोक करी । ५ ।
 एकमेकें सुखें राहावें अनन्य । तुटलें सौजन्य तुम्हा आम्हां । ६ ।
 पति पडिलासे फांसीं सांडीतसे प्राण । आम्हांलागीं जाणें त्याच्यासंगें । ७ ।
 हृदयीं धरोनी दिधलें चुंबन । तीं म्हणती कोण पोशी आम्हां । ८ ।

येऊं तुम्हांसंगें देऊं आधीं प्राण । पुढील कारण तुम्ही पाहा । १ ।
 नामा म्हणे ऐसें पांचही ते एक । देखोनि कौतुक वाटतसे । १० ।
 ११२४. निघोनियां देखा आली त्या तटाका । झाली एकमेकां भेटी तेथें । १ ।
 परस्परें दुःख देखतां वाढलें । धैर्याचेंचि बळ केलें त्यांनीं । २ ।
 देहभाव कांहीं नाठवे तयांसी । गुंतोनी मोहासी जीव देती । ३ ।
 नामा म्हणे देवें सोडवावें त्यांसी । हें तो अनेकांसी आटोपेना । ४ ।
 ११२५. पारधी तो झड घालोनी पातला । घालावया घाला एकसरें । १ ।
 भयाभीत झाली पांचही ते काळीं । वासना गुंतली एकमेकां । २ ।
 वडील कुरंगी येऊनि त्यापार्शीं । लागोनी पायांसी काय बोले । ३ ।
 नको मारूं पति तृषेनें पीडिला । मारीं तूं मजला तया आधीं । ४ ।
 आहेवपणानें धाडीं स्वर्गलोका । येतुल्यानें सुखा पात्र होऊं । ५ ।
 इतुकीयामाजी दुसरीही आली । ती म्हणे उगली थांब आतां । ६ ।
 तृषेनें पीडिलों पार्जी आधीं पाणी । मग जैसें मनीं तैसें करीं । ७ ।
 नामा म्हणे भिल्ल विसरला घात । राहिला निवांत त्यांच्या बोलें । ८ ।
 ११२६. वडील कुरंगी काय बोले त्यासी । सांगतें धर्मासी पूर्वींलीया । १ ।
 बांधोनी मारितां घडे महादोष । पाजी उदकास सोडोनियां । २ ।
 पिऊनियां जळ येऊं तुजपार्शीं । मग सावकासी करीं काज । ३ ।
 आमुचा विश्वास नाहीं तुज जरी । मागशी त्यापरी भाक देऊं । ४ ।
 पर उपकारीं पडतसे देह । लोभ आतां काय वांचूनियां । ५ ।
 भुकेलिया अन्न तान्हेल्या जीवन । पुण्यासी कारण इतुकेची । ६ ।
 पांचजणीं तुज वोपीयेले देह । यालागीं संदेह न धरावा । ७ ।
 नामा म्हणे ऐसा प्रार्थितां किरात । द्रवला मनांत काय बोले । ८ ।
 ११२७. होऊनियां तुम्ही वर्नीचीं वनचरें । बोलतसां फार धर्माधर्म । १ ।
 येणें कांहीं कांहीं द्रव आला मना । तुमची भावना कोण जाणे । २ ।

सोडिल्या पाण्यासी ठकवूनि आम्हासी । गेलिया तुम्हांसी काय कीजे । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें बोलोनि किरात । करावया घात शस्त्र काढी । ४ ।
 ११२८. देखती तीं दोन्ही पाडसें त्या काळीं । भिल्लापुढें आलीं लागवेगें । १ ।
 सांभाळोनि हात ऐकावी विनंती । धरीं कृपा चित्तीं आमुचिया । २ ।
 अतितालागोनि चिलिया वोपी देहे । तेणेंचि तो लाहे परमधाम । ३ ।
 मातापितरांसी न करावा घात । मारावें आमुतें आधी आतां । ४ ।
 कोंवळें शरीर गोड बहु मांस । लागो सार्थकास तुझे कार्जी । ५ ।
 नामा म्हणे सत्त्व मोठें त्या पांचांचें । होती कैलासींचे अधिकारी । ६ ।
 ११२९. हर्णां सांगे कांहीं कर्मविपाकासी । ऐशा ऐशा दोर्षीं ऐसे होती । १ ।
 ठकवूनियां आम्हीं तुज जाऊं जरी । अंधतमाभितरीं वास पावों । २ ।
 गुरू स्वामी द्रोही विश्वासघातकी । तयास तो नरकीं वास सदा । ३ ।
 परद्रोही परनिंदेसी रतला । तो होय कावळा जन्मोजन्मीं । ४ ।
 पंक्तिभेदकेचीं मरतील पोरें । किंवा पती मरे बाळपर्णीं । ५ ।
 सदासर्वकाळ दुष्ट कर्मीं रत । शूकरादि होत नीच योनी । ६ ।
 अतीत अभ्यागत पूजा नाही ज्याला । घूस सर्प बिळामाजी होती । ७ ।
 नामा म्हणे केलें तैसें तें भोगावें । सावधान व्हावें जाणत्यांनीं । ८ ।
 ११३०. पापिष्ठांचें जिणें काय ते जियालें । गळां स्तन झाले शेळियेचे । १ ।
 येथेंचि जो खोटा तेथें तो करंटा । व्यर्थ आला पोटा माउलीच्या । २ ।
 तप्त ताम्र भूमि लोळविती नरा । लोटिती अघोरा नरकामाजी । ३ ।
 लोहोचंचुकाग्र टोंचिती येवोनी । मारिताती घर्णीं माथां घाव । ४ ।
 बांधोनियां गळां टांगिती उफराटें । हाणताती सोटे वरिच्यावरी । ५ ।
 असीपत्रावरी वोढिती घरोनीं । लोटिती नेउनी कुंभपाकीं । ६ ।
 जळतिया खांबा भेटविती बळें । खैराच्या इंगळें नाहाविती । ७ ।
 प्रळय क्रूर सर्प झोंबविती कंठासी । ओढोनि जिव्हेसी खंड करिती । ८ ।
 नामा म्हणे ऐसी पापिष्ठाची गती । जन्म लक्ष शतीं हेंचि फळ । ९ ।

११३१. न करू आम्हीं तैसें घेईं आतां भाक । अंतरीं निःशंक झालों सर्व । १ ।
 तुम्हां आम्हां साक्षी असे सदाशीव । येथें दुजा भाव धरूं नको । २ ।
 पिऊनियां पाणी न येऊं तुजपार्शी । तरी घडे आम्हांसी सर्व पापें । ३ ।
 जातीचा ब्राह्मण न करी ब्रह्मकर्म । तो जैसा अधम तैसे आम्ही । ४ ।
 स्वामिद्रोही आणि विश्वासघातकी । तो पडे ज्या नरकीं तेथें पडों । ५ ।
 नामा म्हणे ऐसी वाहोनियां आण । धरीले चरण पारध्याचे । ६ ।
११३२. पारधियासी तेव्हां दाटला गहीवर । लोटलें अपार प्रेम तेव्हां । १ ।
 जीवदान दिले जावें तुम्हीं आता । न करावी चिंता कांहीं येथें । २ ।
 इंद्राचा मी दूत चुकलों सेवेसी । यालागीं जन्मासी आलों जाणा । ३ ।
 तुमच्या बोलें निवालें अंतर । घात इतःपर न करीं कांहीं । ४ ।
 नामा म्हणे शुभकाळ त्याचा आला । म्हणवोनि झाला पश्चात्ताप । ५ ।
११३३. सोडोनियां गळा मुक्त केले त्यांसी । पिऊनि उदकासी आली पुढती । १ ।
 क्षुधेलासी फार न लावीं उशीर । घेऊनियां शस्त्र हाणीं वेगें । २ ।
 घर तुझें दूर वाहावेना भार । आम्ही तेथवर येत असों । ३ ।
 सत्यत्व देखोनि म्हणतसे पारधी । तुम्हांसी न वर्धी जावें आतां । ४ ।
 पाठोपाठी त्याच्या घरालागीं आली । चरणीं घातली मिठी त्यांनीं । ५ ।
 नामा म्हणे सत्त्व आगळें तयांचें । वर्णावया वाचे नये शेषा । ६ ।
११३४. हरिश्चंद्र राजा सत्त्वनिष्ठ मोठा । स्त्रीपुत्र चोहोटेमाजी विकी । १ ।
 तैसेंचि येथें मृगाअंगीं सत्त्व । वोपियेला जीव पारध्यासी । २ ।
 शिबीराजा अंग कापी नेटपाटें । सत्त्वासी पालट होऊं नेदी । ३ ।
 ताम्रध्वजा शिरीं कर्वत घातला । नाहीं पालटला मनोधर्मा । ४ ।
 नामा म्हणे मार्गें बहुती केली कीर्ति । तयां ऐसी रीति येथें दिसे । ५ ।
११३५. आधींच कृपाळु भोळा महादेव । जाणितला भाव कुरंगांचा । १ ।
 कृपा केली देवें मांडिला सन्मान । धाडिलें विमान दूताहार्ती । २ ।

लखलखित टके पताका डोलती । तयामाजी होती गीत नृत्य । ३ ।
 नाना सुमनांची शय्या आरूवर । करिती उपचार सिद्धि आठ । ४ ।
 आले अकस्मात तयाचियेपार्शीं । पाहतां सर्वासी नवल वाटे । ५ ।
 दिव्य देह झाले पांचांचे ते काळीं । विमानीं बैसली लागवेगें । ६ ।
 पारधी देखोनी तटस्थ राहिला । दूर्ती तया केला उपदेश । ७ ।
 शिवरात्री आजी जागरण उपवास । केला तेणें दोष सर्व गेला । ८ ।
 करोनी पारणें होई शिवभक्त । आशापार्शीं चित्त गोवूं नको । ९ ।
 अखंड कीर्तन शिवनामाचें करीं । तेणें मोक्षपुरी पावसील । १० ।
 पुढिल्या शिवरात्री नेऊं कैलासासी । सांगोनियां त्यासी गेले वेगीं । ११ ।
 नामा म्हणे मोक्ष झाला त्या पांचासी । वस्ति चंद्रापार्शीं केली त्यांनीं । १२ ।
 ११३६. तेणें उपदेशें पारध्यासी ज्ञान । करी तो कीर्तन नामघोषें । १ ।
 संचिताचा नाश क्रियमाण बुडविलें । त्या सहज जोडलें मोक्ष सुख । २ ।
 दुसऱ्या शिवरात्री पूजिलें शंकरा । करोनियां बरा भाव शुद्ध । ३ ।
 विमानीं वाहोनी स्वस्थानीं स्थापिला । येथुनि संपला कथाभाग । ४ ।
 नामा म्हणे शिव विष्णु एकरूप । जाणोनियां जप करा त्यांचा । ५ ।
 ११३७. शिवरात्री कथा धन्य जे ऐकती । इच्छिलें पावती सर्व कांहीं । १ ।
 पातकाचा नाश पुण्य वाढे फार । शेखीं विश्वंभर कृपा करी । २ ।
 भोग भोग्य ज्ञान वाढेल संतान । काळ करी चरण सेवा त्यांची । ३ ।
 नामा म्हणे शिव अक्षरें हीं दोन्हीं । जपार्वीं सज्जनीं वारंवार । ४ ।
 ११३८. लिंगपुराणीं हा बोलिला इतिहास । तोचि म्यां तुम्हांस निवेदिला । १ ।
 अनेक पुराणीं अनेक प्रकार । तारावया नरनारी लोक । २ ।
 मुख्य हेचि कथा शिवरात्रीची जाणा । कैलासींचा राणा तोष पावे । ३ ।
 नामा म्हणे मन करोनि निश्चळ । करा गदारोळ नामघोष । ४ ।

११३९.	अहो	सदाशिवा ।	देसी भुक्ति मुक्ति भावा ।	१
	करावी	ते तुझी सेवा ।	ऐसें धरावें या जीवा ।	२
	नामा म्हणे	महादेवा ।	चुकवीं चौऱ्यांशींचा हेवा ।	३
११४०.	बरवें गा	शंकरा नाम तुझे ।	हरहर बरवे गा देवा नाम तुझे ।	१
	गाईल्या	ऐकिल्या होय वैष्णवा गती ।	रामनामें तरलें नेणों किती ।	२
	ऐसा सदा	आनंद राउळीं ।	विष्णुदास नामा पंढरपुरीं ।	३
११४१.	साठीसहस्र	विघ्नांवरी ।	शिवनाम पंचाक्षरी ।	१
	तो पर्वत	राजा कै देखेन ।	जेथें असे मल्लिकार्जुन ।	२
	भक्तिभावाचें	अंजन ।	साधावया निधान ।	३
	मन मारुनि	देईन बळी ।	साधावया चंद्रमौळी ।	४
	भ्रांति पाटा	फिटला ।	शिव मार्ग देखिला ।	५
	विष्णुदास	नामा पायाळ भला ।	तेणें मलयानिळ देखिला ।	६
११४२.	सदा	सोमवारीं ।	विभूति लावुनि शिरीं ।	
	तुमच्या	मंदिरीं ।	आलाप करीं ।	१
	शंकर	त्रिपुरारी ।	हरि उच्चारी ।	
	म्हणती	षडाक्षरी ।	पावें मज ।	२
	ॐ नमः	शिवाय ।	हरहर जय जय ।	
	नाहीं	भवभय ।	तुझेनि नामें ।	३
	करिती	शिवरात्री ।	वाहाती बेलपत्री ।	
	प्रगट होऊनि	गाती ।	भक्तिभावें ।	४
	बोलती	सत्कीर्ति ।	जितिलें पवित्रीं ।	
	हरहर नाम	मंत्रीं ।	तुज पूजिती ।	५
	रूद्राक्षाच्या	माळा ।	घालूनियां गळां ।	
	तो तुम्हां	जवळां ।	सर्व मान्य ।	६
	शिवशंभु	भोळा ।	बहुतां पुण्यें जोडला ।	
	पावे	जाश्वनीळा ।	म्हणे नामा ।	७

११४३. विष्णूसी भजला शिव दुराविला । अधःपात झाला तया नरा । १
शिवपूजा करी विष्णूसी अव्हेरी । तयाचिये घरीं यम नांदे । २
विष्णुकथा ऐके शिवासी जो निंदी । तयासी गोविंदीं ठाव नाहीं । ३
नामा म्हणे असती शिवविष्णु एक । वेदाचा विवेक आत्मराम । ४

संत नामदेवांना लिंगपुराण ज्ञात होते. श्रीमहादेवांची आरती म्हणावी.

❖ संत नामदेवकृत श्री महादेवांची आरती ❖

११४४. निर्गुणा निर्विकारा शिवा कर्पूरगौरा । व्यापूनी चराचरा अससी प्रकृतिपरा ।
अगणित कोटी लिंगे तूंची होसी दातारा । तायामाजी ज्योतिर्लिंगे पुराणप्रसिद्ध बारा । १
जयदेवा निळकंठा सकळ देवा आदि श्रेष्ठा । सग मी शरण आलो निवारी भवकष्टा । २
जयदेवी निळकंठा । ३
सोरटी सोमनाथ जगी एक विख्यातु । तयायोनी दरुशने चुके संसार ग्रंथु ।
हेमवंत पुष्टी भागा लिंग केदार भुतुज । ऋषिमुनी सेविताती धरोनी कैवल्य हेतु ।
जयदेव निळकंठा । ४
उज्जयनी नाम नगरी पवित्र ते चराचरी । महाकाळ लिंग जेथे धन्य तो पूजा करी ।
ॐकार ममलेधरु जाती लिंग निर्धारी । तयाचेनी दर्शने जन्म मरणपैदुरी । ५
जयदेवा निळकंठा । ६
भीवरा उगम जेथे भीमाशंकर तेथे । घुंघुडाकिणी स्नान करीसी ।
तयाचेन जोडे अगणित पुण्य चालता तेथे पंथे । दक्षिणे रामेश्वरु जोतिर्लिंग म्हणते तयासे । ७
जयदेव निळकंठा । ८
आवंढ्या नागनाथु देव आपण नांदतु । भक्तजनाप्रति पाळकु भुक्तिमुक्तिसहितु ।
प्रसिद्ध लिंग जाणा परळी वैजनाथु । हरिहर तीर्थ जेथे जन होत कृताथु । ९
जयदेव निळकंठा । १०

पश्चिमे लिंग एक जया नाव त्रिंबका । गौतमी उगम जेथे वाहे मंगळघोषे ।
दर्शने स्नानमात्रे पुण्यपावन लोके । तैसाच घृष्णेश्वरू शिवालय रमणिकु । ६ ।
जयदेव निळकंठा ।
श्रीशैल्य श्रीपर्वतु लिंगरूप समर्थु । शोभिवंत निळगंगा माझी श्रमिले नाथु ।
भउमी कैलास दुजे जना साक्षदावितु । साठ वर्षे वाट पाहे कृपाळु उमाकांतु । ७ ।
जयदेव निळकंठा ।
अनुपम्य काशीपुरी मनकर्णिका नीरी । जान्हविपुण्य गंगा पाप ताप निवारी ।
विशेष विश्वनाथ जीव मात्र उद्धरी । तारक ब्रह्मसूत्र जपुनी कर्णविवरी । ८ ।
जयदेव निळकंठा ।
येऊनी संसारा लिंगे पहावी बारा । येक तरी दृष्टी कीजे अन्यथा भूमीभारा ।
नामया विष्णुदास ध्याई परात्परा । जयदेव निळकंठा ।

शिवरात्र कथा समाप्त.

❀ श्री गणेशाची आरती ❀

११४५. सिंदुरे घवघवीतु तुझा चर्चिला माथा ।
दोही हाती सिद्धीबुद्धी नमन करू एकदंता ।
मसी तर्कु थोर झाली मज तुज वर्णिता ।
धन्य तो एकदंत चौदा विद्येचा दाता । १ ।
जयजय मंगलमूर्ती जयजय गणपती ।....
वडीलपुत्र गिरिजेचा तुझे नाम लंबोदरु । विष्णुदास नामा सेवी निरंतरु । ५ ।
११४६. रात्रथोर झाली पैसका पुरली । चलावे श्रीहरी मंदिरासी ।
तुम्ही भागलेती हरी आता उठावे झडकरी । उशीर मुरारी होत असे । १ ।
कुंकवाची सरी नेत्रासी पावली । बोलता पावली जिव्हा वळे । २ ।
क्षीरसागराची गोडी विसरले श्रीहरी । रखुमाई मंदिरी वाट पाहे । ३ ।
या वैष्णवांचे सुख मज झाले बहुत । विसरला समस्त सुखदुःखासी । ४ ।
मज वेधिले सकळ जन मी आसे त्या आधीन । जिवाचा जीवन म्हणे नामा । ५ ।

❀ श्रीयाळ महिमा ❀

११४७. सूर्यवंशी राजा असे तो श्रीयाळ । पंच वरुषीं बाळ चिलया त्यासी । १ ।
 पतिव्रता कांता नाम तें चांगुणा । अतिता भोजन घाली नित्य । २ ।
 कैलासीं नारद वर्णी यांची कीर्ति । सत्व पाहण्याप्रति आले शिव । ३ ।
 जाहालासे अतित रूप तें कुश्चळ । रक्त पू हा गळे सर्वांगासी । ४ ।
 आला तो अतित श्रीयाळाचे घरीं । नमस्कार करी राजा त्यासी । ५ ।
 येऊनि चांगुणा वंदिती चरण । बहुत सन्मान केला त्याचा । ६ ।
 उष्णोदकें त्यासी घातियलें स्नान । केलेंसे पूजन अतिताचें । ७ ।
 म्हणे महाराजा करावें भोजन । पतीता पावन करा तुम्ही । ८ ।
 येरू म्हणे माझें शरीर हें रोगी । नरमांस वेगीं देईं मज । ९ ।
 चांगुणा ती म्हणे देतें माझें मांस । नये उपयोगास आमुचिया । १० ।
 राजा म्हणे माझें मांस मान्य करा । न लगे उदारा तुझें मज । ११ ।
 पंच वरुषीं बाळ तुझा हा चिल्हाळ । मांस हें सकळ देईं त्याचें । १२ ।
 पाक हा करूनी घालीं मज आतां । खेद काय चिंता करूं नये । १३ ।
 करितां हो खेद जाईन उठोनी । सत्वाची हे हानी करूनियां । १४ ।
 तेव्हां ते चांगुणा म्हणे अतितातें । करितें पाकातें सिद्ध आतां । १५ ।
 बोलविला तेव्हां तिनें तो चिल्हाळ । वचन कोमळ बोले त्यासी । १६ ।
 तुज हा अतित आलासे पाहुन । मागतो भोजन तुजलागीं । १७ ।
 होई बा उदार अर्पीं हें शरीर । संतोषला वर पार्वतीचा । १८ ।
 ऐकोनी चिलया बोले मातेप्रती । संतोष हा चिर्ती माझे असे । १९ ।
 नाशवंत देह नाही राहणार । सार्थक समग्र करीं याचें । २० ।
 सांडीं हे ममता होई तूं उदार । कैलासी शंकर संतोषेल । २१ ।
 घेऊनि चिलिया गेली पाकशाळे । कापियेलें बाळ चांगुणेनें । २२ ।
 शीर त्याचें तेव्हां ठेविलें झांकोन । शरिराचा तिनें पाक केला । २३ ।
 तेव्हां तो अतित बोले चांगुणेसी । वस्तु हे कार्याची ठेवियेली । २४ ।

मीही आतां जातों आपुल्या आश्रमा । कासयासी श्रम करितेसी । २५ ।
 तुज हे ममता झालीसे उत्पन्न । वाहतसे आण चांगुणा ते । २६ ।
 म्हणे महाराजा सांगाल तें मान्य । वंदित चरण चांगुणा ते । २७ ।
 पाकामाजी घालीं शीर हें कांडोनी । रसिक गाय गाणीं आवडीनें । २८ ।
 चांगुणेनें शीर घातिलें उखळीं । ओंव्या ते वेल्हाळी गात असे । २९ ।
 सत्वधीर राजा स्वामी हा श्रीयाळ । धन्य त्याचा बाळ चिलया तूं । ३० ।
 अतिताच्या वेशें आला असे शिव । देखोनियां भाव दृढ तुझा । ३१ ।
 आवडीनें तुज ठेवितो उदरीं । पुण्याची सामोग्री मोठी तुझी । ३२ ।
 माझे पोटीं तुवां घेतला अवतार । दाविलें चरित्र जगामाजी । ३३ ।
 येऊनि वंशाचा केला त्वां उद्धार । मित्र केला वर पार्वतीचा । ३४ ।
 तुझी माता मज म्हणती हे जन । पूर्वींचें हें पुण्य फळा आलें । ३५ ।
 तुज हा प्रसन्न जाहला सदाशिव । मागसी वैभव देईल तो । ३६ ।
 मज बाळा तुवां सांडियेलें यथें । कैलासींचा पंथ धरीयेला । ३७ ।
 अतित गेलीया सांडीन मी प्राण । येईन धांवोन तुजमागें । ३८ ।
 तुझी माझी भेटी होईल कैलासीं । सांग शिवापाशीं नमस्कार । ३९ ।
 धैर्याचा उखळ वैराग्य मुसळ । घेतलें सबळ चांगुणेनें । ४० ।
 कांडूनियां शीर केला पाक तिनें । अतिताकरणें भोजनासी । ४१ ।
 म्हणे महाराजा करावें भोजन । वंदित चरण चांगुणा ते । ४२ ।
 येरू म्हणे बाई पात्रें वाढी तीन । पंक्ति यजमान बैसा तुम्हीं । ४३ ।
 ऐकोनि श्रीयाळ सद्गद अंतरीं । झाला असे भारी मोठा तेव्हां । ४४ ।
 तेव्हां ते चांगुणा म्हणे श्रीयाळासी । बैसावें पंक्तींसी स्वामी आतां । ४५ ।
 नवमास बाळ ठेविला उदरीं । एक दिन भारी काय झाला । ४६ ।
 अतिता संतोष होय ऐसें करा । मान्य गिरिजावर होईल तो । ४७ ।
 सिद्ध झालीं तेव्हां दोघें भोजनासी । अतित तयासी पुसतसे । ४८ ।
 काय तुम्हां आतां असे हो संतान । केलें शिवार्पण म्हणती ते । ४९ ।

निपुत्रिकाचे घरीं न घे मी हें अत्र । चालिला उठोन अतित हा । ५० ।
 श्रीयाळ चांगुणा वंदिती चरण । फुटकें प्राक्तन आमुचेंचि । ५१ ।
 चिलयासारिखा गेला तोही सुत । विन्मुख अतित जातो तोही । ५२ ।
 आता कासयासी ठेवावा हा प्राण । करावा अर्पण शंकरासी । ५३ ।
 ऐकोनियां ऐसें अतित तो भ्याला । चांगुणे पुत्राला बाहे आतां । ५४ ।
 येईबा चिलया धांव तूं त्वरीत । न जेवी अतित तुजवीण । ५५ ।
 राखीं आतां सत्त्व येई तूं धांवोनी । तेव्हां शूळपाणि प्रगटले । ५६ ।
 पंचमुख अंगीं विभूत चर्चित । अर्धांगीं शोभत पार्वती ते । ५७ ।
 मुगुटीं जयाचे शोभतसे गंगा । कोण वर्णी शोभा स्वरूपासी । ५८ ।
 धांवतचि आला तेव्हां तो चिल्हाळ । आर्लिंगी स्नेहाळ सांभ त्यासी । ५९ ।
 श्रीयाळ चांगुणा बैसवी विमानीं । बाळ राजस्थानीं स्थापियेला । ६० ।
 अखंड कैलासीं असे त्यांचा वास । धन्य तेचि दास सांभवाचे । ६१ ।
 नामदेव त्याचे आठवीत गुण । करीत कीर्तन प्रेमभावे । ६२ ।

✽ भक्त ध्रुवकथा ✽

११४८. राजयासी सर्व वृत्तांत ठाउका । असोनी बाळका पाहीना तो । १ ।
 कामिक जगासी कामचि आवडे । स्त्रीमोहानें वेडे झाले बहु । २ ।
 रावणानें वेदां ऋचा पदें केलीं । सीतालागीं आली भ्रांती कैसी । ३ ।
 पाराशरा ऐसा दासीसी गमन । हें नव्हे बोलणें आश्चर्याचें । ४ ।
 विश्वामित्र झाला रंभेपाठीं श्वान । सांडोनि अभिमान तपाचाही । ५ ।
 नामा म्हणे कोण तयासी टाळील । प्रारब्ध करील तेंचि खरें । ६ ।
 ११४९. पतिव्रता मोठी सुमती सुंदरी । वाचेनें उच्चारी गुणदोष । १ ।
 संचित क्रियमाण वाहोनियां सकळ । प्रारब्ध केवळ सारीतसे । २ ।
 गातें हरिनाम अखंड अंतरीं । प्राणेश्वरावरी भाव निका । ३ ।
 बाळकाची कळा ठाउकी तियेसी । जीवें प्राण पोसी निरंतर । ४ ।
 नामा म्हणे काळ कल्याणाचा तिला । म्हणोनी जाहला हरिभक्त । ५ ।

११५०. लागलें वरुष पांचवें बाळासी । खेळे तो मुलांसी नेटेंपाटें । १ ।
 पाहाती ते लोक विस्मय पावती । त्याची अंगकांती कोण वाणी । २ ।
 चंद्रा ऐसें मुख पंकजलोचन । धैर्यासी मंडण तेचि एक । ३ ।
 सांवळा सुकुमार सुंदर गोजिरा । बुद्धीचा अंतरा बोधवीत । ४ ।
 वीर्यधैर्य पाडक जयाचा । नामा म्हणे वाचा वर्णवेना । ५ ।
११५१. मातेलागीं पुसे पिता माझा कोण । ते म्हणे वचन ऐक बाळा । १ ।
 क्षिराब्धीपासोनी चंद्रमा कां जैसा । होसी तूंही तैसा राजपुत्र । २ ।
 तरी कां आम्हां त्यानें टाकिलें निवडोन । संचित ते म्हणे पूर्वकर्म । ३ ।
 जाऊं भेटूं त्याला बोलवूं कां मार्गे । नको बा तुज काय उणें असे । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसा दोघांचा संवाद । झाला मनीं खेद सुमतीसी । ५ ।
११५२. कोणे एके दिवशीं खेळत खेळत । गेला सभेआंत राजयाच्या । १ ।
 पाहिलें राजानें ओळखिला पुत्र । झळंबलें गात्र आवडीनें । २ ।
 गोजिरा गोमटा शाहाणा चपळ । नेत्र ते विशाळ पुंजाळले । ३ ।
 नामा म्हणे चंद्र पूर्णमेचा पाहाता । समुद्रा ये भरतें तैसें झालें । ४ ।
११५३. पाचारिलें ध्रुवा जवळी त्या रायानें । जाणोनि सन्मानें आला पाशीं । १ ।
 संतोष तो कांहीं बोलवेना वाचे । उदार प्रेमाचें झळंबती । २ ।
 अंकीं बैसवितां कैसा तो शोभला । कोंदण रत्नाला जयापरी । ३ ।
 चुंबोनियां मुख पुसतो मंजूळ । मी कोण तें न कळे तुज कांहीं । ४ ।
 तो म्हणे आहेसी तात तूं निष्ठुर । आम्हांसी बाहेर ठेवियेलें । ५ ।
 राजा म्हणे काय जाहालें तयासी । होसी तूं राज्यासी अधिकारी । ६ ।
 नामा म्हणे ऐसा दोघांचा उद्गार । लोटों आला पूर आनंदाचा । ७ ।
११५४. सापल माउली होती वोंवरीत । ऐकीला भावार्थ दोघांचाहि । १ ।
 बुद्धीचा कांतर बुदबुदला मोठा । चावीतसे ओंठा खंद बहु । २ ।
 निघुनी ते वेगीं आली रायापाशीं । म्हणे या पोरासी कां घेतलें । ३ ।

मांडी बैसवीसी लाडानें बोलवीसी । पाहूं आतां कैसी लोचनीं मीं । ४ ।
शरीर त्यागावें कीं त्यासी मारावें । हेंचि जीवें भावें वाटे मना । ५ ।
मार्गेपुढें कांहीं न पाहे दृष्टीस । लोटिलें बाळक पायें तिनें । ६ ।
नामा म्हणे राया तियेचा अंकिला । झाला चाकाटला आपुल्या ठायीं । ७ ।

११५५. बाईला आधीन होती जे कां न । ते म्हणों पामर श्वानरूपें । १ ।
नेणती स्वहित कामाचिया वृत्ती । प्रवृत्ति निवृत्ति सोडोनियां । २ ।
इष्ट मित्र गुरू ऐसा कैसा भाव । सर्वही निर्वाह तोचि एक । ३ ।
नाचविले तिने तैसे ते नाचती । माकडाच्या गति गारुड्याच्या । ४ ।
नामा म्हणे राजा गुंतला तियेसी । शेंबुडातें माशी हालूं नेणे । ५ ।

११५६. उठवितां बाळ आक्रंदलें पोटीं । निघे उठाउठी चमत्कारें । १ ।
आवसेंचा शशी तैसा राजा झाला । येरू हा निघाला कळावंत । २ ।
आळवावा तरी धाक बाईलेचा । तेणें त्याची वाचा चाकाटली । ३ ।
हृदय फुटलें प्रेमही दाटलें । तरी काय चाले तियेपुढें । ४ ।
सूर्यासी पडेल निधनासी भूत । तैसी झाली मात राजयासी । ५ ।
नामा म्हणे मोह खोटा हा दुर्धर । त्यागावा निर्धार वेदांतीच्या । ६ ।

११५७. चालिलें बाळक रूदन करीत । देखोनी गांवांत हाहाःकार । १ ।
पाहा हें रायानें मांडिलें अनुचित । कासया तो भ्रांत झाला नेणों । २ ।
देवोनियां रत्न घेतला चिंचोका । दिला कवडी एका चिंतामणी । ३ ।
कामधेनु नेघे पोशिले बोकड । अस्पदे माकड पाळावया । ४ ।
कल्पतरू मोडी शेतां कुंपण करी । तैसी झाली परी आजीची हे । ५ ।
नामा म्हणे तिचा मोह हा दारूण । राजा ती आधीन झाला तैसा । ६ ।

११५८. घरा येतां बाळ देखिलें मातेनें । दाटली दुःखानें बोलवेना । १ ।
आक्रंदोनि पुढें मोकलोनि धाये । नेणों कैसें काय झालें यासी । २ ।
घालोनियां कव घेतां कडेवरी । दोन्ही नेत्र करीं पुसीतसे । ३ ।
काय झालें बाळा सांग बा वृत्तांत । बा कोण तूतें पाहों नेणे । ४ ।
नामा म्हणे असो प्रेमा तो अपार । पुढील विचार बोलीयेजो । ५ ।

११५९. न कळतां मुलांसंगें मी खेळत। गेलों सभेआंत राजयाच्या। १।
 काय सांगों माये जाहला अपमान। तेणें माझें मन दुखावले। २।
 मातें प्रेमभावें रायें आळवीलें। मांडी बैसविलें सन्मानेशीं। ३।
 आली आकस्मात् दुर्धर कोपोन। लांस कीं ते कोण मी तो नेणें। ४।
 ताडोनियां पायीं मज उठविलें। निघालों मी सहजें तत्क्षणीं। ५।
 कोणी नुठवी ऐशाठायीं म्यां बैसावें। तें कोणा मागावें सांग माये। ६।
 नामा म्हणे दिसे पाहातां बाळक। ज्ञानची निष्टंक मुसावले। ७।

११६०. ऐकोनियां वाणी पातली ते रमा। बोलिली विश्रामा जीवाचिया। १।
 दुर्जनाचा भाव ऐसाचि वोखटा। दर्प त्याचा मोठा आवरेना। २।
 दुसऱ्याचें बरें तें कैसें सोशिता। बळें निखंदिता साटोपानें। ३।
 दीपाचा प्रकाश सोशीना पतंग। जळताही अंग झेंप घाली। ४।
 चंद्रोदया आधीं फुटतील डोळे। ते काय कावळे पाहातील चंद्र। ५।
 आधींच सावत्र संबंधी पापीण। राजाही आधीन जिच्या झाला। ६।
 सिंहासनीं त्याच्या मांडीये बैससी। हें ते कैसें सोसी निसंगळ। ७।
 दैवहीन आम्हीं देवचि कोपला। आपुला तो झाला परावा कीं। ८।
 देवें द्यावें तेव्हां भोगावें सकळ। न चले कदा बळ दुसऱ्याचें। ९।
 कासया तूं बाळा स्फुंदसी दुःखाने। देवाहून कोण सखें आम्हां। १०।
 नामा म्हणे हित ऐकतां मायेचें। चित्त त्या बाळाचें उठावले। ११।

११६१. पूर्वजर्नीं त्यानें साधियेला योग। कांहींसा वियोग झाला होता। १।
 कैसा नेटेपाटे उन्मेख फुटला। बालपर्णीं त्याला ज्ञान झालें। २।
 विरक्ती वोळगे पाडक होउनी। शांती पुढारूनी माळ घाली। ३।
 शमदम अंकित पुढारले बळें। योग तो अढळ सदा तेथें। ४।
 मान गर्व मनाचा खुंटला विचार। थिता अहंकार तोहि गेला। ५।
 नामा म्हणे बाळ बोलिलें जाणोनि। माउली हांसोनि काय बोले। ६।

११६२. संकल्पाचा मळु नेत्रीं निडारला । त्यालागीं तो डोळा काय दिसे । १ ।
जेथें देखों तेथें तोचि तो कोंदला । विश्वामाजी भरला विश्वंभर । २ ।
मोटे थोर थोर तापसी नाडीले । कामानें वोढिले माघौतेची । ३ ।
वेदाचें पुनीत यज्ञशीळ सारें । झकवती बारे वासनेने । ४ ।
दांभीक मगरीं गिळिलें सर्वासीही । त्यालागीं तो नाहीं ऐसा भासे । ५ ।
नामा म्हणे ऐसी बोलली जननी । बाळ मोठा ज्ञानी जाणवला । ६ ।

११६३. केला नमस्कार मातेला उठोनी । निघाला तेथुनी लागवेगें । १ ।
वनीं बैसोनियां घरोनी विश्वास । आळवावा ईश ऐसें चित्तीं । २ ।
हाक मारीत मार्गें माउली चालली । तियेसर्वें बोली करीना तो । ३ ।
एकाकी तो नीट चालीला त्वरेनें । पाहोंनियां जन स्तब्ध झाले । ४ ।
बोलवितां कांहीं बोलेना कोणासी । अघोर स्थळासी प्रवेशला । ५ ।
मातेसी ठाउकें त्याचें अंतर । म्हणोनी ते स्थिर झाली ठाई । ६ ।
नामा म्हणे पूर्व पुण्याचिया बळें । मन त्याचें झालें स्थीर तेथें । ७ ।

११६४. नगरीं नरनारी समस्तही । म्हणती झालें कांहीं राजयाला । १ ।
बाळ तें केवढें धाडीलें वनासी । याचिया धैर्यासी दुजा नाहीं । २ ।
मार्गें बहु झालें नाहीं हें देखिलें । हें तों नव्हे भलें विचारितां । ३ ।
सर्वादिकीं त्यासी सांगितले वृत्त । कारे तूं निवांत बैसलासी । ४ ।
नामा म्हणे राजा ध्रुवापाठी गेला । काय तो बोलिला एका त्यासी । ५ ।

११६५. म्हणे बा आतां करिशील कायी । एकला ये ठार्यीं येऊनियां । १ ।
वय हें केवढें बुद्धि हे केवढी । वांयां काढाकाढी तपाची कां । २ ।
व्याघ्र आणि सिंह जंबुक विखार । नांदती या घोर वनामाजी । ३ ।
म्हैषा मसको भूतें वसती रानीं । तुज माये रानीं झोंबतील । ४ ।
नको बा या ठाईं राहूं चाल घराप्रती । जाऊं जे कां प्रीती तेचि देऊं । ५ ।
नामा म्हणे ध्रुव पाहेना बोलेना । आपुलिया ध्यानामार्जीं मग्न । ६ ।

११६६. मधुवन चांगलें लोचनीं देखीलें । तेथें मन रंगलें बाळकाचें । १ ।
 राहूं येथें करूं देवाची प्रार्थना । म्हणोनियां मना बोधवीत । २ ।
 सरोवर दिव्य त्यामाजी कल्हारें । भोंवताले मयुर नाचताती । ३ ।
 साउली सुंदर सुमनें मनोहर । देवाचा विहार तये ठायीं । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसा निश्चय नेमून । ध्रुव तये वर्नी स्थिरावला । ५ ।

११६७. राजा म्हणे बाळा देतो पंच ग्राम । तो म्हणे आत्मराम देता आहे । १ ।
 आशा सांडोनियां निराश जाहला । शरण देवाला जावयासी । २ ।
 चतुर्थ भागानें राज्य घे वांटोनी । म्हणे चक्रपाणी देता आहे । ३ ।
 अर्धें भूमंडळ घेई उदारा । म्हणे विश्वंभरा लाज माझी । ४ ।
 संपूर्ण हे महि तुजचि वोपीन । म्हणे नारायण सांभाळील । ५ ।
 नामा म्हणे ऐसा गणीना भूपातें । निश्चय चित्तांत एक झाला । ६ ।

११६८. बाळकाच्या बोला राजा भांबावला । म्हणे झालें याला ज्ञानगम्य । १ ।
 शांती याचे अंगीं बाणलीसे नीट । तेणें नेटेपाटे पुढारला । २ ।
 मी तों झालों वायां कामाचा किंकर । केला म्यां अव्हेर बाळकाचा । ३ ।
 कीर्ति हे त्यागोनी दुर्दशा आणिली । ऐसी होऊं सरली बुद्धि फिकी । ४ ।
 नामा म्हणे राजा लाजला चित्तांत । प्राणावीण प्रेत तयापरी । ५ ।

११६९. ठेवुनी भोंवताले रक्षणाला दूत । सांगतो तयातें सत्तारूपें । १ ।
 तुम्ही आतां याचें करावें रक्षण । व्याघ्र सिंह येणें बाधा नव्हे । २ ।
 क्षणाक्षणा मातें सांगावा वृत्तांत । वर्नी भूत प्रेत हिंडताती । ३ ।
 चोर हेर खळ रात्रिचीये वेळे । रहावें भोंवताले सावधान । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसें सांगे त्या दुतांसी । आपण घरासी येता झाला । ५ ।

११७०. येरू तो निवांत होउनी त्याठायीं । राहोनियां कांहीं करिता झाला । १ ।
 न कळे भक्तिभाव घ्यावें कैसें त्यासी । देव कोण त्यासी ठावें नाहीं । २ ।
 भावार्थानें सर्व इंद्रियें खुंटलीं । प्रारब्धानें दिली वाट तया । ३ ।

साध्यसाधनाचा उपाव कळेना । ध्यान तो धारणा कैचि तेथें । ४ ।
 नामा म्हणे गुरू करावा तें नेणे । अद्भुत विंदान मांडियेलें । ५ ।
 ११७१. वाचितां अध्यात्म जाणितांही अर्थ । गुरूवीण व्यर्थ सर्व कांहीं । १ ।
 करावा तो आधीं सद्गुरू प्रसन्न । त्याचिये कृपेनें सर्व साधे । २ ।
 योग याग तपें चित्त शुद्ध होय । गुरूवीण नये मोक्ष हातां । ३ ।
 निर्मळ जीवन तीर्थावीण पावन । तैसा गुरू जाण साधकांसी । ४ ।
 नामा म्हणे गुरू कृपेचिया बळें । मूर्खही तरेल भाक माझी । ५ ।
 ११७२. एकाएकीं दैव उदेलें ध्रुवाचें । येणें नारदाचें झालें तेथें । १ ।
 देखियेलें पोर ठाकलेंसे वनीं । भावना धरोनी अपैसया । २ ।
 साधुचा भाव उदकाचिया परी । लव तेथें भरी उणें नाहीं । ३ ।
 आर्तीचा हे आर्त पुरवावा हा नेम । साधूचा निःसीम स्वभाव कीं । ४ ।
 गिरी देखे मेघ मग तो कैसा थोर । तैसे ते उदार साधुसंत । ५ ।
 आतां या बाळाचा योग क्षेम कैसा । पुसावया धिंवसा नामा म्हणे । ६ ।
 ११७३. नारदें पाहिली बाळकाची स्थिती । त्याच्या चितीं शांती भरली दिसे । १ ।
 कल्पनेचा दाता म्हणे तयालागीं । बाळा कवणालागीं आठविसी । २ ।
 वय तरी थोडें भावना उदंड । काय तुज चाड सांग आतां । ३ ।
 न बोलसी तरी साधेना हें काज । अंतरींचें नीज मज कळे । ४ ।
 आला लाभ काळ फळलीसे भावना । उघडोनी लोचना पाहीं मज । ५ ।
 ऐकोनी ध्रुवानें सज्जनाची वाणी । नेत्र विकासोनी पाहे तदा । ६ ।
 पुढें उभा मुनि लावण्याचा गाभा । आपुलिया लाभालागीं नाचे । ७ ।
 नामा म्हणे ध्रुवें वंदिले चरण । बोलिले वचन एका आतां । ८ ।
 ११७४. बैसायासी गेलों पितयाचें अंकीं । उठविलें एकी माउलीनें । १ ।
 सरेना सरेना कोणी उठविना । ऐसा ठाव जाणा वांछितसें । २ ।
 उपाय न कळे मागावें कोणासी । भावना आपैसी उठावली । ३ ।
 नामा म्हणे शब्द एके देवऋषी । मग त्या बाळकासी आश्वासिले । ४ ।

११७५. ब्रह्मांड तयाच्या पोटी सांठवलें । तेंचि साकारलें ध्रुवापार्शी । १ ।
 कैसें तें बोलावें कैसें तें वानावें । वेदासही ठावें नोहे जे कां । २ ।
 निलोत्पल रवि गगनाही हिनावी । ऐसी शोभा दावी इंद्रनीळ । ३ ।
 मरगजालागीं जोडलें सौरभ्य । आनंदाचे कोंब चारी भुजा । ४ ।
 मुगुट कुंडलें सर्वांगी भूषण । लेणियासी लेणें अंगाचिया । ५ ।
 इंद्रधनुष्याची मांडणी मेघाची । माळ वैजयंती गळां रूळे । ६ ।
 कस्तुरी कपाळीं रेखलीसे भाळीं । उटी ते पिवळी सर्वांगासी । ७ ।
 सायुध सुंदर शोभताती कर । प्रभा ते अपार कोंदाटली । ८ ।
 अभय हस्त एक पुढें तुकावला । आपुल्या भक्ताला सांभाळाय । ९ ।
 गोजिरी गोमटी ध्यानीं उभी ठेली । नामया माउली माथा ठेवी । १० ।

११७६. ऐसें कांहीं एक अपूर्व देखिलें । हृदयीं कोंदाटलें मूर्तिरूपा । १ ।
 परी तें कांहीं तैसें न राहे निश्चळ । चित्त तें चंचळ माघारले । २ ।
 पुढती सायास करी नानापरी । न राहे अंतरीं साचोकारें । ३ ।
 आवडीनें जीव झाला कासावीस । तंव त्या परेशास कृपा आली । ४ ।
 ब्राह्मणाचें रूप उभा ठेला पुढें । निज भक्तांचें कोडे पुरवावया । ५ ।
 कपोलासी शंख लाविला स्वहातें । तेव्हांचि तयातें ज्ञान झालें । ६ ।
 वैकुंठ पिठीचें अधिष्ठान साचें । तें रूप तयाचे दृष्टी पडे । ७ ।
 नामा म्हणे काय सांगावा नवलावो । भक्तांलागीं देवो साहाकारी । ८ ।

११७७. स्तवीतसे वाचे जोडोनियां कर । वेदां अगोचर ऐसें कांहीं । १ ।
 धन्य धन्य आतां उद्धरलों स्वभावें । माझें मज ठावें झालें निज । २ ।
 विश्वाच्या विसांव्या जिवाचिया जिवा । देवाचिया देवा दिनानाथा । ३ ।
 तूंचि सर्वा आदिमायेची अवधी । तुजवीण कधीं दुजें नाहीं । ४ ।
 एक तूं अनेक अनेकीं तूं एक । येणेंही सांशंक बोलवेना । ५ ।
 दातृत्वाची आदी कल्याणाची निधी । चित्त मन बुद्धि सर्व तूंची । ६ ।

तुझिये कृपेने गेले भावाभाव । आणिक मागावे ऐसें नाहीं । ७ ।
 कधीही कोणता चळेना ढळेना । माते ऐशा स्थाना बैसवावे । ८ ।
 नामा म्हणे ऐसी करीत प्रार्थना । घाली लोटांगणा पायांवरी । ९ ।
 ११७८. आश्वासोनि देव बोलिले धुवासी । इच्छा तुझी जैसी तैसें करूं । १ ।
 सहज सत्येनें ऐसें कांहीं जहालें । अढळ दिधलें बैसावया । २ ।
 चंद्र सूर्य तारा शशि ऋषी थोर । हे ज्या आधारे हिंडताती । ३ ।
 ब्रह्मलोक साचे परी ते न नासे । ऐशा परी त्यास बैसविलें । ४ ।
 क्षतेचा दिवस योजनें उन्नती । बैसवी श्रीपति धुवालागीं । ५ ।
 सर्वा सर्वत्रांच्या लोचना गोचर । रमणीये अपार वर्णवेना । ६ ।
 नामा म्हणे दुर्जे वैकुंठ केवळ । भक्तालागीं केलें देवरार्ये । ७ ।
 ११७९. ऐसें झालें धुवाचें आख्यान । ऐकती जर जन एका भावें । १ ।
 तयावरी कृपा देवाची होईल । केलें तें लाभेल सर्व काज । २ ।
 पुत्राभिष्ट पुत्र धनाभिष्ट धन । जैसें ज्यांचे मन तैसें होय । ३ ।
 नामा म्हणे तया कल्याण सर्वदा । चिंतितां गोविंदा काम पुरे । ४ ।

❖ भक्त उपमन्यु कथानक ❖

११८०. एका श्रोते सावधानता । सांगेन उपमन्युची कथा ।
 एक्या भावें परिसतां । सायुज्यता पाविजे । १ ।
 बाळ तो लडिवाळ तान्हा । वाढे मातेचिया स्तन पान्हा ।
 परि ते असे दुर्बळपणा । उपमन्यु नांव तयेचें । २ ।
 उपमन्यें मागितलें । कृष्णें तयासी काय दिधलें ।
 तें सांगेन वहिलें । चित्त देउनी परियेसा । ३ ।
 ब्राह्मणासी एक पुत्र झाला । पितयानें संतोष मानिला ।
 थोर कष्टें वाढविला । तयाचें पुत्रपण फिटलें । ४ ।
 बाळ जाहला जाणता । पितयासी उपजली दुधाची चिंता ।
 दूधच ऐकिलें बोलतां । तेंचि मातेसी मागत । ५ ।

मग कर्डी कांडोनी जनकजननी । त्याचें केलें शुभ्रपाणी ।
 बाहेर दूध म्हणउनी । वार्टीत भात कालविला । ६ ।
 तंव शेजारी ब्राह्मणानें श्राद्ध केलें । त्यानें त्या बाळकास जेवावयास नेलें ।
 षडूस पक्कात्र वाढिलें । दूध क्षीर नाना परीचे । ७ ।
 तयासी वाढिली दूध क्षीरी । बाळक जेविलें पोटभरी ।
 पुसोनियां तये घरीं । माते मागूं जेवावया । ८ ।
 गेला आपुलिया घरा प्रती । बाळ तो निद्रा करी रातीं ।
 प्रातःकाळीं भूक लागे मागुती । मागे दूधभात जेवावया । ९ ।
 पुढती कर्डी वांटुनि जननी । त्याचें काढिलें शुभ्र पाणी ।
 यें टाकिलें थुंकोनी । माते दूध कालचें नव्हे । १० ।
 बारे त्या समर्थाचे घरीं । देवें दिधलें दूध क्षीरी ।
 आम्हां दुर्बळाचे घरीं । तें दूध कोटुनि मिळेल । ११ ।
 कोठें आहे तो श्रीहरी । तो मज दावीं वो झडकरी ।
 दूध मागेन निर्धारी । क्षुधा अंतरीं बहु पीडी । १२ ।
 देव्हारां श्रीहरिची मूर्ती । नेउनी दाखविली बाळाप्रती ।
 बारे हा लक्ष्मीपति । दूध या प्रती मागावें । १३ ।
 बाळ खळ घेउनी बैसला तेथें । देवा दूध पोटभर दे मातें ।
 मी कोठें जाऊं नेदी तूतें । दूध घेतल्यावांचोनी । १४ ।
 ऐसे तिघां तीन उपवास पडती । माता पिता चिंता करिती ।
 लोकीं मिळोनी बहुतीं । उठवूं पाहती बाळकातें । १५ ।
 बाळा तुजकारणें । एक गाय देतो आणुन ।
 येरू न मानी त्यांचें वचन । म्हणे देईल लक्ष्मीरमण मजलागीं । १६ ।
 माता समजावी बहुता वचनीं । त्या ब्राह्मणाचें दुध देतें आणुनी ।
 हें पाहें पां चाखोनी । दूध कालचें होय कीं नव्हे । १७ ।

दूध आणिलें भीक मागुनी । संतोष न वाटे माझे मनीं ।
 देव देईल मज लागुनी । तरी दूध सेवीन । १८ ।
 देवें धुरूसी अढळपद दिलें । तैसेंच दूध देई मज संचलें ।
 न देतां अव्हेरिलें । तरी प्राण देईन निर्धारी । १९ ।
 देवा दुधाची शिधोरी । कां मज न देसी श्रीहरी ।
 आळ पुरवीं बा मुरारी । दूध पोटभरी मज देई । २० ।
 मज बहु लागलीसे क्षुधा । अझुनी कां न पावसी गोविंदा ।
 तुज मागत नाहीं धनसंपदा । एका दुधा वांचोनी । २१ ।
 देवा नको पाहूं निर्वाण । देह करवतीं घालीन ।
 प्राण तुज समर्पीन । सत्य वचन पाहें माझें । २२ ।
 देखोनि बाळकाचें अंतःकरण । कळवळिला नारायण ।
 सांडोनि क्षीरसागर शेषशयन । येत धांवून बाळकाप्रती । २३ ।
 सुदर्शन घेऊनि हातीं । पावला उपमन्यु आकांतीं ।
 प्रकट झाली विष्णुमूर्ती । निजरूप दाविलें । २४ ।
 बाळ येऊनि लागला चरणीं । देवें हृदयी धरिला आलिंगुनी ।
 वरदहस्तें कुरवाळुनी । कृपादृष्टी अवलोकी । २५ ।
 सांग बाळा प्रसन्न झालों तूंतें । काय संकल्प तो माग मातें ।
 येरू म्हणे दूध द्यावें कृपावंतें । जें कल्पांतींही न सरेची । २६ ।
 हांसून बोले वैकुंठरमण । पहावो बाळ केवळ अज्ञान ।
 म्हणे मी झालों आतां प्रसन्न । काय दूध तुवां मागावें । २७ ।
 देवा या दुधाचि कारणें । एवढें केलें म्यां निर्वाण ।
 सहित मातापिता तिघेजण । क्षीर भोजन मज द्यावें । २८ ।
 माता पिता उपमन्यु । निघे गरूड पृष्ठीं वाहवून ।
 क्षीरसागरीं ठेवी नेऊन । दूध प्राशन सुखें करा । २९ ।

राज्य देउनी क्षीरसागरीचें । अमर शरीर केलें त्यांचें ।
 अखंड दर्शन श्रीहरीचें । सायुज्यपद त्या दीधलें । ३० ।
 यालागीं काया वाचा मनें । जावें विठोबासी शरण ।
 आर्त मनोरथ पूर्ण । निजभक्ताचें करीतसे । ३१ ।
 विष्णुदास नामयाचा स्वामी । तो श्रीहरी वोळगा तुम्ही ।
 जें जें इच्छिलें अंतर्दामी । इच्छा दानीं पुरवील । ३२ ।

✽ नक्र उद्धार ✽

११८१. नक्र बोले ऐकें हृषिकेशी । नाममात्रें तारिलें गजेंद्रासी ।
 काय कृपण झालें मजविशीं । आतां कैसा बा मोकलून जासी । १ ।
 कळलें तुझें रे देवपण आतां । सोडीं ब्रीद आपुलें दीनानाथा । धु० ।
 दीनानाथ म्हणविसी कशासार्ठी । द्वैतभाव का धरियेला पोटीं ।
 कैसें पाप लाविलें माझे पाठीं । तुझें रूप देखिलें आजि दृष्टि । २ ।
 दीनानाथ बोलती वेद चारी । साधुसंत गाताती नानापरी ।
 सत्य ब्रीद मिरविसी चराचरीं । सोडीं ब्रीद आपुलें झडकरी । ३ ।
 रज मात्रें तारिली अहिल्या शिळा । नाम मात्रे तारिले अजामेळा ।
 पापी कैसा मी सांग घननीळा । तुझें रूप देखिलें आजि डोळां । ४ ।
 न्याये ब्रीद घेईन तुझें आतां । पापी कैसा मी सांग दीनानाथा ।
 कैसें पाप लाविले माझ्या माथां । अझूनि लाज कां नये तुझ्या चित्ता । ५ ।
 नक्र बोले देवासी हांसूं आलें । निंदा नोहे स्तवन माझें केलें ।
 दीनानाथें तात्काळ उद्धरिलें । विष्णुदास नामा कौतुक बोले । ६ ।

✽ दशावतारजनक श्रीविठ्ठल ✽

११८२. भक्तांसाठी देव अवतार धरी । कृपाळु श्रीहरि साचखरा । १ ।
 तो हा महाराज चंद्रभागे तीरीं । उभा विटेवरी पांडुरंग । २ ।
 ब्रह्मयाचे वेद चोरी शंखासुर । मत्स्य अवतार तयालागीं । ३ ।

समुद्र मंथनी मंदार बुडाला । कूर्मरूप झाला तयेवेळीं । ४ ।
 हिरण्याक्षे धरा नेतां रसातळा । वराहरूपें त्याला वधियेलें । ५ ।
 प्रल्हादासी पिता गांजी नानापरी । स्तंभीं नरहरी प्रगटला । ६ ।
 देवकाजीं झाला वामन भूतळीं । बळीसी पाताळीं घातियेला । ७ ।
 भूमिभार झाला क्षत्रियांचें कुळ । केलेंसे निर्मूळ परशुरामें । ८ ।
 सीतेचिया काजा रावण मर्दिला । सूर्यवंशीं झाला रामचंद्र । ९ ।
 गोकुळीं जन्मला श्रीकृष्ण आठवा । होऊनि पांडवां साहाकारी । १० ।
 व्रतभंगासाठीं बौद्ध अवतार । झाला दिगंबर अवनिये । ११ ।
 कलंकि अवतार होणार श्रीहरि । तेव्हां पृथ्वीवरी तृण न उरे । १२ ।
 नामा म्हणे तुझे अनंत अवतार । तेथें मी पामर काय वर्णू । १३ ।
 ११८३. प्रथम अवतारीं देव मच्छ झाले सागरीं । वधोनि शंखासुर वैरी आणिले वेद । १ ।
 कूर्म अवतारीं सांवरीली सृष्टी । वराहद्विज नेहटी धरणीधरू । २ ।
 प्रल्हाद कैवारा स्तंभाभीतरी । बळी बंधन हरी प्रगट झाला । ३ ।
 रेणुका नंदन द्विजकुळ पाळण । त्र्यंबक भंजन रघुनाथ । ४ ।
 गोकुळीं अवतारू सोळासहस्र वरू । आपण योगेश्वरू बौध्यरूपीं । ५ ।
 अवतारू वदतसे वरू । नामया दातारू केशिराज । ६ ।
 ११८४. देवा तूं प्रथम गर्भवास भोगिसी । सागरीं जळचरू मत्स्य झालासी ।
 कमठ पाठी नसंडी कैसी । कूर्में कासाविसी केलें तुज । १ ।
 अपवित्र नाम आदि वराह । याहुनि थोर कूर्म कांसव ।
 अर्ध सावज अर्ध मानव । हे भवभाव कर्माचे । २ ।
 खुजेपणें बळिस पाताळीं घातलें । तेणें कर्म तयाचें द्वार रक्षिलें ।
 पितयाचे वचनें मातेसी वधिलें । तें कर्म जडलें परशुरामा । ३ ।
 श्रीरामा झाल्या आपदा बहुता । कर्म भोगविलें अंतरली सीता ।
 भालुका तिथीं वधियलें अवचिता । नाम अच्युता तुज झालें । ४ ।

ऐसा कष्टि होऊनि बौद्ध राहिलासी । तूं कलंकिया लोकां मारिसी ।
 आपुल्या दोषासाठीं आणिकां दंडिसी । निष्कळंक होसी नारायणा । ५ ।
 ऐसा तूं बहुता दोषी बांधिलासी । पुढिलाचि जन्में अवगतोसी ।
 विष्णुदास नामा म्हणे हृषिकेशी । तुझी भीड कायसी स्वामियाहो । ६ ।

११८५. मीनरूप झाला प्रथम तो हरी । ज्याचा चराचरीं वास होता । १ ।
 मार्कडेयालागीं दाखविली माया । वटपत्रीं तया रूपासी हो । २ ।
 बाळमुकुंदानें स्वरूप दावितां । श्वासोच्छ्वास घेतां चौदाकल्प । ३ ।
 पाहोनियां माया अंतरीं निमाला । घाबरा तो झाला ऋषिराज । ४ ।
 आश्वासून तया दाखविली माया । धन्य देवराया नामा म्हणे । ५ ।

११८६. मत्स्य कच्छ क्रोड मृग ते खुजट । जेथुनि प्रगट झालीं रूपें । १ ।
 तेंचि ब्रह्म उभें भिवरेच्या तिरीं । हात कटावरी ठेवूनियां । २ ।
 मातृघाती हिंडे वर्नीं जो रडत । चोर जार घात करी दुष्ट । ३ ।
 दिगंबर अश्वारूढ खड्गधारी । पृथ्वीचा जो करी ग्रास एक । ४ ।
 नामा म्हणे मुंगी आदि ब्रह्मवरीं । नाना अवतारीं एकलाचि । ५ ।

११८७. उदकीं बुडतां क्षिति तारियेली । भूतें सारियलीं दाढेवरी । १ ।
 अद्यापि तूं होसी ऐसा हृषिकेशी । धरूनि मारिसी बळिवंत । २ ।
 नामा म्हणे धन्य अघटित करणी । दाढेसी धरूनि वराह तूं । ३ ।

११८८. प्रल्हादकारणें स्तंभीं अवतार । भक्त राजेश्वर म्हणताती । १ ।
 जळीं स्थळीं आहे सर्वां ठायीं हरी । प्रत्यक्ष तूं न्याहाळी स्तंभामाजी । २ ।
 ऐकतांचि वाणी क्रोधासी चढला । खड्ग तो काढिला कोशांतून । ३ ।
 तयेकाळीं हाक मारिली प्रचंड । फोडिलें ब्रह्मांड नरसिंहें । ४ ।
 धरूनियां दैत्य वेगीं मांडीवरी । नखानें तो चिरी पोट त्याचें । ५ ।
 जयजयकार झाला ब्रह्मादि पातला । इंद्रादिक आला देवांसहित । ६ ।
 करूनियां स्तुति देव शांतविला । प्रल्हाद तो झाला पूर्ण भक्त । ७ ।
 नामया हो झाली मायबाप भेटी । लाभ उठाउठी आनंदाचा । ८ ।

११८९. बळीराजा दैत्य बहुत मातला । संपत्ति हरिल्या देवांचिया । १ ।
 तयाकाळीं जे जे देव आठविते । प्रार्थना करिते देवदेवा । २ ।
 तयाकाळीं तुवां आदिति उदरीं । अवतारधारी बटु झाला । ३ ।
 छळुनियां बळी पाताळी घातला । आपण राहिला तया द्वारीं । ४ ।
 देव देवपदीं बैसऊनि सारे । राखीतसे द्वार नामा म्हणे । ५ ।
११९०. मारावया राजे ब्राह्मणाचे घरीं । रेणुकाउदरीं अवतार । १ ।
 करूनियां पृथ्वी निःक्षत्रिय बहुवेळां । दान ते सकळां विप्रां दिली । २ ।
 खुंटविला चिरंजीव अद्यापि तो आहे । आत्मरूपीं पाहे निजानंदीं । ३ ।
 दाशरथी रामा समागम झाला । तेणें एक बाण दिला म्हणे नामा । ४ ।
११९१. दशरथ राजा संतान तें नाहीं । म्हणोनियां पाही ऋषेश्वरीं । १ ।
 करूनि विनंति पुत्रेष्टी हे केली । पुरोडांश भक्षिली पत्नियांनीं । २ ।
 तपाच्या समाथ्ये पुत्र चार झाले । अविनाश आले अवतारासी । ३ ।
 रघुपति रामें पूर्ण मुसावलें । चैतन्य प्रगटलें कौसल्येसी । ४ ।
 तेणें केली ख्याति राक्षस मारिले । रामराज्य केलें त्रैलोक्यांत । ५ ।
 नामा म्हणे मज नाम गोड आहे । त्यालागीं तूं पाहे विचारुनी । ६ ।
११९२. श्रीकृष्ण लीलामृत बाणतांचि गोडी । कथेचि परवडी आवडती । १ ।
 तयाचा विस्तार तोचि बोलवीता । आहे सर्व सत्ता त्याचे हातीं । २ ।
 तेथें मी पामर काय बोलूं वाणी । दिसे केविलवाणी संतांपुढें । ३ ।
 म्हणोनि विस्तार आटोपिला नाहीं । वेदांसी तें नाहीं पुरतें ठावें । ४ ।
 नामा म्हणे नामें आठवा अवतार । पूर्ण ब्रह्म साचार कृष्णरूप । ५ ।
११९३. मध्यें झालें मौन देव निजध्यानीं । बौद्ध ते म्हणोनि नांवे रूप । १ ।
 राखांडें बहुत कलिमाजी झालीं । वणाश्रम सकळीं बुडविले । २ ।
 गपाचिया राशी जळतील नामीं । निश्चय हरिनामीं नामा म्हणे । ३ ।

११९४. कलीचिचे अंती होणार कलंकी । मारील म्लेंच्छ कीं घोड्यावरी । १ ।
 करील धर्माची उभारील गुढी । कृतयुगा प्रौढी तोचिकरी । २ ।
 तोंवरी साधन हरिनाम कीर्ति । संतांची संगती नामा म्हणे । ३ ।
 ११९५. होसि भक्तांचा कोंवसा । तुझीं ब्रीदें हृषिकेशा ।
 निवविलें सायासा । कृपासिंधु मुरारी । १ ।
 अंबरऋषिकारणें । दहा वेळ गर्भवासा येणें ।
 अवतार धरिला नारायणें । गजापूर नगरीं । २ ।
 अंदुरायाच्या घरीं । बाळ जळसेनाच्या कुमरीं ।
 मत्स्य रूप अवतार धरीं । वेदहरण कैवारी नारायण । ३ ।
 विद्यापुर नगरीं । अंधरुराजा राज्य करी ।
 श्रियादेवी त्या सुंदरी । उदरीं कुमरु जन्मला । ४ ।
 पृथ्वी रसातळवटीं । जातां थोर अंदोळली सृष्टी ।
 धांवण्या धांवले जगजेठी । धरा पृथ्वी सांवरिली । ५ ।
 मर्गजपुरीं पुरपती । हिरण्याक्ष चक्रवर्ती ।
 अग्नि असे जनवंती । घरीं बाळ वराह । ६ ।
 त्रिदशदेवश्रिया चाडा । हिरण्याक्ष वधिला गाढा ।
 भूगोल धरूनियां दाढा । केला निवाडा स्वर्गीचा । ७ ।
 कर्पूरपुरपाटण । हरिभक्तीचें हें स्थान ।
 सदयादेवी प्रिया नंदन । उदरीं नृसिंह जन्मला । ८ ।
 पित्या पुत्रा झाली कळी । स्तंभीं प्रगटला तयेवेळीं ।
 असुर मारिला करकमळीं । भक्त प्रल्हाद रक्षिला । ९ ।
 कश्यपनंदनवर्धन । कोवळादशाचा वामन ।
 खुजट रूप धरून । महेंद्रपुरीसी आला । १० ।
 दानें तपें ब्रतें बळीं । तोही घातला पाताळीं ।
 अद्यापि राहिला जवळी । चरणातळीं पद देउनी । ११ ।

रेणापुरीं देवी रेणुका । लाधली जमदग्नीस देखा ।
 तिचे उदरीं विश्वतारका । परशुराम जन्मला । १२ ।
 असुरीं वधियेली माया । म्हणे धांवें पुत्रराया ।
 अवचित पातला धांवया । सहस्रार्जुन मारिला । १३ ।
 अयोध्या नाम नगरी । जन्म कौसल्ये उदरीं ।
 देवभक्तांचा कैवारी । दशरथनंदन राघव । १४ ।
 राम त्रैलोक्यीं वीर दारूण । तेणें वधियेला रावण ।
 चिरंजीव पद देऊन । राज्यीं बिभीषण स्थापिला । १५ ।
 मथुरा नामें नगरीं । वसुदेव देवकी उदरीं ।
 कृष्ण आठवा अवतारी । लीला विग्रहि जन्मले । १६ ।
 कंस चाणूर मर्दिले । विमळार्जुन उन्मळिले ।
 सप्त गर्भाचे सूड घेतले । रक्षिलें गाई गोपाळां । १७ ।
 बौद्ध श्रीवत्साच्या घरीं । जन्म शांभवीच्या उदरीं ।
 राजा कांतिये नगरीं । निरंतर रूपें राहिला । १८ ।
 ध्यान मुद्रा मांडुनियां । वस्त्रें शस्त्रें त्यजूनियां ।
 राहिला पै निरंजनिया । भक्तिभाव ओळखे तो । १९ ।
 कल्कि जसरायाचा पुत्र । सावित्री देवीचा कूमर ।
 गंधलापुरीं करील अवतार । दाही रूपें प्रगटला । २० ।
 एसा अमूर्त मूर्ति विटेवर । उभा राहिला निरंतर ।
 वेष्णुदास नामयाचा दातार । वर विठ्ठल पंढरीये । २१ ।

✽ कलिप्रभाव ✽

११६. ऐका कलियुगाचा धर्म । पुत्र सांगे पितयास काम ।
 गहाण त्यजिती ब्रह्मकर्म । ऐसें वर्तमान मांडलें । १ ।
 गाया बहिणी दवडिती । स्त्री आपुली आणविती ।
 एका ऐका नवल गती । अगा श्रीपति परियेसी । २ ।

भार्या न करिती पतिची सेवा । नाहीं कवणा धर्माचा हेवा ।
 वर्ततसे पापाचा ठेवा । अगा केशवा परीयेसी । ३ ।
 अरे वैराग्याच्या घराचारू । आणि संन्यासा मोह थोरू ।
 संता बहुत अहंकारू । रूसणें नलगे कोणासी । ४ ।
 झाला कलीचा प्रवेशु । आम्हा नामाचा विश्वासु ।
 हृदयां हृषिकेशु । विष्णुदास नामा म्हणे । ५ ।
 ११९७. एका कलियुर्गीचा आचार । क्रियाभ्रष्ट झाले नर । १ ।
 मंचकावरी बैसे राणी । माता वाहतसे पाणी । २ ।
 स्त्रियेसी अलंकार भूषण । माता वळीतसे शेण । ३ ।
 स्त्रियेसी पाटावाची साडी । माता नेसे चिंध्या लुगडी । ४ ।
 सासुसासऱ्यां योग्य मान । मायबापा न घाली अन्न । ५ ।
 साली सासवा आवडती । बहिणभावां तोंडीं माती । ६ ।
 स्त्रियेसी एकांतगोडी । मातेसी म्हणे रांड वेडी । ७ ।
 म्हणे विष्णुदास नामा । ऐसा कलियुर्गीचा महिमा । ८ ।
 ११९८. कांहीं सांगोनि गेले वचना । कृष्ण उपदेशी पंडुनंदना ।
 येथें राहतां पाविजे बंधना । थोर वर्तमान कलियुर्गी । १ ।
 ये कलिमाझारीं । पुत्र पित्याचे वैरी ।
 घरची माता होय कामारी । पुरूषांतें नारी अव्हेरिती । २ ।
 न येती वृक्षा फळें आटती धेनु । न पिके मही न वर्षे धनु ।
 यापरी आटेल सकळ जनु । ऐसें जगज्जीवनु बोलिले । ३ ।
 आणिक एक वर्तेल अपवित्र । ब्राह्मण सांडितील वेदमंत्र ।
 आचार सांडुनि होती शुद्र । ऐसे अपवित्र कलियुर्गी । ४ ।
 थोर वर्तमान पडेल काळु । चहूं वर्णाचा होईल एकचि मेळु ।
 कोणी कोणाचा न धरिती विटाळु । मग गोपाळु निघते झाले । ५ ।

आतां वेळोवेळां सांगों किती । मोडला धर्म झाली प्रवृत्ति ।
 विष्णुदास नामा येतो काकुळती । कैसेनि करूं भक्ति पंढरियाया । ६ ।
 ११९९. गृहस्थ बैसला ओसरीवरी । गृहस्वामिणी स्वयंपाक करी ।
 तंव मार्गस्थ ब्राह्मण आला द्वारीं । अन्न द्यावें स्वामिया । १ ।
 पडली कुन्हाड कपाळीं । रागें सूप चाटू आफळीं ।
 जळत काष्टातें हातीं कवळी । जैसी आसाळी गर्जतसे । २ ।
 ब्राह्मणें घेतलें धरणें । तंव बाईलेसी गेला शरण ।
 म्हणे माझ्या ग्रासांतून ग्रास देणें । लज्जा राखणें आजिची । ३ ।
 मग म्हणे वो बाईल । कैचा आलासे बैल ।
 तुजसारिखा असेल । बैलासि बैल सोडरे । ४ ।
 गृहस्थें धरोनि वेणी । तिनें शेंडीस हात घालोनि ।
 अंगजूठ होऊनि । बाईल हुमण्या मारितसे । ५ ।
 त्याचे मार्गें सुटली शेंडी । सर्वेचि धरिलासे अंडीं ।
 पडिली असे मुकुंडी । तोंडिच्या तोडीं मारीतसे । ६ ।
 शेजारीं व्याही होता तो धांवला । येतांचि तोंडावरी मारिला ।
 चौकीचा दांत पडिला । केला बोचिरा व्याही तो । ७ ।
 आर्धाच व्याही होते रोडके । आणि हाणितला ठाणवईच्या बुडखे ।
 निथळत निथळत बोडकें । घेऊनि सुडकें पुसितसे । ८ ।
 तिकडुनि धांवला मेहुणा । तोहि पाडिला उताणा ।
 केला तिनें घोळाणा । तथा मेहुण्याचा । ९ ।
 ब्राह्मणाकडे दांत रगडी । तंव ब्राह्मण हळु हळु पाय काढी ।
 ओल्या धोतराची घडी । पळतां वेंगडी वळतसे । १० ।
 ऐसा ओलांडिला दारवंटा । तंव धाविन्नली पाठोवाटा ।
 सीण घालून हाणिल्या बरोटा । कोठें थोट्या पळसील । ११ ।

ऐसा कलियुगीं स्त्रियांचा विचार । एक बुडविती बेताळीस नर ।
 एक दाविती स्वर्गींचें द्वार । नामा निरंतर विनवीतसे । १२ ।
 १२००. पाप्या नावडे संतसंगति । लोभिया नावडे उदारवृत्ति ।
 व्यभिचारिणी नावडे पति । नावडे ज्योति उजियेडा । १ ।
 चांदणें नावडे तथा चोरां । सद्बुद्धि नावडे रांडपोरां ।
 सावधान नावडे तथा हेरां । सत्य कुचरां नावडे । २ ।
 तीर्थ नावडे तथा दुष्टां । न्याय नावडे नष्टां ।
 कणव नावडे तथा पापिष्ठां । अभिमान नष्टां न सांडवे । ३ ।
 भक्ति नावडे तथा खळां । पुण्य नावडे तथा चांडाळां ।
 देखत देखत जन आंधळा । कां रे घननीळा विसरलेती । ४ ।
 पारखी नावडे खोट्यांला । स्नान नावडे तथा विटाळां ।
 सुसंग नावडे नाठाळां । न्याय तंट्याला नावडे । ५ ।
 धर्म नावडे तथा कृपणां । शुद्धि नावडे दुर्जनां ।
 कर्म नावडे अब्राह्मणां । ऐसी दुष्ट वासना पापियातें । ६ ।
 नाम नावडे तथा नष्ट भक्तां । वृत्त नावडे तथां सर्वथा ।
 नावडे भजन कैची कथा । नाहीं पतिव्रता कलियुगीं । ७ ।
 ऐसा आला कलीचा प्रवेश । धरा नामाचा विश्वास ।
 जीवीं धरा हृषीकेश । विष्णुदास नामा म्हणे । ८ ।
 १२०१. जन्मासी येवोनि जाहलों मी चाटा । गेलों होतों हाटा पंढरीये । १ ।
 गुंड गे करीं गुंड गे करीं । बैसलों द्वारीं पंढरिये । २ ।
 शनिवारीं पुंडलिकापाशीं । चंद्रभागेसी स्नान केलिये । ३ ।
 आदित्यवारीं करीं पद्माळें । कळीकाळा न भीयें त्याचेनी बळिये । ४ ।
 सोमवारीं वेणुनादींच्या हाटा । जातसे चाटा उभवोनी गुढीये । ५ ।
 विष्णुदास नामयानें उभवोनी गुढी । विकलीसे प्रौढि केशीराजये । ६ ।

❖ प्रारब्धगती ❖

१२०२. कृष्ण सहाय पांडवासी । ते भोगिती नष्टचर्यासी ।
 साहा केलें हरिहरासी । प्रारब्ध कोणासी टळेना । १ ।
 ऐसी प्रारब्धाची ठेव । झाले भिक्षुक पांडव ।
 राज्य घोडे भाग्य सर्व । सांडियेला ठाव प्रारब्धें । २ ।
 शरीर संचिता आधीन । धर्मराज हिंडे वन ।
 कर्म बुडाला रावण । आणि दुर्योधन प्रारब्धें । ३ ।
 अभिमानें शिशुपाळ । कृष्ण हस्ते झाला काळ ।
 यादव निमाले सकळ । केलें निर्मूळ प्रारब्धें । ४ ।
 कर्म रेखा रे टळेना । बाण लागला जगज्जीवना ।
 कृष्णें सांडिल्या गोपांगना । हें नारायणा प्रारब्ध । ५ ।
 कामबुद्धीचें सुख । अति मानिती ते मूर्ख ।
 चंद्रासी लागला कलंक । इंद्रासी दुःख प्रारब्धें । ६ ।
 हरिश्चंद्र तारामती । घोर जन्मांतर भोगिती ।
 नळराव पुरुषार्थी । तयाच्या विपत्ति प्रारब्धें । ७ ।
 पतिव्रता सुशीळ । दमयंती पाळे पोळे ।
 ऐसें अनिवार कपाळ । भोगी दुष्काळ प्रारब्धें । ८ ।
 ऐसी अनिवार जन्मांतरें । राज्य सांडिलें रघुवीरें ।
 सर्वें मेळवुनि वानरें । फिरवी दिगांतरें प्रारब्धें । ९ ।
 फिरत असतां काय झालें । पुढें प्रारब्ध ओढवलें ।
 जानकीस राक्षसें नेलें । कष्ट भोगविले प्रारब्धें । १० ।
 कर्मा आधीन शरीर । पूर्ण ब्रह्म रामचंद्र ।
 रघुपति विष्णुचा अवतार । पाठीं जन्मांतर नामा म्हणे । ११ ।
 १२०३. नव जावें तेथें लागे जाणें । न करावें तेंचि लागे करणें ।
 न बोलावें त्यासि लागे बोलणें । पडे मागणें नेदी तया । १ ।

कृष्णें देवकीये उदरा येणें । कंसा त्यागोनि गोकुळासि जाणें ।
 तेथें नंदाच्या गाई राखणें । संगतीं असणें गोंवळ्यांच्या । २ ।
 राम वानरांची सेवा करी । पांडव किंकर विराटा घरीं ।
 हरिश्चंद्र डोंबाघरीं पायकी करी । हें अपूर्व परियेसा । ३ ।
 रूद्रें अंजनी उदरा येणें । रामाची सेवा वानरपणें ।
 प्रसंग पडे तैसें वर्तणें । रूसणें नलगे कवणासी । ४ ।
 स्वामीनें सेवकाची सेवा करणें । नुपेक्षी कदन्न भक्षणें ।
 म्हणवूनि अहंकार न धरणें । विषम संसार अरे जना । ५ ।
 अवचट घडविती तुझिया भावा । घोर विस्मय होतो माझिया जीवा ।
 विष्णुदास नामा विनवी केशवा । देवा तूं करिसी तें बरवें । ६ ।
 १२०४. सगुण समान भजती अंतरीं । सर्व भूतांतरीं असे एक । १ ।
 पाहा कोळियांची काय सांगों कीर्ति । विद्या अभ्यासिती मूर्तिपुढें । २ ।
 द्रौपदीचे घरीं होते उपवासी । देंठही लाविती अकस्मात । ३ ।
 नामा म्हणे मुख्य प्रारब्ध कारण । पांडुरंगाविण गति नाही । ४ ।
 १२०५. झाला कासावीस बाण लागताची । प्रारब्धाची गति चुकवेना । १ ।
 चुकतां ते जाण । कर्म रेखा क्रियमाण । २ ।
 बाणें पश्चात्ताप अर्जुनाचे मनीं । शस्त्र चक्रपाणि धरी न मी । ३ ।
 नामा म्हणे धरूं ऐसे याचे संग । तारूं पांडुरंगा उभा असे । ४ ।
 १२०६. काय सांगों कर्मभोग । लिंगपात शिवाचें । १ ।
 याच सुखें ब्रह्मामुख । उभा नख छेदिला । २ ।
 सुचिष्मंत पंडुपुत्र । भिक्षा पात्र हिंडती । ३ ।
 नामा म्हणे कर्म रेखा । देवांदिकां चुकेना । ४ ।
 १२०७. हरिश्चंद्रराजा होता सत्त्वगुणी । वाहातसे पाणी डोंबाघरीं । १ ।
 सत्य पतिव्रता तारामती राणी । राहिली भोगोनि कायाक्लेश । २ ।

भरते ऐकतां मातेचें वचन । श्रीराम दर्शन कैसें घडे । ३ ।
माता पिता सर्व अव्हेरी जनक । नामा म्हणे भाक प्रारब्ध हे । ४ ।

✽ रूपकात्मक उपदेश. शेत. ✽

१२०८. संसार शेत सुलभ थोर भूमी वाहिलीं नवही द्वारें ।
पांचही आउतें मेळवुनी तेथें जुंपियेली दोन्ही ढोरें ।
उखीतें करी येति जाती भारि नव्हती कोण्हि स्थिरें ।
बुनादि शेत वाहिलें तें काय सांगू अपार रे । १ ।
संसार शेत करि कारे आल्या देहाचिया लाहे परि ।
भक्ति उंच माळा उभा राहुनि हरिनाम सोंकरि रे । २ ।
हरिश्चंद्र राजा सात्विक भला तेणें वाहो केला ।
सत्त्व नांगर त्रिगुण तिफणी निर्वाण कुळव धरिला ।
भक्ति कुन्हीवरी उभा राहुनियां बहुत भाग्य पिकला ।
खळे दाणे तेणें दिधले ब्राह्मण युगायुगीं तरला रे । ३ ।
शिराळ शेटी कुळवाडी मोठा बहु सोसियेल्या वेठी ।
आलिया गेलिया जेववी भक्ता देतो थोर सृष्टी ।
भला भला म्हणोनि जगीं वाखाणिला देव आला त्याचे भेटी ।
मुक्ति शेत तथा इनाम दिधला ठाव दिला वैकुंठी । ४ ।
रावणाचें शेत चवदा चाहुर दाटल्या दुर्बुद्धी पेढी ।
गर्व अहंकार दाट खुंट झाडें शेत आलें तेणें पडी ।
कर्मकांड किडा मुळिं जो बैसला बीज गेलें तेणें वोढी ।
बटकर बाण अंगीं जो सेकला तोही झाला देशधडीरे । ५ ।
अवधी कुळवाडी कौरवें केली नाटोपेचि दुर्योधन ।
अर्ध वांटेकरी धर्म दुराविला शेतासि नाही रक्षण ।
अधर्म टोळीं शेत जें खादलें बिज गेलें चौपट होऊन ।
हरिभक्तिविण फलकट जालें न जोडे कृष्ण निधान रे । ६ ।

पांचहीं पांडवीं नवाट काढिलें वाहिलें अद्वैत वन ।
 निरंजन वन शेत जें पिकलें आपण कृष्ण रक्षण ।
 द्रौपदी सुंदरी डाहोरा जो केला दुर्वासा दिधलें भोजन ।
 अनंत खंडी सांजे जे पिकली जोडलें कृष्ण निधान रे । ७ ।
 ज्ञानदेव चांगदेव वटेश्वर निवृत्ति मुक्ताई सोपानदास ।
 परसाभागवत सांवता माळया रसाळ चोखा दास ।
 जनमित्र नागा गोरा खास कूर्मदास ।
 इतुके शेतकरी त्यांचा वाटे करी नामा विष्णुदास रे । ८ ।
 १२०९. याहो क्षेत्र केलें जुंपिलीं आउतें । अठरा धान्यें तेथें पेरियेलीं । १ ।
 मेघःशाम मेघ वर्षे सर्वा धारीं । बीज विटेवरी सासित्रलें । २ ।
 जगाचें जीवन पंढरी पिकली । चराया सोकलीं भुतें जाणा । ३ ।
 घालूनियां माळा रक्षी कळिकाळा । काय कलिमळा संसाराची । ४ ।
 पापा सोंकरणें भक्ति हे गोफण । भूस सांडी कण वेंचिताती । ५ ।
 वेदशास्त्र ऐसे बोल बोलविता । गूढ वेगळितां लाभ होती । ६ ।
 नामा म्हणे स्वामी विठ्ठल सुकाळ । अन्न ब्रह्म फळ त्रिभुवनीं । ७ ।
 १२१०. तुझ्या माझ्या शेंता नाही पेंडवळा । दावियेला डोळां पांडुरंगा । १ ।
 कल्पनेची पेंडी पाप कुंदा काढी । काशा देशधडी लावियेल्या । २ ।
 त्रिगुण तिफणी धरोनी सूत्रधारी । वेद बैल चारी जुंपियेलें । ३ ।
 अनाथाचें शेत प्रेमाचा ओलावा । शेत राखे देवा पांडुरंगा । ४ ।
 ब्रह्मनामबीज बांधोनियां ओटी । पेरी दाटोदाटी नामदेव । ५ ।
 १२११. चालती कुळवाडी नटके । उपकें घेतलीसैं नाकें ।
 चार वर्षे पिकलें निकें । त्यांचे कण सांचले । १ ।
 पुढें एक निपाणिक पडिलें । त्या कणाचें द्रव्य सांचलें ।
 कृपणाचें घर भरिलें । वंचक झाला भक्तांसी । २ ।

स्त्रियांबाळां खाऊं नेदी। धर्म न करीच त्रिशुद्धी।
 डोईस बांधलीसे चिंधी। खांदीं रकटें ठिगळांचें। ३।
 त्या द्रव्याचें करी कळांतर लेखा। सजगाणीस देई रूका।
 रूक्यास घेई पैका। आठा दिवसांच्या बोला। ४।
 सवाई दिडि दुणी। अकर्ताच घरीं आणी।
 तो न भजे चक्रपाणी। पाप दुणी होतसे। ५।
 तंव एक अतीत घरासी आला। बाईलीनें त्यासी स्वैपाक केला।
 तंव आपण उदून जागला। झडकरी आला द्वारासी। ६।
 कोणें दाखविलें माझें घर। त्यावरी घेईन जहर।
 कोठें गेला सुना मोगर। अरगळा कोणें काढिली। ७।
 ऐसा तो ब्राह्मण चडफडत गेला। आपण परतोन माघारा आला।
 धांवोनि घाव हाणितला। डोई फोडिली बायलेची। ८।
 कैसी केली बोहरी। बोज नाहीं तुझे घरीं।
 नागविलें इया पोरीं। तीनवेळां खाताती। ९।
 ऐसी गजबज ऐकोन। शेजारी आला धांवोन।
 त्यासी हातीं धरोन। गृहाभितरीं हिंडविला। १०।
 त्यासी बैसावया दिला पिढा। तों स्वैपाक आणोनि पुढां।
 पहा हो बायलेचा धाडस केवढा। ऐका तुम्ही दादोजी। ११।
 ऐसीं पूर्ण अकरा वर्षे भरलीं। बारा वर्षांची साउली पडली।
 या रीतीने गुजराण झाली। तंव अग्नि लागला गृहासी। १२।
 गेतांतून कुळवाडें केली चोरी। पाणी निघालें पेवा भीतरीं।
 मुनेनें घालून घेंतलें विहिरीं। ऐसेपरी नागवलें। १३।
 ऐसे जे नर असती। ते जन्मोजन्मी नागवती।
 यांची न चुके यातायाती। विष्णुदास म्हणे नामा। १४।

१२१२. करीन म्हणसी व्यापार। नाम चोखट करी अक्षर। १।
 देवा तुझा मी व्यापारी। सेवा करीन नाना परी। २।
 धर्म खर्डा केला जमा। खर्च घातला पूर्वकर्मा। ३।
 दोन्ही रोजनामे महिन्याचे। एकादशी द्वादशी पोत्याचे। ४।
 सेवेची घडली शिल्लक बाकी। भरत हुजुरात नेटकी। ५।
 नामयानें मोह जवाब दिला। तो वैकुंठी सरता केला। ६।

१२१३. आम्ही देह केलें दुकान। तेथें सांठविलें ब्रह्मज्ञान। १।
 एके खेपें लाभ पै झाला। आम्हा पंढरिनाथ भेटला। २।
 पुण्य सत्वाची केली तागडी। ब्रह्म तुकून बांधली पुडी। ३।
 तुझा दास मी वाणिया भला। नामा केशवचरणीं विनटला। ४।

१२१४. कपटाचें कुपथ झालें तुझे पोटी। स्मरावा जगजेठी कृपाळु तो। १।
 नाम औषध घ्यावें नाम औषध घ्यावें। संतांचे लागावें समागर्मी। २।
 त्यापाशीं औषध आहे नानाविध। रामकृष्ण गोविंद म्हणती वाचे। ३।
 पुत्रस्नेहें कैसा अजामेळ स्मरला। तेणें तो उद्धरला क्षणमात्रें। ४।
 राम राम म्हणतां तारिली कुंटीणी। वैकुंठभुवनीं तये वासु। ५।
 तेंचि हें औषध प्रल्हादें घेतलें। तें तूं घे उगलें म्हणे नामा। ६।

१२१५. आम्ही परीट चोखट। शुद्ध केलें खटनट। १।
 बोध साबण लाऊनी ठायीं। डाग उडविला पाहीं। २।
 शांति शिळेवरी धुतलें। ज्ञानगंगे निर्मळ झालें। ३।
 परब्रह्म होउनि ठेलों। नामा म्हणे सुखरूप झालों। ४।

१२१६. बांधिलें राहीना वैरलें खाईना। दवडिलें जाईना जाणते हो। १।
 तया खुंटा ना दावे सौरसें बांधावें। कशानें करावें वोढाळें हो। २।
 तया नेत्र वा पाय तिन्ही एक पाहे। न देखावे ते ठाय देखताहे। ३।
 नामा म्हणे श्रोती विचारावें ज्ञानीं। केशवाचे नयनीं उतरला। ४।

✽ घोंगडें ✽

१२१७. पाटोळा तिमला रे । मजवरी घालीं कांबळें । धु० ।
 आषाढमासिचा रे कैसा शीतळ वारा । वर्षतो मेहुला रे कैशा शीतळ धारा । १ ।
 झिरमिर झिरमिर रे कैसा वर्षतो मेघू । जाळीचें घोंगडें बा मजवर घालीं सेवू । २ ।
 प्रेमाचें भरतें गा कैसा महापूर आला । नामया विष्णुदास केशवराजीं मिनला । ३ ।
 १२१८. घोंगडें हें नव्हें धडूत पैं माझें । पांघुरतां ओझें होत असे । १ ।
 घे आपुलें घोंगडें देईं माझा पांवा । अझुनि का केशवा चाळविसी । २ ।
 विष्णुदास नामा केशवा विनवी । ऐहिक्य परत्र नाहीं चाड मज । ३ ।
 १२१९. चौन्याशीं लक्ष जन्म हिंडतां । घोंगडें अनंता जर्जर झालें । १ ।
 जेथें जाय तेथें तुटचि हे पडे । मुद्दल न घडे काय करूं । २ ।
 संचित आटलें व्यवसाय खुंटले । म्हणोनि ठाकिलें द्वार तुझें । ३ ।
 मामा म्हणे विठोबा जरी होसी जाणता । तरी ह्या बोला उचिता प्रेम देईं । ४ ।
 १२२०. औट हात घोंगडें दिधलें हरी । पांघरलों नाहीं घणीवरी । १ ।
 माझें घोंगडें कृष्णा गा जतन करीं । नागविलें थोरीं पांचाजणीं । २ ।
 साठी तीनशें दसोडी । पदरीं औट कोडी रोमावळी । ३ ।
 महात्तर गांठी सोळा फुंदणी । घोंगडी दाटणी होत असे । ४ ।
 त्रेगुणी दोरिया जाणा । घोंगडें पांघरवी पंढरीराणा । ५ ।
 याचें घोंगडें त्यासी दिधलें । उघडें नामें भक्ती पांघरविलें । ६ ।

✽ कूट अभंग ✽

२२१. एका ब्राह्मणाचें घरीं खाण पडिलें । सातां चोरी एक मुसळ नेलें ।
 आपुडें ब्राह्मण नागविलें । धाऊनि आलें वोसगांवींचें । १ ।
 वोसगांवींचा हनुमंत खोटा । त्याचा बाप जुनाट चोरटा ।
 तरुनि नेतो दाहीवाटा । जन चोहटा नागविलें । २ ।
 नागविला चोहाटीचा वाणी । आणिक नेली प्रभुची गोणी ।
 वळी आली लांडगा घेउनी । गाढव बंदीखानीं बोंबलत । ३ ।

एका संन्याशानें कुतरे खादलें। गांवच्या खाटका प्रायश्चित्त दिले।
बापुडे कुंभार नागविले। डोचकें फोडिलें म्हातारीचें। ४।
ऐशा सिद्धांतीच्या खुणा। एक जाणे पंढरीराणा।
विष्णुदास नामा करी विज्ञापना। संत प्रेमळ जाणती। ५।

१२२२. मुंगी उमगा ते मुंगी उमगा। मुंगीचे मुखीं त्रिवेणी गंगा। १।
उदकाचें टवळें मसीची माती। अंधारी मुंगीनें तेंथें लाविली ज्योती। २।
अवघें आकाश मुंगीये मार्गें। मुंगीये संसार सांडिला मार्गें। ३।
विष्णुदास नामा मुंगीये मार्गें। मुंगी उमगली खेचरसंगें। ४।

१२२३. मुंगीनें आकाश कवळीलें बाहीं। तेंथें एक नवल वर्तलें पाहीं। १।
मुंगी उमगा मुंगी उमगा। मुंगीचे माथां त्रिवेणी गंगा। २।
मुंगीचे गळां तुळसीचा लोढणा। विष्णुदास नामा बोलिला खुणा। ३।

१२२४. समुद्राचें पाणी मुंगी मुखांतूनी। काढाया लागोनि श्रम थोडे। १।
केशवाची भक्ति कठीण त्याहूनि। वायां दंभपर्णी नोहे नोहे। २।
आकाश अंगुळें माप सुयेमान। भूमीचें वजन पालडेनि। ३।
नामा म्हणे वारा वळूं ये कदापि। केशवाचे रूपीं नव्हे बुद्धि। ४।

१२२५. मुंगी व्याली शिंगी झाली तिचें दूध किती।
सतरा रांजण भरून गेले पेले बारा हत्ती। १।
आम्ही लटिकें न बोलूं वर्तमान खोटें। धु०।
लटिकें गेलें कटकें तेंथें गाडग्या एवढें राळें।
उडत चिमणी चरत चाले तिचे वाटीयेवढे डोळे। २।
शेळी करी घुसळण तेंथें मांजर काढी लोणी।
उंदीर गेले देशांतरा ताकें भरल्या गोणी। ३।
पाण्यांत कांसव गीत गाय वनांत कोल्हा नाचे।
सावज मनीं संतोषला खोकड पुस्तक वाचे। ४।

कांतणी घरीं लग्न लागलें सरडा कणीक कांडी ।
बागुल वंध्या कण्या परणी घुबड मांडे रांधी । ५ ।
बाभुळीचे खोडीं माशानें केलें कोटें ।
सशानें सिंह ग्रासिला बेडुक आले लोटें । ६ ।
विष्णुदास नामा म्हणे ऐका त्यांची ख्याती ।
लटिकें म्हणतील त्यांचे पूर्वज नरका जाती । ७ ।

१२२६. आंधळ्यांनें स्वरूप देखिल्लें नयनीं । मुकें बहिऱ्या कार्नीं गोष्टी सांगे । १ ।
कांसवीचें दूध दुहितां भरणा । दुही त्याला जाणा हात नाहीं । २ ।
वारियाच्या लोथा बांधोनियां माथां । वांझेचिया सुता बळिवंता । ३ ।
मुंगीनें त्रैलोक्य धरियेलें तोंडी । नामा म्हणे पिंडीं प्रचीत आहे । ४ ।

१२२७. हाटकर कुणबी वाट मोडी । रिकामा ब्राह्मण करितो चहाडी । १ ।
गुळेंविण शिंपी बोटें चाटी । प्रेमेंविण तेली क्षेम दे लाटी । २ ।
जिताचि कोष्टी घातला खाचे । प्रेमेंविण कुंभार नाचे । ३ ।
लोहार हिंवाविण तापे । सोनारा लागले धापे । ४ ।
नामा म्हणे यातिचे चाळे । दुखणेंविण परीट विवळे । ५ ।

१२२८. अकरा लोचन त्याचे पांच मुख । आठ कान देख पुच्छ दोन । १ ।
अरत अखंड निरत प्रचंड । उमाळ उदंड उभा फार । २ ।
दहा पाय चहूं चालत ते जाय । नव्हेत गे माय सावज त्या । ३ ।
नामा म्हणे त्याचा अर्थ करीं चोख । पूर्वज पातक लया जाय । ४ ।

१२२९. बारा हात लुगडें एकचि नारी । पालऊं घातला खांदियावरी । १ ।
नाईन त्या गोकुळा पाहीन त्या गोपाळा । तयालागीं उतावेळ मन माझें । २ ।
एका हातीं घातला तांबियाचा वाळा । हाळदुळी वांटुनी सुदलें मी डोळां । ३ ।
एकली जातां नोळखे मातें । विष्णुदास नाम्यास नेईन सांगातें । ४ ।

१२३०. राईयेवढें पांखरूं त्रिभुवनीं त्याचा फेरारे ।
 नर आणि नारी त्या पांखराचा चारारे ।
 पिंडामध्ये आहे त्याचा शोध तुम्ही करारे ।
 मेरूच्या शिखरीं त्या पांखराचा थारारे । १ ।
 येऊनि संसारा याचा अनुभव तुम्ही करारे ।
 चौऱ्यांशीं लक्ष योनी चुकेल जन्माचा फेरारे । १० ।
 अट्टावीस योजने त्या पांखराचा फेरारे ।
 बत्तिसा मुखानीं तें बा घेतसे चारारे ।
 अहं सभेमध्ये याचा शोध तुम्ही करारे ।
 अकराही लोचन त्या चोची असती फारारे । २ ।
 एकवीस स्वर्गाहुनी त्या पांखराची उंचीरे ।
 सप्तही पाताळाखालीं त्या पांखराची नीचीरे ।
 नेत्रांतील बाहुली त्या पांखराची निचीरे ।
 उडालें पांखरूं सप्तही सागर घेऊन चोंचीरे । ३ ।
 ऐसें तें पांखरूं दादा आहे सृष्टीवरीरे ।
 मेरू आणि मांदार त्या पांखराचे उदरीरे ।
 शिवाचें आसन दादा कवणिये परीरे ।
 पिंडीं आणि ब्रह्मांडीं म्हणती दशवे द्वारीरे । ४ ।
 ऐसें तें पांखरूं गोरक्षरायें वळखिलेरे ।
 पिंडीं आणि ब्रह्मांडीं मछिंद्रनाथें देखियेलेरें ।
 त्याचियेनीं अंगसंगें सद्गुरूनाथें दाखविलेरे ।
 त्याचियाचि प्रसादें नामा शिष्यानें गाईलेरे । ५ ।
 १२३१. प्रलयाचे काळीं ब्रह्मांड जळालें । कोण त्यांत उरलें सांगा मज । १ ।
 प्रभा ते फांकली जाती ते गुंतली । सांग मज खोली स्वरूपाची । २ ।
 ब्रह्मांडाची जेव्हां राख जळून झाली । कोणी ती लाविली अरूपरूपीं । ३ ।
 विष्णुदास म्हणे सांगा हेंचि गूढ । नाही तरी मूढ होऊनि राहें । ४ ।

१२३२. मेलें जित्यासी सांगे गोष्टी । आंधळें ओंवी सुवर्णाच्या गांठी ।
 पांगुळ लागे पवनाच्या पाठीं । बाळका पोटीं माय वाढे । १ ।
 थोट्यानें धवळार रचियेलें । मुकें पुराण सांगूं बैसलें ।
 सर्वेचि बहिरें ऐको ठेलें । वेडें हांसलें शहाणियासी । २ ।
 आणिक एक नवल सांगूं काई । जीत वाघ शलभानें भक्षिला पाहीं ।
 मुंगीनें पर्वत उचलिला बाहीं । माशी करी साही सूर्यासी पै । ३ ।
 मृदंगें वाहिला गुरव राणा । वांझेच्या स्तनीं संचरला पान्हा ।
 माथां फुलें खोऊं नाचे दवणा । जाण सुजाणा न कळेची । ४ ।
 मुरकुटें सगळा सागर शोषिला । माशानें पारधी मारिला ।
 सशानें सिंह भोवंडिला । वेदांपुराणां न कळेची । ५ ।
 हें तुम्ही म्हणाल उमानें । हें तंव उफराटें दृष्टी पहाणें ।
 विष्णुदास नामा म्हणे । अनुभवी या खुणा जाणती । ६ ।
१२३३. नीर समुद्र तो कोण । कोठें क्षिराब्धि आसन । १ ।
 दधि समुद्र कोण्याठायीं । खारा समुद्र कोण्या गृहीं । २ ।
 रत्न समुद्र तो कोण । कोठें मदनाचें आसन । ३ ।
 मन समुद्र कोठें आहे । नामा म्हणे शोधून पाहे । ४ ।
१२३४. नेत्र नीर समुद्र देखा । क्षीर सत्रावी ओळखा । १ ।
 दधिसमुद्र नाकीं आहे । खारा शरीरीं तो पाहें । २ ।
 नाहीं रत्नाकर देखा । माथां मदन ओळखा । ३ ।
 नामा म्हणे सांगूं काय । मन समुद्र हृदयीं आहे । ४ ।
१२३५. राधा वर्नीच्या पुत्रास धन बहुत झालें । तो म्हणे आतां धर्म करीन ।
 बापाचिया श्राद्धा आवंतिले ब्राह्मण । एक जेवण सुदामाचें । १ ।
 कैसी नागवण आली रे बापा । वेंचा परतें पाप आणिक नाहीं । धु० ।

सहाजणां ब्राह्मणां सवा सवा शेराचा भात । कढीत हिंग जिरे मिरे बहुत ।
 त्यावरी घातलें मुगाचें वरण । येवोका मरण जेवित्यांसी । २ ।
 सहाजणां ब्राह्मणां घातले सहा वडे । घालितां रडे उकसाबुकसीं ।
 त्यावरी घातलें तूप लोणकडें । जावो कां मढें या जेवित्यांचें । ३ ।
 सगळ्या गव्हाची रांधिली क्षीरी । ही एक महामारी आली देखा ।
 त्यावरी घातला साखर गुळ । उठोका पोटशूळ जेवित्यांसी । ४ ।
 जेवण झालें दहीं भात आला । तंव आत्मा लागला ब्रह्मांडासी ।
 बहुतेक दिवसासी अंतर पडिला । समुळीं नागविला म्हणे नामा । ५ ।
 १२३६. उडत लावा देखिला त्याचे घागी एवढे अडे । लटिके न बोलो वर्तमान गाढे । १ ।
 शेळी व्याली व्याघ्र जन्मला मांजरासी तीन डोळे ।
 कोहळ्याएवढे मोती आम्ही डोळां देखियेले । २ ।
 बाभुळीचे खोडी । माशाने केले कोटे ।
 सशाने सिंह ग्रासीला बेडूक आले लोटे । ३ ।
 आम्ही आलो वरल्या देशा तेथे गाडग्याएवढे राळे ।
 उडत मुंगी देखिली तिचे वाटीएवढे डोळे । ४ ।
 विष्णुदास नामयाने गाडली ही जती । लटिके म्हणेल त्याच्या पूर्वजांसी अधोगती । ५ ।
 १२३७. त्रिभुवनाची परी मांडिली शरीरीं । गोकुळाभीतरि उभारिलें । १ ।
 शेषाचीये दृष्टी मूळ भूमिका चोखटी । तेथुनी मूळ सृष्टी आरंभिली । २ ।
 मन विंदानीं आणि कुंडलणी चतुर्दळांपासुनी ।
 पवनवेगीं टाकुनी पति समया स्वाधिष्ठानी । ३ ।
 मणीपूर पर्यंत तळवट शोभिवंत । तेथुनी टाकितसे नीट कर्मभूर्मीं । ४ ।
 बारा सोळा नारी श्रीपति मुरारी । हृदय मंदिरीं गोपीराजु । ५ ।
 कनक घाटेवरी सत्रावी सुंदरी । चाले उन्मत्त भारी चंद्रकळा । ६ ।
 तेथें रोवियला दारवंटा दावी त्याच्या वाटा । जावया वैकुंठा गौळियांसी । ७ ।
 मृत्यूलोकीचिया सैवरा आल्या ज्या चौबारा । देखिल्या त्या घरां चौघीजणी । ८ ।

त्या चिपोंळीया वाहती मिळोनियां येती । चालती मागुती पश्चिमपंथीं । ९ ।
 अनुहतावरी वाट करूनी नीट । विशुद्ध नगरा येती धीट । १० ।
 तेथुनी वाट असे नीट दारवंटा । तेथुनि जावें ब्रह्मरंध्र कपाटां । ११ ।
 हेंचि परब्रह्मराऊळ तेथुनी । जाऊं नये पुढारीं सांडुनी राया । १२ ।
 तेथें रविशशीवरी आणि ब्रह्मरश्मी स्वरूप । एकांत ओवरी आहे अमूप । १३ ।
 विष्णुदास नामा सांगे निर्वाणींच्या खुणा । अनुभवी तोचि जाणें येरा चोजवणा । १४ ।

✽ खेळिया ✽

१२३८. नव्हे तेंचि कैसें झालें रे खेळिया । नाहीं तेंचि दिसूं लागलें रे ।
 अरूप होतें तें रूपासि आलें । जीव शिव नाम पावलें रे ।
 आपलिच आवडी धरून खेळिया । आपआपणातें व्यालें रे ।
 जोपनाकारणें केली एक बायको । तिने येवढें वाढविलें रे । १ ।
 ऐक खेळिया तुज सांगितलें ऐसें जाणुनि खेळ खेळे रे । धु० ।
 ब्राह्मणाचें पोर एक खेळसि भ्यालें । तें बारा वर्षें लपालें रे ।
 कांपत कांपत बाहेर आलें । तें नागवेंचि पळून गेलें रे ।
 साहा तोंडाचे शंभूचें बाळ एक । बहूतचि बळ आथियेलें रे ।
 खेळ खेळतां दगदगी व्यालें । तें कपाट फोडुनि गेलें रे । २ ।
 चहूं तोंड्याचा पोर एक नारयाहि जाण । तो खेळिया माजी आगळारे ।
 कुचाळी करूनी पोरें भांडवी । आपण राहे वेगळा रे ।
 गंगा गौरी दोघी भांडवी । संभ्यासी धाडिलें राना रे ।
 खेळ खेळे परि डार्यां न सांपडे । तो एक खेळिया शाहाणा रे । ३ ।
 खेळिया माजी हनुम्या शहाणा न पडे कामव्यसनीं रे ।
 कामचि नाहीं तेथें क्रोधचि कैचा तेथें कैचें भांडण रे ।
 रामा गड्याची आवडी मोठी । म्हणूनि लंके पेणे रे । ४ ।
 पादवांचा पोर एक गोप्या भला । तो बहूतचि खेळ खेळला रे ।
 रुहान थोर अवघे मारिलीं । खेळचि मोडूनि गेला रे ।
 ऐसे खेळिये कोट्यानकोटी गणित नाहीं त्याला रे ।
 विष्णुदास नामा म्हणे वडील हो पहा देहीं शोधुनी रे । ५ ।

१२३९. संसार घन घनदाट । कैं होईल शेवट जातीयाचा । १ ।
जीव हेंचि जातें कर्म हाचि खुंटा । वोढिती बरवंटा चौघीजणी । २ ।
जातां वैरू वैरणें जंव आहे लहाणे । जातां जाईजणे जाईल जाणा । ३ ।
एकोत्तरशें कौरव वैरिले वैरणा । पांचा पांडवा जाणा तेंचि झालें । ४ ।
नळनीळ मांधाता वैरियले जातां । निमिष न लागतां पीठ झालें । ५ ।
संसाराचा वोढा वोढितां न वोढे । बैस पैलकडे लावीं हात । ६ ।
नामा म्हणे विठोबा दिनार्चे माहेर । सदा पंढरपूर गाऊं गीतीं । ७ ।
१२४०. स्त्री गरवार पति उदरीं । पतिव्रतापण साजे तिये नारी । १ ।
अबला खेळवी मोहें । कडीये घेवो देतसे पाहे । २ ।
समस्तीं मिळोनी पाळणा घातला । विष्णुदास नामयानें अनुभव गाइला । ३ ।
१२४१. रावणा मारून माझे माये गे । बिभीषण लंकेस स्थापिलास काय गे ।
अयोध्येसी आलीस काय गे । माझे हृदयमंदिरीं राहें गे ।
विठ्ठल माये गे । १ ।
रूसुनी आली रखुमाबाई गे । तिच्या मागें तूं धांवलीस काय गे ।
संगें घेऊनियां गोपाळ गाय गे । मम हृदयमंदिरीं राहे गे । २ ।
सत्ये राधिकेचे पार्यीं गे । सोडुनी द्वारकेचा ठाव गे ।
आलीस काय गे । माझे हृदयमंदिरीं राहे गे । ३ ।
धन्य पुंडलीक भक्त माय गे । त्याने विटेवर उभा केला काय गे ।
नामा म्हणे माझे माय गे । माझे हृदय-मंदिरी राहे गे । ४ ।
१२४२. योगी ब्रह्मचारी सिद्ध ब्रह्मज्ञानी । ते तों तुज कोणी न येती कामा । १ ।
कोंडुनि इंद्रियें बैसती समाधि । हळुच तुझ्या पर्दीं झेपावती । २ ।
एवढें विश्वरूप नाहीं ऐसें केलें । सकळ होउनी ठेलें आपणचि । ३ ।
ऐसियाचा विश्वास न धरिसी देवा । नामा तुज केशवा विनवीतसे । ४ ।

✽ खलदुर्जनांस उपदेश ✽

१२४३. दुर्जनाची बुद्धि वोखटी दारूण । आपण मरून दुजा मारी । १ ।
 माशी जातां पोटीं मेली तेचि क्षणीं । प्राण्या वोकवूनि कष्टी करी । २ ।
 दीपकाची ज्योति पतंग नासला । अंधार पडिला जनामध्यें । ३ ।
 तैसा नैसर्गिक स्वभाव दुष्टांचा । शेखीं ज्याचा त्यासी फळां येतो । ४ ।
 झाली सज्जनाची संगति कदापि । जाईना तथापि त्याची क्रिया । ५ ।
 सहज मळलें धुतां शुद्ध होय । बिबयाचा काय डाग जातो । ६ ।
 वज्रहि फुटेल नभहि तुटेल । भला तो होईल ऐसा नव्हे । ७ ।
 नामा म्हणे कुंभपाकींचा तो धनी । तयासी भल्यांनीं बोलूं नये । ८ ।
१२४४. दुष्ट तो दुर्जन दुरीच धरावा । संग न करावा पापियाचा । १ ।
 सर्पाचें पिलें सानें म्हणऊनि पोशिलें । त्यासी पान दिधलें अमृताचें । २ ।
 नव्हे तें निर्विष न संडी स्वभावगुण । घेऊं पाहे प्राण पोसित्याचे । ३ ।
 विष्णुदास नामा सांगतसे युक्ति । विवेक हा चितीं दृढ धरा । ४ ।
१२४५. समर्थासी कीं क्रोध हे अहंता । अखंड ममता मानी सदा । १ ।
 आपुली आपण व्यर्थ सांगे स्तुति । वडिलांची कीर्ति भोग सांगे । २ ।
 वमन झालीया संचितसे अत्र । काय तो दुर्जन भाग्यहीन । ३ ।
 नामा म्हणे जाणे असतां शरीरीं । जातो यमपुरीं भोगावया । ४ ।
१२४६. कोळशासी दूध मदींनियां धूतां । न पावे शुद्धता कोणे काळीं । १ ।
 दुर्जनासी तैसा बोधिता परमार्थ । नवजायचि स्वार्थ जाण त्याचा । २ ।
 सूकराचे परी नेणती मिष्टान्न । विष्टा ते भक्षण करीताती । ३ ।
 मोहियले प्राणी सर्वत्र असता । काय सांगूं आतां नवलावो । ४ ।
 नामा म्हणे तया न होयचि मोक्ष । येवोनि पद्माक्ष केविं भेटे । ५ ।
१२४७. वेडिया उपचार गाढवा गुन्हाळ । म्हैसिया बिन्हाड पुष्पवनीं । १ ।
 पद्मासनीं केवि कुंजर हो वैसे । कोडिया न दिसे चंदन बरवा । २ ।

तैसा नव्हे देव मूर्ख जनांच्या भक्ति । भल्याचा विरक्ति ज्ञानवारा । ३ ।
 शेळीस ऊंस कळकटीया सुदिवस । सूकराप्रति रस आंबियाचा । ४ ।
 दर्दुरा क्षीरपान त्रिदोषिया मौन । मद्यपिया मन स्थिर नव्हे । ५ ।
 नामा म्हणे हरि सबाह्य भरला । भरोनि उरला दाही दिशा । ६ ।
 १२४८. थिल्ल तें नेणे सागराचा अंत । मुंगीस अग्नीत रीघ नाही । १ ।
 श्वान काय जाणें मेरुचें प्रमाण । कोसळल्या गगन न कळे त्यास । २ ।
 अंध काय जाणे कैसा उगवे दिन । पाषाण पर्जन्य नकळे जेंवी । ३ ।
 देहवंत जीव काय जाणे देव । नामा म्हणे भाव काय तेथें । ४ ।
 १२४९. जाळें टाकिलें सागरीं । उदक नयेची चुळभरी । १ ।
 तैसें पापियाचें मन । ज्या नावडे हरिकीर्तन । २ ।
 सावर्जी केला कोल्हा राव । तो न संडी आपुला भाव । ३ ।
 गाढव गंगेसि न्हाणीले । पुढती लोळूं ते लागले । ४ ।
 श्वान बैसविलें पालखीं । वरती मान करुनि भुंकी । ५ ।
 नगर नावडे विखारा । दर्पण नावडे नकट्या नरा । ६ ।
 पति नावडे शिंदळी । जाय परपुरूषाजवळी । ७ ।
 नामा म्हणे बा श्रीहरि । कोड्या नावडे कस्तुरी । ८ ।
 १२५०. जयाचें उदरीं जन्मला जो नर । पिडी तया थोर सर्वकाळ । १ ।
 मानिली अंतरीं सखी जीवलग । आत्महत्या मग घात करी । २ ।
 मानीना तो भक्ति भ्रष्ट आचरण । दोषी नारायण सदोदित । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसे पातकी चांडाळ । बुडविलें कुळ बेचाळिस । ४ ।
 १२५१. अभक्ताचे स्थळीं धांताची संगती । परदारा चिर्ती परनिंदा । १ ।
 नेणे भूतदया शांतीचें लक्षण । कार्या कारण बोलतसे । २ ।
 हरिचिया दासा करिती मत्सर । करी निरंतर द्वेषबुद्धि । ३ ।
 नामा म्हणे व्यर्थ पेटला पर्वत । नेणे अपघात स्वयें पावे । ४ ।

१२५२. विषयासंगें रात्रीं जागे । हरिकीर्तनीं झोंप लागे । १ ।
 काय करूं या मनासी । नाठवेचि हृषिकेशी । २ ।
 दिवसा व्यापार चावटी । रात्रीं कुटुंबचिंता मोठी । ३ ।
 नामा म्हणे कां आलासी । भूमिभार जन्मलासी । ४ ।
१२५३. मूर्ख बैसले कीर्तनीं । न कळे अर्थाची करणी । १ ।
 घुबड पाहे भलतीकडे । नाइके नामाचे पवाडे । २ ।
 पाहूं इच्छी परनारी । चित पादरक्षावरी । ३ ।
 नामा म्हणे सांगूं किती । मूढ सांगितलें नाइकती । ४ ।
१२५४. कथे बैसोनि उठोनी जाती । खर होऊनि फिरती । १ ।
 नाम नावडे नावडे । संग वैष्णवांचा न घडे । २ ।
 नामा म्हणे सांगों किती । पूर्वजांसहित नरका जाती । ३ ।
१२५५. राजसी तामसी जें गाणें । तोडी ताल मोडी मान । १ ।
 ख्याल गाये कंपस्वर । रिझवी दात्याचें अंतर । २ ।
 हे तों प्रीति धनावरी । अर्था अनर्थ तो करी । ३ ।
 नामा म्हणे हा शास्त्रार्थ । अर्थ तोचि होय स्वार्थ । ४ ।
१२५६. हरिकथा ऐकतां अन्य पै गोष्टी । निधान त्यां दृष्टी अंतरलें । १ ।
 घडी घडी प्रेम अंतरूं न द्यावें । सावधान व्हावें रामनामीं । २ ।
 यापरी स्वहितीं ठेवियलें लक्ष । ते पावती मोक्ष म्हणे नामा । ३ ।
१२५७. पोटासाठीं जरी करी हीकथा । जन रंजविता फिरतसे । १ ।
 तें घात केला एकोत्तरशत कुळांचा । पाहुणा यमाचा श्रेष्ठ थोर । २ ।
 प्रव्याचिये आशें हरिकथा करी । तया यमपुरीं नित्य वास । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसे होत जे रे कोणी । ते नर नयनीं पाहूं नये । ४ ।

१२५८. शिकलाते गाणें राग आळवण । लोकां रंजवण करावया । १ ।
 भक्ताचें तें गाणें बोबडिया बोलीं । तें ही विठ्ठलीं अर्पियलीं । २ ।
 बोबडिया बोलीं जे कोणी हांसती । ते पचिजेती रौरवीं । ३ ।
 नामा म्हणे बहुत बोलें आतां काई । विठोबाचे पाय अंतरती । ४ ।
१२५९. अहंकारें अथिलें ऐसें जें शरीर । तें जाणा मंदिर चांडाळाचें । १ ।
 आपुलिया मुखें सांगे पंढरीनाथ । नव्हेहो तो भक्त सत्य जाणा । २ ।
 नाम विटंबिती संतांसि हांसती । ते मूर्ख म्हणिजेती सर्पपिलीं । ३ ।
 त्यांसि लक्ष्मीवल्लभ सांगे उपदेश । नामा विष्णुदास विनवीतसे । ४ ।
१२६०. हरिभक्ति आथिले ऐसे ते उत्तम । येर ते अधम अधमांहुनी । १ ।
 हरिभक्त सप्रेम तेंचि तैसें नाम । येर ते अधम अनामिक । २ ।
 नामा म्हणे जया नाही हरिसेवा । ते जितची केशवा प्रेत जाण । ३ ।
१२६१. ओढाळते सुणें बैसे विहिरणी । तेथें काय गुणी प्रगटेल । १ ।
 देव खादलें ते काय करी जाणा । सर्व अवगुण त्यापासीं । २ ।
 अवधीं संतति कावळे पोशिले । जावोनि बैसले विष्टेवरी । ३ ।
 भुजंगाचे मुखीं अमृत घातलें । फिरोनि पाहिलें विषमय । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसे अभक्त निर्लज्ज । त्यांसि केशिराज उपेक्षील । ५ ।
१२६२. आपुली करणी न विचारी मनीं । वांयां काय ठेवूनि बोल देवा । १ ।
 खाटकी जो चेपी पशूची नरडी । अवचिता करंगळी सांपडली । २ ।
 मेलों मेलों म्हणूनि गडबडां लोळे । परि कापी गळे आठवीना । ३ ।
 आपुलें म्हणवूनि विव्हळतसे । खदाखदां हांसे दुसऱ्यासी । ४ ।
 वाटपाड्याचे घर खाणोनि घेतलें । जितुकें मेळविलें तितुकें नेलें । ५ ।
 आपुलें नेलें म्हणऊनि खळखळां रडे । परि घेतां दरवडे आठवीना । ६ ।
 सोनाराचे घरीं पडिलेसें खाण । चोरिलें सुवर्ण तेंहि नेलें । ७ ।
 आपुलें नेलें म्हणऊनि मोकलितो धाया । ठकविल्या आयाबाया तें आठवीना । ८ ।

तराळाचे घरीं आला असे जेव्हां । म्हणतसे देवा काय करूं । ९ ।
 दुसऱ्यासी मागतां परम सुख वाटे । आपण देतां फुटे काळीज तें । १० ।
 जन्मवरी पोशिलें लेंकुराचे परि । हातीं घेऊनि सुरी उभा राहे । ११ ।
 गर्दन सुळीं देतां म्हणे काय केलें । पुढिल्यासि मारिलें आठवीना । १२ ।
 नामा म्हणे विष्णुदास ऐसे जे निर्लज्ज । त्यांसी पंढरीराज केंवि भेटे । १३ ।

१२६३. खाटिकाप्रमाणें करिसी व्यापार । मनीं निरंतर धरोनियां । १ ।
 दुष्ट दुराचारी दुर्बळ घातकी । परम पातकी दुष्ट बुद्धि । २ ।
 अपमानीं आशा धन मेळविसी । अंतीं नरकासि जासी जाण सत्य । ३ ।
 नामा म्हणे जाण करूं मोटाळें । जाऊनियां लोळें विष्टेमाजी । ४ ।

१२६४. जो कां करी संतनिंदा । त्यासि दंडावें गोविंदा । १ ।
 करी संतासीं पाखंड । त्याचें करावें त्रिखंड । २ ।
 निंदक दंडावे दंडावे । नेऊनि अंधारी कोंडावे । ३ ।
 नामा म्हणे सांगेन एक । निंदक श्वानाचे ते लोक । ४ ।

✽ भक्तिस्तोम माजविणाऱ्या वेषधाऱ्यांस उपदेश ✽

१२६५. एक म्हणती आम्ही देवचि पै जालों । तरी असे नका बोलों पडाल पतनीं । १ ।
 एक म्हणती आम्हीं देवासमान । तरी घासील वदन यमराम । २ ।
 एक म्हणती आम्ही देवार्चींच रूपें । तुमच्यानि बापें संसार न तुटे । ३ ।
 देवें वधियेलें दानवां दैत्यां । आम्हां आड जातां तृण न मोडे । ४ ।
 देवें उचलिल्या शिळा मेदिनी । तुमचेनी एक गोणी नुचले देखा । ५ ।
 विठ्ठलाचे पद जो कोणी अभिलाषी । तो महा पातकी म्हणे नामा । ६ ।

१२६६. त्यागेंवीण विरक्ति । प्रेमावांचुनि भक्ति ।
 शांति नसतां ज्ञप्ति । शोभा न पवे । १ ।
 दमनेवाचुनि यति । मानावीण भूमिपति ।
 योगी नसतां युक्ति । शोभा न पवे । २ ।

बहिर्मुख	कविमति । नेमावांचुनियां	वृत्ति ।
बोधेविण	महंती । शोभा	न पवे । ३ ।
अनधिकारीं	व्युत्पत्ति । गुरू तो	कनिष्ठ याति ।
माता नीच शिश्न	वृत्ति । शोभा	न पवे । ४ ।
हेतुवांचुनि	प्रीती । गुणरहित	स्तुति ।
करणीवांचुनि	कीर्ति । शोभा	न पवे । ५ ।
सत्समागमसंगती		। बाणली नसतां चित्तीं ।
नामा म्हणे	क्षिति । शोभा	न पवे सर्वथा । ६ ।
१२६७. युगें गेलीं जरी अपारें । भूमिसी	न मिळती	खापरें । १ ।
ऐसीं पापियांचीं	मनें । स्थिर	न होतीं कीर्तनें । २ ।
श्वान घातलें	पालखीं । वरतीं मान	करूनि भुंकी । ३ ।
सूकर चंदनें	चर्चिला । पुढती	गिवसी चिखला । ४ ।
गाढव न्हाणियला	तीर्थीं । लोळे	उकरडियाप्रती । ५ ।
नामा म्हणे युगें	गेलीं । खोडी	न संडिती आपुली । ६ ।
१२६८. मुखीं नाहीं नाम । काय जप	तो श्रीराम । १ ।	
काय आसन घालून । मुखीं	नाहीं नारायण । २ ।	
टिळे टोपी माळा दावी । भोळ्या	भाविकांसी गोवी । ३ ।	
नामा म्हणे त्याचा संग । नको	चित्ता होय भंग । ४ ।	
१२६९. गोमुखीं गोवूनि काय जपतोसी । जपतप	त्यासी विघ्न करी । १ ।	
नामसंकीर्तनें जळतील पापें । चुकतील	खेपा चौऱ्यांशींच्या । २ ।	
उपवास करी उग्र अनुष्ठानी । तया	चक्रपाणि अंतरतो । ३ ।	
नामा म्हणे ऐसे बहुतेक प्राणी । पचतील	खाणी भ्रष्टलोक । ४ ।	
१२७०. कांचनीक भक्ति सर्वकाळ करी । बहुतांचे	वैरी हित नेणें । १ ।	
लोकांपुढें सांगे आम्ही हरिभक्त । न होय	विरक्त स्थिति ज्याची । २ ।	

असंतोषी सदां अतितासा गाळी । ७८ ^५ जेन्नी स्वयें केली । ३ ।
 वेदमर्यादा सांडूनि चालती । हुंबतें घेती वायासा । ४ ।
 नामा म्हणे आतां असो याचि मात । सुख नेणें हित कदा काळीं । ५ ।

१२७१. सिबुर दावूनि बैसलें हातीं । सांगतांहे गोष्टी जाणीवेच्या । १ ।
 कापियेलें नाक झाले ते निःशंक । वारे भुरभुरां देख वाजतसे । २ ।
 दवडा दवडा परतें करील निंदा । घ्यावा कां कांदा मुळींहुनी । ३ ।
 नामा विनवीतसे केशवातें सत्ता । उरले सुरले आतां अवघे तासां । ४ ।

१२७२. यज्ञादिक कर्म करुनि ब्राह्मण । दंभ आचरण दावी लोकां । १ ।
 लोकांसी दाविती मीच कर्मनिष्ठ । अभिमान खोटा वागविती । २ ।
 वागविती वाक्य जाण ऋषीश्वर । नको येरझार नाना मते । ३ ।
 नानामतें अधोऊर्ध्वसात जावीं । नको गोवागोवीं नामा म्हणे । ४ ।

१२७३. नाही परमार्थ पोटी धनाचि आशा । धरुनि हव्यासा धनमान । १ ।
 दंभमान दावी ज्ञानमार्ग मोठा । पुढिलांसी वाटा यमपंथें । २ ।
 पंथ न चुकती संतांविण संधीं । संसारासंबंधीं तया नरा । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसे बहु अभाविक । संतसंगसुख काय जाणे । ४ ।

१२७४. गोसावीपणाचा दाखविती वेष । नाही निदिध्यास हरिनामीं । १ ।
 वरी वरी आर्त दाविती झगमग । अंतरीं तो संग विषयाचा । २ ।
 व्यर्थ लोकांपुढें हालविती मान । केली विटंबन संसाराची । ३ ।
 नामा म्हणे मन गुंतेल पांडुरंगा । आतां ऐशा सांगा कोण रीती । ४ ।

१२७५. वेदाध्ययन करिसी तरी वैदिकचि होसी । परी वैष्णव न होसी अरे जना । १ ।
 पुराण सांगसी तरी पुराणिकचि होसी । परी वैष्णव न होसी अरे जना । २ ।
 गायन करिसी तरी गुणीजन होसी । परी वैष्णव न होसी अरे जना । ३ ।
 कर्म आचरसी तरी कर्मठचि होसी । परी वैष्णव न होसी अरे जना । ४ ।
 यज्ञ करिसी तरी याज्ञिकचि होसी । परी वैष्णव न होसी अरे जना । ५ ।

- तीर्थ करिसी तरी कापडीच होमी । हासा अरे जना । ६ ।
 नाण चारावाच घेसी । तरीच वैष्णव होसी अरे जना । ७ ।
१२७६. गेला परमहंस परिवारासहित । कोल्हाळ करिती मायबहिणी । १ ।
 काया हे नगरी पांचही तराळ । निद्रेनें भ्रमले व्याकुळ झाले । २ ।
 गेला मागू न दिसे कवणिये वाटे । नवही द्वारें सपाट पडलीं ओस । ३ ।
 नामा म्हणे चोरी एके अंगणांत । दिवसा रात्रीं पडत खाण तेथें । ४ ।
१२७७. डोई बोडून केली खोडी । काया नागविली बापुडी । १ ।
 ऐसा नव्हे तो संन्यास । विषय देखोनि उदास । २ ।
 मांजराचे गेले डोळे । उंदीर देखोनि तळमळे । ३ ।
 वेश्या झाली पाटाची राणी । तिला आठवे मागील करणी । ४ ।
 नामा म्हणे वेष पालटे । परी अंतरींचें ओसपण न तुटे । ५ ।
१२७८. तोंवरी रे तोंवरी वैराग्याचें ठाण । जंव कामिनी कटाक्ष बाण लागले नाही । १ ।
 तोंवरी रे तोंवरी आत्मज्ञान बोध । जोंवरी अंतरीं कामक्रोध उठले नाही । २ ।
 तोंवरी रे तोंवरी निरभिमान । जंव देहीं अपमान झाला नाही । ३ ।
 नामा म्हणे अवधी बचबच गाळी । विरळा तो जाळी द्वैत बुद्धि । ४ ।
१२७९. चंद्र सूर्यादि बिंबें लिहिताती सांग । परि प्रकाशाचें अंग लिहितां नये । १ ।
 संन्यासार्चीं सोंगें आणिताति सांग । परि वैराग्याचें अंग आणितां नये । २ ।
 नामा म्हणे कीर्तन करिताति सांग । प्रेमाचें तें अंग आणितां नये । ३ ।
१२८०. हरिभक्त म्हणविणें हरिदर्शना न जाणें । बोलतां लाजिरवाणें आहेजी देवा । १ ।
 पतिव्रता म्हणविणें आणि परपुर्षी विचरणें । बोलतां लाजिरवाणें आहेजी देवा । २ ।
 योगिया म्हणविणे आणि इंद्रिया नाही दमने । बोलता लाजिरवाणे आहेजी देवा । ३ ।
 क्षत्रिय म्हणविणें आणि पाठिर्शीं घाय साहणें । बोलतां लाजिरवाणें आहेजी देवा । ४ ।
 पितृभक्त म्हणविणें आणि पितृआज्ञा न पाळणे । बोलतां लाजिरवाणें आहेजी देवा । ५ ।
 ऐसे भक्त किती गेले अधोगति । नामा म्हणे श्रीपति दास तुझा । ६ ।

१२८१. कडू वृंदावन साखरें घोळिलें । तरी काय गेलें कडूपण । १ ।
 तैसा तो अधम करो तीर्थाटण । नोहे त्याचें मन निर्मळ ते । २ ।
 बचनाग रवा दुग्धीं शिजविला । तरी काय गेला त्याचा गुण । ३ ।
 नामा म्हणे संत सज्जन संगतीं । ऐशासही गति काळांतरीं । ४ ।

१२८२. दावी जडीबुटी जारण मारण । नागवें हिंडणें काय काज । १ ।
 दावी उग्र तप केले उपवास । फिरतांही देश काय काज । २ ।
 काय काज तरी होसील फजीत । स्मरा रे अनंत सर्वकाळ । ३ ।
 नामा म्हणे नव्हे उदंड उपाय । धरीं आधीं पाय विठोबाचे । ४ ।

१२८३. लांब लांब काय सांगशील गोष्टी । करी उठाउठी निरभिमान । १ ।
 मी तूं पण जंव दंभ गेला नाही । साधिलें त्वां न कांहीं तत्त्वसार । २ ।
 अहंभाव देहीं प्रपंचाचे दृष्टी । काय चाले गोष्टी रोकडी ते । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें नेणती विचार । जाती निरंतर यमपंथें । ४ ।

१२८४. काय करूनि तीर्थाटणें । मनी भरिलें अवगुण । १ ।
 काय करूनियां जप । चित्तीं नाही अनुताप । २ ।
 मनःसंकल्पार्ची पापें । नव जाती तीर्थाचेनि बापें । ३ ।
 नामा म्हणे वर्म सोपें । पाप जाय अनुतापें । ४ ।

१२८५. करीता साधन जिवासी बंधन । कोणे काळीं मन शुद्ध नोहे । १ ।
 करूं जातां तप अभिमानरूप । त्रिविधादि ताप कैसा निवे । २ ।
 नित्यानित्य करी विवेक आपण । तेणें अभिमान वाढतसे । ३ ।
 नामा म्हणे जन्म विसरोनियां गेलों । मरोनि राहिलों देहातीत । ४ ।

१२८६. भुजंग विखार पवनाचा आहार । परि योगेश्वर म्हणों नये । १ ।
 पवनाच्या अभ्यासें कायाचि पालटी । परि तो वैकुंठीं सरता नव्हे । २ ।
 शुद्ध करी मन समता धरोनि ध्यान । तरीच भवबंधन तुटेल रे । ३ ।
 वित्र गंगाजळ मीन सेवी निर्मळ । परि दुष्ट ते केवळ कर्म त्याचें । ४ ।

अवचिता हेतु सांपडला गळीं । न सुटे तयेवेळीं तीर्थोदकें । ५ ।
 घर सांडोनियां वन सेविताती । वर्नी कां नसती रीस व्याघ्र । ६ ।
 काम क्रोध लोभ न संडवे मनीं । असोनियां वर्नी कोण काज । ७ ।
 बहुरूप्याचा नटा मार्थां भार जटा । भस्म राख सोटा हातीं दंड । ८ ।
 धोति पोति कर्मावेगळाचि दिसे । हुंबरत असे अंगबळें । ९ ।
 त्रिपुंड्र टिळे अंगीं चंदनाची उटी । घालोनियां कंठीं तुळसीमाळा । १० ।
 व्यापक हा हरि न धरिती चितीं । लटिकीयाची गति गातु असे । ११ ।
 मीतूपण जरी हीं दोन्हीं सांडी । राखिसी तरी शेंडी हेंचि कर्म । १२ ।
 मानसी तूं मुंडीं देहभाव सांडी । वासनेसी दंडी आत्ममयें । १३ ।
 मन हें दर्पण करोनि निर्मळ । पाहे पां केवळ आत्मास्वर्यें । १४ ।
 तुझा तूं केवळ तुजमाजी पाहीं । नामा म्हणे ध्यायी केशिराजु । १५ ।
 १२८७. योग याग यज्ञ इच्छिमी कामना । परि केशव निधाना विसरला । १ ।
 नेणेचि हें मन भुललें अज्ञानें । यातायाति पतनें भोगुं पाहे । २ ।
 ज्याचेनि जाहलें तुझें हें शरीर । त्याचा नामोच्चार नये वाचे । ३ ।
 नामा म्हणे कारे नेणसी अझुनी । केशवचरणीं अनुसरे कां । ४ ।
 १२८८. शास्त्रज्ञ पंडित तो एक मी मानी । आपणातें देखोनि तन्मय झाला । १ ।
 येरां माझें नमन सर्व साधारण । ग्रंथांचें रक्षण म्हणोनियां । २ ।
 वेद पारायण मानीं तो ब्राह्मण । चित्त समाधान संतुष्ट सदा । ३ ।
 पुराणिक तो होऊनि कृतार्थ । विषयीं विरक्त विधिपाळी । ४ ।
 मानीं तो हरिदास ज्या नामीं विश्वास । सर्वस्वें उदास देहभावा । ५ ।
 नामा म्हणे ऐसे भेटवीं विट्टला । त्यालागीं फुटला कंठ माझा । ६ ।
 १२८९. मुखीं नाम हातीं टाळी । दया नुपजे कोणे काळीं । १ ।
 काय करावें तें गाणें । धिक् धिक् तें लाजिरवाणें । २ ।
 हरिदास म्हणोनि हालवी मान । कवडीसार्ठी घेतो प्राण । ३ ।

- हरिदासाचे पार्यी लोळे । केशीं धरोनि कापी गळे । ४ ।
नामा म्हणे अवघे चोर । एक हरिनाम हें थोर । ५ ।
१२९०. ताकहि पांढरें दूधहि पांढरें । चवी जेवणारे जाणवीते । १ ।
केळाच्या पाठीवर ठेविला दोडका । तोहि म्हणे विका तेणें मोलें । २ ।
ढोर म्हणती आम्हां हाकारलास । वारूवा सरसे खाऊं द्या घांस । ३ ।
मंदल्याजेती घरोघरीं गाती । धृपदासाठी ताक मागती । ४ ।
नामा म्हणे सोर्पी कवित्वें झालीं फुका । हरि हरि म्हणा आपुलिया सुखा । ५ ।
१२९१. पोटीं अहंतेसी ठाव । जिव्हे सकळ शास्त्रांचा सराव । १ ।
भजन चालिलें उफराटें । कोण जाणे खरें खोटें । २ ।
सजिवासी हाणी लाथा । निर्जिवपार्यीं ठेवी माथा । ३ ।
सजीव तुळसी तोडा । पूजा निर्जिव दगडा । ४ ।
वेला करी तोडातोडी । शिवा लाखोली रोकडी । ५ ।
तोंड धरून मेंढा मारा । म्हणति सोमयाग करा । ६ ।
सिंदुर माखुनियां धोंडा । त्यासि भजती पोरें रांडा । ७ ।
अग्निहोत्राचा सुकाळ । कुश पिंपळाचा काळ । ८ ।
वृत्तिकेची पूजा नागा । जित्या नागा घेती डांगा । ९ ।
नामा म्हणे अवघें खोटें । एक हरिनाम गोमटें । १० ।
१२९२. काय चाड आम्हां बाहेल्या वेंघें । सुखाचें कारण असे अंतरीं तें । १ ।
मीतरी पालट जंव नाहीं झाला । तोंवरी न बोला जाणपणें । २ ।
ब्रंदनाचे संगतीं नीच महत्वा पावलीं । नावें परि उरली पालट देहीं । ३ ।
नामा म्हणे ऐसें सांगा मज कोणी । जेणें केशव येऊनि हृदयीं राहे । ४ ।
१२९३. उपाय असतां अपाय मानिती । तया अधोगति न चुकती । १ ।
अनुष्या माझारी तो एक गाढव । तया अनुभव काय करी । २ ।
नामा म्हणे देव ऐसियासी कैसा । काया मनें वाचा भेदवादी । ३ ।

१२९४. सोवली पिळूनि कां घालिशी । मुद्रेनें आंग का जाळिसी । १ ।
 कासया केली खोडी । काया विटंबिली बापुडी । २ ।
 कावळा प्रातःस्नान करी । जितें मेलें तें न विचारी । ३ ।
 मैदें लावूनि द्वादश टिळे । तो फांसा घालूनि निवटी गळे । ४ ।
 सुसरी गंगे रहिवासु । बहुतां जीवांते करी ग्रासु । ५ ।
 गंगे गेल्या ज्ञान सांगे । मांजर मारिलें तें न सांगे । ६ ।
 बक ध्यान लावूनि टाळी । मौन धरूनियां मासा गिळी । ७ ।
 नामा म्हणे केशिराजा । ऐशिया जीवा लावी वोजा । ८ ।
१२९५. अंतरीं आवेश धरुनि कामाचा । लटकी जल्पे वाचा शब्द ज्ञानें । १ ।
 बोलाचे पै मांडे क्षीर घारी अन्न । तेणें समाधान केविं होय । २ ।
 बोलिल्यासारिखें न करी पामर । वृथाचि कुरकुर वाढविली । ३ ।
 नाहीं जीव तथा प्रेता आलिंगन । तैसे ते श्रवण केल्या होय । ४ ।
 नामा म्हणे त्याच्या संगें स्थिति दुषे । झाला लाभ नासे तेथें आतां । ५ ।
१२९६. मांजरे केली एकादशी । इळवरी होतें उपवासी ।
 यत्न करितां पारण्यासी । धांऊनि गिवसी उंदिरू । १ ।
 लांडगा बैसला ध्यानस्थ । तोंवरी असे निवांत ।
 जंव पेट सुटे जीवांत । मग घात करी वत्साचा । २ ।
 श्वान गेले मलकार्जुना । देह कर्वतीं घातलें जाणा ।
 आलें मनुष्यदेहपणा । परि खोडी न संडी आपुली । ३ ।
 श्वानें देखिला स्वयंपाक । जोंवरि जागे होते लोक ।
 मग निजलिया निःशंक । चारी मडकीं फोडिलीं । ४ ।
 वेश्या झाली पतिव्रता । तिचा भाव असे दुश्चिंता ।
 तिसी नाहीं आणिक चिंता । परद्वारावांचुनि । ५ ।
 दात्यानें केली समाराधना । बहुत लोक जेविले जाणा ।
 परि न संडी वोखटी वासना । खटनट चाळितसे । ६ ।

ऐशा प्रकारच्या भक्ति। असती त्या नेणों किती ।
 एक ओळंगा लक्ष्मीपति । म्हणे विष्णुदास नामा । ७ ।
 १२९७. जयालागी जोडसी ती न येती तुज सरीसी ।
 यमु कासाविसी करिती वेळे । १ ।
 तूं तव आज्ञान न देखसी डोळा । झालासी गोवळा धनगराचा । २ ।
 चोरी रे घेती सापडलिया हाती । आवधी त्याची पळती टाकोनिया । ३ ।
 नामा म्हणे संती न मानावे निष्ठुरा । वेगी ठाकी द्वार केशवाचे । ४ ।

✽ उपदेश व मार्गदर्शन ✽

१२९८. जन्मा येऊनियां काय पुण्य केलें । बाळपण गेलें वांयांविण । १ ।
 संतसंगें सुख हुंडारलें जाणा । नामसंकीर्तना नोळखत । २ ।
 तरूणपणेंहि नाठवेचि देवा । वृद्धपणीं सेवा अंतरली । ३ ।
 प्रापरी जन्मुनि गेलासि रे वांयां । पंढरीच्या राया नोळखता । ४ ।
 झालों मी संसारी गुंतलों व्यापारीं । आझुनि कां श्रीहरि नोळखसी । ५ ।
 प्रहस्र अपराध जरी म्यारे केले । तारिलें विठ्ठलें म्हणे नामा । ६ ।
 १२९९. बाळपणीं वर्षें बारा । तीं तुझीं गेलीं रे अवधारा ।
 तूं धांवसी सैरा । खेळाचेनि विनोदें । १ ।
 म्हणवोनि आहेस नागर तरूणा । तंव वोळगे रामराणा ।
 झालिया म्हातारपणां । मग तुज केंचि आठवण । २ ।
 तुज भरलीं अठरा । मग तूं होसी निमासुरा ।
 पहिले पंचविसीच्या भरा । झणें गव्हारा भुललासी । ३ ।
 भाणिक भरलिया सात पांचा । मग होसी महिमेचा ।
 त्रिवें खिळेल तुझी वाचा । देवा ब्राह्मणांतें न भजसी । ४ ।
 वचा मांस शिरा जाळी । बांधोनि हाडांची मोळी ।
 पखितोसि सदाकाळीं । देहचि रत्न आहे माझें । ५ ।

म्हणे मी मी तारूण्याच्या भरे । ऐसा संशय मनाचा रे ।
 बहु भ्रम या शिराचा रे । तूं संडीं रे अज्ञाना । ६ ।
 माथवीये पडे मासोळी । ते म्हणे मी आहे प्रबळ जळीं ।
 तैसी विषयाच्या पाल्हाळीं । भुललासि गव्हारा । ७ ।
 तुज भरलिया सांठीं । मग तुझ्या हातीं येईल काठीं ।
 मग ती अडोरे लागती । म्हणती बागुल आला रे । ८ ।
 म्हणती थोर रे म्हातारा । कानीं झालासि बहिरा ।
 कैसें न ऐकसी परिकरा । नाम हरिहरांचें । ९ ।
 दांतांची पार्थी उठी । मग चाववेना भाकर रोटी ।
 नाक लागलें हनुवटी । नाम होटीं न उच्चारवे । १० ।
 बैसोनि उंबरटा तळवटी । आया बाया सांगती गोष्टी ।
 म्हणती म्हातारा बैल दृष्टी । कैसा अक्षर्यां झाला गे । ११ ।
 खोकलिया येतसे खंकारा । म्हणती रांडेचा म्हातारा ।
 अझूनि न जाय मरण द्वारां । किती दिवस वाचेल । १२ ।
 ऐसा जाणोनि अवसर । वोळगा वेगें सारंगधर ।
 विष्णुदास नामया दातार । वर विठ्ठल पंढरीये । १३ ।
 १३००. बाळपर्णी हिची वर्षे गेलीं बारा । खेळतां दे पोरा नानामतें । १ ।
 विटु दांडु चेंडु लगेच्या बाघोडे । चपे पेडखडे एकीबेकी । २ ।
 सेलदोरे खेळी आणि सलवडी । उचलिते धोंडी अंगबळें । ३ ।
 कोंबडा कोंबडी आणि पाणबुडी । आणि सेलडी लिंबुटिंबु । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसें गेलें बाळपण । मग आलें जाण तारूण्य तें । ५ ।
 १३०१. संसारसागर भरला दुस्तर । विवेकी पोहणार विरळा संत । १ ।
 कामाचिया लाटा अंगीं आदळती । नेणों गेले किती पोहोनियां । २ ।
 भ्रम हा भोंवरा फिरवी गरगरा । एक पडिले धारा चौन्यांशींच्या । ३ ।

- नावाड्या विठ्ठल भवसिंधु तारुं । भक्तां पैलपारू उतरीतो । ४ ।
नामा म्हणे नाम स्मरा श्रीरामाचें । भय कळिकाळाचें नाहीं तुम्हां । ५ ।
१३०२. संसार करितां देव जें सांपडे । तरि कां झाले वेडे सनकादिक । १ ।
संसारीं असतां देव जरी भेटता । शुकदेव कासया जाता वनालार्गी । २ ।
घराश्रमीं जरी जोडे परब्रह्म । तरि कां घराश्रम त्याग केला । ३ ।
ज्ञातीच्या आचारें सांपडे जरी सार । तरि कां निरहंकार झाले साधु । ४ ।
नामा म्हणे आतां सकळ सांडोन । आलोंसे शरण विठोबासी । ५ ।
१३०३. परब्रह्मींची गोडी नेणतीं तीं बापुडीं । संसार सांकडीं विषयभरित । १ ।
तूतें चुकली रे जगजीवन रक्षा । अनुभवाविण लक्षा नयेचि रे कोणा । २ ।
नवळीं असतांचि क्षीर नव्हेचि वरपडा । रूधिरा सेवितां गोचिडा जन्म गेला । ३ ।
दुर्दुरा कमळिणी एके ठायीं बिढार । वास तो मधुकर घेवोनि गेला । ४ ।
धुमक्षिया मोहोळ रचितां रात्रंदिवस । भाग्यवंत रस घेऊनि गेला । ५ ।
गेळीस घातली उसांची वैरणी । घेऊं नेणे धणी त्या रसाची । ६ ।
नामा म्हणे ऐसीं चुकलीं बापुडीं । अमृत सेवितां पुढीं चवी नेणे । ७ ।
१३०४. मिथ्या मायाजाळ मृगजळ बाधा । लागलासे धंदा संसारीया । १ ।
गालेरे आलेरे हाकित टाकित । मूढा गिवसीत काळचक्रीं । २ ।
निधानापासूनि बांधलासे पार्यीं । बुडतों मी डोहीं निर्जळा ये । ३ ।
गेण भरवंसा धरिलासे जिर्वीं । बळीया सोडवी कदा काळीं । ४ ।
त्रपत्नी बंधु म्हणसील झण्णी । धांवोनि निर्वाणीं पाव आतां । ५ ।
नामा म्हणे वेगीं सावधान व्हावें । शरणही जावें पांडुरंगा । ६ ।
१३०५. कृष्णकथा सांग जेणें तुटे पांग । न लगे तुज उद्वेग करणे काहीं । १ ।
मर्थ सोयरा राम हा निधान । जनी जनार्दन एक ध्याई । २ ।
म हेंचि सार नाम हेंचि सार । तराल निर्धार श्रुति सांगे । ३ ।
नामा म्हणे उच्चार रामकृष्ण पार । तुटेल येरझार भवाब्धीची । ४ ।

१३०६. संसाराचें दुःखसुख म्हणों नये । पुढे दुःख पाहे अनिवार । १ ।
 तया दुःखा नाही अंतपार जाणा । काळाची यातना बहुतांपरी । २ ।
 संसाराची चिंता वाहतां जन्म गेला । सोस हा वाढला बहुतांपरी । ३ ।
 हित ही बुडालें परत्र दुणावलें । नरदेह बुडविलें भजनाविण । ४ ।
 भजनाच्या प्रतापे दुःख दुरी जाय । जैसें अभ्र होय देशधडी । ५ ।
 वायूच्या झुंझाटें वृक्ष उन्मळती । परी माना गति तैसें दुःख । ६ ।
 नामा म्हणे नाम दुःखाचा परिहार । सुखाचा अनिवार पार नाही । ७ ।
१३०७. प्रपंच स्वार्थासि साधावया चांग । वैराग्याचें अंग दाविसी जना । १ ।
 अनुताप नित्य नाही कदाकाळीं । मग संचिताची होळी कैसी होय । २ ।
 पवित्र ते वाचा कारे गमाविसी । रामनाम न म्हणसी अरे मूढा । ३ ।
 नामा म्हणे जीव कासया ठेवावा । न भजतां केशवा मायबापा । ४ ।
१३०८. स्वयें घरदार प्रपंच मांडिला । जोडुनियां दिला बाळा हातीं । १ ।
 तैसें सर्वाभूतीं असावें संसारीं । प्राचीनाची दोरी साक्ष आहे । २ ।
 वाटसरू वस्ती येऊनि राहिला । प्रातःकाळीं गेला उठोनियां । ३ ।
 नामा म्हणे आम्हां नाही प्रापंचिक । पंढरीनायक साहा झाला । ४ ।
१३०९. फुटल्या घटाचें नाही नागवणें । संसार भोगणें तेणें न्यार्यें । १ ।
 स्वर्णाची ती मात जागृतीस सांगे । तैसा भवरोग प्रारब्धाचा । २ ।
 नामा म्हणे ऐसा जाणा तो संसार । वाउगा पसारा जाय जाणा । ३ ।
१३१०. जाय जाणा देह जाईल नेणसी । लौकिक मिरविसी लाजसी ना । १ ॥
 माझें माझें माझें मानिसी निभ्रांत । करिसी आपघात रात्रंदिवस । २ ॥
 सांग तूं कोणाचा आलासि कोठोनि । दृढ बुद्धि मनीं विचारी पां । ३ ॥
 धन संपत्ति करोनि मदें मातलासी । पुढत पुढती पडसी गर्भवासीं । ४ ॥
 पुत्र कलत्र दारा यांचा झालासी म्हणियारा । यांच्या पातकाचा भारा वाहशील । ५ ॥

अंती यमापाशीं बांधोनियां नेति । कवतुक पाहती सकळ जन । ६ ।
 नानापरी तुज करिती यातना । सांग तेथें कोणा बोभाशील । ७ ।
 धन पुत्र दारा तुज नये कामा । एका मेघश्यामा वांचोनियां । ८ ।
 विषयाचेनि संगें भुलशील झणें । भोगीसी पतन रात्रंदिवस । ९ ।
 नामा म्हणे एक ध्यायीं कमळापति । निजाचा सांगाति केशिराज । १० ।
 १३११. शरीर काळाचें भातुकें । तुम्हीं नेणां कां इतुकें । १ ।
 माझा जन्म गेला वांयां । तुजवीण पंढरीराया । २ ।
 अझूनि तूं कां रे निश्चित । काळ जवळीं हटकीत । ३ ।
 नामा म्हणे अवधी चोरे । शेखीं हरिनाम सोयरे । ४ ।
 १३१२. दुर्लभ नदेह झाला तुम्हां आम्हां । येथे साधूं प्रेमा राघोबाचा । १ ।
 भवघे हातोहातीं तरों भवसिंधु । आवडी गोविंदु गाऊं गीतीं । २ ।
 हेताचिया गोष्टी सांगूं एकमेकां । शोक मोह दुःखा निरसूं तेणें । ३ ।
 एकमेकां करूं सदा सावधान । नामीं अनुसंधान तुटों नेदूं । ४ ।
 ॐ सर्वभावें रामनाम दीक्षा । विश्वासें सकळिकां हेंचि सांगों । ५ ।
 नामा म्हणे शरण रिघों पंढरीनाथा । नुपेक्षी सर्वथा दीनबंधु । ६ ।
 ३१३. नाम म्हणावया तूं कां रे कांटा । काय तुझे अदृष्टां लिहिलें असे । १ ।
 माचे यमपाश पडतील गळां । जाशील सकळा काळामुखीं । २ ।
 रीराची आशा बाळ हें तारूण्य । अवचित वृद्धपण येईल मूढा । ३ ।
 क्षमी धन मद पुत्र स्त्री घरदार । नेतां यमकिंकर न सोडविती । ४ ।
 यबाप सखी न येती सांगातें । जंव शरीरीं पुरतें बळ आहे । ५ ।
 येती सांगातें सज्जन सोयरीं । वानप्रस्थ ब्रह्मचारी श्रेष्ठ झाले । ६ ।
 शील तूं सोंग संन्यास आश्रम । सांडूनि घराश्रम न सुटसी । ७ ।
 नामा म्हणे नाम नित्य नरहरी । म्हणता श्रीहरी तरशील । ८ ।

१३१४. बाळ वृद्ध तरुण काया हे जर्जर । वेगीं हा पामर आळशी झाला । १ ।
 काय करूं देवा नाहीं यासि भावो । न करी उपावो तुझ्या भजनीं । २ ।
 मन ठेवीं ठार्यीं रंगें तूं श्रीरंगीं । गोष्टी त्या वाउगी बोलूं नको । ३ ।
 नामा म्हणे श्रीरंगु चित्तीं पां चोखडा । उघडा पवाडा सांगितला । ४ ।
१३१५. भुक्ति मुक्ति सिद्धि यावया कारणें । सेवकासी देणें पांडुरंगा । १ ।
 ऐसिया तुज सांगणें आपणातें म्हणविती । तथा अधोगति कल्पकोडी । २ ।
 देहो सरल्या मिळे ज्योतीस ज्योति । ऐसें म्हणतां किती सितरिले । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें नाशिवंत शरीर । पूजा हरिहर एक वेळां । ४ ।
१३१६. विषयाचा आंदणा दिसे केविलवाणा । करीतसे कल्पना नानाविध । १ ।
 कुटुंब पाईक म्हणवी हरिचा दास । मागे ग्रासोग्रास दारोदारीं । २ ।
 जळो त्याचें कर्म जळो त्याचा धर्म । जळो तो आश्रम जाणीवेचा । ३ ।
 कल्पद्रुमातळीं काखे घेऊनि झोळी । बैसोनि सांभाळी भिक्षा अन्न । ४ ।
 अधम पोटभरी विचार तो न करी । पुढती दारोदारीं हिंडों जाय । ५ ।
 पोटालागीं करी नाना विटंबना । संतोषवी मना दुर्जनांच्या । ६ ।
 न करी हरीचें ध्यान बैसोनि एकांतीं । जन्माची विश्रांति जेणें होय । ७ ।
 द्रव्याच्या अभिलाषें जागे सटवीपाशीं । नवजे एकादशी जागरणा । ८ ।
 उत्तम मध्यम अधम न विचारी । स्तुति नाना करी आशाबद्ध । ९ ।
 वैराग्याची वार्ता कैची दैवहता । नुपजे सर्वथा प्रेमभाव । १० ।
 नामा म्हणे ऐसें तारी एक्या गुणें । अजा आरोहण गजस्कंधीं । ११ ।
१३१७. पापाचे संचित देहासी दंडण । तुज नारायणा बोल नाहीं । १ ।
 सुख अथवा दुःख भोगणें देहासी । सोस वासनेसी वाउगाची । २ ।
 पेरि कडु जीरें इच्छी अमृतफळ । अकिवृक्षा केळीं केविं येती । ३ ।
 मुसळाचें धनु न होय सर्वथा । पाषाण पिळितां रस कैचा । ४ ।
 नामदेव म्हणे देवा कां रूसावें । मनाला पुसावें आपुलीया । ५ ।

१३१८. देहाचें ममत्व जंव नाही तुटलें । विषयीं विटलें मन नाही । १ ।
तंव वरी निज सुख कैसेंनि आतुडे । जव वरी न संडे मी तूं पण । २ ।
मीच एक भक्त मीच एक मुक्त । म्हणवी पतित दुराचारी । ३ ।
नामा म्हणे तुझे कृपेविण देवा । केंवि जोडे ठेवा विश्रांतीचा । ४ ।

१३१९. भक्तिवीणें जिणें जळो लाजिवाणें । संसार भोगणें दुःखरूप । १ ।
एक एक योनि कोटि कोटि फेरा । मनुष्य देहवारा मग लागे । २ ।
वीस लक्ष योनि वृक्षामध्यें घ्याव्या । जळचरीं भोगाव्या नव लक्ष । ३ ।
अकरा लक्ष योनि किरडामध्यें घ्याव्या । दश लक्ष भोगाव्या पक्ष्यांमध्यें । ४ ।
तीस लक्ष योनि पशुंचिये घरीं । मानवाभीतरीं चारी लक्ष । ५ ।
नामा म्हणे तेव्हां नरदेह या नरा । तयाचा मातेरा केला मूढें । ६ ।

१३२०. वावडी दुरीच्या दुरी उडतसे अंबरीं । हातीं असे दोरी परि लक्ष तेथें । १ ।
दुडीवरी दुडी पाण्या निघाली गुजरी । चाले मोकळ्या करीं परी लक्ष तेथें । २ ।
व्यभिच्यारी नारी परपुरूष जिव्हारी । वर्ते घराचारीं परि लक्ष तेथें । ३ ।
तस्कर नगरीं परद्रव्य जिव्हारी । वर्ते घोरोघरीं परि लक्ष तेथें । ४ ।
धन लोभ्यानें धन ठेविघेलें दुरी । वर्ते ग्रामांतरी परि लक्ष तेथें । ५ ।
नामा म्हणे असावें भलतियां व्यापारीं । लक्ष सर्वेश्वरीं ठेऊनियां । ६ ।

१३२१. भक्तीविण मोक्ष नाही हा सिद्धांत । वेद बोले हात उभारोनि । १ ।
तरी तेंचि ज्ञान जाणाया लागुनि । संतां वोळगोनि वश्य किजे । २ ।
प्रपंच हा खोटा शास्त्रें निवडिला । पाहिजे साक्षिला सद्गुरू तो । ३ ।
नामा म्हणे सेवा घडावी संतांची । घ्यावी कृपा त्याची तेंचि ज्ञान । ४ ।

१३२२. हरीवीण जिणें व्यर्थचि संसारीं । जग अलंकारीं मिरवीत । १ ।
देवावीण शब्द लटकें करणें । भांडा रंजविणें सभेमाजी । २ ।
आचार करणें देवावीण जो गा । सर्पांचिया अंगा मृदुपण । ३ ।
नामा म्हणे काय बहु बोलों फार । भक्तिवीण नर अभागी तो । ४ ।

१३२३. मी तूं हें कथन सांगसी काबाड । विठ्ठल हे येवढें न सांगसीं । १ ।
 ऐसें कांहीं सांग जेणें फिटे पांग । नित्य पांडुरंग भजन सोपें । २ ।
 मी आणि तूं हें वचन हो खोटें । विठ्ठलीं विनटें दिननिशीं । ३ ।
 नामा म्हणे भाव ऐसा धरीं सकळ । तुष्टेल गोपाळ सांवरिता । ४ ।

१३२४. मी माझें भावितां न फिटे हें ओझें । कर्मकांड दुजें आड येत । १ ।
 न तुटे हें कर्म न चले हा धर्म । सर्वत्र हें ब्रह्म न कळे तया । २ ।
 मी माझें हें ओझें अहंताची वाहें । परतोनी न पाहें मी कवण । ३ ।
 नामा म्हणे नाम स्मरे त्या कृष्णाचे । भय कळिकाळाचे नाहीं नाहीं । ४ ।

१३२५. सुवर्ण आणि परिमळ । हिरा आणि कोमळ ।
 योगी आणि निर्मळ । हें दुर्लभ जी दातारा । १ ।
 देव जरी बोलता । तरी कल्पतरु चालता ।
 गज जरी दुभता । हें दुर्लभ जी दातारा । २ ।
 धनवंत आणि दयाळु । व्याघ्र आणि कृपाळु ।
 अग्नि आणि सीतळु । हें दुर्लभ जी दातारा । ३ ।
 सुंदर आणि पतिव्रता । सावधान होय श्रोता ।
 पुराणिक तरी ज्ञाता । हें दुर्लभ जी दातारा । ४ ।
 क्षत्रिय आणि शूर भला । चंदन फुलीं फुलला ।
 स्वरूपीं गुण व्यापिला । हें दुर्लभ जी दातारा । ५ ।
 ऐसा संपूर्ण सर्व गुणीं । केवी पाविजे शारंगपाणी ।
 विष्णुदास नामा करी विनवणी । मुक्ति चरणीं त्याचिया । ६ ।

१३२६. शब्दामृत मांडे येती भोजना । अभ्यास अज्ञाना तरी फळें । १ ।
 मुंगीचे थडके फुटे जों आकाश । ब्रह्मत्वे सायास नये हार्तीं । २ ।
 मशकाचे ओढी मेरु हाले बुडीं । जीवाचे ते जोडी ब्रह्म मिळे । ३ ।

उदकींची मासोळी सूर्यासी भेटे । वारियाचे कोडे दृष्टि पडे । ४ ।
 चंद्राचे चांदणे घेती जे पालवी । मिथ्या माया देवी नामा म्हणे । ५ ।
 १३२७. नामाची लेखनी श्वानाचिये कार्नी । धांवतसे घाणी चर्माचिये । १ ।
 विंचू म्हणतसे उदार मी दाता । उचित हें देतां नलगे वेळ । २ ।
 सूकर म्हणे गृहस्थ मी भला । शेखीं तयाचा डोळा विष्टेवरी । ३ ।
 नापिक म्हणे माझी नांदणूक मोठी । धोकटिं माझारीं जन्म गेला । ४ ।
 नामा म्हणे माझी वासना हे खोटी । विट्टल चरणीं मिठी पडली असे । ५ ।
 १३२८. कांडितांचि कोंडा न निघे तांदूळ । शेरा कैचें फळ अमृताचें । १ ।
 कणहेरीच्या मूळा सुगंध तो नाही । कसाबाची गाई जिणें कैचें । २ ।
 रूईदूध जरी येईल भोजना । लोभियाच्या धना वेंच नाही । ३ ।
 निर्फळ हें जिणें भक्तिवीण मन । नामा म्हणे जाण नये कामा । ४ ।
 १३२९. बुजगावणे शेतीं माणसें म्हणती । काय त्याचें हार्तीं शस्त्र शोभे । १ ।
 हंसाशीं विरोध करीत कावळा । नेणे त्याची कळा उंचपणें । २ ।
 अनामिकासंगें पाठवितां पंडिता । तो तयाचें तत्वतां काय जाणे । ३ ।
 नामा म्हणे बापा करूं नको तैसें । विचार कायसे पाहसील । ४ ।
 १३३०. बेडूक म्हणजे चिखलाचा भोक्ता । क्षीर सांडूनि रक्ता गोचीड झोंबे । १ ।
 जयाची वासना तयासीच गोड । प्रेमसुखचाड नाही त्याला । २ ।
 वांझ म्हणे मी वाढवितें जोंजार । उघडावया कवाड नाही कोणी । ३ ।
 अस्वलासी तेल माखियलें कार्नी । तें म्हणे रानीं थोर सुख । ४ ।
 श्वानाचिया कार्नी खोविली लेखणी । ते घेत असे धणी घरोघर । ५ ।
 गाढवासी लाविली तूप पोळी डाळ । भुंके आळोआळ लाज नाही । ६ ।
 सूकरा कस्तूरी चंदन लाविला । तो तेथोनि पलाला विष्टा खाया । ७ ।
 नामा म्हणे माझी वासना हे खोटी । दृढ धरिली मिठी विट्टल पायी । ८ ।

१३३१. भूमीचें मार्दव । सांगे कोंभाची लवलव ।
 तैसे आचार गौरव । सुकुलिन जनाचे । १ ।
 झाड जाणावें फुलें । मानस जाणावें बोलें ।
 भोगें जाणावें केलें । जन्मांतरीचें । २ ।
 लोभ जाणावा उभय दृष्टी । क्रोध जाणावा भोवया गांठी ।
 लटिका जाणावा बहु गोष्टी । नष्ट प्रकृति ओळखावा । ३ ।
 द्वाही घातलिया जाणावा खरा । ढोकळ जाणावा कली अवसरा ।
 परद्वारिणी जाणावी उण्या उत्तरा । कुश्वळी घरोघरा हिंडतसे । ४ ।
 मृदंग जाणावा गंभीर नादें । गाणें जाणावें सुस्वर शब्दें ।
 ओंकार जाणावा अक्षरभेदें । शाहाणा शब्दें ओळखावा । ५ ।
 विष्णुदास नामा करी विनंती । या उत्तराची न मानावी खंती ।
 केशवाचा प्रसाद आहे माझे चित्ती । देवा काय करिसी तें न कळे । ६ ।
१३३२. आपुलें ते हित आपण नेणती । पुढिलांतें सांगती ब्रह्म ज्ञान । १ ।
 नेणोनि परब्रह्म जाणते पै झाले । अभावीं गुंतले मायाजाळीं । २ ।
 जीव आणि शीव एकरूप म्हणती । सेवेसी अंतरती केशवाचे । ३ ।
 नामा म्हणे तोचि केशवातें जाणतां । केशव म्हणतां मुक्त होय । ४ ।
१३३३. हरिभक्तीचा उभारिला ध्वज । परमार्थाचें बीज न कळेची । १ ।
 काय करूं देवा जळो त्याची बुद्धी । जया नाहीं शुद्धि परलोकींची । २ ।
 मुद्रा धारण अंगीं तुळशीच्या माळा । परि नाहीं कळवळा स्वहिताचा । ३ ।
 बहुरूपी वेष मिरविताती देहीं । परमार्थाची नाहीं आठवण । ४ ।
 उपजीविकेलागीं घालिती पसारा । ज्ञान ते चौबारा विकीतसे । ५ ।
 राजमान्य व्यापारी मोठे अधिकारी । पुढें दावी कुसरी संगीताची । ६ ।
 भला भला म्हणती मान तुकविति । फुगो लागे चित्ती गर्वें तेथे । ७ ।
 घातमात करी नटे नानापरी । चंचळ परनारी भुलवीतो । ८ ।

आपुलें लाघव दाऊनि वाडें कोडें । दुसऱ्यासी पुढें होऊं नेदी । ९ ।
 लटकें पैशुन्य बोले दोष गुण । तेणें भयें कोण राहों शके । १० ।
 दुर्जनाचे भये जाती साधुवृंदे । जैसी का श्वापदें व्याघ्रभये । ११ ।
 ऐसें नाम विटंबूनि करी हरीकथा । तेणें परमार्था विघ्न झालें । १२ ।
 सुगंध चंदन जवादि कस्तुरी । विष्टेचेचि थडी पाडिली जैसी । १३ ।
 नामा म्हणे माझी हरिकथा माउली । विश्रांति साउली शिणलियाची । १४ ।
 १३३४. हरिदासपणें उभवीला ध्वज । परि तें वर्मबीज न कळेची । १ ।
 धरी बहु वेष वृथा करी दोष । नाम ब्रह्मरस अंगीं नाहीं । २ ।
 दुसरा हरिदास देखुनियां रंगीं । धांवोनियां वेगीं ग्रासों पाहे । ३ ।
 दुसरियाचें पद ऐकोनियां कानीं । क्रोधें पेटे वन्हि पर्वतींचा । ४ ।
 बोले नानायुक्ति वश करी सभा । दुसरा रंगीं उभा राहों नेदी । ५ ।
 साडेपंधरा सोनें होतें पालवण्या । परि झालें हीण डांक लागें । ६ ।
 द्यावें दिव्यौषध रोगियाचें हित । केलिया कुपथ्य वांयां जाय । ७ ।
 चतुर्विध अन्न षड्रस पक्कानें । विटाळलें जाण श्वानमुखें । ८ ।
 ऐसें म्हणतां माझी मळेल पै वाचा । परि हा वैष्णवांचा धर्म नव्हें । ९ ।
 संसारसागरू हरिकथा तारूं । तरिजे विचारू दुरी ठेला । १० ।
 जे कथा ऐकती पसरोनी बाह्या । शांति क्षमा दया येती तेथें । ११ ।
 शांति क्षमा दया येती भेटावया । तेथें मोक्ष व्हावया विलंब काय । १२ ।
 आनंद नामाचा ऐकुनि गजर । ब्रह्मादिक हरिहर येती तेथें । १३ ।
 खुंटला अनुवाद मावळला शब्द । अनिर्वाच्य बोध प्रगटला । १४ ।
 वैकुंठ सांडून धावें चक्रपाणि । कीर्तनाचा ध्वनि ऐकुनियां । १५ ।
 तेथें श्रोते वक्ते होतील निष्पाप । ऐशी पुण्यरूप हरिकथा । १६ ।
 शून्याचें निःशून्य जेथें हरपलें । एकाग्र मन झालें ध्यान तेथें । १७ ।
 नामा म्हणे माझी हरिकथा माउली । मोक्षपान्हा घाली भक्तालागीं । १८ ।

१३३५. एकचि हें तत्व एकाकार देशीं । एक तो नेमेसी सर्व जनीं । १ ।
 ऐसें ब्रह्म पाहा आहे सर्व एक । नलगे तो विवेक करणें कांहीं । २ ।
 मिथ्या हें डंबर माया मथितार्थ । हरि हाचि स्वार्थ वेगीं करीं । ३ ।
 नामा म्हणे समर्थ बोलिला तो वेद । नाहीं भेदाभेद ब्रह्मपणीं । ४ ।

१३३६. व्यर्थ या व्युत्पत्ति लावितोसी श्रुति । विषयांची तृप्ति काय चाड । १ ।
 मायेचा हा फांसा मोहजाळ सोसा । वांयां कासाविसा होसी झणीं । २ ।
 टाकीं टाकीं असत्य विट्टल हेंचि सत्य । होईल सर्व कृत्य एका नामें । ३ ।
 नामा म्हणे दैवत एक तो अच्युत । सांगितलें हित खेचर विसें । ४ ।

१३३७. देवा धर्मी नाहीं चाड । त्यासी पुढें आली नाड । १ ।
 जैसें डोंगरींचें झाड । त्याचें जन्म झालें वाड । २ ।
 नामा म्हणे भक्ति गोड । स्वानंद नेणती ते मूढ । ३ ।

१३३८. पावावया ब्रह्मपूर्ण । सांडुनि देईं दोषगुण । १ ।
 सर्वाभूर्ती समदृष्टि । हेचि भक्ति गोड मोठी । २ ।
 यावेगळें थोर नाहीं । बरवें शोधुनियां पाहीं । ३ ।
 येणें संसार सुखाचा । म्हणे नामा शिंपीयाचा । ४ ।

१३३९. ज्यालागीं जोडिसीं ते न येती तुजससीं । यम कासाविसी करी तये वेळां । १ ।
 तूं तरी अज्ञान न देखसी डोळा । झालासि गोठोळा धनगरांसी । २ ।
 चिरीरी घेतो सांपडलिया हातीं । अवघी त्याची पाळती टाकोनियां । ३ ।
 संतीं न म्हणावें वचन निष्ठुर । वेगीं ठाका द्वार केशवाचें । ४ ।
 नामा म्हणे शरण रिघा हरि पार्यीं । तया शेषशायी न विसंबे । ५ ।

१३४०. लव निमिष म्हणतां आहे नाहीं पाहतां । क्षण एक संपादितां विषयो हा । १ ।
 स्वहित तें आचरा हित तें विचारा । नामीं भाव धरा जाणतेनो । २ ।
 संपत्तीचे बळें एक जहाले आंधळे । वेढिलें कळिकाळें स्मरण नाहीं । ३ ।
 एक विद्यावंत जातीचा अभिमान । ते नेले तमोगुणें रसातळां । ४ ।

मिथ्या मायामोह करूनि हव्यास । वेंचिलें आयुष्य वायांविण । ५ ।
 नामा म्हणे कृपा करूनि ऐशा जीवा । सोडवीं केशवा मायबापा । ६ ।
 १३४१. चांदणें नावडे चोरा । सद्बुद्धि नावडे रांडेच्या पोरा ।
 वृक्ष नावडे कुंजरा । सत्य कुचरा नावडे । १ ।
 चंदन जाणावा सुगंधाची धृति । कर्पूर जाणावा उत्तम याति ।
 हंस जाणावा चालतिये गति । कोकिल श्रुति ओळखावी । २ ।
 लांब जाणावी उफराटिये दृष्टी । क्रोधी जाणावा भोंवयांसीं गांठी ।
 लटिक्या जाणा बहुता गोष्टी । नष्ट कुचेष्टी ओळखावा । ३ ।
 नारी जाणावी भ्रतारभक्ति । आचारें जाणावी महा सति ।
 धनुर्धर जाणावा संधान युक्ति । संत तापसी ओळखावा । ४ ।
 जयीं घातलिया निवे खरा । ज्ञान जाणे तोचि चतुरा ।
 शिंदळी जाणावी नीच उत्तरा । कुसळी घरोघरा फिरतसे । ५ ।
 इतुकिया बोलाची न मानावी खंति । विट्टलचरणीं ठेवूनियां मति ।
 प्रसन्न होईल लक्ष्मीपति । म्हणे विष्णुदास नामा । ६ ।
 १३४२. देह पडे तंव देहाचा अभिमान । परि न करी मी अज्ञान आत्महित । १ ।
 मी माझे म्हणतां गेले नेणों किती । रंक चक्रवर्ति असंख्यात । २ ।
 क्षणक्षणा देहीचे आयुष्य पै झडे । वासना ते वाडे नित्य नवी । ३ ।
 मोहाचीं खाणोरी मिळालीं चोरटीं । खाऊनि शेवटीं घर घेती । ४ ।
 जोंवरी संपत्ति तंववरी हे सखे । गेलिया तें भुंके सुणें जैसें । ५ ।
 नामा म्हणे केशवा मी तों तुझा दास । मज आहे विश्वास तुझ्या नामीं । ६ ।
 १३४३. भुलले हे लोक काळाचें भातुके । सुरशक्रादिके पाहताती । १ ।
 देवा तुझी माया अगम्य अगाध । प्रपंचाचा वेध सुटों नेदी । २ ।
 माझे घरदार माझा हा संसार । मी मोठा चतुर म्हणतसे । ३ ।
 आपणा देखतां जाती तें पाहती । मीपणाची भ्रांति सुटों नेणे । ४ ।
 नामा म्हणे आतां काय म्यां बोलावें । भोंवत असावें चौऱ्यांशींला । ५ ।

१३४४. विषय सेवितां तुज । नव्हे पुढील काज ।
 न भेटे तुज । गरूडध्वज निश्चर्येसी । १ ।
 काय करिसी खटपट । वायां मार्ग दुर्घट ।
 वरपडा होसील कष्ट । परि तरो नेदिती । २ ।
 सुटकेचें मूळ जाण । रामकृष्ण नारायण ।
 येणें तुटेल भवबंधन । जन्मा न येसी सर्वथा । ३ ।
 साधन इतुकेंचि पुरे । न लगती मंत्रांचे भार ।
 ते बुडविती साचारे । परि तरों नेदिती । ४ ।
 नामा म्हणे ते पामर । नेणतीच हा मार्ग सार ।
 हरि वाचे नाहीं उच्चार । तो जाणावा महादोषी । ५ ।
१३४५. मायेचा हा फांसा अहंकार वळसा । परि हृषिकेशा भजतीना । १ ।
 नव्हे हे सुटिका हा बोल लटिका । केशवासी एका न भज कारें । २ ।
 होतील त्यां मुक्ती पुरतील त्यां आर्ती । चरण हे चिंतीं विठ्ठलाचे । ३ ।
 नामा म्हणे केशव सर्वाभूर्ती देव । ऐसा धरीं भाव भजनशीळ । ४ ।
१३४६. कां सिणसी घरदार मायेच्या बंधनें । वायांचि व्यसनें अनहितासी । १ ।
 भजें यादवराया लागें त्याच्या पायां । आणिक उपायां करूं नको । २ ।
 सर्वभावें हरिभजन तूं करी । भक्ति हे पुढारी तारील सत्य । ३ ।
 नामा म्हणे मांडीं दया सांडीं माया । भजन लवलाह्या हरीचें करीं । ४ ।
१३४७. वासनेचा त्याग करारे सर्वथा । भावें त्या अनंता शरण रिघा । १ ।
 कृपेचा सागर नुपेक्षी निर्वाणीं । कलिकाळापासुनि सोडवील । २ ।
 भक्तजन पाळक अनाथाचा कैवारी । ब्रिदें चराचरीं वर्णिताती । ३ ।
 शरीरसंपत्तीचा सोडा अभिमान । मन करा लीन कृष्णरूपीं । ४ ।
 आसनीं शयनीं चिंतितां गोविंदु । तेणें तुटे कंदु भवव्याधि । ५ ।
 परदारा परनिंदा परधन पर पीडन । सांडूनि भजन हरीचे करा । ६ ।

सर्व भूती कृपा संतांची संगति । नाही अर्थाअर्थी जन्मा येणें । ७ ।
 शुक्सनकादिक प्रल्हाद जनक । परीक्षिती मुख्य विभिषण । ८ ।
 भीष्म रूक्मांगद नारद उद्धव । शिबि कवि देव इत्यादिक । ९ ।
 शास्त्रांचें हें सार वेदां गव्हार । नाम परिकर कलियुगीं । १० ।
 नामा म्हणे नको साधन आणिक । दिली मज भाक पुंडलिकें । ११ ।

१३४८. पहा परदारा जननिचे समान । परद्रव्य पाषाण म्हणोनि मानी । १ ।
 निंदेसी तूं मुका होऊनि तत्त्वतां । परद्वेषीं निरूतां न घालीं दृष्टि । २ ।
 ऐसें दृढ मनीं धरूनि राहसी । तरी माझें पावसी निजपद । ३ ।
 पराकारणें प्राण वेंचि जो सर्वथा । जाणे परव्यथा कळवळोनि । ४ ।
 परसुख संतोष धरी जो मानसीं । जरी तुज परलोकासी जाणें आहे । ५ ।
 देहाचा अभिमान न धरावा चितीं । धरावी उपरति उपशमु । ६ ।
 सर्वकाळ प्रीति संतांचि संगति । गावीं अनुरागें प्रीति नामें माझीं । ७ ।
 सर्वाभूतीं सर्वदा ऐसी समबुद्धि । सांडावी उपाधि प्रपंचाची । ८ ।
 सर्वकाळ परमात्मा आहे सर्वदेशीं । हे भावना अहर्निशीं दृढ धरीं । ९ ।
 संतसमुदाय मिळती जेथें जेथें । जावें तेथें तेथें लोटांगणीं । १० ।
 येणें तूं तरसी नामा म्हणे जाण । तुज सांगितली खूण निर्वाणीची । ११ ।

१३४९. संग खोटा परनारीचा । नाश होईल या देहाचा । १ ।
 रावण प्राणासी मुकला । भस्मासुर भस्म झाला । २ ।
 गुरूपत्नीशीं रतला । क्षयरोग त्या चंद्राला । ३ ।
 इंद्रा अंगी सहस्र भगें । नामा म्हणे विषयासंगें । ४ ।

१३५०. लावण्य सुंदर रूपानें बरवी । पापीण जाणावी ते कामिनी । १ ।
 देखतां होतसे संगीची वासना । भक्ताच्या भजना नाश होय । २ ।
 ऐसी जे घातकी जन्म कासयासी । चांडाळीण तिसी नरकप्राप्त । ३ ।
 नामा म्हणे तिचें पाहूं नये तोंड । पापीण ते रांड बुडवी नरा । ४ ।

१३५१. कायारूप जिचें हिनवट अती । माउली धन्य ती आहे नारी । १ ।
 तिचेवरी मन कदापी नव जाये । भजना न होये कदाचळ । २ ।
 ऐसिये माउली परउपकारी । घात हा न करी भजनाचा । ३ ।
 नामा म्हणे तिचे चरण वंदावे । वदन पहावें माउलीचें । ४ ।
१३५२. गुरूच्या वचनें होईल पै ज्ञान । न कळे प्रेम खूण विठोबाची । १ ।
 वेदीं विचारा पुराणातें पुसा । विठोबाचा कैसा प्रेम भाव । २ ।
 साधकासी सिद्धि होईल पै प्राप्ति । न कळे निरूति प्रेम खूण । ३ ।
 नामा म्हणे सोडा जाणीवेचा सीण । विठोबाची हे खूण जाणे संत । ४ ।
१३५३. प्रीति नाहीं रायें वजियेली कांता । परि तिची सत्ता जगावरी । १ ।
 तैसे दंभधारी आम्ही तुझे भक्त । घालूं यमदूत पायांतळीं । २ ।
 रायाचा तो पुत्र अपराधी देखा । तो काय आणिका दंडवेल । ३ ।
 बहात्तर खोडी घोडा देवमणी कंठी । तैसा आम्हां जगजेठी नामा म्हणे । ४ ।
१३५४. घरीं नांदतो बरवेपरी । म्हणुनि केलीसे दुसरी अंतुरी ।
 नित्य भांडण तया घरीं । आणिक कांहीं न देखों । १ ।
 दुसरी न करावी बाईल । भंड फजिती होईल ।
 बोभाट वेसदारा जाईल । बायकाच्या पाणवथ्या । २ ।
 धाकटीकडे पाहतां कोडें । वडील धडधडा रडे ।
 मेल्या तुझें गेलें मढें । तिकडे कारे पहातोसी । ३ ।
 वडील बाईल म्हणे उण्या । धाकटी बाईल केली सुण्या ।
 लाज नाहीं तुझ्या जिण्या । काळतोंड्या बैसलासी । ४ ।
 वडील बाईल धरी दाढी । धाकटी ओढून धरी शेंडी ।
 सांपडलासी यमझाडी । लाशी वरपडा झालासी । ५ ।
 सवती सवतीचा करकरा । उभा शिणलें दातारा ।
 भेटी करी वर्नीच्या व्याघ्रा । परी संसारी उबगलों । ६ ।

सवती सवतीची कैशी धरणी। कौतुक पहाती शेजारिणी।
 तथा पुरूषाची विटंबनी। थोर जाचणी तथाशी। ७।
 नामा म्हणे गा श्रीहरी। दोघी बायका ज्याचे घरी।
 त्याचे नसावें शेजारीं। थोर दुःख तथाशी। ८।

१३५५. मी माझें म्हणतां अर्थ जोडितां साहीचक्र गेले।
 नळ नीळ पुरूषार्थी सारिखे तेही काळें ग्रासियले।
 कपील महामुनी सिद्ध विचारितां सगररायें पै भंगा गेले।
 कुमार अंतःपूर सांडूनियां ते भक्तराज काय झाले रे। १।
 संसार स्वप्न जाणुनियां शरण रिघे पंढरीराया रे। धु०।
 दुंदुभिरायें धर्म चालविला तेणे शांतीचा सागर म्हणविलें।
 अजपाळ जैपाळ राजा दशरथ सूर्यवंशीं ते जन्मले।
 जळींचे तरंग जळींच निमाले नेणो तेथें काय झालें।
 राम लक्ष्मण भरत शत्रुघ्न सांगपां ते काय झाले रे। २।
 सूर्यवंशीं राजा हरिचन्द्र जन्मला स्वप्न तेणें काय साच केलें।
 स्त्रीपुत्रातें विकुनियां तेणे ब्राह्मणा सुखिया पै केलें।
 शिबी चक्रवर्तीनें आपुलें प्राण देउनी।
 जीव ते भक्तराज काय झाले रे। ३।
 शरीराचें मुद्गलें सामास कवण वेंचि ऋषि भोजनासी आले।
 स्त्रीपुत्रातें वेचूनियां तेणें अतिथा सुखी केलें।
 सत्व पहावया कैलासींचा राणा कांतीपूरनगरी उजू ठेले।
 श्रीयाळ पोटींचें बाळक दिधलें सांगपां तें काय झाले रे। ४।
 कौरवां पांडवां अति दळ संग्राम अठरा अक्षौहिणी रणासी आले।
 नव वेळ नारायण आले गेले परी अकरा रूद्र गणतीसी आले।
 छपन्नकोटी यादवें तीं कृष्ण भालुका तीर्थी निमाले।
 नामा म्हणे ऐसे कल्पनेचे अवघे परंपरी भजिन्नले। ५।

१३५६. तत्वमसी वाक्य उपदेशिलें तुज । तें तुं जीवीं कां अड्डून धरिसी। धु० ।
 त्रिभुवनापरता धांवतोसी दुरी । आधीं तूं आपुली शुद्धि करी ।
 उदय अस्तु झाला कवणीये घरीं । पिंडा माझारीं पाहेपां । १ ।
 जागृतीमध्ये कवण जागते । दोहीं मार्जी स्वप्न कोण देखते ।
 सुषुप्तीमध्ये कोण नांदते । मग अनुवादते तें कवण । २ ।
 जागृती वरोनी करीं चिंतन । सुषुप्तीमार्जीं रीघे ज्ञान ।
 दोन्हीं मार्जीं स्वप्न देखे कवण । जीव कीं मन सांगपां । ३ ।
 निद्रा मरण हें एक स्थान । दोहींचा देखणा जाणें आपण ।
 लहान सुईच्या इंधनाहून । आढळले मन पांचासीं । ४ ।
 इंद्रियें चपळ चेडलीं । जागत होती तीं कां परतलीं ।
 जाऊनियां कवणा घरीं लपालीं । मना मिळालीं कवणें गुणें । ५ ।
 सांगतां तेथें अनुवाद कैचा । नाहीं तूं पण खुंटली वाचा ।
 विष्णुदास नामा बोलिला साचा । परम पर्दी बैसलासे । ६ ।
 १३५७. चेईला तो जाणा रे सदगुरूवचनीं निधरि ।
 विपरीत भावना विसर पडिला कंठीं जया परिहार रे । १ ।
 आपणा पै पहावया कवण लावूं दिवा रे ।
 चंद्र सूर्य जेणें प्रकाशें तों मीं कैसा पाहूं येई रे । २ ।
 अंत त्यासी नाहीं रे स्थान मान कांहीं रे ।
 चेईला तेणें ओळखीला येरासी अगम्य भाई रे । ३ ।
 पूर्व पश्चिम दक्षिण उत्तर नाहीं दाही दिशा रे ।
 महाप्रळयी सप्त सागर एक होती अनुभविया तो तैसा रे । ४ ।
 दाही दिशा व्यापूनियां तो अंधकार महा रे ।
 रवि प्रकाश जाहल्या आपेआप निरसला रे । ५ ।
 काठीं पावक उपजला तोही तया सम रे ।
 नामा म्हणे केशीराजा चेईल्या आम्हां तुम्हां रे । ६ ।

१३५८. राष्ट्र क्री पाप राजां भोगावें । राजियाचें तें सर्व पुरोहितां । १ ।
बोले धर्मशास्त्र जाणती सर्वही । परी तें कोणाही न कळे वर्म । २ ।
शिष्यें केलें पाप भोगावें गुरूनें । स्त्रिनें केलें घेणें पुरूषासी । ३ ।
नामा म्हणे जन मायेंत गुंतले । सेखीं खाती झोले संसाराचे । ४ ।

✽ हरिजागर ✽

१३५९. कैलास भुवनीं देव बैसले सिंहासनीं ।
आपण भवानी । कर जोडुनी उभी असे । १ ।
भक्तिरस द्यावा । तेथील अनुभव घ्यावा ।
नित्य हरिजागरू सांगावा । कोण फळ तयाचें । २ ।
तंव चंद्रचूड संतोषला । देवी प्रश्न बरवा केला ।
अमृतवोध प्रवर्तला । दुर्जे बोलती व्यापकें । ३ ।
या हरिजागराचें फळ । तुज सांगेन सोज्वळ ।
महादेव ऐसें बोलिले । प्रेमभावें गिरिजेसी । ४ ।
परिसा हरिजागरू । गिरिजेसी सांगे महेश्वरू ।
नवविधा भक्तीचा प्रकारू । शिवतत्त्वीं बोलतां । ५ ।
प्रथम अश्विनीचा भरू । पूर्ण तिथि जी शंकरू ।
करूनी व्रतांचा स्वीकारू । मास दीनपर्यंत । ६ ।
मग मिळोनि संतसज्जन । करावें हरिजागरण ।
गीतवाद्य सुलक्षण । नृत्य विलास तांडव । ७ ।
मग सारोनि देवासी मार्जन । वरी गंगोदकें स्नान ।
मग वस्त्रें परिधान । देवासी करावी । ८ ।
यज्ञोपवीत अलंकार । करोनि पूजा नमस्कार ।
आणि नैवेद्य नानाप्रकार । भगवंतासी अर्पावा । ९ ।
सद्यस्तृप्त घृत पूर्ण । वरी षड्रस पक्कान्न ।
भावें सर्वासी पूजोन । नमस्कार भावें करावा । १० ।

मग करावी वैष्णवांची पूजा । मनीं भाव न धरावा दुजा ।
 स्वयंभू मूर्ति मीच सहजा । सदा संतां जवळिकें । ११ ।
 संत मार्जनादि भेदू । जेंवी मिळणी गंगासिंधू ।
 अखंड वाचे परमानंदु । हरिकीर्तन करावें । १२ ।
 त्या हरिजागराचें महिमान । दुजें नाही समाधान ।
 सकळ तीर्थ केलिया पुण्य । परी सरी न पवशी । १३ ।
 सकळ तीर्थाची परवडी । दान देतां पृथ्वी थोकडी ।
 या हरीजागराची प्रौढी । ते तयाहुनि अधिक । १४ ।
 पहिले पक्षी मज अर्पिला । दावा विष्णु थोर झाला ।
 दुजा पक्षु सांगाजी वहिला । म्हणोनि नमस्कारिलें शंकराशी । १५ ।
 परिसे गिरिजे देवी । कथा सांगेन बरवी ।
 फळ पावती मानवी । अंतःकरणीं कल्पिलें । १६ ।
 दुजा पक्षु प्रथम तिथी । वैश्वानरेसी प्रीत्यर्थी ।
 बीज ब्रह्मया सांगती । ऋषीसहित उपचारू । १७ ।
 पंचमी अष्टमी नागकुळा । शेषादिका सकळां ।
 प्रीत्यर्थ पावो नागकुळा । षष्ठी स्वामी कार्तिक । १८ ।
 भानु सप्तमीं जागरीं । जैसा समुद्र सरिता सागरीं ।
 अष्टमीची अवधारीं । माझारीं मृत्युलोक । १९ ।
 नवमीची षष्ठी योगिनी । आणि चार कोटी कात्यायनी ।
 दुर्गेसहित भवानी । दशमी यम पवित्र गुणी । २० ।
 तेहतीस कोटी एकादशी । ब्रह्मा हरिहर वोरसी ।
 नंदी धेनु तेरेसी । आणि चतुर्दशी परियसा । २१ ।
 पौर्णिमा चंद्रतारा । इंद्रादिकां देवां सकळां ।
 इत्यर्थ पावो देवां सकळां । जे बोलिया वेदश्रुति । २२ ।
 संतोषोनि उमापती । ऐसें पुराणें बोलती ।
 या हरिजागराची स्थिती । तुजप्रति सांगितली । २३ ।

हें सकळ मीच भोक्ता । येर परिवार देवता ।
 भ्रांति मीच भाविता । भावेंविण न कळे मी । २४ ।
 जेथें भाव तेथें देवो । आन न धरावा संदेहो ।
 विश्वसृष्टी एकचि पहा हो । तरी मी असें जवळीकें । २५ ।
 विष्णुदास नामयासी । हरिचें नाम सदा मानसीं ।
 राम हा मंत्र उपदेशी । भवसागर तरावया । २६ ।
 १३६०. संसार परजनीं । दूर दिधलें मज साजणी ।
 द्वारकापुर पाटणीं । माझें माहियेर । १ ।
 थोर उत्कंठा मनीं । वाट पाहें प्रतिदिनीं ।
 मज नेत कां न कोणी । तथा माहियेरा । २ ।
 चिर्तीं न लगती व्यापार । मनीं हेंचि वारंवार ।
 आड ठाकले गिरी डोंगर । तथा माहियेरा । ३ ।
 माझिये सासुरे निष्ठुरें । दुरळ बोलिलें उत्तरें ।
 तंव तंव मी तूतें स्मरें । विटू बापु माहियेर । ४ ।
 येथें कोणी नाही माझें एक । जें त्यासि बोलूं सुख दुःख ।
 हें मन उतावेळ देख । तथा माहियेरासाठीं । ५ ।
 कामक्रोध भावे दीर । बोलती अति निष्ठुर ।
 तेवेळीं त्यजिजे संसार । ऐसें वाटतसे मना । ६ ।
 या वो संसारीं नसिजे । संगु अवघाची सांडिजे ।
 निःसंग होऊनि राहिजे । तथा माहियेरा । ७ ।
 या वो प्राणाचे संकटीं । आत्मा ठेवूनियां कंठीं ।
 मग चालवीं घरराहटी । म्हणिजे काम रात्रंदिवस । ८ ।
 याचे क्रूर बोल न होती । तेणें मी असें निर्बुज चिर्तीं ।
 निरोप धाडूं कवणा हातीं । तथा माहियेरा । ९ ।

तंवचि वो शिणिजे । जंव यातें न वोळंगीजे ।
 याचें बीज पाविजे । नामें एकें विठ्ठलें । १० ।
 आतां बहु काय बोलिजे । यासि सुवेळा न पुसिजे ।
 पुण्यनामें जाईजे । तथा माहियेरा । ११ ।
 माझी सखी जे कां भक्ति । मज तेचि संबोखिती ।
 तिये लाविले शुद्धमती । साहा ते मज चुकों नेदी । १२ ।
 सत्य भावो मज सांगाती । येर लटकिया व्युत्पत्ति ।
 मी वो जाईन हरखेंजतीं । तथा माहियेरा । १३ ।
 कृष्ण माउली भेटेल । शीण अवघाचि हरेल ।
 सुख आनंदु न मायेल । या या त्रिभुवनीं । १४ ।
 या बहु जन्माचा शीण वो जाईल । विठोदर्शनें दुःख हरेल ।
 नामा सुखिया होईल । केशव चरणीं । १५ ।
 १३६१. देव दाखवी असा नाही गुरू । जेथें जाय तेथें दगड शेंदुरू । १ ।
 देव दगडाचा बोलेल केंचा । कोणे काळीं त्यास फुटेल वाचा । २ ।
 देव देव करितां शिणलें माझें मन । जेथें जाय तेथें पूजा पाषाण । ३ ।
 नामा तोचि देव हृदयीं पाहे । नामा केशवाचे न सोडी पाय । ४ ।
 १३६२. आलेनो संसारा सोडवणें करा । शरण जा उदारा पांडुरंगा । १ ।
 प्रपंच न सरे कदा कल्पकोडी । वासनेचि बेडी पडे पायीं । २ ।
 व्यर्थ मायादेवी गर्भवासी गोवी । नश्वर भोगवी नाना योनी । ३ ।
 नामा म्हणे पहा विचारूनि मनीं । स्मरावा निर्वाणीं पांडुरंग । ४ ।
 १३६३. सात्विक हें वैराग्य अर्थाचें हें मूल । आशा हें केवळ अनर्थ जाण । १ ।
 अंतरापासोनी नसतां विवेक । निभ्रांताचे टक आशेवरी । २ ।
 राजस तामस करोनियां गोळा । होतसे अंधळा दाटोनियां । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसे उदंड उपाय । विठोबाचे पाय अंतरती । ४ ।

१३६४. अद्वैत सुख कैसेनि आतुडे। जंववरी न संडे मीतूपण। १।
 शब्द चित्र कथा सांगती पालहाळ। मन नाहीं केवळ विट्टलदेवीं। २।
 अणुचें प्रमाण असतां दुजेपण। मेरूतें समान देईल दुःख। ३।
 नामा म्हणे सर्व आत्मरूप पाहीं। तरीच ठायींच्या ठायीं निवशील। ४।
१३६५. शिशुपाळादिकां कोठें शुद्ध भाव। उद्धरी केशव उंच नीच। १।
 काय कामा पुत्र कोणा आले जाणा। सेखीं त्या रावणा कैवल्यदानीं। २।
 महादुष्ट शंखासुरें नेले वेद। शेवटीं गोविंदें सोडविलें। ३।
 पित्याचिये हातीं पुत्र वध करी। कृपाळु बा हरी नामा म्हणे। ४।
१३६६. पांडुरंगा नमूं परात्परा नमूं। सगुणासी नमूं साक्षिभूता। १।
 समस्त संबंध साधियेले हरी। रावणादि वैरी उद्धरिले। २।
 नामरूपातीता नाहीं भेटाभेट। म्हटलें आहे नीट नामा म्हणे। ३।
१३६७. सहस्रनामाची घालितां लाखोली। तरला हा कोळी वाल्मिक तो। १।
 पुराणप्रसिद्ध गोष्टी ह्या ऐकाव्या। प्रत्यक्ष देखाव्या कोणे ठायीं। २।
 अंगे अनुभवा आपण आणाव्या। तरीच वानाव्या संतांपुढें। ३।
 नाहीं तरी मज वाटे कानकोंडें। सुधा म्हणे तोंड चवी नेणें। ४।
 नामा म्हणे असे पोटामध्यें भूक। तृप्तीचें तें सुख बोलों कैसें। ५।
१३६८. एक अंजनी उत्पन्न। एका खांबीं अवतरण। १।
 ते पावले दोघे जण। हनुमंत नरसिंह आपण। २।
 एक भुभुःकार करी। एक सिंहनाद करी। ३।
 एक सीताशुद्धी करी। एक प्रल्हाद कैवारी। ४।
 एक बाळब्रह्मचारी। एक अर्धांगी सुंदरी। ५।
 एक रुद्राचा अवतारू। दुसरा नामया दातारू। ६।
१३६९. उचितानुचिता भजे पंढरीनाथा। न बोलें सर्वथा वर्मे तुझीं। १।
 विभिषणा तुवां दिधली नगरी। कीर्ति चराचरीं वाखाणित्ती। २।

ध्रुव प्रलहाद अंबऋषि नारद । हरिश्चंद्र मुचकुंद करोनियां । ३ ।
 नामा म्हणे आतां जन्मजन्मांतरीं । करीन ऋणि हरी तुज आतां । ४ ।
 १३७०. दिसदिस कैसा झालासी शहाणा । गोवळांसीं खेळसी पंढरीच्या राण्या । १ ।
 विश्वामाजी तुझे बोभाट मोटे । जन्ममरणाचे संकल्प तुटे । २ ।
 अकळ करणी नकळे लिहितां धरणी । सिंधुमही करूनि नाम तुझे । ३ ।
 नामा म्हणे कीर्ति काय वानूं देवा । भक्तांचा कुडावा ब्रीद तुझे । ४ ।
 १३७१. वेदां जन्मस्थान शास्त्रां समाधान । काय बुझावण दाखविसी । १ ।
 जगादि अनंत अवतार घेसी । चरित्रें दाविसी भक्तांपुढें । २ ।
 पतीतपावन तूंचि नारायण । सत्वर धावणें दामोदरा । ३ ।
 नामा म्हणे भवबंधविमोचका । वैकुंठ नायका पांडुरंगा । ४ ।
 १३७२. चोरूनि खादलें दहीं दुध लोणी । जिहीं चक्रपाणि खेळविला । १ ।
 अखंड उन्मत्तें मतिमंद मूढें । गोळणीपार्शीं रडे रूपें दावीं । २ ।
 शकुनीचा पुत्र शिवद्वेष करी । संकट मुरारी निवारिसी । ३ ।
 उद्धरिल्या सर्व गोप गवळणी । लीला दाखवूनि नामा म्हणे । ४ ।

✽ मुमुक्षुंस उपदेश ✽

१३७३. तुम्हा स्वहित करणे आहे । सेवा राघोबाचे पाय । १ ।
 दुष्टबुद्धी दुरी करा । तोडा अविद्येचा थारा । २ ।
 निर्मळ करा अंतःकरण । लावा राघोबासी ध्यान । ३ ।
 शुद्ध करा तुमचे मन । तुम्हा जवळी नारायण । ४ ।
 नामा म्हणे दृढ धरा । तारू निर्वाणीचा खरा । ५ ।
 १३७४. मृगजळडोहो कां उपससी वांयां । वेगी लवलाहा शरण रिघे । १ ।
 भजे तूं विठ्ठला सर्वाभूती भावे । न लगती नांवे आणिकांची । २ ।
 होईल सुटका घडेल भजन । नाम जनार्दन येईल वाचे । ३ ।
 नामा म्हणे घडे भजन विठ्ठली । ऐसीये निमोली भक्ती करी । ४ ।

१३७५.	विष्णुवीण	ध्यान । भूतांचें	पूजन ।
अनामिक		जन । तेथील	जे । १ ।
नेणती		वेद । काढिती	जे अभेद ।
ते	पशु	शब्द । श्रुती	बोले । २ ।
न	पुजी	ब्राह्मण । नाही	वृंदावन ।
नेणें	तें	कीर्तन । कृष्ण	महिमा । ३ ।
रामकृष्ण		मूर्ती । पूजील	हस्ती ।
जाये	तो	अधोगती । ऐसा	नरू । ४ ।
देवासि	न	पुजी । अघोरी	तो सहर्जी ।
संध्यास्नान		कार्जी । नेणें	कांहीं । ५ ।
नामा	म्हणे	काज । कृष्ण	विष्णु भज ।
संसाराचे		चोज । करूं	नको । ६ ।

१३७६. विठ्ठलाचे पाय मनीं धरोनि राहे । मग संसार तें काय करील तुज । १ ।
संसाराचें भय नाही हरिच्या दासा । विठो आम्हा सरिसा निरंतर । २ ।
निरंतर वसे हरि भक्तांपाशी । विसंबेना त्यासी कदाकाळी । ३ ।
नामा म्हणे ऐसा विठ्ठल सांडोनि । व्यर्थ काय जनीं शिणताती । ४ ।

१३७७. जेथें भक्तीचा जिव्हाळा । तेथे न लगे कांही कळा । १ ।
आचरणें देव भेटे । तरी तें व्याधा घडलें कोठें । २ ।
जरी म्हणा प्रौढपण । ध्रुव बाळ केवळ सान । ३ ।
बळ पाहिजे विद्येचें । तरी ते गजेंद्रासि कैचें । ४ ।
जाती कैचें लाहे । तरी विदुर नीच नोहे । ५ ।
सत्ता पाहिजे शौर्याची । तरी ते उग्रसेना कैची । ६ ।
रूप रेखा व्हावी साच । तरी ते कुब्जेलार्गी कैचें । ७ ।
धनवंता भेटे हरी । तरी तो सुदामा भिकारी । ८ ।

सोडुनि द्यावा अभिमान । तरी तो अहंकारी रावण । ९ ।
 देव भेटतो निष्कामें । तरी त्या गोपिका सकाम । १० ।
 नामा म्हणे आवडती । देवा होय मुख्य भक्ती । ११ ।

१३७८. जयाचिये मनी नाही आणिक काम । त्याचा योगक्षेम तूंचि होसी । १ ।
 सर्व भाव तुज भाविति दातारा । त्याचिया संसारा तूंचि होसी । २ ।
 आहिक परत्र जें कांहीं देसी । तेंहि तूंचि होसी नारायणा । ३ ।
 नामा म्हणे माझी भक्तीची माऊली । केशवा पाऊली आहिके भाव । ४ ।

१३७९. जन्मोनि संसारीं करितां भरोवरीं । अंतरला दुरी पांडुरंग । १ ।
 मन जैसैं पिसैं हिंडत सुनाट । चुकोनियां वाट माहेराची । २ ।
 नामा म्हणे देवा काये करूं यासी । तुजविण कोणासी सांगों आतां । ३ ।

१३८०. न लगती डोंगर चढावे । हळुच पाऊल धरावें । १ ।
 विठ्ठलाचे पाय बरवे । गंगा विनविते स्वभावे । २ ।
 नामा म्हणे तीर्थ बरवें । मुकुटी धरिलें सदाशिवें । ३ ।

१३८१. मन हें चंचळ स्थिर नोहे कदा । विषयाच्या स्वादा भांबावतें । १ ।
 याचिलार्गी मोठा सुलभ उपाव । नाम मुखीं गावें वेळोवेळां । २ ।
 चालतां बोलतां विषय भोगितां । नाम वाचे घेतां नाही बाधा । ३ ।
 लौकिकीं निर्मळ थोरावती कीर्ती । सायुज्यता अंती ठेविलीसे । ४ ।
 योग याग तपें मोठीं अवघड । कीर्तनीं जोडे जोड सर्व सिद्धी । ५ ।
 नामा म्हणे नाम जिवाचें जीवन । शंकराचें ध्यान अखंडित । ६ ।

१३८२. लक्ष चौऱ्यांशी सोसुनियां श्रम । दुर्लभ मनुष्यजन्म पावला ।
 सर्वाभूतीं हरी आहे निरंतर । वोळखी तूं करी संतसंग । १ ।
 नामा म्हणे जंव न कळे काळवेळ । चिंती तूं उपाव सुटिकेचा । २ ।

१३८३. बाप कवणाचा माय कवणाची । सोयरीं धायरीं तेंही कवणाचीं । १ ।
 जंव संपत्ति देखति तंवचि मानिति । सरलिया कवणाचें कवण म्हणती । २ ।

- स्तनपान देऊनी वाढवी माऊली । तेही अंतकाळीं वेगळी ठेली । ३ ।
 नामा म्हणे पाप पुण्य हे सांगाती । येर अवघे भ्रांति अरे मना । ४ ।
 १३८४. एकवेळ नयनीं पहावा । मग जाईजे भलत्या गांवा । १ ।
 आठवाल वेळोवेळां । विठोबा आहरे जवळां । २ ।
 हृदयीं मांडूनियां ठसा । नामा म्हणे केशव ऐसा । ३ ।
 १३८५. रामनाम वाचे बोल । तथा पुरुषा नाही मोल । १ ।
 धन्य तथाचें शरीर । वरी जना उपकार । २ ।
 ऋणियां तो तारी । विश्व व्यापक तो हरि । ३ ।
 नामा म्हणे स्वामी । सुखें वसे अंतर्दामीं । ४ ।
 १३८६. हडबडलीं पातकें । घेतां रामनाम एक । १ ।
 नाम घेतां तत्क्षणीं । चित्रे सांडिली लेखणी । २ ।
 घेऊनि पूजेचा संभार । ब्रह्मा येतसे समोर । ३ ।
 नामा म्हणे जरी हें लटकें । तरी छेदावें मस्तक । ४ ।
 १३८७. न लगे मंत्रसार न लगती तपें । राम नाम सोपें मूळ मज । १ ।
 ज्यांचेनि स्मरणें तरली गणिका । वैकुंठीच्या लोकां प्राप्त जाली । २ ।
 राम नाम मंत्र जपरे तूं मना । तुटती यातना यमलोकींच्या । ३ ।
 नामा म्हणे मंत्र जपे हा परम । तो देह उत्तम तिहीं लोकीं । ४ ।
 १३८८. रामा राजीवलोचना । करुणा निधी भक्तजना ।
 यातायातीनिवारणा । तूं पावना स्वामिया । १ ।
 जगद्रूपा जळदगहना । जगद्गुरू जगज्जीवना ।
 काय वाणूं तुझीया गुणा । आवघ्या जनां आवडसी । २ ।
 रामा त्र्यंबकभजना । दशकंठ तूं छेदना ।
 मधुकैठभ निर्दळणा । गरुडवाहना वासुदेवा । ३ ।

- रामा दशरथनंदना । योगीजन-मनरंजना ।
 अभयवरद वैष्णवजना । बिभिषणा स्थापियेलें । ४ ।
 जयजय श्रीवत्सलांछना । ब्रह्मपदाचिया भूषणा ।
 अहिल्याकष्ट निर्दळना । नारायणा परियेसिं । ५ ।
 म्हणउनी तुझे मी पोसणें । एके सीतापती रघुनंदनें ।
 शरण आलो येणेंचि कारणें । नामा म्हणे विष्णुदास । ६ ।
 १३८९. राम मंत्राचिया आवृत्ति । घडती जयासी पुढतोपुढती ।
 त्याचा जन्म धन्य ये क्षिर्ती । सर्व कुळार्शी तारक । १ ।
 राममंत्र आवडे जीवा । हाचि उद्धार सर्व जीवा ।
 शिवासही विसांवा । पार्वतीसहीत । २ ।
 रामकृष्ण उच्चारें । तरती जड पामरें ।
 ऐसें हें व्यासें निधरिं । नानाग्रंथी सांगितलें । ३ ।
 नामा जपे नाम मंत्र । आणिक नेणे नाना शास्त्र ।
 रामनामे नित्य वक्त्र । हरी रंगें रंगलें । ४ ।
 १३९०. राम म्हणतां रामचि होसी । भाक घेई मजपाशी । १ ।
 लवण समुद्रीं जागा मागे । तेंहि समुद्र झालें अंगे । २ ।
 वात दीपासंगें गेली । तेहि दीप अंगे झाली । ३ ।
 नामा सांगे भाविक लोकां । नाम घेतां राहूं नका । ४ ।
 १३९१. अवचट देह लाधला प्राणिया । भक्तिवीण वांयां गेला जाण । १ ।
 धिक् त्यांचे जिणें जन्मला कासया । जरी पंढरिराया विसरला । २ ।
 रामनामी रत नव्हेचि बापुडें । जननिये सांकडें घातलें तेणें । ३ ।
 ऐसा जन्म नको नको गा श्रीरामा । म्हणे तुझा नामा विष्णुदास । ४ ।
 १३९२. रामनाम म्हणतां संसाराचें भय । म्हणती त्याच्या होय जिव्हे कुष्ट । १ ।
 अमृत सेवितां कैचें ये मरण । जाणती हे खूण अनुभवी । २ ।

- ज्याची एकवृत्ति रामनामीं प्रीती । असतां कैसे होती गर्भवास । ३ ।
नामा म्हणे नामीं दृढ भाव धरा । आत्महित करा जाणते हो । ४ ।
१३९३. उदरास भरण खळ बुद्धीसी कारण । त्याचें परिहरण रामनाम । १ ।
कामसंदीपन दोषआचरण । त्याचें परिहरण रामनाम । २ ।
दुर्वासना गहन दुर्बुद्धि आचरण । त्याचें परिहरण रामनाम । ३ ।
नामा म्हणे कारण संसारतारण । जरी मनीं निधान रामनाम । ४ ।
१३९४. मी म्हणतां अहंता होईल पूर्णता । भजन सर्वथा न घडे येणें । १ ।
आपुलें आपण विचारारवें धन । हरि हाचि पूर्ण भजें कां रे । २ ।
हेंचि भजन थोर करीं निरंतर । नाम हें सधर मनें गिळी । ३ ।
नामा म्हणे अपार नाम पारावार । श्रीराम सुंदर जप करीं । ४ ।
१३९५. भवसिंधूचा पारा तरावयालागीं । साधन कलियुगीं आणिक नाहीं । १ ।
अहर्निशीं नाम जपा श्रीरामाचें । जें सकळ धर्मांचे मुगुटमणि । २ ।
न चले वर्णाश्रम धर्म आचरण । न घडे व्रत दान तप कोणा । ३ ।
नव्हे तिर्थाटन पुराण श्रवण । नव्हे ब्रह्मज्ञान शास्त्रबोध । ४ ।
नव्हे ध्यान स्थिती भावेंविण वोजा । न घडे देवपूजा एकनिष्ठ । ५ ।
नामा म्हणे नाम राघोबाचें गाता । ब्रह्म सायोज्यता घर रिघे । ६ ।
१३९६. राम हेंचि स्नान राम हेंचि ध्यान । रामें घडे यज्ञ कोटी देखा । १ ।
न लगती साधनें नाना मंत्र विवेक । रामनामीं सुख रंगीं कारे । २ ।
नामा म्हणे नाम हेंचि वचन आम्हां । नित्य ती पौर्णिमा सोळा कळी । ३ ।
१३९७. शंभु उपदेशी भवानिसी । रामनाम जपे मानसीं । १ ।
दोन्हीं अक्षरें रसाळें । महा पातकां करी निराळें । २ ।
बीजमंत्र रामनाम । फळ शतकोटी रामायण । ३ ।
नामा विनवितो रघुनंदना । विनंति परिसा दशरथनंदना । ४ ।

१३९८. म्हणा श्रीराम जयराम । भवसिंधु तारक नाम । १ ।
 नाम पतीत पावन । नाम जिवाचें साधन । २ ।
 नाम शिवाचें ध्यान । नाम नारदा गायन । ३ ।
 नामा म्हणें हरीचें नाम । नाम तारक परब्रह्म । ४ ।

१३९९. जयासी लागली रामनामी गोडी । त्यानें केली प्रौढी परमार्थाची । १ ।
 कलि माजी नाम सुलभ सोपारें । यालागीं आदर नामी धरा । २ ।
 आणिक साधनें आहेती उदंड । साधितां वितंड कष्ट तेथें । ३ ।
 सोंवळें ओंवळें उंच नीच वर्ण । नाहीं येथें गुणदोष कांहीं । ४ ।
 नामा म्हणे सर्व सिद्धांतांचा भाव । प्राणियांचे दैव कोण जाणे । ५ ।

१४००. तोडीं हें वीरडें मोह ममता आधीं । विषयबाधा व्याधी गुंफों नको । १ ।
 असे घराश्रमीं भजे सर्वाभूतीं । मी माझें पुढती म्हणों नको । २ ।
 तूं तंव लटिका आलासी कोटुनि । मी माझें म्हणोनि म्हणतोसी । ३ ।
 नामा म्हणे मूळ राम परब्रह्म । जगाचा विश्राम त्यासी भजें । ४ ।

१४०१. एकचि क्षरलें एकचि देखिलें । ब्रह्म हें संचले हरिनामें । १ ।
 एक एकाकार सर्वही आकार । राम हा साकार सर्वाघटीं । २ ।
 असोनि निराळा सुमनाचा वास । तैसा हृषिकेश जिवां सकळां । ३ ।
 नामा म्हणे सुमन कळिकाळें एक । तेंचि निजसुख घेई जना । ४ ।

१४०२. भावेंचि भजन जनीं जनार्दन । नित्य हें वचन रामनाम । १ ।
 खुंटतील योनी तुटेल यातना । भक्ति नारायणा पावेल तुझी । २ ।
 स्मरें सदा का रे न लागती पाल्हाळ । वसिजे गोपाळ सर्वाभूती । ३ ।
 नामा म्हणे ब्रह्म सर्व हरी । येकु चराचरीं जनार्दन । ४ ।

१४०३. नाम एकचि तारक । रामनामें शुद्ध मुख ।
 येणें उद्धरती तिन्ही लोक । कुळांसहित वैकुंठ । १ ।

धन्य धन्य तें कुळ । रामनामें नित्य निर्मळ ।
 जो उच्चारी सर्वकाळ । धन्य जन्म तयाचा । २ ।
 एक हरी एक तत्त्व । तेथें धरोनियां शुद्ध सत्व ।
 नाना काय करिसी कवित्व । राम नाम उच्चारीं । ३ ।
 नामा जपे नाम मंत्र । हातीं न घे आणिक शस्त्र ।
 रामकृष्ण हें वक्त्र । उच्चार इतुकेंचि पुरे आम्हां । ४ ।

१४०४. अखंड मुखीं रामनाम । धन्य तयाचाचि जन्म ।
 स्नान संध्येसी नेम । तो पुरुष महापवित्र । १ ।
 धन्य धन्य तयाचा जन्म । रामार्पण अवघें कर्म ।
 तोचि तरला हाचि नेम । रामकृष्ण उच्चारणीं । २ ।
 अनंत जन्मांचें सांकडें । तेणेंचि उगविलें कोडें ।
 जप तप येणें नावडे । रामकृष्ण उच्चारणीं । ३ ।
 नामा म्हणे नाममात्रें । अवर्धी निवारली शस्त्रें ।
 रामकृष्ण नाम वक्त्रें । उच्चारी तो धन्य । ४ ।

१४०५. सुंदरनामें सुखधामे श्रीरामाचीं । शंकर राजा हा गोडी जाणे त्यांची ।
 टळेल पीडा पापिया यमदुताची । १ ।
 रसने रंगें या राघवाचे नामे । मिथ्या चाळा कां करिसी रिकामे ।
 रघुपती स्मरतां तूं निवसी अंतर्दामीं । २ ।
 किती करिसी या विषयाचा सोस । नामें तरले धर नामीं विश्वास ।
 रगी रंगला नामया विष्णुदास । ३ ।

❀ संत नामदेवकृत प्रभु रामचंद्रांची आरती ❀

१४०६. श्रीराम जयराम जयजय राम, श्रीराम जयराम जयजयराम ।
 आरती ओवाळु, आरती ओवाळु पाहु सुंदर मेघशाम । धृ० ।

- आकाशी धरिले ठाण (मेघवर्ण, श्यामवर्ण) हाती धनुष्य बाण, हाती
 धनुष्य बाण मारुति पुढे उभे, मारुती पुढे उभे दोन्ही कर जोडून । १ ।
 भरतशत्रुघ्न भाई चवऱ्या ढाळिती भाई चवऱ्या ढाळिती ।
 सिंहासनी आरुढले सिंहासनी आरुढले जानकीपती । २ ।
 बंधु लक्ष्मण करी सेवा रामचंद्रांची, सेवा रामचंद्रांची ।
 चौदा वर्षे आहार निद्रा चौदा वर्षे आहार निद्रा तमा नाही त्यासी । ३ ।
 विष्णुदास नामा म्हणे मागणे हेची देवा मागणे हेची ।
 अखंडीत सेवा घडो रामचंद्रांची, अखंडीत सेवा घडो रामचंद्रांची । ४ ।
 १४०७. गुळ गोड न लगे म्हणावा । तैसा देव न लगे वानावा । १ ।
 सेवी तोचि चवी जाणें । येरा सांगतां लाजिरवाणे । २ ।
 नामा म्हणे या खुणा । तुम्ही ओळखा पंढरिराणा । ३ ।
 १४०८. पाणी तें देखणें वायु तेचि शब्द । गोविला गोविंद आकारामार्जी । १ ।
 प्रणव ओंकार तेचि आत्मा होती । स्वछंदे बोलती देखण्यासी । २ ।
 देखणें आपण शब्द तो आपण । आपली ते खूण आपण तोचि । ३ ।
 आपुला संवाद आपणचि आला । आपण विराला आपणामाजी । ४ ।
 जीव तो देखणें शिव तोची शब्द । येक रूप नाद खेवण्याचे । ५ ।
 अहं हें देखणें सोहं शब्द होणें । ऐक्यतेसि पाहाणें निश्चय तो । ६ ।
 नामा म्हणे निश्चय सबळ । तोचि ब्रह्मगोळ नाचविता । ७ ।
 १४०९. मागी चालतां उगलें न चालावे । वाचेसी म्हणावें रामकृष्ण । १ ।
 हरि बा हरि मुकुंद मुरारी । माधव नरहरि केशिराज । २ ।
 ऐसा छंद वाचे सर्वकाळ जयां । नामा म्हणे तयां दोष केंचे । ३ ।
 १४१०. देवा सन्मुख दीपमाळा । कोणी भक्त हो उजळा । १ ।
 तेल घाला रे फारसें । नाम म्हणा रे उल्हासें । २ ।
 नामा दीपमाळा उजळी । तेणें भक्ति त्यास झाली । ३ ।

१४११. निर्वाणाची हे सांगितली खूण । कैवल्य चरण विठोबाचे । १ ।
 वेद शास्त्र स्मृति वदती पुराणें । पाहुनि जाणणें हेंचि सत्य । २ ।
 क्रिया कर्म धर्म ज्यालागि करणें । ते खूण निर्वाण हेंचि असे । ३ ।
 जप तप अनुष्ठान कां करिजे साधन । तेंचि प्रत्यक्ष निधान हेंचि असे । ४ ।
 नामा म्हणे मज कळलें अनुभवं । न सोडीं हे जीवें चरण तुझे । ५ ।

१४१२. वैष्णव तो बळी । सदाशिव चंद्रमौळी । १ ।
 त्याचा भक्त तो रावण । मारुनि छेदिला अभिमान । २ ।
 आणिक तो बाणासुर । छेदिला शिवासमोर । ३ ।
 अनिरुद्धा समयीं ख्याती । केली तयाची फजिती । ४ ।
 भस्मासुर भस्म झाला । जाळुनियां भस्म केला । ५ ।
 मारुनियां मुक्त केले । परि ते भक्त नाही झाले । ६ ।
 नामा म्हणे देवादिदेव । भजावया पंढरिराव । ७ ।

१४१३. सुख तें आपुलें चोरांशी वांटिले । पालटें घेतलें दुःख त्यांचे । १ ।
 नेत्य नवी त्याची सोसितां सोसणी । नयेचि अझोनि वीट मना । २ ।
 रसा तूं निर्लज्ज पाहे आत्मघाती । कैसी तुझी खंती न वाटे तुज । ३ ।
 रुक्ष चौऱ्यांशी सोसितां यातना । भोगिसी पतना ज्यांच्यासंगे । ४ ।
 यातें भजसी सांग पुढती कोणया मोहें । विचारुनी पाहें तुझा तूंचि । ५ ।
 मदा चिंतातूर होऊनि दीनरूप । संकल्प विकल्प करिसी किती । ६ ।
 पाथिलाची छंदु नाही त्या दुराशा । भोंवसी दाही दिशा तळमळीत । ७ ।
 द्वियें बापुडीं दिसती केविलवाणी । विषयालागोनि लोलिंगत । ८ ।
 यांची तूं हे आशा करिसी निरंतरी । झालासी भिकारी कृपणाचा । ९ ।
 गलें काळभय हाकीत टाकीत । मूढा तुझे हित कोण करी । १० ।
 त्रेभुवनी समर्थ बळी जगजेठी । रिघें त्याचे पाठी म्हणे नामा । ११ ।

१४१४. सदा पै परिपूर्ण जयाचें रूपडें । तेथेंचि माजीवडे मन करी । १ ।
 होईल उद्धार सुटेल संसार । सर्व मायापूर दुरी होय । २ ।
 कंटाळा कायेचा दुरावा मायेचा । हेंचि जप वाचा स्मरे राम । ३ ।
 नामा म्हणे करी सर्व हरी हरी । राम हें उत्तरीं वाखाणी पां । ४ ।
१४१५. नित्य नेम आम्हां चिंतन श्रीरामा । आणिक त्या नेमा नेघों नेघों । १ ।
 वळघळों हरि भूत भाव निर्धारी । दिसे चाराचरी हरिरूप । २ ।
 जें जें पडे दृष्टी आणिक नाही सृष्टी । हरिरूपी भेटी हेंचि दिसे । ३ ।
 नामा म्हणे विठ्ठल सर्वाभूती आहे । आणिक उपाय न लगती । ४ ।
१४१६. एके हातीं टाळ एके हातीं दिंडी । म्हणा वाचा उदंडी रामनाम । १ ।
 श्रीहरीसारिखा गोसांवी पै चांगु । फेडिला पै पांगु जन्मांतरीचा । २ ।
 ऐसें नृत्य करी वेडे बागडें । वदन वांकुडें करूनियां । ३ ।
 चुकलें पाडस कुरुंगिणी गिवसिती । तैसा हृषिकेशी न्याहाळी तूं तें । ४ ।
 धेनु पान्हाय हुंबरे वत्सातें । तैसा वोरस तूं तें केशिराज । ५ ।
 नामा म्हणे इतुकें न करवे निर्देवा । तरी वाचेसि केशवा उच्चारी पां । ६ ।
१४१७. क्रिया कर्म धर्म तिहीं केलें सांग । जिही पांडुरंग देखियेला । १ ।
 ओळखोनि मनें धरिला मानसीं । उभा अहर्निशीं हृदयकमळीं । २ ।
 निजानंदबोधें नामाचेनि छंदें । डोलती आनंदें वोसंडत । ३ ।
 नाही देहस्मृति निमाली वासना । मावळली कल्पना भावाभाव । ४ ।
 अखंड विदेही रजतमावेगळे । भोगिती सोहळे प्रेमसुख । ५ ।
 त्याचिया द्वारींचा झालोंसे सांडोवा । म्हणोनि केशवा पढिये नामा । ६ ।
१४१८. गुण दोष त्याचे म्हणतां श्लाघिजे । निर्वासना किजे चित्त आधीं । १ ।
 गाऊं नाचूं आम्ही आनंदे कीर्तनी । भुक्ती मुक्ती दोन्ही नको देवा । २ ।
 मनाची पै वृत्ति बुडे प्रेमडोही । नाठवती देहीं दुजा भाव । ३ ।
 सगुणीं निर्गुणीं एकचि आवडी । चित्तीं दिली बुडी चिदानंदी । ४ ।
 नामा म्हणे देवा मागणें ऐसी सेवा । द्यावी जी केशवा जन्मोजन्मीं । ५ ।

१४१९. तुमचें तीर्थ आम्हीं सेवावें । तेणे तें पावावें परब्रह्म । १ ।
 वेश्वाकरवीं ब्रह्म म्हणवितां तुम्हीं । म्हणों जी माय आम्ही पिता तुम्ही । २ ।
 तो तुमचे चरणींचा तो नाही आम्हां । विष्णुदास नामा नसे तेथें । ३ ।
१४२०. अवघे हो एका अवघे श्रवणीं । अवघेचि होऊनि एकचित्त । १ ।
 वेठोबाचे नाम अवघेंचि गोमटे । विचारी नेटेंपाटें आपुल्या मनीं । २ ।
 त्वघी हेचि क्रिया अवघें हेंचि कर्म । अवघा हा स्वधर्म सत्य जाणा । ३ ।
 त्वघें हे सगुण अवघें हें निर्गुण । अवघें हे परिपूर्ण शुद्ध बुद्ध । ४ ।
 त्वघा हा आचार अवघा हा विचार । अवघा हा संसार सर्व काळ । ५ ।
 त्वघा जेणें दुरी ठाके भवभ्रम । निरंतर नाम गाय नामा । ६ ।
१४२१. अवघी चित्तवृत्ती एकवटोनि जेणें । अवघा धरिला मनें पांडुरंग । १ ।
 त्वघें सुख एक तयासि फावलें । अवघें सफळ झालें जन्म त्याचें । २ ।
 त्वघीं व्रतें दानें केलीं पै तयानें । ज्याचें विठ्ठलीं ध्यान मन जडलेंसे । ३ ।
 त्वघीं विठ्ठल नाम गर्जती सप्रेम । अवघे नित्य नेम झाले त्यांचे । ४ ।
 त्वघा इष्ट मित्र बंधु माता-पिता । कैला आवडता पांडुरंग । ५ ।
 मा म्हणे ऐसे अवघे संप्रदाय । मिळोनि धरा पाय विठोबाचे । ६ ।
१४२२. अनुसरे त्यासी फिरो नेंदी मार्गें । राहे अंगसंगे समागमें । १ ।
 नागमें असे सर्व साक्षी देव । जैसा ज्याचा भाव तैसा राहे । २ ।
 ना मुखीं नाम न आळस उच्चारी । प्रीती मानी हरि हास्यमुखे । ३ ।
 ठपाकीं सर्व देतील प्राणिया । नामा धरी पाया बळकट । ४ ।
१४२३. नागवे कळिकाळां त्रिदावळी पाही । तोचि लवलाहीं ध्यायिजेसु । १ ।
 त्वघीं विठ्ठल चित्त पांडुरंग । नाही तया मग जन्ममरण । २ ।
 त्वघीं पणचि नांदे भक्तांचिया घरी । आपणचि करी सर्व कृत्य । ३ ।
 मा म्हणे तो देव पंढरीनिवास । कळिकाळासी वास पाहों नेदी । ४ ।

१४२४. भीष्मासी आपण पाडियलें रणी । गोविंदें निर्वाणी भेटी दिली । १ ।
कर्ण विदारिला अर्जुनाच्या बाणी । गोविंदे निर्वाणी भेटी दिली । २ ।
हरिश्चंद्र वाहे डोंबाघरीं पाणी । गोविंदे निर्वाणी भेटी दिली । ३ ।
परीक्षिती बैसे मरण आसनी । गोविंदें निर्वाणी भेटी दिली । ४ ।
नामा म्हणे तुम्ही देव धरा मनीं । गोविंद निर्वाणी भेटी देई । ५ ।
१४२५. हीस श्रवणीं घ्या वो नित्य तुम्ही । ठसावेल ध्यानीं अवघा राम जनींवनीं । १ ।
नयनीं सखा पहा कृष्ण न्याहाळुनि । प्रकाशले तेज रवि गेला लपोनी । २ ।
हरिचरणीं लावी मन दर्शन । झालिया जाती त्रिविधताप हरपोन । ३ ।
तुळसीचा सुगंध मस्तकी धरा । नामा म्हणे चरण दृढ धरा । ४ ।
१४२६. जिव्हे केशवाचें करितां कीर्तन । मिथ्या वटूं नको एक रामाविण । १ ।
म्हणऊनि हरिरंगी रंगा । नाम घेतां महापातकें जाती भंगा । २ ।
चिर्तीं चिंतितां होई सद्रूप मिथ्या । विषयीं लुब्ध झालिया काय सुख । ३ ।
भजन करा तुम्ही अच्युताचें । नामा म्हणे एकचित्तें साचें । ४ ।
१४२७. पूर्ण परिपूर्ण पंढरी हे पेंठ । आपण वैकुंठ समचरण । १ ।
ऐसें कांहीं करा नाम हेंचि धरा । विट्टल अपारा जप करा । २ ।
करितां साधन नागवी अहंकार । विट्टल उच्चार पुण्य ओघें । ३ ।
नामा म्हणे घेई विट्टल कुळदेवो । सर्व हाचि भावो केशव ऐसा । ४ ।
१४२८. व्रत तप न लगे करणें सर्वथा । न लगे तुम्हां तीर्था जाणें तया । १ ।
आपुलेचि ठायीं असा सावधान । करा हरिकीर्तन सर्वकाळ । २ ।
न लगे तें कांहीं वजावें अन्न जीवन । लावा अनुसंधान हरीचे पायी । ३ ।
न लगे योग याग न लगे संगत्याग । असों द्या अनुराग हरीचे पायी । ४ ।
न लगे निरंजनी करणें वास तुम्हां । दृढ धरा प्रेमा हरीचे नामी । ५ ।
नामा म्हणे नाम दृढ धरा कंठी । तेणें देईल भेटी पांडुरंग । ६ ।

१४२९. तप थोर देखिलें संसारी । जो अखंड कीर्तन करी ।
 त्याच्या तपा पुढारिले हरि । हें निधारे जाणा हो । १ ।
 धन्य धन्य विष्णुदास । ऐसा हरिनामी सौरस ।
 ते पितरांसहित वैकुंठ । सर्वकाळ क्रमिती । २ ।
 जप तप ज्ञान विठ्ठल । त्यासी नाही काळवेळ ।
 टाळी वाजवितांचि निर्मळ । महादोष हरतील । ३ ।
 जेथें रामकृष्ण उच्चार । सकळ मंत्रांत मंत्रसार ।
 गांचांही वदनी शंकर । नित्य रामनाम जपतसे । ४ ।
 गो हा पुंडलिकें उभा केला । आपण दृष्टिसमोर बैसला ।
 कीर्तनें त्रैलोक्य तारिला । स्वानंदाने पितरांसहित । ५ ।
 । लगे करावे यज्ञयाग । न लगे आणिक मंत्रलाग ।
 एक सेविलिया पांडुरंग । अनंत तीर्थे घडतील । ६ ।
 चिक्रोशी प्रदक्षिणा । नित्य नमस्कारी विठ्ठल चरणां ।
 री घडेल पृथ्वी प्रदक्षिणा । कोटीच्या कोटी अनंत । ७ ।
 प्तपुरी द्वादश लिंगें । कीर्तनें डोलती लागवेगें ।
 से भक्त तारिले पांडुरंगे । विटेवरी उभा नीट राहोनी । ८ ।
 ामा सांगे गुह्य गोष्टी । विठ्ठल तारक एक सृष्टी ।
 ढरी देखिलिया दृष्टी । वैकुंठपद पाविजे । ९ ।
 ४३०. तुझिया नामें घननीळा । मुक्ती दिधली अजामेळा ।
 रणीं उद्धरिली शिळा । स्मरण मात्रें केलिया । १ ।
 कृष्ण केशव विठ्ठल वाचे उच्चार । तेणें हरती महापातकें ।
 मुक्ती देई अवधारा । २ ।
 मन्यु बाळक तान्हे । त्यानें मांडिलें निर्वाण ।
 ाचें एकोनि नाम स्मरण । क्षीरसागर दिधला । ३ ।
 रण्यकश्यप दैत्य बळी । त्यानें पुत्र गांजिला छळी ।
 त्वां सोडविला वनमाळी । स्मरण मात्र केलिया । ४ ।

द्रौपदी सभेसि आणिली । नग्न करू आरंभिली ।
 तिसि वस्त्रें पुरविली । स्मरण मात्र केलिया । ५ ।
 ऐसा कृपाळू अनंत । तो तुम्ही स्मरा हृदयांत ।
 अंती देईल मुक्तिपंथ । विष्णुदासनामा म्हणे । ६ ।

१४३१. धीर धरीं सत्य हें तो नारायण । शुद्ध आचरण न सांडावे । १ ।
 लौकिकाची कांही न धरावी लाज । हेंचि निज काज साधावे तें । २ ।
 दंभ अभिमान सर्व त्यजोनियां । शरण त्या सखिया जावें आता । ३ ।
 निंदा करिती तो मानावा आदर । स्तुति तें उत्तर नायकावे । ४ ।
 न धरावी चाड मानसन्मानाची । आवडी भक्तिची रूढवावी । ५ ।
 नामा म्हणे हेंचि रूढवावे मानसीं । क्षण एक नामासी विसंबूं नये । ६ ।

१४३२. जंव हंस काया नव जाय सांडोनि । तंव घेईं ठाकोनि रामनाम । १ ।
 अंत काळवेळीं तुझें नव्हे कोणही । मी माझें म्हणवुनि भुललासी । २ ।
 राहें निरंतर राघवाचे द्वारीं । तेणें भवसागरीं तरसी बापा । ३ ।
 नवमास मायें वाहिलासि उदरीं । आस केली थोरी होशील म्हणोनि । ४ ।
 स्तनपान देऊनि मोहें प्रतिपाळी । तेहि अंतकाळी दूर ठाके । ५ ।
 सर्वस्व स्वामिणी म्हणवीतसे कांता । तेहि केश देतां रडतसे । ६ ।
 म्हणे म्यां मेल्याचें सुख नाहीं देखिलें । तेणें तंव पाळिलें अर्थे प्राणें । ७ ।
 गाई घोडे म्हैसी आणिक त्या दासी । धन त्वां सायांसी मेळविले । ८ ।
 तुझिया धनाला पार नाही लेखा । एकलाचि मूर्खा जासी अंतीं । ९ ।
 हातींच्या मुद्रिका कार्नांचे ते नग । करोनि लगबग काढिती वेगीं । १० ।
 अंगींची लुगडीं फेडोनियां घेती । तुज बांधोनियां नेती यमदूत । ११ ।
 भूमिभार झाला म्हणती वेग करा । नातळती शरीरा इष्ट मित्र । १२ ।
 स्मशाना नेऊनि भडाग्नि देऊनि । येती परतोनि सकळ जन । १३ ।
 एकलेंचि येणें एकलेंचि जाणें । पहा दृढ ज्ञानें विचारोनि । १४ ।

पापपुण्य दोन्ही अंतींची सांगाती । येरें तीं राहती जेथिंचीं तेथें । १५ ।
 ऐसा हा संसार माया वेष्टियला । म्हणोनि दुन्हाविला योगीजनी । १६ ।
 विष्णुदास नामा विनवीतसे तुम्हां । झर्णी परब्रह्मा विसरूं नका । १७ ।
 १४३३. जड हेंचि खळे आयुष्याची रासी । काळ माप उसी मवीतसे । १ ।
 माप तें लागलें माप तें लागलें । माप ते लागलें झडा झडा । २ ।
 मनोमय साक्ष माणिकाप्रमाणे । तूंचि नारायण काळ खंडी । ३ ।
 नामा म्हणे जावें शरण केशवा । सळेचा जो ठेवा न पवसी । ४ ।
 १४३४. अतिथी आलिया द्यावें अन्नदान । अर्पी जीव प्राण परमार्थी । १ ।
 तोचि एक नर श्रीहरिसमान । करी दुजा कोण नाही ऐसा । २ ।
 दीनासी सन्मान करितां आदर । त्याच्या उपकारा पार नाही । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसे असावे भाविकां । सर्वाभूती देखा ऐक्य पाहे । ४ ।
 १४३५. भूमिदानें होसी भूमिपाळु । कनकदानें कांति निर्मळु ।
 चंदनदानें सदा शीतळु । जन्मोजन्मीं प्राणिया । १ ।
 अन्नदानें दृढायुषी । उदकदानें सदासुखी ।
 मंदिरदानें भुवनपालखी । सुपरिमळु उपचारां । २ ।
 वस्त्रदाने सुंदरपण । तांबुलदानें मनुष्यपण ।
 गोपीचंदने ब्राह्मणपण । अतिलावण्य सुंदरता । ३ ।
 जे वृक्ष लाविती सर्वकाळ । तयावरी छत्रांचे झल्लाळ ।
 जे ईश्वरीं अर्पिती फळ । नानाविध निर्मळ । ४ ।
 ऐशा दानाचिया पंक्ति । वेगळाल्या सांगों किती ।
 एका ध्यारे लक्ष्मीपति । विष्णुदास नामा म्हणे । ५ ।
 १४३६. निंदील हें जन सुखें निंदूं द्यावें । सज्जनीं क्षोभावें नये बापा । १ ।
 निंदा स्तुति ज्याला समान पै झाली । त्याची स्थिती आली समाधीला । २ ।

शत्रुमित्र ज्याला समसमानत्वे । तोचि पै देवातें आवडला । ३ ।
 माती आणि सोनें ज्या भासे समान । तो एक निधान योगीराज । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसे भक्त जे असती । तेणें पावन होती लोक तिन्ही । ५ ।
 १४३७. एक तत्व त्रिभुवनीं । दुसरें न धरी तूं मनीं । १ ।
 म्हणे कां नरहरी नारायण । मग तुज गांजील कोण । २ ।
 दोन मनीं जरी तूं धरिसी । तरी वायां दंडिला जासी । ३ ।
 त्रिविध भक्ति चराचरीं । तयामाजिल एक तूं करीं । ४ ।
 चहूँवेदीं जें बोलिले । तें तूं करीं बा उगलें । ५ ।
 पंचइंद्रियांचा संग । त्यांचा नको करूं पांग । ६ ।
 साहि चक्रीं मन पवन । तेथें नव्हे आत्मनिधान । ७ ।
 सप्तस्वरीं करीं कीर्तन । आणिक न लगेरे साधन । ८ ।
 अष्टहि गुणीं सात्विक पूजा । भावें भजा गरूडध्वजा । ९ ।
 नवहि द्वारें दंडिती । पुनरपि कोठें कैचि भक्ती । १० ।
 दाही दिशा अवलोकितां । दिवस गेले मोजितां । ११ ।
 अकरा रूद्र जाले जरी । तरी एकचि श्रीहरि । १२ ।
 बारा मास आणि पक्ष । व्यर्थ जाती दे तूं लक्ष । १३ ।
 तेरा गुणांचे तांबूल । समर्पावें पूगीफळ । १४ ।
 चौदा भुवनें ज्याचे पोटीं । त्याचें नाम धरा कंठी । १५ ।
 पंधरा दिवसां एकादशी । करा जागर उपवासी । १६ ।
 षोडश उपचारें पूजा । भावें भजा गरूडध्वजा । १७ ।
 सत्रावी जीवनकळा । तिचा घे कां रे सोहळा । १८ ।
 अठरा पुराणें वाणिती । निरंतर कृष्ण कीर्ति । १९ ।
 म्हणे विष्णुदास नामा । शरण जावें पुरुषोत्तमा । २० ।

१४३८. हरिनामी उदास तो पतित निष्ठुर । तया यमकिंकर गांजितील । १ ।
तोचि हरिचा दासु नामी ज्या विश्वासु । तया गर्भवासु नाहीं नाहीं । २ ।
मार्ग सांडोनियां आडमार्गे जाती । ते व्याघ्रा वरपडे होती क्षणामाजी । ३ ।
नामा म्हणे जिहीं नामी आळस केला । तो येवोनि गेला व्यर्थ एक । ४ ।

१४३९. दाही दिशा फेरे कष्टविसी सैरा । किती येरझारा कल्पकोटी । १ ।
विठ्ठलाचे नामी दृढ धरीं भाव । येर सांडीं वाव मृगजळ । २ ।
भुक्ति मुक्ति सिद्धी जोडोनियां कर । करिती निरंतर वोळगण । ३ ।
नामा म्हणे मना मानी पै विश्वास । मग तुज गर्भवास नव्हे नव्हे । ४ ।

१४४०. सांडीं सांडीं पसारा विषयाचा चारा । विठ्ठल विठ्ठल मोहरा वोळंगे वेगीं । १ ।
होईल तुझें हित होसिल पूर्ण भरित । सर्वाभूतीं हित हेचि दया । २ ।
वोळंगे विठ्ठलरूपा मार्ग हाचि सोपा । विषयाच्या खेपा तुटतील । ३ ।
नामा म्हणे केवळ आम्हां नित्य काळ । दिननिशी पळ विठ्ठल देव । ४ ।

१४४१. व्यर्थ कां हव्यास करिसी परोपरी । नाम निरंतरी न म्हणा कां रे । १ ।
आयुष्य जाईल क्षणांत सरोन । पावसी पतन कुंभिपाकीं । २ ।
नाम संकीर्तन नाइके स्वभावें । प्रत्यक्ष तें शव जगामाजी । ३ ।
नामा म्हणे ऐसे गेले बहुतेक । सांगे सकळिकां हेंचि आतां । ४ ।

१४४२. मूषक हव्यासें चालूनि भूमीतें । मांजर तयातें टपतसे । १ ।
तसा तुज काळ टपे वेळोवेळां । वेगीं त्या गोपाळा शरण जाई । २ ।
मानुचेनि मापे आयुष्य जे चळे । ओसरे अवचितां डोळे झांकी । ३ ।
नामा म्हणे का रे निश्चिंती हे मूढा । हरी नाम गोडा सेवीसीना । ४ ।

१४४३. पवित्र आणि पारिकर । उभविलें मंदिर ।
पिंपेविण मनोहर । शोभा न पवे । १ ।
यामअंगीं तरूणी । सुंदर होय रमणी ।
रूषावीण कामिनी । शोभा न पवे । २ ।

- द्रव्येवीण नर । जरी जाहला सुंदर ।
तो त्याविण चतुर । शोभा न पवे । ३ ।
योगिया आणि कठीण । इंद्रिया नाहीं दमन ।
षट्कर्मवीण ब्राह्मण । शोभा न पवे । ४ ।
नामा म्हणे सुंदरा । रखुमादेवीवरा ।
तुजवीण दातारा । शोभा न पवे । ५ ।
१४४४. न फिटें हें ओझें मायेचा गुंडाळा । एका तूं गोपाळा शरण जाई । १ ।
तुटेल बिरडें सुटेल हा मोह । केशवींच भाव असो देणें । २ ।
कईचे हे क्लेश उदासीन वांयां । भजन यादवराया हेंचि सत्य । ३ ।
नामा म्हणे सुफळ भजनचि करीं । सर्वाभूतीं हरि भजनभावो । ४ ।
१४४५. कल्मष हरती नामें जयाचेनि । तें विसरोनि काय करावें । १ ।
संसारतारक विसांवा हरि । गर्भवास मुरारी चुकवी तो । २ ।
बाह्या उभारोनि घेतां राम नामा । नामा म्हणे होसी केशव परमात्मा । ३ ।
१४४६. देवो देवी बोले तूं जीवन भातें । मेहुडें दुभतें जना यया । १ ।
तैसें मनी करा भजनभाव धरा । विषयपसारा टाका वेगीं । २ ।
उपावो न लगे दया ते धरावी । आपुली म्हणावी माय जर्गी । ३ ।
नामा म्हणे बाप विठ्ठल तो आमुचा । कुळदेव साचा पुरातन । ४ ।
१४४७. स्वर्णाचिया परी देखिती अभ्यास । न धरीच विश्वास चित्त तुझें । १ ।
वांझेचिया स्तनीं अमृताची धणी । मृगजळ पाणी तान्हा बोले । २ ।
तरी प्रेमावीण फळती क्रियाकर्म । हातां येतीं वर्में विठोबाची । ३ ।
दृष्टीतें देखणें श्रवणीं ऐकर्णें । मनाचें बैसणें एक होय । ४ ।
नामा म्हणे तरीच विठो येऊन भेटे । काया पालटे कैवल्य होय । ५ ।
१४४८. गौळियाचे घरीं कैवल्याचे दानी । परब्रह्म अंगणी क्रीडतसे । १ ।
ऐसें कांही करा आलेनो संसारा । जेणें जोडे सोईरा पांडुरंग । २ ।

करितां त्याचें काज मनीं न धरीं लाज । म्हणे हे शरण मज सर्वभावे । ३ ।
 राखे बळिचें द्वार पाहे त्याची वास । म्हणे हा माझा दास अंतरंगु । ४ ।
 गोळियांचें उच्छिष्ट मनीं न धरि वीट । आवडी निकट गोपाळांची । ५ ।
 तरीच क्रिया कर्म केलें होय सफळ । जरी हृदयीं गोपाळ येऊनि राहे । ६ ।
 येरी ते मायावी जग भुलवणी । नित्य विभांडणी सर्वभावें । ७ ।
 नामा म्हणे ऐसे संतांचिये सोई । विठोबाचे पार्यीं मन ठेवीं । ८ ।

१४४९. ब्रह्म ते ब्राह्मण श्रुतीचें वचन । सर्व नारायण सर्वाभूतीं । १ ।
 चहूं शिक्षा जनीं गुरू चालू वर्ण । प्रत्यक्ष पुराणें साक्ष देती । २ ।
 हेळसुनी निंदी दुरावी ब्राह्मणा । सभेमाजी जाणा दुःहाविती । ३ ।
 त्याचें पाप नाहीं खंडण सर्वथा । म्हणोनि अनंता भय वाटे । ४ ।
 कोपला प्रहार ब्राह्मणा मारिला । लक्ष वेडावलीं भूषण त्या । ५ ।
 क्रोध अग्नि ज्वाळा झगटती जेथें । न उरती तेथें काडिमात्रें । ६ ।
 उगेंच ब्राह्मणा सांबें छळियेलें । सर्व शांत झाले आपोआप । ७ ।
 अपेक्षिती कोणही तेंचि तें होतें । न बोलावे येथें बोल कांही । ८ ।
 अम्नीसी लहान थोर न म्हणावा । पडे परिस्वाहा सर्व कांही । ९ ।
 मार्कंडेय बुद्धि छळूनि ब्राह्मण । आयुष्य तें उणें होय माझें । १० ।
 ब्राह्मणाचें वीर्य मातंगीचे पोटीं । त्याचि एका गोष्टी आशिर्वाद । ११ ।
 आयुष्याचे कल्प सात चौदा होती । ऐकोनि विश्रान्ति कीर्तनानें । १२ ।
 धन गोत वित्त स्त्रिया आणि पुत्र । सर्व व्हावें हित ब्राह्मणातें । १३ ।
 कुळक्षयो व्हावे ऐसें वाटे जीवा । ब्राह्मणासीं दावा नको बापा । १४ ।
 नामा म्हणे ऐसे धन्य ते ब्राह्मण । धरिले चरण माथां त्यांचे । १५ ।

१४५०. भक्त विठोबाचे भोळे । त्याचे पार्यीं ज्ञान लोळे । १ ।
 भक्तिवीण शब्दज्ञान । व्यर्थ अवघें तें जाण । २ ।
 नाहीं ज्याचे चित्तीं भक्ति । जळो त्याची व्युत्पत्ति । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें जाण । नाहीं भक्तासी बंधन । ४ ।

१४५१. पिता शिकवी पुत्रासी । नको जाऊं बापा हरिकथेसी ।
 तेथें पांचा तोंडांची विवशी । ते वैष्णवें आणिली आहे । १ ।
 तिचिया गळां रूंडमाळा । अंगी स्मशानींचा उधळा ।
 कंठी सर्पाचें हळाहळ । गजचर्म पांधुरलें । २ ।
 नको जाऊं बापा तेथें । मागुता न येशीं रे येथें ।
 जे जे पाहूं गेले तियेतें । ते आले नाहीं मागुते । ३ ।
 चंद्र पाहों गेला तियेसी । ओढूनि बांधिला भाळेसी ।
 तैसा पडसी अभरंवशी । मग मुकशी संसारासी बापा । ४ ।
 वारितां वारितां ध्रुव गेला । तो नेऊनि अढळपदी घातला ।
 बळीस देशवटा दिधला । तो घातला पाताळी । ५ ।
 नारदा दिधली कांसवटी । हनुमान केला हिंपुटी ।
 रूक्मांगदाची वैकुंठी । नगरी नेऊनि घातली । ६ ।
 तिचें वैष्णव लहाणें । कळों नेदिती आपुलीं विंदानें ।
 हरिकथारंगी नाचणें । नामकल्लोळी । ७ ।
 तीस दहा हात अकरा डोळे । ती किती काळाची न कळे ।
 भयानक श्रीमुख कमळें । हातीं घेऊनि हिंडतसे । ८ ।
 भस्म डौर त्रिशूळ हातीं । ते न वर्णवे वेदश्रुतीं ।
 तीसी नाहीं कुळ याती । आपपर ते कैचें । ९ ।
 ते वेदशास्त्रां अगोचर । ती सर्वे असे एक ढोर ।
 कोठें न मिळेच बिढार । म्हणोनी स्मशांनी वसतसे । १० ।
 ऐसी ती थोर लांब । तिसी गांव ना शीव ।
 कोठेंचि न मिळे ठाव । म्हणोनि समुद्रीं वसतसे । ११ ।
 तेथें सर्पाचें अंथरूण करी । निद्रा उदका भीतरीं ।
 तथा वैष्णवा माझारीं । निरंतरी वर्ततसे । १२ ।

- सांगेन ते परियेसीं । आहे ती संत महंतापार्शीं ।
 आणि हरिकथेसी । बैसली असे । १३ ।
 म्हणवोनी विश्वासें तूं जासी । मुकसी आपल्या संसारासी ।
 नामा विनवी श्रोतयांसी । हें बोलणें वेदांचें । १४ ।
१४५२. ऐसा अज्ञापी भक्तांसी आपण । त्यागा अभिमान तुम्हीं जाणा । १ ।
 जाणावें प्रत्यक्ष स्वरूप सगुण । सर्व नारायण तोचि दिसे । २ ।
 दिसे गोपाळांसी गोपिकांसहित । आनंदे डुल्लत म्हणे नामा । ३ ।
१४५३. भक्तांची आवडी मोठी त्या देवासी । सद्भक्तिप्रेमासी लांचावला । १ ।
 काय सांगूं आतां तयाचें कौतुक । जेथें ब्रह्मादिक स्तब्ध ठेले । २ ।
 गज आणि गणिका भिल्लिणी कुंठिणी । नेल्या त्या विमानीं बैसवोनि । ३ ।
 अजामीळ खळ कोळी तो वाल्मिक । तारिले अनेक एकसरां । ४ ।
 धर्माचिये घरीं उच्छिष्टें काढी । जाहला बराडी देवराव । ५ ।
 नामा म्हणे कांहीं मागेना तो देव । मुख्य पाहे भाव दृढ त्याचा । ६ ।
१४५४. नित्य प्रेमाचें पेंढें बांधीं माझे पोटी । उतरीं जगजेठी पैलपार । १ ।
 निरेभिवरे ऐक्य तीरीं । कां पद्माळा पंढरपुरीं । २ ।
 केलिया रविवारीं आंधोळी । महा दोषां होय होळी । ३ ।
 राप जाईल जन्माचे । पद पावाल अच्युताचें । ४ ।
 म्हणाल बोलणें कोणाचें । नामया स्वामी केशवाचें । ५ ।
१४५५. हवा हवा म्हणताती श्रुति । परि त्या नेणती भुललीया । १ ।
 झिया रूपा नेणती अगा कमळापती । बाळक म्हणती गौळियाचें । २ ।
 षण्णुदास नामयानें दावियेल्या खुणा । पंढरीचा राणा श्रीविठ्ठल । ३ ।
१४५६. निर्गुण सगुण नाही ज्या आकार । होऊनि साकार तोचि ठेला । १ ।
 लीं जळगार दिसे जैशा परी । तैसा निराकारी साकार हा । २ ।

सुवर्ण कीं धन धन कीं सुवर्ण । निर्गुणी सगुण ययापरी । ३ ।
 ऐसा पूर्णपणें सहजीं सहज । सखा केशिराज प्रगटला । ४ ।
 पांडुरंगी अंगें सर्व झालें जग । निववी सर्वांग नामा म्हणे । ५ ।
 १४५७. आपणची कर्ता आपणची मित्र । आपण सर्वत्र हरी झाला । १ ।
 साधन साधितां हरि दिसे पूर्ण । प्रपंच हें भान न देखें डोळां । २ ।
 किमर्थ हें टवाळ मायामोह जाळ । वांयांच पालहाळ कोरडे करी । ३ ।
 नामा म्हणे सखोल विठ्ठल पूर्ण बोल । उच्चारितां मोल नलगे कांही । ४ ।
 १४५८. देख देख देख पैल पैल । उभा असे पैल विटेवरी । १ ।
 खोल बुंधीचा आकारू झळके पीतांबरू । सौभाग्य सुंदरू विठ्ठल देव । २ ।
 दान दीक्षा गुरू नामया दातारू । धरावया नागरू केशिराज । ३ ।
 १४५९. काष्टीं अनी असे प्रगटे नयनीं । काष्टींही असोनी वेगळाची । १ ।
 तैसें निर्धारितां असे पैं सकळां । दावितां निराळा पांडुरंग । २ ।
 तरू बीजीं जैसें सर्व व्यापक असे । जळाविण नसे फळ पहा कीं । ३ ।
 नामा म्हणे बीज नासिलें तें भोग । तूंचि पांडुरंग आम्हांसाठी । ४ ।
 १४६०. अमराचें ठेवणें विश्वाचें जीवन । सौभाग्य लावण्य रखुमाईचें । १ ।
 धन्य गौळियां जीणें कृष्ण बाळपण । यशोदानंदन क्रीडा करी । २ ।
 अंगें स्थूलपणे ब्रह्म खेळा येणें । लीला सामावणें रोमरंध्रीं । ३ ।
 विष्णुदास नामा दैवेंची लाहाणें । ज्या घरीं खेळणें परब्रह्म । ४ ।
 १४६१. काळा गे दादुला पाहतां आकळू । तो झाला गोवळू नंदाचा गे । १ ।
 काळा गे दादुला काळा गे दादुला । पंढरीं पहा चला विठ्ठल गे । २ ।
 काळा म्हणोनी पाहों गेलों जवळां । सुनीळू सांवळा दिसतसे । ३ ।
 नामा म्हणे सर्व भक्षितो हा काळु । भक्तांचा कृपाळु श्रीविठ्ठल । ४ ।

१४६२. केशव आराध्य देवाचाही देव । पंढरीचा राव पांडुरंग । १ ।
 पांडुरंगाविण नाही त्रिभुवनीं । भोळा चक्रपाणि वांचूनियां । २ ।
 नामा म्हणे ध्यानीं ध्यावें विठोबासी । अखंड मानसीं भजा देवा । ३ ।
१४६३. उपमन्यु बाळा स्थापी क्षीरसिंधु । अनाथाचा बंधु नारायण । १ ।
 तुझे नाम मुखीं जपे सर्वकाळ । दिधलें अढळपद त्यासी । २ ।
 अनेक वृत्तांत काय सांगों देवा । अन्याय केशवा कोण मानी । ३ ।
 नामा म्हणे तैसें मी नाहीं मागत । ऐकोनियां मात आलों जन्मा । ४ ।
१४६४. चंद्र तारांगण नैऋति भास्कर । तटस्थ निर्धार ब्रह्मादिक । १ ।
 ब्रह्मादि सकळ भजनीं तत्पर । तेव्हां हरिहर नाचतसे । २ ।
 कृष्ण विष्णु नाम अच्युत अनंत । सगुण निश्चित स्मरा वेगीं । ३ ।
 नामा म्हणे नको उदंड सायास । तोडीं भवपाश रामनामें । ४ ।
१४६५. कां करीसी हव्यास इंद्रियांचा सोस । वांयां कासावीस कोण्या काजें । १ ।
 सर्वहि लटिकें माया मोहबंधन । सत्य हे निधान विट्टल एक । २ ।
 उगवेल प्रपंच सर्व हें आहाचें । रामकृष्ण वाचे बांध जिव्हे । ३ ।
 नामा म्हणे करणी करावी पैं ऐसी । जेणें त्या विट्टलासी पाविजेसा । ४ ।
१४६६. धिग् तो ग्राम धिग् तो आश्रम । संत समागम नाहीं जेथें । १ ।
 धिग् ते संपत्ति धिग् ते संतति । भजन सर्वाभूती नाहीं जेथें । २ ।
 धिग् तो आचार धिग् तो विचार । वाचे सर्वेश्वर नाहीं जेथें । ३ ।
 धिग् तो वक्ता धिग् तो श्रोता । पांडुरंग कथा नाहीं जेथें । ४ ।
 धिग् तें गाणें धिग् तें पढणें । विट्टल नाम नाणे नाहीं जेथें । ५ ।
 नामा म्हणे धिग् धिग् त्यांचें जिणें । एका नारायणें वांचूनियां । ६ ।
१४६७. अभ्यासिले वेद झाला शास्त्रबोध । साधिल्या विविध नाना कळा । १ ।
 प्रेमाचा जिव्हाळा जंव नाहीं अंतरीं । तंव कैसा श्रीहरि करील कृपा । २ ।
 हित तें आचारा हित तें विचारा । नामीं भाव धरा जाणतेनो । ३ ।

प्रसंगी पुराणें ऐकिलीं श्रवणीं । त्यांतील कोण मनीं धरील अर्थ । ४ ।
 काय तें सांडिले काय तें मांडिलें । काय तें दंडिलें प्रवृत्तीसी । ५ ।
 अनंत ह्या मूर्ति पाहिल्या लोचनीं । त्यांतील कोण ध्यानीं प्रतिबिंबली । ६ ।
 स्वप्नींचिया परी देखसी अभ्यास । न धरीच विश्वास चित्त तुझें । ७ ।
 वांझेचिये स्तनीं अमृताची धणी । मृगजळ पाणी तहानावोलें । ८ ।
 तरी प्रेमेविण कळती क्रियाकर्म । हाती येतीं वर्मे विठोबाची । ९ ।
 दृष्टीचें देखणें श्रवणींचे ऐकणे । मनाचें बैसणें एक होय । १० ।
 नामा म्हणे तरी विठो येऊनि भेटे । कायाच पालटे कैवल्य होय । ११ ।
 १४६८. नित्य सर्वगत अखंड सगुण । केशवाचे ध्यान करी ब्रह्मा । १ ।
 ब्रह्मा सर्वकाळ सांगे साधूपासीं । आणिक हें शेषी तेंचि मानी । २ ।
 मनीं जो मानसी नामामृत सार । सेविती सादर नामा म्हणे । ३ ।
 १४६९. रकार मकार बांधी कारे तुळी । तापत्रय होळी होऊनि जाय । १ ।
 गोविंद मुकुंद हरि परमानंद । केशव छंद नित्य वाचे । २ ।
 जपे जगदबंधु हरिकथा छंदु । विघडे भवबंधु येणें मात्रें । ३ ।
 नामा म्हणे केशव न करी निर्वाण । माझा अभिमान आहे त्यासी । ४ ।
 १४७०. न लगती कथा व्युत्पत्ति उलथा । वाउग्या चळथा ग्रंथांचिया । १ ।
 हरि हरि भजन जनीं जनार्दन । सर्वत्रीं समान भूतदया । २ ।
 भावेचि भजावें हरीतें पुजावें । नित्य हें सेवावें रामनाम । ३ ।
 नामा म्हणे गोड नको तें हे वाड । विठ्ठलाचे वेड इतुकें पुरे । ४ ।
 १४७१. मंत्रांचा पै मंत्र हरी हरी उच्चार । न लगे तो विचार करणें कांहीं । १ ।
 सुफळ नाम गाढें वाचेसी उच्चारूं । केशव हाचि करूं सर्वाभूती । २ ।
 नाही यासी पतन न होईल बंधन । नित्य हेंचि स्नान रामनामे । ३ ।
 नामा म्हणे भाव सर्वाभूती करा । आणिक पसारा घालूं नका । ४ ।

१४७२. नाचतां उडतां उडतां पडतां । नामया अवचितां हातां आला । १ ।
 येतां जातां हरि हरि वाटे । नाम तें चोखटें स्मरा मुखीं । २ ।
 हांसतां खेळतां घरीं दारीं पारीं । मुखीं हरि हरि म्हणे कां रे । ३ ।
 खातां जेवितां अन्नतृप्ति सारी । सांडी सांडी हरि सर्वकाळ । ४ ।
 नामा म्हणे नामीं आस्ति नास्ति ठसा । केशव हरि सन्मुख तुम्हा दिसे । ५ ।

१४७३. हरिविण देह मळीण सर्वथा । मंगळाची कथा रामकृष्ण । १ ।
 कथा करी कोणी ऐकती जे जन । वैकुंठ भवन हातां आलें । २ ।
 वेदशास्त्रां सार नामाचा उच्चार । अंतीं पैल पार पाववितो । ३ ।
 जन्मोनियां जगी अलिप्त असावें । नाम तें स्मरावें म्हणे नामा । ४ ।

१४७४. आतां आहे नाहीं पहातां क्षण एक । संपत्तीचें सुख विषय हा । १ ।
 हित तें आचरा हित तें विचारा । नामीं भाव धरा जाणतेनो । २ ।
 संपत्तीच्या बळें एक झाले आंधळे । वेढिलें कळिकाळे स्मरण नाहीं । ३ ।
 एक विद्यावंत जातीच्या अभिमाने । नेलें तमोगुणें रसातळा । ४ ।
 मिथ्या मोह करोनि हव्यास । वेंचिलें आयुष्य वायांविण । ५ ।
 नामा म्हणे कृपा करुनि ऐशा जीवा । सोडवीं केशवा मायबापा । ६ ।

१४७५. आम्ही विठोबाचें दूत । यम आणूं शरणागत । १ ।
 मुखे नाम हातें टाळी । महापापा करूं होळी । २ ।
 करूं हरिनामाचा घोष । कुंभपाक पाडूं वोस । ३ ।
 करूं हरीकथा कीर्तन । तोडूं यमाचें बंधन । ४ ।
 एवढा प्रताप नामाचा । रीघ नव्हे कळीकाळाचा । ५ ।
 ऐसा नामा यशवंत । विठोबाचा शरणागत । ६ ।

१४७६. ब्राह्मणा न कळे आपुलें तें वर्म । गवसे परब्रह्म नामें एका । १ ।
 लहान थोरांसी करितों प्रार्थना । दृढ नारायणा मनीं धरा । २ ।
 सर्वाप्रति माझी हेचि पै विनंती । आठवा श्रीपति आपुले मनीं । ३ ।

केशव नारायण करावें आचमन । तेंचि संध्या स्नान कर्म तथा । ४ ।
 नामा म्हणे हेंचि करा नित्य भजन । ब्रह्मार्पण साधन याचे पायी । ५ ।
 १४७७. ब्राह्मण व शूद्र वैश्य नारीनर । सर्वासी आधार नाम सत्य । १ ।
 नामाविण गति नाही हो आणीक । वैकुंठनायक बोले मुखें । २ ।
 परी तेंचि नाम पाहावें शोधुनी । चौऱ्यांशी खाणी चुके तेव्हां । ३ ।
 नामदेव म्हणे सद्गुरूपासोनी । नाम घ्या शोधुनि भावयुक्त । ४ ।
 १४७८. सदाशिवापुढें कोण अनुष्ठानी । अष्टांग लावूनि नमस्कारी । १ ।
 नाम यज्ञ जप ऋषेवर घ्याती । शीतळ ते होती काळकुट । २ ।
 सर्वांमाजी श्रेष्ठ नाम कलियुगी । रामकृष्ण जर्गी नामनौका । ३ ।
 नामा म्हणे नाम अखंडित स्मरा । पांडुरंग धरा भजा वेगीं । ४ ।
 १४७९. ब्रह्मांडनायक विश्वाचा गोसावी । तो केला पांडवीं म्हणियारा । १ ।
 भावाचा लंपट भक्तां पराधीन । सोडोनी अभिमान दास्य करी । २ ।
 भाजीचिया पाना संतोषला हरी । जयाचे उदरीं चौदा भुवनें । ३ ।
 जनक श्रुतिदेवें धरियेला करीं । दोघांचिये घरीं घेतो पूजा । ४ ।
 पुंडलिकें बैसों टाकियेली वीट । तेथेंचि वैकुंठ वसविलें । ५ ।
 नामा म्हणे तुम्ही विठ्ठलचि धरा । चरणी तुम्हां थारा देईल देखा । ६ ।
 १४८०. येऊनि संसारा । हित वेगीं विचारा । १ ।
 स्मरा हृषिकेशी । तो नेईल परलोकासी । २ ।
 गणिका नाम उच्चारी वाचे । जन्ममरण चुकलें तिचें । ३ ।
 अजामेळ पापराशी । नामें पावला मोक्षासी । ४ ।
 दूध मार्गों गेलें लेंकरूं । तथा दिधला क्षीरसागरू । ५ ।
 सापत्नी धुरू दवडिला । तो अढळपदीं बैसविला । ६ ।
 गजेंद्र स्मरत तांतडी । त्याची चुकविलीं सांकडीं । ७ ।
 नामा म्हणे नामबळें । उद्धरती कोटी कुळें । ८ ।

१४८१. कुटिल कुबुद्धि कुपात्र कठोरी । अंगिकारी हरि अश्वत्थामा । १ ।
अश्वत्थामा अंबऋषि दुर्योधन । शेवटी अर्जुन हितकारी । २ ।
मानी भावभक्ति आश्चर्य सकळ । शंकर शीतळ होय नामें । ३ ।
नामा म्हणे आधीं नाममंत्र घोका । नाहीं भय धोका किमपिही । ४ ।

१४८२. नाम न म्हणे आवडी । व्यर्थ वाचे बडबडी । १ ।
जिव्हा नव्हे ती वाचक । भोगीं आळसें नरक । २ ।
करी आरालिया निंदा । परी न म्हणे गोविंदा । ३ ।
असत्या आवडी । सदा वाचेसी रोकडी । ४ ।
निंदेवांचुनि पातक । सत्य जाणा माझी भाक । ५ ।
गर्जे नामाचे पवाडे । पायां कळिकाळ पडे । ६ ।
निज सहज चैतन्य । नामा म्हणे नाम जाण । ७ ।

१४८३. केशव म्हणतां क्लेश जाताती पाते । त्याहुनि सरतें आणिक नाहीं । १ ।
वेद कां पढसी शास्त्रें कां शिणसी । उदंड वाचेसी हरी म्हणा । २ ।
याहूनि पै सार नाहीं हो दुसरें । भीष्मे युद्धिष्ठीर उपदेशिला । ३ ।
नामा म्हणे धरा केशवीं विश्वास । तुटे गर्भवास नामें एके । ४ ।

१४८४. शेतीं बीज नेतां थोडें । मोटें आणिताती गाडे । १ ।
एक्या नामें हरि जोडे । फिटे जन्माचे सांकडें । २ ।
ब्राळे भोळे जन । सर्व तरती कीर्तनें । ३ ।
नामा म्हणे नेणें मूढे । नाम स्मरावें साबडें । ४ ।

१४८५. तुजें तुज सांकडें पडलें थोर कोडें । तें करी माजीवडे ब्रह्मार्पण । १ ।
ब्रह्म हरी घ्याई मन ठेवीं ठार्यीं । विठ्ठलाच्या पायीं दिननिशीं । २ ।
अनुभव रहणी विठ्ठल निशाणी । घडेल पर्वणी नित्यकाळ । ३ ।
नामा म्हणे सुघड मन करीं वाड । इंद्रियांची चाड धरूं नको । ४ ।

१४८६. सर्वाभूती भजन हेंचि पैं चोखडे । ब्रह्म माजीवडे करोनि घेई । १ ।
 सफळ सर्वदा जप हा गोविंदा । न पावाल आपदा नाना योनी । २ ।
 नाम संजीवनी अमृतसरिता । परिपूर्ण भरिता सिंधु ऐसा । ३ ।
 नामा म्हणे चोखडें नाम हेंचि गाढें । चुकवील कोडें जन्ममरण । ४ ।
१४८७. निमुगा नीदसुरा झणीं तूं वा होसी । नाम हृषिकेशी घालीं मुखीं । १ ।
 गोविंद हरे कृष्ण विष्णु हरे । अच्युत मुरारे जनार्दन । २ ।
 करीतां नामपाठ चुकती भवजाळ । तुटेल ते जाळे माया मोह । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसा उपाव सुगम । दिननिशी नेम राम म्हणें । ४ ।
१४८८. केशवाचे प्रतापें गोसावी होसी । दास्यत्व करोनि सर्वस्व पोशी । १ ।
 अर्जुनाचा सारथी बळीचा सांगाती । द्रौपदीच्या आकांतीं धांवोनि पावे । २ ।
 चातका जलधरू मच्छा जीवन नीरू । प्रल्हादा कैवारू दास म्हणोनि । ३ ।
 नामा म्हणे तुम्ही न करा आळसु । नाममंत्र दिवसु अभ्यासिजे । ४ ।
१४८९. पांडुरंगे प्राप्त होईल सकळ । चरणकमळ ध्यारे मनीं । १ ।
 मनीं मानसिक न करावा कधीं । नाम ध्यारे आधीं केशवाचें । २ ।
 केशवाचें नाम पावन पवित्र । महाभाष्यसूत्र हेंचि सांगे । ३ ।
 नामा म्हणे तुम्ही करावें कीर्तन । पंढरीचे ध्यान चुको नका । ४ ।
१४९०. केशवासी पाहे केशवासी ध्याये । केशवासी गाये सर्वकाळ । १ ।
 केशव हाचि वृत्तिसह मन । केशवासी ध्यान सर्वकाळ । २ ।
 सब्राह्म अंतरीं सांडिना कोणासी । जाणों अंतरासी साक्षभूत । ३ ।
 नामा म्हणे तुम्ही केशव होउनि । पंढरी पाटणी नांदा बापा । ४ ।
१४९१. वेदांचे महिमान जनीं जनार्दन । आणिक वचन तेथें नाहीं । १ ।
 भूतदया धरा भक्तिभावें करा । भजन हरिहरां वेद सांगे । २ ।
 सर्व हेंचि सार ब्रह्ममय खरें । आणिक दुसरें न दिसे आम्हां । ३ ।
 नामा म्हणे समर्थ वेद तो आमुचा । सांगे नित्य जपा रामकृष्ण । ४ ।

१४९२. साधन साधितां होताती आपदा । ह्याणोनी गोविंदा स्मरें कारे । १ ।
 कृष्णकथा सार सांगे कां सधर । तुटेल येरझार जन्ममरणा । २ ।
 निष्फळ निखळ भावी तूं सफळ । भजन केवळ सर्वाभूती । ३ ।
 नामा म्हणे भक्ति होईल विरक्ति । तुटेल यातायाती जन्ममरण । ४ ।

१४९३. भवसिंधुचा पार तरे तो पोहणार । बळिया परमधीर धन्य तोची । १ ।
 नामाची सांगडी लावूनि अभ्यास । हृदयीं प्रेमरस वोसंडती । २ ।
 सत्वाचा सुभट असंग एकट । वैराग्य उद्भट निर्वासन । ३ ।
 कामक्रोध जेणें घातले तोडरी । निर्दाळिले वैरी लोभदंभ । ४ ।
 रजतमाचे जेणें तोडीले अंकुर । केला अहंकार देशधडी । ५ ।
 नामा म्हणे जया नामीं अनुसंधान । तोचि परमधन्य त्रिभुवनी । ६ ।

१४९४. नाहीं भक्ती नामीं तो चांडाळ पातकी । तोचि जाणा लोकीं दुष्टनष्ट । १ ।
 प्रपंची कुकर्मी गढोनियां ठेले । न निघती बोलें संताचिया । २ ।
 काढितां त्या वाटे प्रपंच्याचें दुःख । विषयाचें सुख हर्ष बहू । ३ ।
 पुत्र वित्त कांता मानी भरवंसा । पडे मोहफांसा जन्मवरी । ४ ।
 नामदेव म्हणे अंतीं आहे कोण । कळा नामाविण नानापरी । ५ ।

१४९५. तुटे मायाजाळ विघडे भवसिंधु । जरी लागे छंदू हरिनामाचा । १ ।
 येर कर्मधर्म करितां या कर्ली । माजी कोण बळी तरला सांगा । २ ।
 न पढवे वेद नव्हे शास्त्रबोध । नामाचे प्रबंध पाठ करा । ३ ।
 नव्हे अनुष्ठान न कळे ब्रह्मज्ञान । करावी सोपान कृष्णकथा । ४ ।
 न साधे हा योग न करवे वैराग्य । साधा भक्तिभाग्य संतसंगे । ५ ।
 नामा म्हणे साधन न लगे आणिक । दिधली मज भाक पांडुरंगे । ६ ।

१४९६. आलिया संसारीं आत्माराम मुखीं । घेतलिया सुखी त्रिभुवनीं । १ ।
 तपोनियां नाम आपुलेंचि आधीं । मग सोहंसिद्धि सर्व साधे । २ ।
 सर्व हरी मग नाहीं दुजा भाव । प्रपंचिक गर्व दिसेचिना । ३ ।
 नामदेव म्हणे सर्वदा साधनें । भरे जन वन परब्रह्मे । ४ ।

१४९७. व्यापक तें नाम तेव्हांच होईल । जेव्हां ओळखेल मीपणासी । १ ।
 आपुलेंचि नाम न ओळखिलें । व्यापक साधिलें जायेचिना । २ ।
 आपुलीच ओळख आपणासी पडे । मग सर्वत्र जोडे नाम तेव्हां । ३ ।
 नामाविण नाम तेंचि होय विभ्रम । नामदेव म्हणे संतां पुसा । ४ ।
१४९८. आसनीं शयनीं जपतां चक्रपाणी । लाविली निशाणी वैकुंठीची । १ ।
 कैचेरे बंधन आहां जीवन्मुक्तां । गाणी गुण गातां विठोबाचे । २ ।
 भवसिंधूची जिवां झाली पायवाट । जे गर्जती उद्धट नामघोष । ३ ।
 प्रेमें वोथरत नामें पिटू टाळी । नाम हृदयकमळीं विठोबाचें । ४ ।
 नाहीं काया क्लेश न करीं सायास । दृढ धरीं विश्वास हरिनार्मीं । ५ ।
 नामा म्हणे साधन न लगे अनेक । दिली मज भाक पांडुरंगे । ६ ।
१४९९. विठोबाचे पाय जन्मोनी जोडावे । संबंधी तोडावे कामक्रोध । १ ।
 ऐक्य सुख घ्यावें एकविध भावें । प्रेम न संडावे आवडींचे । २ ।
 अनंत जन्मा यावें ऐसें भाग्य व्हावें । एक वेळां जावें पंढरीसी । ३ ।
 वृत्तिसहित मन पार्यांच ठेवावें । अद्वैत भोगावें प्रेमसुख । ४ ।
 देहीं देहभाव प्रकृति दंडावे । सांडणें सांडावे ओवाळुनी । ५ ।
 नामा म्हणे ऐसें घेतलें माझ्या जिवें । विठोबा पुरवावें आर्त माझें । ६ ।
१५००. तुझाचि अहंकार तुजचि नाडील । मागुता मांडील संसारू हा । १ ।
 सांडीं सांडीं मोहो विषय टवाळ । वाचेसी गोपाळ उच्चारी रे । २ ।
 सर्व हें भुररे मायेचें घरकुलें । अहंकारें नाथिलें नाना योनी । ३ ।
 नामा म्हणे भजन हरीचें करी । नित्य ते सेवी चरणरज । ४ ।
१५०१. मुक्तिप्रद आहे एक विठ्ठल नाम । आतां क्रियाकर्म कवणालागीं । १ ।
 राहें राहें राहें तूं मना निवांत । घ्याई अंखडित नारायणा । २ ।
 संत समागम सार्धीं हें साधन । पावसी निर्वाण नित्य सुख । ३ ।
 नामा म्हणे भज श्रीगुरूच्या पार्यां । तरी वर्म ठार्यां पडेल जाण । ४ ।

१५०२. करितां वेदाध्ययन ज्योतिष। नामाचा तो लेश नये हाता । १
बहुत व्युत्पत्ति सांगति पुराण । व्यर्थ तें स्मरण नाम नव्हे । २
अनंत हे नाम जयांतूनि आलें । त्यांतचि विराले जळीं जळ । ३
तें नाम सद्गुरूकृपेविण कोणा । साधन साधेना जपें तपें । ४
नामदेव म्हणे स्वतः सिद्ध नाम । गुरूविण वर्म हातां न ये । ५

१५०३. ज्ञान ध्यान जप तप साधन । तें प्रत्ययातें नाम नये कोणा । १
गुरूपदीं जावें आधीं हो शरण । मी हें माझे ओळखून घ्यावें नाम । २
तयाचें तें मूळ पाहोनियां त्यांतें । मिळवावें द्वैत अद्वैतीतें । ३
द्वैत द्वैतातीत तें स्वयंभू संचलें । तेंचि नाम आलें त्रिभुवनीं । ४
नामदेव म्हणे परब्रह्म तें नाम । द्वैत क्रियाकर्म नाही तेंथे । ५

१५०४. सद्गुरूवांचूनि नाम नये हातां । साधन साधितां कोटीगुणें । १
जैसा कांतेविण करणे संसार । तैसा हा व्यापार साधनाचा । २
जंव सद्गुरू नाहीं केला भ्रतार । साधन विचार व्यर्थ गेला । ३
नामदेव म्हणे सद्गुरूपासीनी । नाम घ्या जाणोनी नाना कांहीं । ४

१५०५. वैष्णवांमाजी एक बळी । पृथु झाला दुजा महीतळीं ।
हरि नांदे प्रन्हादाजवळी । नारदें वनमाळी दान घेतला । १
बिभिषणें पूजिला लंके हरी । भीष्में देखिला द्वारकेभितरीं ।
अर्जुनें केला साहकारी । सारथि हरि पांडवांचा । २
उद्धवें तप केलें समर्थ । अक्रूर नित्य वंदनार्थ ।
गाई गोपिका गोपाळांत । तो स्तन पीत यशोदेचे । ३
नंदा वसुदेवा लाधलें । बळिदेवें ऐसेंचि पुण्य केलें ।
उग्रसेनें तप साधिलें । रत्न साधिलें रूक्मिणीनें । ४
गरूड हनुमंत शेषादिक । नित्य झाले हरीचे सेवक ।
चरणींच्या उदका शिवादिक । नित्य मस्तक खालाविती । ५

ऐसा दुर्लभ हरिराजा । वर्णितां होती चतुर्भुजा ।
 जड जिवां तारिल केशव माझा । उभारोनि भुजा सांगे नामा । ६ ।
 १५०६. सदा विचरता जनीं वनीं रानीं । मुखीं चक्रपाणी जपतसे । १ ।
 विरक्ताची मात असे कोण्या गुणें । नामाचें चिंतन योगिराज । २ ।
 तेव्हां योगियासी कीर्तनाचे ध्यास । मुक्ती चारी त्यास हात जोडी । ३ ।
 पंढरीस उभा राहे पांडुरंग । तीर्थ चंद्रभागा नामा म्हणे । ४ ।
 १५०७. गौतम वसिष्ठ आणि विश्वामित्र । भारद्वाज अत्रि कश्यपादि । १ ।
 बळि हनुमंत बिभिषण नळ । दुष्ट अजामिळ वाल्हा श्रेष्ठ । २ ।
 उद्धव अर्जुन अंगद अगस्ति । सर्वाभूती भक्तिभाव ऐक्य । ३ ।
 नामा म्हणे सदा साधुसंत जन । जनीं जनार्दन आहां एक । ४ ।
 १५०८. पत्रावळी काढी वैकुंठनायक । धांवुनियां शुक आला तेथें । १ ।
 दाटी पाहुनि द्वारीं मानसीं विचारी । जावया भीतरी काय काज । २ ।
 हा वाहे प्रसाद स्वहस्तें अनंत । वेंचोनियां शीत घाली मुखीं । ३ ।
 घंटानाद वाजे लक्ष द्विजपंक्ती । अक्षयी वाजती वेळोवेळां । ४ ।
 ऐकोनि विस्मित ऋषिसमुदाव । पुसे धर्मराव देवाजीसी । ५ ।
 सांगतसे खूण वैकुंठनायक । ब्रह्मनिष्ठ एक आला येथें । ६ ।
 तेथुनि उठले धर्म नारायण । बाहेर येऊन पाहताती । ७ ।
 शुकचिया मिषें व्यासाचा नंदन । सांगतसे खूण जगदीश । ८ ।
 धरोनियां करीं नेला तो भीतरीं । नामा म्हणे करी पूजा त्याची । ९ ।
 १५०९. नामाची आवडी तोचि जाणा देव । न धरा संदेह मनामाजी । १ ।
 ऐसें मी हें नाहीं बोलत नेणता । आणूनि संमता संतांचिया । २ ।
 नामा म्हणे तया आणिक साधन । ऐसें हें वचन बोलों नये । ३ ।
 १५१०. पळघडी आयुष्य हातोहाती गेले । आंगी आदळले मरण तुज । १ ।
 आझुनी का निदसुरा दैवहत मना । आपुली सुचना न करिसी । २ ।

का रे तुज भ्रांती पडलिसे मूढा । वेढिले चहूकडा काळसेने । ३ ।
 नाना रोगे तुझी काया निरोधिली । नरके भरली नवही द्वारे । ४ ।
 पाळिली पोसीली म्हणसी माझी सखी । तुज ती पारखी होती जाण । ५ ।
 नामा म्हणे शरण रिघे रिघे तया । आठवी त्या पाया विठोबाच्या । ६ ।
 १५११. संसारा येऊनि काय पुण्य केले । बाळपण गेले वायांवीण । १ ।
 तरुणपणी ह्या नाठवे श्रीहरि । वृद्धपणी सेवा कैसी हो करी । २ ।
 परि हा नरजन्म गेला असे वायां । पंढरीच्या राया नोळखता । ३ ।
 आलो मी संसारी गुंतलो व्यापारी । अझूनि कां श्रीहरि नोळखसी । ४ ।
 सहस्र अपराध जरी म्यां रे केले । तारी वो विट्टले म्हणे नामा । ५ ।
 १५१२. वरीवरी बोलती श्रुतिचिया मती । पाविजे ते गति वेगळी असे । १ ।
 तुज न पाविजे शब्द ब्रह्मज्ञान । पाविजे ते वर्म वेगळे असे । २ ।
 जाणीव खटपट बोलती सैराट । पाविजे ती वाट वेगळी असे । ३ ।
 एक ते तर्कीचे चकोरची वक्ते । जे शास्त्र समजाविते लोकाचारी । ४ ।
 एक चतुर वक्ते वित्पन्न श्रोते । ते संत रंजविते लोकामाजी । ५ ।
 नामा म्हणे जी हीं तुज जाणितले । त्यासीच फावले भक्तिसुख । ६ ।

✽ मनास उपदेश ✽

१५१३. अरे अलगटा माझिया तूं मना । किती रानोरानां हिंडविसी । १ ।
 विठोबाचे पायीं दृढ घालीं मिठी । कां होसी हिंपुटी वायांविण । २ ।
 क्रिया कर्म धर्म तुज काय चाड । जवळी असतां गोड प्रेमसुख । ३ ।
 संकल्प विकल्प सांडीं तूं समूळ । राहें रे निश्चळ क्षणभरी । ४ ।
 आपुलें निजहित जाण तूं त्वरित । वासनारहित होई वेगीं । ५ ।
 नामा म्हणे मज पहिलेच कळतें । सोसणें न लागतें गर्भवास । ६ ।
 १५१४. अरे मना यातना सोसिल्या बहुवसा । येतां गर्भवासा वेळोवेळां । १ ।
 विठोबाचें नाहीं घडलें भजन । भोगिले दारुण गर्भवास । २ ।

आतां तरि हित विचारी आपुलें । जंव आहे लाधलें मनुष्य देह । ३ ।
 मागीलहि जन्म गेले पै अनंत । नव्हेचि पै तेथें ज्ञान भक्ति । ४ ।
 म्हणउनी भक्तिप्रेम जो अंतरला । तो घेई आपुला साधोनियां । ५ ।
 कृपा तुवां दीनानाथा पंढरिराया । दिधलें इंद्रिया भजनालागीं । ६ ।
 नयनीं पाहे मूर्ति जिव्हे वर्णा कीर्ति । संतांच्या संगतीं निरंतर । ७ ।
 तुळसीची माळ मकरंद घेऊनि । जावें लोटांगणीं देवद्वारीं । ८ ।
 इतुकें करितां न लगति सायास । झणीं करिसी उदास सीणवणी । ९ ।
 नामा म्हणे आतां येतो काकुलती । सोडि हे संगती वासनेची । १० ।

१५१५. दाही दिशा मना धांवसी तूं सैरा । न चुकती येरझारा कल्पकोटी । १ ।
 विठोबाचे नामीं दृढ धरीं भाव । येर सांडीं वाव मृगजळ । २ ।
 भुक्तिमुक्ति सिद्धि जोडोनियां कर । करिति निरंतर वोळगणें । ३ ।
 नामा म्हणे मना धरीं तूं विश्वास । मग गर्भवास नव्हे तुज । ४ ।

१५१६. हें गे आयुष्य हातोहातीं गेलें । आंगीं आदळलें जन्ममरण । १ ।
 कां रे निदसुरा दैवहत मना । आपुली सूचना न करिसी । २ ।
 कां रे तुज भ्रांति पडलीसे मूढा । वेढी चहूंकडा काळ सैन्य । ३ ।
 नानारोगें तुझी काया वेधियेली । नरकाचीं भरलीं नवही द्वारे । ४ ।
 पाळिलीं पोशिलीं आप्त माझीं सखीं । अंतीं तुज पारखी होती जाण । ५ ।
 नामा म्हणे तुज येतो लोटांगण । तारील नारायण भरवशानें । ६ ।

१५१७. उत्कंठित तप एक विठ्ठल नाम । आतां क्रियाकर्म कोणालागीं । १ ।
 राहें रे तूं मना राहें रे निवांत । ध्यार्यीं अखंडित नारायण । २ ।
 संतसमागमें सार्धीं हें साधन । पावसी निर्वाण नित्य सुख । ३ ।
 नामा म्हणे तूं सहज सुखरूप । होऊनि निर्विकल्प विचारी पां । ४ ।

१५१८. क्षण एक मना बैसोनि एकांतीं । विचारीं विश्रांति कोठें आहे । १ ।
 लक्षचौऱ्यांशींच्या करितां येरझारा । शिणलासि गव्हारा वेळोवेळां । २ ।

अझूनि तुज लाज न वाटे पैं कैसी । नरकाचे द्वारांसि जावें किती । ३ ।
 दुर्लभ आयुष्य मनुष्य देहिंचें । जातसे मोलाचें वांयांवीण । ४ ।
 खापराचे साठीं सांडिला परिस । गहिंवरें फुटतसे हृदय माझें । ५ ।
 पुत्रकलत्रादिक सुखाचीं सोयरीं । त्यांची ममता थोरी धरिली तुवां । ६ ।
 अनुदिनीं पाळितां अनुभवेंचि पाहे । कोण सुख आहे तयाजवळीं । ७ ।
 जगाचा जीवलग मायबाप आपुला । तो तुवां दुराविला केशिराज । ८ ।
 स्वर्णाचिया धना लुब्धलासि काय । आलें काळभय हांकित तुज । ९ ।
 संतापाचें सदन शोकाचे पुतळे । ते त्वा मानियले हितकारी । १० ।
 कैची सुख निद्रा इंगळाचे शेजे । प्रत्यया आणूनि तुझें तूंचि पाहीं । ११ ।
 तुज राखेल कोण येवदिये संकटीं । रिघसी ज्याचे पोटीं मरणाभेणें । १२ ।
 आदिमध्यअवसानीं सोडविल निर्वाणीं । तया चक्रपाणि सेविं वेगीं । १३ ।
 जो जो क्षण लाविसी हरिभजनाकडे । तो तो गांठीं पडे सार्थकीं रे । १४ ।
 रामा म्हणे तुजचि येतां काकुळती । सोडिरे संगती वासनेची । १५ ।
 १५१९. वासनेची करणी ऐकें तूं मना । या केली रचना ब्रह्मांडाची । १ ।
 नेर्गुण चैतन्य सदा सुखरासी । त्या दिली चौऱ्यांशीं लक्ष सोंगें । २ ।
 ासी हे लाघवी खेळे नाना खेळ । तेथें तूं दुर्बळ काय करिसी । ३ ।
 ण एक चंचळ क्षण एक निश्चळ । क्षण एक विफळ सावध करी । ४ ।
 ण एक कृपाळ क्षण एक निष्ठुर । क्षण एक उदार कृपण करी । ५ ।
 ण एक सात्विक क्षण एक राजस । क्षण एक तामस करोनि सांडीं । ६ ।
 ण एक प्रवृत्ति क्षण एक निवृत्ति । क्षण एक विश्रांति तप्त करी । ७ ।
 ण एक आवडे क्षण एक नावडे । क्षण एक विघडे घडलें सुख । ८ ।
 ासी हे लाघवी पाहतां क्षणभंगुर । ब्रह्मादि हरिहर ठकिले जेणें । ९ ।
 मा म्हणे तरीच इचा संग तुटे । दैवयोगें भेटे संतसंग । १० ।

१५२०. वेदीं तोचि शास्त्रीं सर्वाठारीं तोचि । पुराणांत तोचि अंतःकरणीं । १ ।
 नाम सदा ध्यार्यीं नाम सदा ध्यार्यीं । रामनाम ध्यार्यीं अरे मना । २ ।
 नामा म्हणे देह नाहीं पुनरूपें । केशवनाम सोपें उच्चारीं बापा । ३ ।
१५२१. अरे मना सोस करिसी किती । हे तंव वांयां धनसंपत्ति ।
 आयुष्य भविष्य नाहीं तुझिये हातीं । हें अवघें अंतीं जायजणें । १ ।
 एक अर्बुद साठ कोटि देखा । तीस लक्ष दहा सहस्र लेखा ।
 सात शतें नवमास मापा । तथा हिरण्यकश्यपा काय झालें । २ ।
 चौदा चौकड्या लंकानाथा । नव्याण्णव सहस्र राया दशरथा ।
 तेही गेले मृत्युपंथा । मार्गे सर्वथा नुरलेचि । ३ ।
 चौदा कल्प मार्कंडेया पडे । तें लोमहर्षणाचा एक रोम झडे ।
 बकदालभ्याचे निमिषें मोडे । गेले येवढे अरे मना । ४ ।
 बकदालभ्याचे पुरे आयुष्य । तै वटहंसाचें उपडे पिच्छ ।
 तथासि होता मृत्युप्रवेश । तो एक श्वास भृशुंडीचा । ५ ।
 मरणांत पुरे भृशुंडीचा । तें एक दिवस कूर्माचा ।
 नामा विनवी केशवाचा । वेगीं विठोबाचा पंथ धरा । ६ ।
१५२२. गणपति पूजिले ते दोंदिल भले । वैष्णव न भले अरे मना । १ ।
 सीतळा पूजिली ते म्हैसे भले । वैष्णव न भले अरे मना । २ ।
 मैराळ पूजिले ते वाघे भले । वैष्णव न भले अरे मना । ३ ।
 सूर्या पूजिले ते घोडे भले । वैष्णव न भले अरे मना । ४ ।
 नामा म्हणे जे कां विठुलीं भजिले । ते वैष्णव भले सत्य मना । ५ ।
१५२३. धांवत धांवत जाईन वोरसे । दाटला उल्हासें कंठ माझा । १ ।
 अंतरींचें गुज सांगेन आपुलें । हृदयीं दाटले प्रेमअश्रु । २ ।
 पीतांबर धरूनी सांगेन एकांती । जीवीची सर्व खंती तयापुढें । ३ ।

संतसमागमें दावीं कवतुकें । पाठवी भातुकें देऊनियां । ४ ।
 नामा म्हणे मज आहे भरवंसा । मना तूं विश्वास दृढ धरीं । ५ ।
 १५२४. नको नको मना हिंडों दारोदारीं । कष्ट झाले भारी वांयांवीण । १ ।
 कल्पना सांडोनि संतासंगें राहीं । सर्व त्यांचे पार्यीं सुख आहे । २ ।
 ज्याचिया दर्शनें शोक मोह जळे । पाप ताप पळे काळभय । ३ ।
 जवळीच देखती पायाळावांचून । तें सुख निधान वैकुंठीचें । ४ ।
 नामा म्हणे आली शेवटील घडी । तो घेई आवडी हाचि एक । ५ ।
 १५२५. पृथ्वी ध्यासी तरी पृथ्वीचि होसी । केशव न होसी अरे मना । १ ।
 आप ध्यासी तरी आपचि होसी । केशव न होसि अरे मना । २ ।
 वायु ध्यासि तरी वायुचि होसी । परी केशव न होसि अरे मना । ३ ।
 आकाश ध्यासी तरी आकाशचि होसी । परी केशव न होसि अरे मना । ४ ।
 नामा म्हणे जरी केशवासी ध्यासी । तरी केशवचि होसी अरे मना । ५ ।
 १५२६. संसारीं असतां जीवन्मुक्त आम्ही । विट्टल हे नामीं विनटलों । १ ।
 काया क्लेश करणें शरीर दंडणें । न लगे हिंडणें दाही दिशा । २ ।
 कोण वाहे मंत्र वाउगी खटपट । गाऊं निष्कपट रामनाम । ३ ।
 नामा म्हणे मज आहे हा भरवंसा । मना तूं विश्वासा दृढ धरीं । ४ ।
 १५२७. शोधोनियां चारी वेद । सार काढोनियां भेद । १ ।
 मना जाण जाण जाण । विठोबाची प्रेमखुण । २ ।
 सहा शास्त्रांचें संमत । मंथूनि काढिलें यथार्थ । ३ ।
 याज्ञिकांची जीवनकळा । उन्मनीचा जो जिव्हाळा । ४ ।
 नामा म्हणे माझे बापे । साधियलें संतकृपें । ५ ।
 १५२८. लाजों नको मना हरीच्या कीर्तना । संसार पाहुणा दो दिवसांचा । १ ।
 कंठीं नाही आइती म्हणोनि सांडूं नको ज्योति । इतुकिये भ्रांती पडूं नको । २ ।

बाळकाचे बोल माउली प्रीति करी । तैसी कीर्ति हरी परिसे चित्तें । ३ ।
 भलतिया परी बोले वा श्रीहरी । तो भवसागरीं तारील जाणा । ४ ।
 येणें तारूण्यपणें भ्रमलासि झण्णीं । भोगिसी पतनी जन्मांतरीं । ५ ।
 तूं होय मागता हरि होय दाता । शरण जाई अनंता म्हणे नामा । ६ ।
 १५२९. बोलिलें वेदांतीं ऐकिलें सिद्धांतीं । बोल नेति नेति अनिर्वाच्य । १ ।
 तोचि हा बोल बोलरे मना । बोल नारायणा समर्पावे । २ ।
 माझा मायबापें सोडवूनि गळा । केशवीं बांधला बोला बोल । ३ ।
 नामा म्हणे बोल बोलतांहि बोला । खेचरें दाविला प्रेमभक्ति । ४ ।
 १५३०. मन धांवे सैरावैरा । मन मारूनि केलें एकमोहरा । १ ।
 मन केलें तैसें होय । धांवडिलें तेथें जाय । २ ।
 मन लांचावलें न राहे । तत्त्वीं बैसलें कधिं नव जाये । ३ ।
 नामा म्हणे सोहंशब्दी । मन वेधलें गोविंदीं । ४ ।
 १५३१. सुख दुःख जिवाचें सांगेन आपुलें । हृदय फुगलें फुटों पाहे । १ ।
 धरूनि पीतांबर नेईन एकांतीं । सांगेन जिर्वीची खंती तथा पुढां । २ ।
 संतसमागमें खेळवील कौतुकें । प्रेमाचें भातुकें देऊनियां । ३ ।
 अंतरींची आवडी तोचि जाणे एक । जिवलग जनक पंढरीरावो । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसा आहे पै भरंवसा । मना तूं विश्वासा दृढ धरीं । ५ ।
 १५३२. परब्रह्म विश्वाकारें अवतरलें भक्तिकाजा ।
 मूर्ति सुनीळ सांवळी केशिराजु स्वामी माझा । १ ।
 गोविंदा रे तुझे ध्यान लागो मना ।
 पाहिजे प्रेमपद निर्मळ होत ज्ञाना । २ ।
 मन हें वोवरी असे सुमनाचे चित्रशाळी ।
 दोन्ही चरण सुकुमारे वरीं अष्टदळ कमळी । ३ ।
 संध्याराग रातले सुनीळ दिशातळवटीं ।
 ध्वजवज्रांकुश चिन्हें साजती गोमटीं । ४ ।

इंदिरा तिथें थोकली तिच्या सुखा नाही पाऱू ।
 ते चरणीं स्थिर झाली म्हणोनि म्हणती लक्ष्मीवरू । ५ ।
 घवघवीत वांकी चरणीं ब्रिदाचा तोडरू ।
 नखप्रभा फांकली तिनें लोपला दिनकरू । ६ ।
 सृष्टि घडीत मोडीत उत्पत्ति स्थिति प्रळय अवघें नवें ।
 तो चतुर्मुख ब्रह्मा चरण पूजितो स्वभावें । ७ ।
 देवाधिदेव शंभू कैलासींचा राणा ।
 गंगा मुगुटीं धरिला तिचा जन्म अंगुळीं चरणा । ८ ।
 दैत्यकुळीं जन्मला देव पळती ज्याचेनि धाकें ।
 पावो पाठीसी लागला म्हणऊनि दारवंटा राखे । ९ ।
 शेष वर्णितां श्रमला वेद परतले माघारीं ।
 नामा म्हणे अरे मना याचे चरण धरीं झडकरी । १० ।
 १५३३. मनाचें मनपण सांडितां रोकडें । अंतरींच जोडे परब्रह्म । १ ।
 नाथिला प्रपंच धरोनियां जीवीं । सत्य तें नाठवीं कदाकाळीं । २ ।
 अझूनि तरी सांडीं नाथिलें लटिकें । तरसील कवतुकें म्हणे नामा । ३ ।

✽ साधनांची दुष्करता ✽

१५३४. मुख्य मातृकांची संख्या । सोळा अक्षरें नेटक्या । १ ।
 समचरणीं अभंग । नव्हे ताळ छंदो भंग । २ ।
 चौक पुलिता विसर्ग । गण यति लघु दीर्घ । ३ ।
 जाणे एखादा निराळा । नामा म्हणे तो विरळा । ४ ।
 १५३५. सोळा त्या समाधि और पीठा माझारी । तेथें नरहरि देव नांदे । १ ।
 बारा गुंफे मार्जी भ्रमर गुंफे मध्ये । तेथें आत्मा शुद्ध ज्ञान नांदे । २ ।
 गोल्हाटाचा भेद असेची आघवा । शुद्ध ज्ञानदिवा अलक्षतो । ३ ।
 नामा म्हणे आम्हां तेजाच्या उजेडा । देव केला घोडा बैसावया । ४ ।

१५३६. समाधिस्थ सदा राहे समाधान । निःशब्द म्हणणें याचिलार्गी । १ ।
 राम ते समान नव्हती समाधान । समाधि बैसणें एकचित्तें । २ ।
 उन्मनी उपासना प्रेमाची दाटणी । आत्मरूप जर्नी दिसतसे । ३ ।
 नामा म्हणे रूप डोळ्यांतील बाहुली । तिचि जर्गी जाहली जगदाकार । ४ ।
१५३७. वामांगी बाहुली तूया दावी कळा । ते लक्ष्मी पाउलां रामरूप । १ ।
 माया निजरूप दक्षिणांगी वसे । तूर्येचा हा भास मावळला । २ ।
 मी माया म्हणतां पाहे आपणातें । आत्माराम तेथें ज्ञानजळीं । ३ ।
 नामा म्हणे ज्ञान माया ते आपण । दृष्टीचें देखणें आत्मरूप । ४ ।
१५३८. सत्य ज्ञानानंद गगनाचें प्रावर्ण । नाहीं रूप गुण गुणातीत । १ ।
 नाद ना भेद ना छंदे निरंतर । दोहींच्या विचारें ब्रह्म नांदे । २ ।
 येकवटी ब्रह्म आत्माराम रूप । तें पाहा स्वरूप लावण्याचें । ३ ।
 नामा म्हणे केले चैतन्य जवळ । मांडियेला खेळ संतीं तेथें । ४ ।
१५३९. चैतन्याचा खेळ एकवट ब्रह्म । निर्गुणासी गुण रूप जाहलें । १ ।
 चैतन्य त्या कळा रूपा आले संत । निर्गुणाचा हेत रामकृष्ण । २ ।
 खेळ मांडियेला गोलहाट शिखरीं । गोलांगुळांगुळीं समाधिस्थ । ३ ।
 समाधी साधन अखंड उन्मनी । औटपीट ध्वनी नाद होय । ४ ।
 नामा म्हणे तेथें चौक्या ज्या रंगल्या । अरंग मिरवल्या संतसंगें । ५ ।
१५४०. दृष्टीचें देखणें तेचि रूपमाया । शब्द बोलावया ज्ञान झालें । १ ।
 ज्ञानाची जी जागा हृदयीं पाहावी । सत्रावीसी दावी खेळ तेथें । २ ।
 सत्रावी जीवन माया तिचे पोटीं । ज्ञान झाली दृष्टि देखावया । ३ ।
 देखणें सिद्धांत बोलणें वेदांत । शब्द तोचि हेत सत्रावीचा । ४ ।
 नाद आणि भेद देखणें सिद्धांत । बोलणें वेदांत हेंचि दोनी । ५ ।
 हेत तो अहंकार दोहीतें नाचवी । अविद्येसी दावी निजसुरा । ६ ।
 नामा म्हणे सिद्ध देखणें हा जन्म । डोळ्या मार्जीं वर्म बोलिलें तें । ७ ।

१५४१. अंतःकर्णी विष्णु तोचि आत्मा असे । चंद्रमा भासे मन तेंची । १ ।
बुद्धि ब्रह्मदेव चित्त नारायण । अहंकार जाण रूद्ररूप । २ ।
ज्ञान आत्मे पांच ज्ञानी ओळखावे । पांच ते पाहावे कर्मस्थानी । ३ ।
नामा म्हणे कैसें दाखऊं उघडें । वाटतसे कोडें मज आतां । ४ ।

१५४२. काया कामी पुी आत्मा विश्वेश्वर देव । शांती भैरव रक्षितसे सत्राविचा ।
वोध भागीरथी देखा । मग मनकर्णिका स्नान करा । १ ।
श्रोत्र चक्षु जिह्वा घ्राण आणि त्वचा । हा पंच गंगेचा संगम जाला ।
ज्ञान तो माधव ज्ञान दृष्टी पाहे । अखंडित साहे त्याचे पाई । २ ।
काम क्रोध लोभ दंभ अहंकार पंचक्रोशी । पार वस्ती त्याची परमार्थ केदार ।
वैराग्य मारुती निश्चय सांगाती दंडपाणी । ३ ।
शोधावें अंतर तेचि अंतगृही लिंगें । ठाई ठाई तेचि तत्वें ।
पंच कर्णे शोध करा । येकवृत्ती भाव धरा चित्ती म्हणे नामा । ४ ।

१५४३. षड्चक्र भेदोनी जातां उर्ध्वपंथें । ध्वनि अनुहात उमटे तेथें । १ ।
तये ध्वनीमाजी मग्न होय मन । योगसिद्धि जाण कैसी घडे । २ ।
तेही वोलाडितां सिद्धि आडव्या येती । घेऊनियां जाती आपुल्या पंथें । ३ ।
तेथें गुंतोनियां विचरती योगीजन । योगासी साधून काय होतें । ४ ।
आधिं तो साधितां कष्टाचे संभार । होय चकनाचूर शरीराचा । ५ ।
साधितीया पुढें ऐसीं विघ्नं येती । ठेऊनि मागुती फिरती मार्गें । ६ ।
वारियाची मोट कैसी बांधवेल । भलत्यासी सांगतां वाटेल हें लटिकें । ७ ।
नामा म्हणे तुम्ही सोडोनियां भक्ति । करितां नाना युक्ति मूर्खजन । ८ ।

१५४४. साधनाच्या माजी एक गजराजू । साधी त्यासी उजू होय पहा । १ ।
नासिकाचें वारें कोंडोनियां प्राणें । उपराटें जाणें ऊर्ध्वपंथें । २ ।
गुदस्थानीं टांच देऊनियां जाण । कासावीस प्राण होती पहा । ३ ।
गोलहाट भेदिता कोल्हाटीच नाहीं । विठोबाची ग्वाही नामा म्हणे । ४ ।

१५४५. मायेसी रुसलें भावासी त्यागिलें । जाऊनि राहिलें काकापासीं । १ ।
काकी मुख दावा काकी मुख दावा । काकी मुख दावा बाईयांनो । २ ।
काकीचें श्रीमुख गोरक्षा लाधलें । काकीनें पोखिले गोरक्षासी । ३ ।
नामा म्हणे आम्हां काकी पै वोळली । सत्रावी दिधली दोहावया । ४ ।
१५४६. मुंगीस तो मार्गु सांपडे गोडीचा । योगीया लक्ष्मीचा ज्ञान ज्योती । १ ।
तरीच ओळखीजे केशवचरण । त्या जन्ममरण मग कैचें । २ ।
मत्स्य नानापरी क्रीडा खेळे जळीं । आनंदकल्लोळीं योगीराय । ३ ।
नामा म्हणे तोचि केशव जाणता । तया नाहीं व्यथा गर्भवासु । ४ ।
१५४७. पृथ्वी माजी पाहतां नाहीं म्यां देखिला । हस्तीसी उडवील ऐसा कोणहीं । १ ।
शोधितां शोधितां आलों पंढरीसी । तेंथें ज्ञानोबासी देखियेलें । २ ।
मोक्षमार्गीं देवें हा गजराज बांधला । तो ज्ञानी उडाला गोलहाटासी । ३ ।
पृथ्वीमाजी पाहतां ज्ञानीच कोल्हाटी । ढिसाळ हे दृष्टि तृणप्राय । ४ ।
उडोनियां तेषें दर्शन घेतलें । हस्तीसी जिंकिलें ज्ञानदेवें । ५ ।
याचिया इशाळे करील जो मूर्ख । पाहूनियां दुःख कष्टी होय । ६ ।
धन्य ज्ञानदेव योग साधूनियां । भक्ति आचरोनियां दावी लोकां । ७ ।
नामा म्हणे सर्व खटपट सांडोनि । पांडुरंग मनीं भावें ध्यावा । ८ ।
१५४८. तेरा माजी तीन सात साक्षात्कार । आठवा निर्धार असीपद । १ ।
नवमापासूनि दशमाचे अंतीं । बारावा निश्चिती योग जाणा । २ ।
प्रथम अक्षरीं मध्यमा सूचना । नाम नारायणा अंतकाळीं । ३ ।
नामा म्हणे तुम्ही नाम स्मरा मनीं । वैकुंठभुवनीं वास होय । ४ ।
१५४९. देव दगडाचा भक्त हा मावेचा । संदेह दोघांचा फिटेकैसा । १ ।
ऐसे देव तेहि फोडिले तुरकीं । घातले उदकीं बोभातीना । २ ।
ऐसिया देवासी वाहिले टिळे डोळे । भक्त बाळे भोळे नागवीले । ३ ।
ऐसीं ती दैवतें नको दावूं देवा । नामा म्हणे केशवा विनवितसें । ४ ।

१५५०. वेडावली वाचा वेदाची बोलतां । देवा पाहूं जातां अनिर्वाच्य । १ ।
 अनिर्वाच्य वाचा बोलावया गेली । जिव्हा हे चिरली भूधराची । २ ।
 भूधराची जिव्हा झालिसे कुंठित । नामा म्हणे अंत नलगे त्याचा । ३ ।

१५५१. पुष्पासी परिमळु दूध घृत मेळु । ऊंस तो रसाळु बीज नाहीं । १ ।
 तैसें परब्रह्म आहे तें निर्वाण । वर्णिता पुराण न पडे ठायीं । २ ।
 दीपाचीही दीप्ति दर्पणाची कांति । तैसी ब्रह्ममति कवण जाणे । ३ ।
 नामा म्हणे जैसें सर्वाघटीं आकाश । केशव परमहंस तैसा जाणे । ४ ।

१५५२. एक तत्व एकाकार सर्व देशीं । एक ते नेमेसी सकल जर्नी । १ ।
 ऐसें ब्रह्म पहा आहे सर्व एक । नलगे विवेक करणें कांहीं । २ ।
 मिथ्या हें डंबर माया मथितार्थ । हरि हाचि स्वार्थ वेगीं करी । ३ ।
 नामा म्हणे समर्थ बोलिला तो वेद । नाहीं भेदाभेद ब्रह्मपर्णी । ४ ।

१५५३. ब्रह्मी ब्रह्म एक मुळीं नाहीं जग । सर्व मायायोग कल्पनेचा । १ ।
 स्थावर जंगम सर्व मायोपाधि । जाण पां त्रिशुद्धि आत्मज्ञानें । २ ।
 रवीच्या कीरणें जैसें मृगनीर । तैसें ब्रह्मीं कीर विश्व झालें । ३ ।
 नामा म्हणे विठ्या ऐक निज खूण । स्वरूपीं तल्लिन होऊनि राहें । ४ ।

१५५४. संसार पाल्हाळ सांगसी परिकर । नाम तें श्रीधर न म्हणसी । १ ।
 कैसें तुज उद्धरण होईल गव्हारा । भजन त्या हरिहरा करीं वेगीं । २ ।
 योनी नानाविधा पावसी आपदा । हाचि खेळ सदा स्मरतोसी । ३ ।
 नामा म्हणे लटिकें प्रपंचासी मुके । राम हेंचि मुखें जप करीं । ४ ।

❖ मागणे ❖

१५५५. केशवाचे मज पाहू द्या श्रीमुख । लागलीसे भूक नयनांसी । १ ।
 कस्तुरी कूंकूमें भरोनियां ताट । अंगी वरवंट गोपाळासी । २ ।
 जाई जाई पुष्पें गुंफियेल्या माळा । घालोनि घननीळा आवडीने । ३ ।
 नामा म्हणे हरि पंढरिचे राणे । श्रीमुख पारणे होत असे । ४ ।

१५५६. पांडुरंगा तुझी पाहतसे वास । चरण रात्रंदिवस चिंतीतसे । १ ।
तान्हे वत्स घरि बांधलेसे दाव्या । हृदयी स्मरे धावा माऊलीचा । २ ।
नामा म्हणे विठो तू माझा सोयरा । झणी मज अन्हेरा अनाथनाथा । ३ ।
१५५७. असे सदा माझे मन पंढरीनाथा । न सोडी सर्वथा चरण तुझे । १ ।
यासि काय करू सांगा मी गोपाळा । कां स्नेह लाविला पूर्वीहुनि । २ ।
हृदयिची वृत्ति मनेसि मिळोनि । अवघी तुझे चरणी सुखाडली । ३ ।
नामा म्हणे केशवा धरिली तुझी सेवा । सुख अनुभवा आले मज । ४ ।
१५५८. निरंतर येणे राहे समाधान । मग प्रारब्ध भोगणे गोडवाटे । १ ।
हृदयी तुझे रूप वदनी तुझे नाम । बुद्धी हे निष्काम धरीन देवा । २ ।
नामा म्हणे तुझी पाऊले चिंतीत । झालो कृत कृत्य जन्मोजन्मी । ३ ।
१५५९. पैल पिकली पंढरी । विठ्ठल रायाची नगरी । १ ।
पाहा पाहा एकलें निरूतें । विश्व केलें हे मागुतें । २ ।
केशव खळेदान देतां । नामा झालासे मागता । ३ ।
१५६०. बाहेरीभीतरां तुजचि मी देखें । चित्त तेणें सुखें वेडावलें । १ ।
संतसंगें मज पालट हा झाला । पाहतां विठ्ठल रूप तुझें । २ ।
मीपणासहित आनंदीं बुडालें । न निघे कांहीं केलें चित्त माझें । ३ ।
नामा म्हणे एक उरलीसे वासना । स्वामीसेवकपणा देई देवा । ४ ।
१५६१. मन माझें आंधळें कपटाचें कवाड । भक्ता केंवि उघडे ज्ञानेविण । १ ।
काय करूं देवा माझिया मी दैवा । अभक्तांसी भाव केंवि होय । २ ।
हें माझें म्हणती कुबुद्धि लेंकुरे । मागें काळ वैरी पाहतसे । ३ ।
नामा म्हणे केशवा सांडीं दुजा भाव । तुझें पार्यीं ठाव देई देवा । ४ ।
१५६२. मी असे तेथें मग तूं कैचा । हा उपजत ठार्यांचा तोडीं वेलू । १ ।
आपुलें करोनि ठेवीं तुझे चरणीं । न मानिती कोणी क्षिती मार्जी । २ ।

सेवा तुझी देई हेचि दुजेपण । येर तो अभिमान खंडीं माझा । ३ ।
 नामा म्हणे देवा हेचि माझिया जीवा । सुखरूप केशवा विठ्ठलराजा । ४ ।
 १५६३. तूं एक सज्जान मी एक अज्ञान । तुझें नाम जाण विस्तारीलें । १ ।
 आतां करिसी काय आतां करिसी काय । सांपडली सोय रामचंद्रा । २ ।
 चरणीं जे आहे ती माझी माय । ईश्वरू तो वाहे शिरकमळीं । ३ ।
 नामा म्हणे देवा न सोडीं मी भावा । जन्मोजन्मीं सेवा द्यावी तुझी । ४ ।
 १५६४. दास्यत्व न घडेची तुझें । आयुष्य वेचिलें वीण काजें ।
 धरणीं झाले पै ओझे । तुझ्या प्राप्ति वांचोनि । १ ।
 पुनरपी जन्मा येईन मागुता । कवण जाणे कैसी व्यवस्था ।
 तुज मी ध्याईन अनंता । ऐसा लाभ कै होईल आतां । २ ।
 तुझ्या नामाचा वोरसु । तेणें चुकला गर्भवासु ।
 नामा विनवी विष्णुदास । देई सौरसु आपुले नामीं । ३ ।
 १५६५. स्वामी एक व्हावा तुजचि सारिखा । करीं निज सेवका जगद्वंद्य । १ ।
 देउनि प्रेमातें पाळिसी तूं बाळें । न करिसी जीवावेगळें क्षणभरी । २ ।
 बळी भीष्म नारद उद्धव रुक्मांगद । हनुमंत प्रल्हाद अंबक्रुषि । ३ ।
 नामा म्हणे हेंचि देई जन्मोजन्मीं । मी दास तूं स्वामी केशिराजा । ४ ।
 १५६६. हेचि माझी संध्या हेंचि माझें ध्यान । तुझ्या पार्यीं मन लागो देवा । १ ।
 हेचि माझी रिद्धि हेचि माझी सिद्धि । अखंड समाधी पाय तुझे । २ ।
 नामा म्हणे हेंचि देई गा श्रीपती । कथेची विश्रान्ति जन्मोजन्मीं । ३ ।
 १५६७. माता तेचि तात सोयरे हरिजन । यम नेम नेणें दोन गोष्टी । १ ।
 गोष्ट ते कोणती म्हणाल तुम्ही जरी । वाचे हरि हरि म्हणतसों । २ ।
 नामा म्हणे आम्ही मागतों देवासी । कीर्तनीं उपवासी करावें देवा । ३ ।

१५६८. आम्हीं दिला जीव तुझिया कीर्तनें । पांगुळलीं मनें योगियांचीं । १ ।
न बोलवे वाचा न बोलवे कांहीं । आपेंआप पाहीं ठाकलोंसे । २ ।
ऐसें तुजें नाम दे गोड गा देवा । घालीं बा केशवा हृदयामाजी । ३ ।
नामा म्हणे आम्हां सांपडलें वर्म । नित्य वाचे नाम रामकृष्ण । ४ ।

१५६९. सगुण निर्गुण श्रुति ज्या बोलती । तो तूं माझे चिर्ती पंढरीराया । १ ।
आहेसि तितुकें तूंचि सर्वांगत । मी काय अनाथ वूर्ण तुज । २ ।
चरणींची आवडी न संडावी मनें । यापरि पोसणें मायबापा । ३ ।
साक्ष भीमरथी संत पुंडलीक । नामयातें आणिक नलगे कांहीं । ४ ।

१५७०. बाहेरी भितरी पाहतां दिसे एकु । उभा असे व्यापकु पंढरीराव । १ ।
पंढरीचा राणा विटेवरी जाणा । जीवींचिया खुणा भक्तां सांगे । २ ।
गुंतलों संसारीं भरलों कर्मभांडारीं । विषयामाझारी मोहियेलें । ३ ।
नामा म्हणे केशवा माझें उणें न पाहीं । चरणसेवा देई जन्मो जन्मीं । ४ ।

१५७१. छंदाधिस्थ हें मन माझें पंढरीनाथा । न सोडीं सर्वथा पाय तुझे । १ ।
यासि काय करूं सांगा जी विठ्ठला । स्नेह कां लाविला पूर्वींहीनि । २ ।
कांसवीचीं पिलीं राहोनि निराळीं । दृष्टि पान्हावली अमृतमय । ३ ।
तैसा मी जवळुनि असेन हो दूरी । दृष्टि मजवरी असों द्यावी । ४ ।
तान्हें वत्स घरीं वर्नी धेनु चरे । परतोनि हंबरे क्षणक्षणां । ५ ।
नामा म्हणे सलगी करीन निकट । झणें मज वैकुंठपद देसी । ६ ।

१५७२. ऐशा विचारें समाधान करीं । गोविंद श्रीहरी नारायण । १ ।
सर्वकाळ ऐसी वदो ही वैखरी । आणीक अंतरीं नाठवावें । २ ।
आणिकासी गुज न बोले वदन । वदो नारायण सर्वकाळ । ३ ।
रामकृष्ण माझ्या देवाचें स्तवन । शास्त्रेही पुराणें भाट ज्याचीं । ४ ।
नामा म्हणे आतां ऐसें करीं देवा । हृदयीं केशवा राहें माझ्या । ५ ।

१५७३. भुक्ति मुक्ति मार्गों तुज । माझे हांसती पूर्वज । १ ।
 मज प्रेम पढिये देवा । न मार्गें आन कांहीं हेवा । २ ।
 चाड धरीन ब्रह्मज्ञानी । तरी मज व्यर्थ व्याली जननी । ३ ।
 मोक्ष मार्गुं तुजप्रति । संत छळवादे हांसती । ४ ।
 होऊं सिद्धीचा साधिता । दैवें सांडिलें सर्वथा । ५ ।
 नामा म्हणे तूं जाणसी । माझा भाव हृषीकेशी । ६ ।
१५७४. काय देतील ते नर । दिलें नाहीं रघुवीरें । १ ।
 आजि दिलें उद्यां नाहीं । ऐसियासी मार्गों कांहीं । २ ।
 हात पसरूं ऐसें धुरे । दिलें कल्पांतीं न सरे । ३ ।
 नामा म्हणे देवाधिदेव । समर्थ दाता पंढरीराव । ४ ।
१५७५. माझे मार्गें तें किती । दाता लक्ष्मीचा पती । १ ।
 मेघ वर्षे शिळाधारीं । तेथें चातक चंचुभरी । २ ।
 महा डोह गंगाजळ । तृप्त एखादा अंजुळ । ३ ।
 साखरेची साठी । तेथें मुंगी मुखवटी । ४ ।
 नामा म्हणे मी सेवेसीं । तूं तो उदाराचा राशी । ५ ।
१५७६. माझे व्रत एक चालवीं विठ्ठल । सकळां घटीं तुला देखें ऐसें । १ ।
 तै माझे चित्त पावे समाधान । नाहीं तरी जिणें काय व्यर्थ । २ ।
 तुझी कास आणि बुडे महापुरीं । ऐसें होतां हरी लाज कोणा । ३ ।
 मागितलें फार तुज काय देवा । नको बा केशवा मीतूपण । ४ ।
 नामा म्हणे माझा कैवारी सबळ । असोनियां काळ भोगूं काशा । ५ ।
१५७७. काय मार्गुं विठ्ठल धुरे । एक तुळसी दळ पुरे । १ ।
 मार्गुं मुगुट माथाचा । तरी तो आणिला इंद्राचा । २ ।
 मार्गुं कुंडलें कर्णाचीं । तरी तीं आणिलीं कर्णाचीं । ३ ।
 मार्गुं पीतांबर शेला । तरी तो कासेसी कसिला । ४ ।

- मागूं पादुका चरणींच्या । तरी त्या आणिल्या शेषाच्या । ५ ।
 मागूं तोडर पार्यांचा । धाक जाईल असुरांचा । ६ ।
 मागूं जातां लक्ष्मीसी । रिद्धिसिद्धि जिच्या दासी । ७ ।
 मागूं म्हणे शंख जरी । तरी तो मिरवे तुमच्या करी । ८ ।
 मागों सुदर्शन दळ । त्या शस्त्राचें तुम्हां बळ । ९ ।
 मागों वैजयंती माळ । तरी शुन्य दिसेल वक्षस्थळ । १० ।
 कारण तेंचि मागितलें । नामया केशवे प्रेम दिलें । ११ ।
 नामा म्हणे कांहीं न मागों । तुझे चरणीं लक्ष लागो । १२ ।
 १५७८. भावें तुझे चरण धरिले विठ्ठला । आतां तूं पांगिला करूं नको । १ ।
 नलगे मज कांहीं ऋद्धि सिद्धि पाहीं । मुक्तिसुख तेंहि नलगे मज । २ ।
 नामा म्हणे मज जन्म दे अनंता । भक्तिविरहिता जन्म नको । ३ ।
 १५७९. देव देवी देवतार्चन । तूंचि माझें पूर्णपण । १ ।
 न मगें न मगें विठ्ठला । येशुनियां राहें उगला । २ ।
 तुझी भक्ति हेचि गोड । आणिक आम्हां नाहीं चाड । ३ ।
 जप तप नेम निष्ठा । तुजचि जाणों गा वैकुंठा । ४ ।
 यज्ञ याग मंत्र तंत्र । तूंचि आमुचें कुळ गोत्र । ५ ।
 येउनि पंढरीराय हरी । आम्हांसि तूं अंगिकारीं । ६ ।
 आम्ही करितों कीर्तन । तारावे हे तुवां जन । ७ ।
 हेंचि मागणें हो देवा । नामा म्हणे घ्यावी सेवा । ८ ।
 १५८०. वाणी गांधिपण पाठी पसारा । घेवोनि संसारा आलों असे । १ ।
 पसारे करी पसारे करी । वांयां उभराउभरी करीतसें । २ ।
 रस रसायण आणि भाजीपाला । शकुन आम्हां झाला पुरता आहे । ३ ।
 वाटे एक खोटें दांडीचें पा नेटें । कवणेपरी न फिटे कुडेंपण । ४ ।
 बोलतों पै खोटें देतो पै उणें । वायाच शिणें रात्रंदिवस । ५ ।
 विष्णुदास नामा विनवी केशवा । तेहिपरी देवा उद्धरावें । ६ ।

१५८१. तुझे चरणीं सुख अनुपम आहे । तें तूं जाणसी काय केशिराजा । १ ।
 आम्हां व्हावें तेंचि एकाते मागावें । नकळे जीवेंभावें ब्रह्मादिकां । २ ।
 चतुरा शिरोमणी आमुची जननी । जाणते रूक्मिणी चरणमहिमा । ३ ।
 चरणींचा प्रताप जाणे गौतमवधु । जे कां श्रापें बद्धु मुक्तशिळा । ४ ।
 चरणींचा प्रताप जाणती वैष्णव । नल कुबेर मणिग्रीव सखे माझे । ५ ।
 नामा म्हणे तुझे चरणींची त्रिपथा । भूषण उमाकांता ऐसें झालें । ६ ।

१५८२. द्वारावती भुवना गेलों । शंखचक्र घेउनी आलों । १ ।
 वाटे प्रपंचें धरियेलों । रामनामें सोडविलों । २ ।
 शंखचक्र भरूनी केणें । द्वारावती केलें पेणें । ३ ।
 नामा म्हणे लाभ झाला । फुकासार्ती हरी जोडला । ४ ।

१५८३. आणिका न मागे हें ब्रीद साजे चातका । भूमीच्या उदका न खालवी माथा । १ ।
 आणिकापुढें न गाय हें ब्रीद साजे कोकिलीये । वसंत ऋतु स्वयें आळवितसे । २ ।
 आणिकापुढें न नाचे हे ब्रीद साजे मयुरा । वर्षला घन सारा वळोनियां । ३ ।
 एका लक्ष्मीपती वांचूनि न बैसे आणिकापुढें । हें ब्रीद साजे रोकडें गरुडासी । ४ ।
 आणिकांची पांगिला न करीं गा देवा । नामा म्हणे केशवा रंक तुझा । ५ ।

१५८४. गर्भवास ऐसा मजसी भिववितो । गाई बैसवितो व्याघ्रापुढें । १ ।
 नको हा संसार नको हा संसार । नको हा संसार देवराया । २ ।
 कोपें काळदर्पें धरिलें अजेसी । तेणें कासाविसी सांगों नेणें । ३ ।
 नामा म्हणे तुजें केशवा मी बाळ । ऐसा तूं कृपाळ मायबापा । ४ ।

१५८५. तपें केलीं दाटोदाटी । थोरां पुण्याचिया सार्ती । १ ।
 जन्मोजन्मींच्या संकटीं । विठो तुझी झाली भेटी । २ ।
 दोन्हीं चरण लल्लाटी । नामा म्हणे न सोडीं मिठी । ३ ।

१५८६. बोलावूं पाठवूं एवढी कैची शक्ति । या रंगा श्रीपती त्वां बा यावें । १ ।
 येईगा विठ्ठला बाहातसें आतां । या रंगी अनंता त्वां बा यावें । २ ।

धांवत त्वां यावें धांवत त्वां यावें । या रंगीं नाचावें पांडुरंगा । ३ ।
तिन्हीं त्रिभुवनीं तुझीच करणी । ठाव मागे चरणीं नामदेव । ४ ।

१५८७. शरीर प्राणाचें देऊनि बलिदान । साधावें निधान प्रेमभक्ति । १ ।
हेंचि नित्य मागें तया श्रीवल्लभा । याहूनि दुर्लभ आन नाहीं । २ ।
हरिदासांचा संग हरिकथा अनुराग । हेंचि परमभाग्य पुण्यरूप । ३ ।
सर्वभावें करुनि सर्वभूतीं करुणा । सर्वत्र देखणा विठ्ठलरूप । ४ ।
विषयीं विकृति नामीं नित्य प्रीति । हृदयीं कृष्णमूर्ति वसो सदा । ५ ।
नामा म्हणे मग तो केशव कृपासिंधु । देईल भक्तिबोधु प्रेमसुखें । ६ ।

१५८८. तुझें भक्तिसुख द्यावें मज प्रेम । वसो तुझें नाम माझे मुखीं । १ ।
सद्भक्ति विचार राहो माझे चितीं । हेंचि कृपामूर्ति द्यावें मज । २ ।
तुझा दास जनीं म्हणवितों विख्यात । पसरिला हात फिरवूं नको । ३ ।
नामा म्हणे देवा इतुकें द्यावें मज । ऐकोनि केशवराज काय बोले । ४ ।

१५८९. मनीं जें जें देखें परी दृष्टी नेणें । प्रेमाची ते खूण सांगावया । १ ।
काय करूं मायबापा गा विठ्ठला । मज कां अबोला धरिलासी । २ ।
मानसीं वसणें प्रत्यक्ष पाहणें । तुझें नाम गाणें तरी साच । ३ ।
नामा म्हणे किती सांगावें गा तुज । केशवा हें गुज पुरवीं माझें । ४ ।

१५९०. कृपणाचें धन असे भूमि आंत । जेथें जाय चित्त तेथें राखी ध्यान । १ ।
ऐसी मज देवा लावावी सवय । हेंचि मज द्यावें पांडुरंगा । २ ।
जेथें जेथें मन जाईल हें माझें । तेथें तेथें तुझें रूप भासे । ३ ।
नामा म्हणे सर्वांपरी मी अज्ञान । विनवीं आस करून पांडुरंगा । ४ ।

१५९१. आसनीं शयनीं भोजनीं गमनीं । तुझे पाय दोन्ही दावीं मज । १ ।
संसार कल्मष समूळ छेदिसी । दावीं अहर्निशीं पाय मज । २ ।
हरी ध्यानीं मनीं भक्तां तूं परेशा । अनाथा कोंवसा गोंवळिया । ३ ।
नामा म्हणे नाम ऐकों सर्वोत्तमा । संसारींच्या श्रमा वारीं देवा । ५ ।

१५९२. वांकडे पाहणें जया लौकिकासी । मज पंढरिसी वास पुरे । १ ।
उदंड उपास कासया करावे । पुरे एका भावें भाविकांसी । २ ।
तीर्थ क्षेत्र मूळ जाणा वाळुवंट । कटीं कर नीट भक्तांसाठीं । ३ ।
नामा म्हणे माझी वैकुंठ पंढरी । तेथें निरंतरी जन्म देई । ४ ।

१५९३. हिरे जळामधीं भिजतील कधीं । तैसें कृपानिधी केलें आम्हां । १ ।
आमुचा विकल्प आमुचा विकल्प । आमुचा विकल्प आम्हां नाडी । २ ।
कामधेनु संगें गाढव बांधिलें । त्याचें तें मोलें तुके केंवि । ३ ।
काय म्यां करावें पाठीलागे भोग । नामा म्हणे योग तुड्या हातीं । ४ ।

१५९४. स्मासिंधु माजी सौंदर्याची धणी । ब्रीदे चक्रपाणी मिरविसी । १ ।
मेघ देहाकृति घनश्याम मूर्ति । नटतसे भक्ती भक्तजना । २ ।
भाक देऊनियां गौळियाचे घरीं । गाई निरंतरी चारीतसे । ३ ।
इंद्र वेडावला मुनि थोर थोर । न कळेचि पार म्हणे नामा । ४ ।

१५९५. काय पांडुंगा सांग म्यां करावें । शरण कोणा जावें तुम्हांविण । १ ।
पाहतांना वाट भागले लोचन । कठिणच मन केलें तुवां । २ ।
ऐकीली म्यां कार्नी कीर्ति तुझी देवा । उठलासे हेवा त्याचि गुणें । ३ ।
अनाथ अन्यायी काय मी करीन । दयावंता खूण सांगसी तूं । ४ ।
नामा म्हणे आस पूर्ण कीजे देवा । रूपडें दाखवा नेटें पाटें । ५ ।

१५९६. वीतभर पोट लागलेंसे पाठी । साधुसंगें गोष्टी सांगूं न देई । १ ।
पोट माझी माता पोट माझा पिता । पोटानें ही चिंता लाविलीसे । २ ।
पोट माझा बंधु पोट माझी बहीण । पोटानें हें दैन्य मांडिलेंसे । ३ ।
विष्णुदास नामा पोटाकडे पाहे । अज्ञून किती ठाये हिंडविसी । ४ ।

१५९७. पांचमुखीं रुद्र स्वयें की स्तुति । चहूं मुखीं कीर्ति वर्णीं ब्रह्मा । १ ।
देवी देव सर्व विस्मयो पावती । विठोबाची ख्याती कोण वानी । २ ।

परिक्षितीसार्ठी प्राण त्यजी सर्व । रावणाचा गर्व स्वयें हाणी । ३ ।
 नामा म्हणे तुज सकळ समान । माझे दोष गुण मानी काय । ४ ।
 १५९८. आपुले रूपी मज लपवीं निंतर । सबाहाभीतर आड राखीं । १ ।
 परि तुज मज असावा संवादु । भ्रांति माया बाधु काय करी । २ ।
 काम क्रोध लोभ दंभ मद मत्सर । हे वैरी अपार मारीं माझे । ३ ।
 नामा म्हणे आम्ही जन्मजन्मांतरींचे । पोसणे घरींचे दास तुझे । ४ ।
 १५९९. भावेंविण भक्ति कशानें करावी । माया मोह वैरी देहामाजी । १ ।
 तुझे नाम दिव्य रस जिव्हे स्वाद । नाश काम क्रोध करिती माझा । २ ।
 जे जे वस्तुसि मी नित्य नयनीं पाहें । त्या त्या विषयी मन धांवताहे । ३ ।
 नामा म्हणे थोर उबगलों संसारी । काळ वैरी पुढा ग्रासूं पाहे । ४ ।
 १६००. मन माझे चोरटें लागलें कुसंगीं । बांधिलें षड्वर्गी धरोनि त्यातें । १ ।
 केउता गेलासि माझ्या कृपावंता । ये गा पंढरिनाथा मायबापा । २ ।
 वासनेची बेडी घालोनि माझे पार्यीं । विषयवज्रघार्यीं ताडितोसी । ३ ।
 आशा तृष्णा माया आणि ते कल्पना । करिताति कामना नानाविध । ४ ।
 कामक्रोध दंभ लाविताती कळा । ये माझ्या गोपाळा सोडवणें । ५ ।
 नामा म्हणे माझे घेऊनि चित्तवित्त । करी बंधनमुक्त संसारीचें । ६ ।
 १६०१. नापिकाचे परी वरी वरी बोडी । परि अंतरीची वाढी उणी नव्हे । १ ।
 तैसें माझे मन न राहे समूर्ळीं । प्रपंच कवळी दाही दिशा । २ ।
 भक्तिप्रेमभाव वरी वरी दावीं । अंतरीं आठवीं घराचार । ३ ।
 ऐसा लटिका जाण असे परोपरी । तारीं भवसागरीं म्हणे नामा । ४ ।
 १६०२. लटिकें तरी गायें तुझेचि नाम । लटिकें तरी प्रेम तुझेचि आर्णी । १ ।
 सहजचि लटिकें असे माझे ठायी । तुझिया पालट नाही साचपणा । २ ।
 लटिकें तरी हरी करीं तुझे ध्यान । लटिकें माझे मन तुजचि चिंती । ३ ।
 लटिका तरी बैसें संतांचे संगतीं । परि नामीं विश्वास सत्य आहे । ४ ।

लटिका तरी बैसे संतांचे संगतीं । परि माझे चित्तीं ध्यान तुझे । ५ ।
 से लटिकें माझे मन सफल करीं देवा । नामा म्हणे केशवा विनवित आहे । ६ ।
 १६०३. आर्षी मी लटिका वी लटिकी तुझी माया । भजन ऐसिया पाहसी काय । १ ।
 जाणतां नेणतां नाम तुझे देवा । गाईन केशवा तारीं मज । २ ।
 विषयीं असक्त भ्रांत माझे मन । कैसें तुझे ध्यान घडेल यासी । ३ ।
 नामा म्हणे आतां जाणसी तें करीं । पतितपावन हरि नाम तुझे । ४ ।
 १६०४. ममता तुटेना मज केशिराजा । अंगीं भाव दुजा लागे पाठीं । १ ।
 गरीरीं तितिक्षा नाही क्षमा शांति । यालागीं श्रीपति वांयां गेलों । २ ।
 नामा म्हणे देवा तारिसी पतिता । म्हणोनियां सत्ता केली आम्हीं । ३ ।
 १६०५. लोभियाचे घरीं लटिकेचि उपवास । न मरे हृषीकेश म्हणती जर्गी । १ ।
 तूं तंव भावाचा अंकुर जी देवा । लटिका मी पहावा दास तुझा । २ ।
 लटिकी पक्षियातें बोभाये कुंटणी । ते त्वां माझी म्हणोनि अंगिकारिली । ३ ।
 लटिका अजामेळ पुत्राचेनि मोहें । सोडविला पाहे कैसा तुवां । ४ ।
 या अवघ्याहुनि मी लटिका सहस्रगुणें । तारुनि कीर्ति करणें म्हणे नामा । ५ ।
 १६०६. लटिका मी गाणु लटिका मी नाचणु । संतांसि देखोन लोचन लावीं । १ ।
 लटिका माझा भाव लटिकी माझी भक्ति । तूं तंव श्रीपती कृपासिंधु । २ ।
 लटिकी माझी क्रिया लटिकें माझे कर्म । परि सतत तुझे नाम गातु असें । ३ ।
 लटिकें माझे ध्यान लटिकें माझे ज्ञान । तूं तंव सहजगुण सत्यरूप । ४ ।
 लटिकी माझी पूजा लटिकें माझे पूजन । लटिकें माझे भजन भावहीन । ५ ।
 लटिकें वत्सप्रेम धेनु हे स्वीकारी । तैसें मज करीं म्हणे नामा । ६ ।
 १६०७. मी तो तुझा दास नकरीं उदास । मायामोहपाश तोडीं देवा । १ ।
 गाण जावो परि नको करूं त्याग । करीं अंगसंग अंगिकार । २ ।
 अंगिकारीं आतां अजामेळ अंतीं । समान श्रीपती सम करी । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें वर्णावें म्यां किती । नामें केली ख्याति चराचरीं । ४ ।

१६०८. जन्मल्या पासून सोशिले प्रवास । वियोग पहायास झाले आतां । १ ।
 आतां एक करीं धांवणिया धावा । बुडतो केशवा काढीं मज । २ ।
 लाभ नव्हे हानी झाली भागाभाग । तूंचि पांडुरंग पुरविसी । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें सर्वस्वें रक्षिलें । पाषाण तारिले जळामाजी । ४ ।

१६०९. संसारसंकटें रिघालों पाठिसी । आतां झर्णी देसी त्याचे हार्ती । १ ।
 ब्रीदें बडिवार ऐकोनियां फार । रिघों आम्ही द्वार विठोबाचें । २ ।
 आणिकहि वार्ता सांगों काय आतां । पंढरीच्या नाथा परिसावें । ३ ।
 अमृत पाजणें प्रीतीनें भक्तासी । सत्य हृषीकेशी नामा म्हणे । ४ ।

१६१०. कागदींचें वित्त वेश्येसी दिधलें । तैसें आम्हां केलें नारायणें । १ ।
 जोडोनियां हस्त बोले मढ्यापाशीं । तैसें तूं मजशीं केलें देवा । २ ।
 कडू भोपळ्याचा कोणता उपयोग । तैसें पांडुरंगे केलें जाण । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें करू नको देवा । समागम व्हावा पायांसवें । ४ ।

१६११. वाल्मिकादि भीष्म द्रोण कृपाचार्य । द्रुपदतनया दिली भेटी । १ ।
 उद्धव नारद अंबरिष शुक । बळी ध्रुवादिक आले भेटी । २ ।
 देवी देवऋषि गोपाळांसहित । भाष्यकारें नीत शुद्ध केली । ३ ।
 नामा म्हणे आतां पाहूं नको दोष । पतितास यश तुझे नामीं । ४ ।

✽ शरणागतस्थिति ✽

१६१२. सांडोनि अभिमान झालां शरणागत । ऐसियाचा अंत पहासी काई । १ ।
 माझे गुण दोष मनीं गा न धरीं । पतितपावन जरी म्हणविसी । २ ।
 पडलिया पापराशी झणी देसी देवा । हे लाज केशवा कोणास जी । ३ ।
 नामा म्हणे देवा चतुरा शिरोमणी । निकुरा होसी झर्णीं मायबापा । ४ ।

१६१३. तूं करुणानिधी रघुराया रे । वंदिन तुझे पायां रे । धृ० ।
 शरणागत मी निश्चय तुझा । दावि भजन सदुपाया रे । १ ।

माझा त्वां प्रतिपाळ करावा । निरसुनी दुस्तर माया रे । २ ।
नामा म्हणे ब्रीद आठवी स्वमनीं । अगणित सगुणीं काया रे । ३ ।

१६१४. वासनेचा फांसा पडिला माझें कंठीं । हिंडलों जगजेठी नाना योनी । १ ।
सोडवीं गा देवा दीनदयानिधी । मी एक अपराधी दास तुझा । २ ।
शरण आलियाचे न पाहसी अवगुण । कृपेचें लक्षण तुज साजे । ३ ।
त्रिभुवनीं समर्थ उदार मनाचा । कृपाळू दीनाचा ब्रीद तुझें । ४ ।
गजेंद्र गणिकेची राखिली तुवां लाज । उद्धरिला द्विज अजामेळ । ५ ।
नामा म्हणे देवा अव्हेरसी मज । जर्गी थोर लाज येईल तुला । ६ ।

१६१५. देवा माझें मन ठेवीं तुझे चरणीं । घालीं माझें नयनी रूप तुझें । १ ।
मज या लोकांचा शीण असे मनी । तुजचि चिंती हृदयकमळीं । २ ।
चंदनाच्या दृती वेधले तरुवर । सबाह्य अभ्यंतर काय झालें । ३ ।
सरिता सिंधुमाजी मिळोनि लपाली । सागरची झाली एकसरें । ४ ।
लवण जळाचें प्रसिद्धचि असे । ऐक्यभावे वसे न दिसे कांहीं । ५ ।
नामा म्हणे शरण आलों केशिराजा । ऐसा भावो माझा करीं वेगीं । ६ ।

१६१६. तत्त्व पुसावया गेलों वेदज्ञासी । तंव भरले त्यापासीं विधिनिषेध । १ ।
तया समाधान नुपजे कोणे काळीं । अहंकार बळि झाला तेथें । २ ।
म्हणोनि तुझें नाम धरिलें सर्वभावें । उचित करावें पांडुरंगा । ३ ।
स्वरूप पुसावया गेलों शास्त्रज्ञासी । तंव भरले तयापाशीं भेदाभेद । ४ ।
एकएकाच्या न मिळती मतासी । भ्रान्त गर्वराशि भुलले सदा । ५ ।
पुराणिकासि पुसूं स्वरूपाची स्थिति । तंव त्यासी विश्रान्ति नाही कोटे । ६ ।
विषयीं ठेवुनि मन सांगती ब्रह्मज्ञान । तेणें समाधान नुपजे कदा । ७ ।
हरिदासासी पुसूं भक्तीचा उपाय । तंव तयापाशीं नाही भाव कोठें । ८ ।
वाचेनें सांगती नामाचा बडिवार । विषयीं पडीभर सदाकाळीं । ९ ।
ऐसें विचारितां बहुत भागलों । म्हणोनि शरण आलों पांडुरंगा । १० ।
भयाभीत झालों संसार करितां । नामा म्हणे आतां तारीं मज । ११ ।

१६१७. संसारी गांजलों म्हणोनि शरण आलों । पाठीसि रिघालों देवराया । १ ।
 कळिकाळा वास पाहों न देसी । भरंवसा मानसीं आहे मज । २ ।
 नामा म्हणे देवा स्वामिया तूं एक । आवडता सेवक करीं मज । ३ ।
१६१८. येईना अड्डुनी श्रीकृष्ण सदना । गोंवळा रक्षणा मायबाप । १ ।
 कृपा करा देवा कृपा करा देवा । कृपा करा देवा पांडुरंगा । २ ।
 लावुनियां आशा फिरविसी दिशा । प्रेमभाव कैसा दावीं आतां । ३ ।
 बाळेभोळे जन करिती विनंती । मोकलिसी अंतीं म्हणे नामा । ४ ।
१६१९. भवव्याघ्र देखोनि भ्याले माझे डोळे । झालेंसे व्याकूळ चित्त माझें । १ ।
 पाव गा विठोबा पाव गा विठोबा । पावगा विठोबा मायबापा । २ ।
 तूं भक्त कैवारि कृपाळुवा हरी । येईं गा झडकरी देवराया । ३ ।
 नामा म्हणे नेणें आन तुज वांचूनि । जनक जननी केशिराजा । ४ ।
१६२०. कां गा मोकलीलें माझिया विट्टला । धांवा तुझा केला मायबापा । १ ।
 त्रितापें तापलों बहु गा पोळलों । चिखलीं पडिलों दीनानाथा । २ ।
 यालागीं तुजला भाकितों करूणा । धांवसी निर्वाणा पांडुरंगा । ३ ।
 नामा म्हणे देवा अनाथाच्या नाथा । रूक्मिणीच्या कांता घालीं उडी । ४ ।
१६२१. वाढवेळ कां लाविला । कोण्या भक्तानें गोंविला । १ ।
 झडकरी ये बा विट्टला । कंठ आळवितां सोकला । २ ।
 वाट पाहें दाही दिशा । जिवीं धरोनि भरंवसा । ३ ।
 प्राण केव्हां येईल माझा । अलिंगील चतुर्भुजा । ४ ।
 नामा गहिंवरें दाटला । देह धरणिये लोटला । ५ ।
१६२२. तूं माय माउली म्हणोनि आस केली । विट्टले पाहिली वास तुझी । १ ।
 मज कां मोकलिलें कवण निरविलें । कठिण कैसें झालें हृदय तुझें । २ ।
 तुजविण जिवलग मज कोण होईल । तो माझें जाणेल जड भारी । ३ ।

- आम्ही अपराधी तुझे शरणागत । तुजविण हित कोण करी । ४ ।
 करुणा कल्लोळिणी अमृतसंजीवनी । चिंतिल्या निर्वाणीं पाव वेगें । ५ ।
 नामा म्हणे तुजविण झालों परदेशी । केव्हां सांभाळिसी अनाथनाथे । ६ ।
१६२३. मन नेणें तुझ्या नामाचा विश्वास । येर तो हव्यास गोड वाटे । १ ।
 तुझें प्रेम नेणें तुझें प्रेम नेणें । सांग काय करणें केशिराजा । २ ।
 घातलें संसारीं कर्माचे भांडारीं । कृपा नरहरी करीं मज । ३ ।
 नामा म्हणे मी ठायींचाचि अपराधी । केशवा कांहीं बुद्धि सांग मज । ४ ।
१६२४. विठ्ठल माउली कृपेची कोंवळी । आठवितां घाली प्रेम पान्हा । १ ।
 तूं माझी माउली मी वो तुझा वत्स । परतों परतों वाट पाहें तुझी । २ ।
 माता मोहें कैसी न विसंबे सर्वथा । अंतरींची व्यथा कोण जाणे । ५ ।
 नामा म्हणे विठ्ठले कांगे रुसलीसि । केव्हां सांभाळिसी अनाथनाथे । ६ ।
१६२५. डोळुले शिणले पाहतां वाटुली । अवस्था दाटली हृदयामाजी । १ ।
 तूं माझी जननी सखीये सांगातिणी । विठ्ठले धांवोनि देई क्षेम । २ ।
 तूं माझी पक्षिणी मी तुझें अंडज । क्षुधें पीडलों मज विसरलीसी । ३ ।
 तूं माझी कुरंगीणी मी तुझें पाडस । गुंतले भवपाश तोडीं माझा । ४ ।
 तूं माझी माउली मी तुझी तान्हुली । वोरसोनी घालीं प्रेम पान्हा । ५ ।
 नामा म्हणे माझी पुरवावी आस । पार्जी तान्हुलया प्रेम पान्हा । ६ ।
१६२६. कृपावंत समर्थ म्हणुनि करीं आतं । येई न सांवरत पांडुरंगे । १ ।
 मज कां विसंबली विठ्ठल माउली । तनु तृषावली जीवनेविण । २ ।
 तूं माझें जीवन नाम जनार्दन । हृदयीं भरीं पूर्ण प्रेमरस । ३ ।
 अमृताच्या करें कांसवीच्या भरें । कुरवाळीं त्वरें देह माझा । ४ ।
 पूर्ण पान्हा देई निववीं हृदयीं । येई वो कान्हाई सांवलिये । ५ ।
 नामा म्हणे पावें जीवा शीण न साहे । वेगीं लवलाहे पार्जी पान्हा । ६ ।

१६२७. तूं माझी माउली मी वो तुझा तान्हा । पार्जी प्रेमपान्हा पांडुरंगे । १ ।
 तूं माझी माउली मी तुझें वासरूं । नको पान्हा चोरूं पांडुरंगे । २ ।
 तूं माझी हरिणी मी तुझें पाडस । तोडीं भवपाश पांडुरंगे । ३ ।
 तूं माझी पक्षिणी मी तुझें अंडज । चारा घालीं मज पांडुरंगे । ४ ।
 कासवीची दृष्टी सदा बाळावरी । तैसी दया करी पांडुरंगे । ५ ।
 नामा म्हणे होसी भक्ताचा वल्लभ । मार्गे पुढें उभा सांभाळिसी । ६ ।

१६२८. असोनि न दिसे लौकिक वेव्हारीं । ऐसें निरंतरीं लपवीं मातें । १ ।
 तुझे पायी माझें असो अनुसंधान । वरी प्रेमजीवन देई देवा । २ ।
 मनाचिये वृत्ति अंतरापासूनि । झोंबों नेदी दोन्ही कामक्रोध । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें पाळिशील मातें । तरी मी जीवें तूतें न विसंबें । ४ ।

१६२९. तुझें प्रेम माझे हृदया आवडी । चरण मी न सोडीं पांडुरंगा । १ ।
 कशासाठीं शीण थोडक्याकारणें । काय तुज उणें होय देवा । २ ।
 चंद्र चकोराचा पुरवी सोहळा । काय त्याच्या कळा न्यून होती । ३ ।
 नामा म्हणे मज अनाथा सांभाळीं । हृदयकमळीं स्थिर राहें । ४ ।

१६३०. तुझ्या पायीं चित्त रंगलेंसे माझें । नाहीं केशिराजें ऐसें केलें । १ ।
 उठवितां काय होईल संतोष । मज अभाग्यास मोकलीलें । २ ।
 प्रपंच काबाडीं न घाली मज दृढ । नको वाडें कोड झण्णीं देवा । ३ ।
 नामा शिंपियाचा विनवी समस्तां । नको भंगूं आतां प्रेमपान्हा । ४ ।

१६३१. उडाली पक्षिणी गेली अंतराळीं । चित्त बाळाजवळी ठेवूनियां । १ ।
 तैसें माझें मन राहो कां ईश्वरीं । मग सुखें संसारीं असेन कां । २ ।
 धेनु चरे वर्नी वत्स असे घरीं । चित्त वत्सावरी ठेवुनि फिरे । ३ ।
 दुडीवरी दुडी सखिसीं गोष्टि करी । चित्त दुडीवरी ठेवूनियां । ४ ।
 विष्णुदास नामा विनवी परोपरी । हें प्रेम श्रीहरीं द्यावें मज । ५ ।

१६३२. प्रेमपिसें भरलें अंगीं । गीतछंदे नाचों रंगीं । १ ।
 वारा धांवे भलतया । तैसी माझी रंग छाया । २ ।
 बोले बाळक बोबडें । तरी तें जननीये आवडे । ५ ।
 नामा म्हणे गा केशवा । जन्मोजन्मीं देई सेवा । ६ ।

१६३३. नामयाचें प्रेम केशवचि जाणे । केशवासी राहणें नामयापार्शीं । १ ।
 केशव तोचि नामा नामा तोचि केशव । प्रेमभक्ति भाव मागतसे । २ ।
 विष्णुदास नामा उभा केशवद्वारीं । प्रेमाची शिदोरी मागतसे । ३ ।

१६३४. वारंवार काय विनवावें आतां । समजावें चित्ता आपुलिया । १ ।
 तूं काय म्हणसी कंटाळेल हाचि । जाईल उगाचि उठोनियां । २ ।
 मजलार्गीं देवा जासी चुकवोनी । आणिन धरूनि तुजलार्गीं । ३ ।
 दृढ भक्ति भाव प्रेमाचा हा दोरा । बांधीन सत्वर तुझे पायीं । ४ ।
 नामा म्हणे बोल काय विठो आतां । भेटावें सर्वथा यांत बरें । ५ ।

१६३५. तूं माय माउली आस केली थोरी । वास निरंतरीं पंढरीये । १ ।
 रूप ते दाखवीं एकवेळां मज । धरूं नको लाज केशिराजा । २ ।
 आपणा समान करी कोणे काळीं । तंव वनमाळी देव म्हणूं । ३ ।
 नामा म्हणे तुज भक्तिचे पिसें । पुरविसी आस दुर्बळाची । ४ ।

१६३६. जननिये जिवलगे येवो पांडुरंगे । शिणलों भेटि देगे एक वेळां । १ ।
 त्राहें त्राहें त्राहें कृपादृष्टि पाहें । येऊनियां राहें हृदयामाजी । २ ।
 वासनेच्या संगें शिणलें माझें चित्त । विषयाचे आघात पडती वरी । ३ ।
 नाहीं तुझी सेवा केली मनोधर्में । संसार संभ्रमं भ्रांत सदा । ४ ।
 नाहीं तुझे नाम गाइलें आवडी । वाळली कुर्वडी त्रिविधतापें । ५ ।
 नामा म्हणे आई धांवें लवलाहीं । बुडतां चिंताडोहीं काढीं मज । ६ ।

१६३७. संसारषडचक्रीं पडिलों महाडोहीं । सोडवण्या येई पांडुरंगा । १ ।
 दवडादवडी धांव दवडा दवडी धांव । नको भक्तिभाव पाहों माझा । २ ।

- माझी चित्तवृत्ति अज्ञान हे गाई । व्याघ्रें धरिली आहे अहंकारें । ३ ।
 पंचाननीं मज घेतलें वेढोनि । नेताति काढोनि प्राण माझा । ४ ।
 गजेंद्रकारणें घातली तुवां उडी । तैसा लवडसवडीं पावें मज । ५ ।
 नामा म्हणे मज तुझाचि आधार । पोसणा डिंगर जन्मोजन्मीं । ६ ।
१६३८. भिऊनि रिधीजे समर्थाचे पाटीं । विषयांची तों भेटी नको मज । १ ।
 तैसा मी शरण आलोंसे केशवें । मज त्वां राखावें पायांतळीं । २ ।
 नको उदासीन राखों अभिमान । माझें आगमन विचारीं कां । ३ ।
 तुझेनि होईल तेंच मी मागेन । न सोडीं चरण अहर्निशीं । ४ ।
 अविद्या अपार संचरली देवा । आम्हासि कुढावा नाही कोणी । ५ ।
 देवा आतां मज नको गर्भवास । नामा विष्णुदास विनवितसे । ६ ।
१६३९. प्रपंचीं जरी मातें करिसी उदासिन । तरी तुझें ध्यान लागो मना । १ ।
 हेंचि तुज मागणें जन्मजन्मांतरीं । न मागतां अंतरीं प्रगट होई । २ ।
 इंद्रियांचे व्यापार अवघेचि तोडीं । प्रेमरसगोडी देईं मातें । ३ ।
 नामा म्हणे शरण आलों मी केशवा । हाचि तूं पुरवावा मनोरथ । ४ ।
१६४०. लाज सांडोनियां आलों शरणागत । ऐसियाचा अंत पाहसी झणीं । १ ।
 गुण दोष माझे मनीं गा न धरीं । पतितपावन जरी म्हणविसी । २ ।
 पडलिया पाथरा लाथ देसी देवा । हे लाजकेशवा कोणास जी । ३ ।
 नामा म्हणे केशवा चतुरा शिरोमणी । विचारावें मनीं मायबापा । ४ ।
१६४१. शरणागतासी नये मोकलावा । हें तरी केशवा जाणतोसी । १ ।
 सांगणें नलगे सांगणें नलगे । सांगणें नलगे मायबापा । २ ।
 सांगतां समर्थ सर्वेचि विसरे । त्याच्या अभ्यंतरीं नव्हे बोल । ३ ।
 नामा म्हणे तैसा नव्हेचि शाहणा । अठराही पुराणां वेडाविसी । ४ ।
१६४२. काय अपराध पाहसी कोणाचे । धांवे भाविकांचे कामकार्जीं । १ ।
 काय केशिराजा वाणूं मी दुबळें । शरणागता लळे पुरविशी । २ ।

पतितपावन ब्रीद चराचरीं । तेथें मी भिकारी कोणीकडे । ३ ।
 नामा म्हणे तूंचि करिशी उद्धार । मज देवा पार नाही भाग्या । ४ ।
 १६४३. जन्ममरणाचें मज भय दाविसी । तें म्यां हृषीकेशी स्वीकारीलें । १ ।
 आतां माझी चिंता तुज कां पंढरीनाथा । असोंदें भलता भलते ठार्यीं । २ ।
 सुखदुःख भोगणें माझें मीच जाणें । तुज तंव सोसणें नलगे कांहीं । ३ ।
 नामा म्हणे माझे हेची मनोरथ । होईन शरणागत जन्मोजन्मीं । ४ ।

❀ करुणा ❀

१६४४. अनाथाचा नाथ भक्तांचा कैवरी । पुराणीं हें थोरी आयिकीली । १ ।
 ऐकोनियां कीर्तिं आलों तुजपार्शीं । निवारी दुःखासी केशिराजा । २ ।
 त्रितापें तापलों दुःखें आहळलों । कासाविस झालों दयासिंधू । ३ ।
 तुजवीण आतां कोणातें मी सांगूं । तोडीं हा उद्रेगु नारायणा । ४ ।
 नामा म्हणे आतां नको पाहूं अंत । उद्धरीं त्वरित पांडुरंगा । ५ ।
 १६४५. कृपा कोनि त्वां मज प्रसन्न व्हावें । आणि म्या मागावें बुद्धिज्ञान । १ ।
 ऐसी भुली मज न घाली पांडुरंगा । बिघड सत्संगा न करी मज । २ ।
 मोक्षासी साधन एक ते उपाधि । दाखवुनि बुद्धि भ्रंश केलें । ३ ।
 एक पुत्र कलत्र राज्याचा संभ्रम । दावोनी दुर्गम भ्रम केला । ४ ।
 नामा म्हणे तुझ्या प्रेमालागीं भक्ति । घेतली म्यां सुती जन्म मरण । ५ ।
 १६४६. अनाथासी साहा होसी नारायणा । करुणावचना बोलविसी । १ ।
 पांडुरंगा कृपा करा मजवरी । पामरा उद्धरीं पाहतांची । २ ।
 गणिके सत्वर मोक्षपद देसी । उपमन्यु बाळासी क्षीरसिंधु । ३ ।
 नामा म्हणे काय याति न विचारी । विदुराचे घरीं खासी कण्या । ४ ।
 १६४७. आशा मनिषा तृष्णा लागलीसे पाठीं । धांव जगजेठी स्वामी माझ्या । १ ।
 गेलासि केउता वाढिलें दुश्चिंता । अगा कृपावंता स्वामी माझ्या । २ ।
 नामा म्हणे मज नाही कोण गत । तारिसी अनंता स्वामी माझ्या । ३ ।

१६४८. वासरुं भोंवे खुंटिया भोंवतें । आपआपणियातें गोर्वियेलें । १ ।
तैसी परी मज झाली गां देवा । गुंतलों मी भावा लटिकिया । २ ।
नामा म्हणे केशवा तोडीं कां बंधनें । मी एक पोसणें भक्त तुझा । ३ ।

१६४९. वाघाचिया गळां शेळी बांधोनियां । तैसी तुझी माया लोभापर । १ ।
कां मज संसारीं घालितोसि देवा । कैसें तुझिया जीवा गोड वाटे । २ ।
विषयाचे कल्लोळ पाजिसी केवळ । हृदय कोमळ कैसें तुझें । ३ ।
नामा म्हणे मज आदि अंती एकु । जननी जनकु पंढरीरावो । ४ ।

१६५०. कल्पतरु तुझें नाम नारायणा । माझी हे करुणा येऊं द्यावी । १ ।
लक्ष्मीचा पती उणें काय तुज । देणें किती मज असे देवा । २ ।
जरि म्हणसील तुझें कर्म हीन । घेउनी सुदर्शन कर्मा मारी । ३ ।
सर्व खेळ तुझे कर्म तुज स्वाधीन । चालवी पायांविण पांगुळ ते । ४ ।
कर्ता हर्ता तूंचि हृषीकेशी देवा । बोल ते आणिसी आम्हांवरी । ५ ।
नामा म्हणे देवा चित्तावर घेसी । काय न करिसी रंका रावो । ६ ।

१६५१. कां बा घातलें संसारीं । आतां कष्टां वेगळें करी । १ ।
करा देवा अंगिकार । आतां फेडा माझा भार । २ ।
माझे वागवी बा ओझें । दिधलियाचें क्षेम कीजे । ३ ।
नामा धरितसे पाय । देवा आतां उशीर काय । ४ ।

१६५२. तुजविण आम्हां कोण हो पोषिता । अहो जी कृपावंता पंढरीराया । १ ।
न करीं विठ्ठला आतां लाजिरवाणें । मी तुझें पोसणें पांडुरंगा । २ ।
काकुळती कोणा येऊं हो मी आतां । अनाथाच्या नाथा विठ्ठला तूं । ३ ।
एकवेळ आतां पाहें मजकडे । नामा म्हणे वेडें रंक तुझें । ४ ।

१६५३. माझे मनोरथ पूर्ण कीजे देवा । केशवा माधवा नारायणा । १ ।
नाहीं नाहीं मज आणिक सोयरा । न करीं अव्हेरा पांडुरंगा । २ ।
अनाथाचा नाथ होसी तूं दयाळा । किती वेळोवेळां प्रार्थू आतां । ३ ।
नामा म्हणे जीव होतो कासावीस । केली तुझी आस आतां बरी । ४ ।

१६५४. देहाभिमानें पुरविली पाठी । कांहो जगजेठी नये कृपा । १ ।
स्वात्मसुखासाठीं स्तुति करी ब्रह्मा । व्याधा निजधामा स्थिर पद । २ ।
काय करीतसे मातृपितृभक्ति । तया जगत्पति पावतसे । ३ ।
नाचती वैकुंठीं सर्व ऋषेश्वर । नामा म्हणे पार नाहीं नाहीं । ४ ।

१६५५. दुरुनि आलों तुझे भेटी । सांगावया जीवींची गोष्टी । १ ।
मजशीं बोल तरी कांहीं । दृष्टी उघडुनि मजकडे पाहीं । २ ।
अरे तूं कृपाळु दीनांचा । महा उदार थोर मनाचा । ३ ।
भक्तें पुंडलिकें गोंविलासी लोभें । प्रीतीच्या प्रेमें वळलासी वल्लभे । ४ ।
युगें अट्टावीस भरलीं । धर्णीं अझुनी नाहीं पुरली । ५ ।
प्राण होती कासाविस । नामा म्हणे कां उदास । ६ ।

१६५६. तुवां येथें यावें कीं मज तेथें त्यावें । खंती माझ्या जीवें मांडियेली । १ ।
माझें तुजविण येथें नाही कोणी । विचारावें मनीं पांडुरंगा । २ ।
नामा म्हणे वेगीं यावें करुणाघना । जातो माझा प्राण तुजलागीं । ३ ।

१६५७. गरुडावरी हरी बैसोनियां यावें । आम्हांसि रक्षावें दीनबंधू । १ ।
अच्युता केशवा मुकुंदा मुरारी । येईं लवकरी नारायणा । २ ।
एकोनियां धांवा धांवला अनंत । उभा गरुडासहित मागें पुढें । ३ ।
वैजयंती माळ किरिट कुंडलें । नामयानें केलें निंबलोण । ४ ।

१६५८. अज्ञान बाळक कोमाडलें झणी । जाणते जननी तान भूक । १ ।
तैसें मजलागीं होऊनि कृपाळ । करीं गा सांभाळ अनाथाचा । २ ।
वत्सालागीं धेनु येतसे वोरसें । पान्हा स्तनीं जैसे वोसंडती । ३ ।
नामा म्हणे तुज हे न साहे उपमा । मी कुडी तूं आत्मा केशवराजा । ४ ।

१६५९. स्वर्णी तरी कैसा न पडसी डोळां । सुंदर सांवळा घवघवीत । १ ।
चरणीं गर्जती तोडर नेपुंरें । रेखित कस्तुरी निढळांमाजी । २ ।
शंख चक्र हातीं गळां वैजयंती । कुंडलें तळपती श्रवणांमाजीं । ३ ।
नामा म्हणे स्वर्णीं तरी तूं बा येईं । पांडुरंगे माई कृपावंते । ४ ।

१६६०. पक्षिणी प्रभातीं चारियासी जाये । पिलूं वाट पाहे उपवासी । १ ।
 तैसें माझे मन करी वो तुझे आस । चरण रात्रंदिवस चिंतीतसे । २ ।
 तान्हे वत्स घरीं बांधलेंसे दावा । तथा हृदयीं धांवा माउलीचा । ३ ।
 नामा म्हणे केशवा तूं माझा सोईरा । झर्णी मज अव्हेरा अनाथनाथा । ४ ।
१६६१. रात्रंदिवस खंती वाटे माझे जीवीं । अनुदिनीं आठवीं चरण तुझे । १ ।
 ने रे पांडुरंगा आपुलिया गांवा । तूं माझा विसांवा जिवलग । २ ।
 मी एक बापुडें रंकाहूनि रंक । त्रिभुवननायक कीर्ति तुझे । ३ ।
 मी तुझे पोसणें दास पै दुर्बळ । तूं दीनवत्सल स्वामी माझा । ४ ।
 तुझे मी अनाथ चरणीं ठेवीं माथा । सांभाळीं समर्था ब्रीद तुझे । ५ ।
 नामा म्हणे विठो झालों कासाविस । पुरवीं माझे आस मायबापा । ६ ।
१६६२. बाळका स्ननपान माता करविते । टाकीलें परतें चरणीं लोळे । १ ।
 हातीं घेउनि शिपटी माय लागे पाठीं । चरणीं घाली मिठी परतें नोहे । २ ।
 तैसें माझे मन तुजलागीं देवा । न विसंबे केशवा क्षणभरीं । ३ ।
 चातका नलभे पाणी तृषाक्रांत मनीं । वाट पाहे गगनीं जीवनाची । ४ ।
 निराळीं पियुषें वर्षे तयालागीं । आठवितां वेगीं मेघराया । ५ ।
 वाळलें हें तृण नसंडी हो क्षीर । तैसें भक्तीं स्थिर मन राहे । ६ ।
 नामा म्हणे या जन्माचिया साठीं । चरणीं घालीं मिठी परता नोहें । ७ ।
१६६३. युक्तिप्रयुक्तीचें प्रमाण मी नेणें । केशवचरण घ्यातों मनीं । १ ।
 आणिक साधन काय म्यां करावें । ब्रह्मादिक देव मौन ठेले । २ ।
 आतां मी कायसा करावा आधार । चरण निर्धार देवपूजा । ३ ।
 नामा म्हणे तुझा अंत नाही पार । काय म्यां पामर जाणों आतां । ४ ।
१६६४. जाणीव शाहणीव वाहिलें ओझें । तेणें चरण तुझे अंतरले । १ ।
 आतां नेणतेंचि करीं मज हरी । लौकिका बाहेरी घालीं मज । २ ।
 तुझिया नामाचें लागोंदे गा पिसे । देहीं देह न दिसे ऐसें करीं । ३ ।
 नामा म्हणे तुज एकातें मी जाणें । रहित कारणें कल्पनेसी । ४ ।

१६६५. तुझे रूप माझ्या दाखवीं मनतें । मग तुझ्या चरणातें न विसंबें । १ ।
 कां मज शिणविसी थोडिया कारणें । काय तुझे उणें होईल देवा । २ ।
 चातकाची तहान पुरवी जळधर । काय त्याचें सरे थोरपण । ३ ।
 चंद्र चकोराचा पुरवी सोहोळा । काय त्याच्या कळा न्यून होती । ४ ।
 कूर्मी अवलोकीं आपुलिया बाळा । काय तिच्या डोळां दृष्टि नासे । ५ ।
 नामा म्हणे देवा तुझाचि भरंवसा । अनाथां कुंवासा होसी तूंचि । ६ ।

१६६६. माथां मोरपिसां वेंठीं । श्रवणीं कुंडलें पदक कंठीं ।
 हातीं घेऊनि वेताटी । गोधना पाठीं लागले । १ ।
 तुझीं पाउलें अनंता । न विसंबें गा सर्वथा ।
 गोविंदा माधवा अच्युता । श्रीविठला । २ ।
 गाई गोवळीं पावला । एक म्हणती वळावळा ।
 विष्णुदास नामा चरणा जवळा । अखंड वळत्या देतसें । ३ ।

१६६७. कोण होईल आत्मज्ञानी । जो बा राहे त्याच्या ध्यानीं । १ ।
 मज तों चरणांची आवडी । जन्मोजन्मीं मी न सोडीं । २ ।
 होईल सिद्धीचा साधक । त्यासि देई स्वर्गसुख । ३ ।
 कोण होईल देहातीत । त्यासी करीं संगरहित । ४ ।
 नामा म्हणे जीवें साठीं । तुज मज जन्में पडिली गांठी । ५ ।

१६६८. तान्हेलिया जाय उदका लागोनि । पारधी देखोनि मुरडे वेगीं । १ ।
 तैसे तुझे चरण विसरलों देवा । संसार केशवा देखोनियां । २ ।
 तैसी परी मज झाली जाण देवा । नामा उभा केशवा विनवितसें । ३ ।

१६६९. देवा माझे मन करोनि स्वाधीन । निमोले स्वामीपण भोगिसीना । १ ।
 फुकाचा कामारा वोळगे निरंतर । न घालीं तुज भार कल्पनेचा । २ ।
 तुज नलगे देणें मज नाही मागणे । असेन अनुसंधानें चरणाचेनि । ३ ।
 नामा म्हणे केशवा तूं सर्वज्ञ जाणता । समर्यांच्या उचिता चुकों नको । ४ ।

१६७०. धरोनि हस्तक बैससी एकांती । भक्तांसी श्रीपति सर्वकाळ । १ ।
दाखवीं चरण दाखवीं चरण । दाखवीं चरण धांव नेटें । २ ।
सर्व आचरण दाविसी प्रकार । कल्पना अंधार निमित्याचा । ३ ।
नामा म्हणे होसी चतुर आपण । आमुचें निर्वाण पाहूं नको । ४ ।
१६७१. पाहुनि न दिसे लौकिका व्यवहारीं । ऐसा तूं अंतरीं लपवीं मज । १ ।
परि तुझ्या चरणीं माझें अनुसंधान । तरी प्रेम पावन देई देवा । २ ।
मनाचिये वृत्ती अखंड तूं राहोनी । झेंपावती झणीं काम क्रोध । ३ ।
नामा म्हणे ऐसें पावसी तूं मातें । तरी मी जीवें तूतें न विसंबें । ४ ।
१६७२. तुझे पार्यीं माझ्या मनें दिली बुडी । इंद्रियें बापुडीं वेडावलीं । १ ।
आतां विषय सुख जाणावे कवणें । जाणोनि भोगणें कवणें स्वामी । २ ।
देह सहजस्थिती राहिलें निष्काम । हृदयीं सदा प्रेम वोसंडत । ३ ।
नामा म्हणे देवा भक्तजनवत्सला । क्षण जीवावेगळा न करीं मज । ४ ।
१६७३. बुद्धिहीन अति करितों हव्यास । उठती उद्देश नानामतें । १ ।
एकापुढें एक नासोनियां जाती । सोशिली विपत्ति जन्म मरण । २ ।
वासनेचे संगें बुडालों मी वायां । चुकवूं नको पायांसर्वें भेटी । ३ ।
नामा म्हणे ऐसे गेले बहुतेक । वैकुंठनायका तारीं मज । ४ ।
१६७४. वायां ताडातोडी केली माझ्या मनें । राहिलों लपोन तुझे पार्यीं । १ ।
नको नको मज कल्पनेचा संग । आलासे उद्वेग नारायणा । २ ।
कामक्रोध लोभ पाठीं लागों येती । झणीं त्यांचे हातीं देसी देवा । ३ ।
नामा म्हणे होसी अनाथांचा कैवारी । ब्रीदें चराचरीं वर्णिताती । ४ ।
१६७५. माझी कोण गती सांगा पंढरिनाथा । तारिसी अनाथा कीं बुडविसी । १ ।
मनापासोनियां सांग मज प्रती । पुसें काकुळती जीविंचिया । २ ।
न बोलसी कारे धरिला अबोला । कोणासी विठ्ठला शरण जाऊं । ३ ।

कोणासी सांकडें घालावें हें सांगा । नको करूं रागा दीनावरी । ४ ।
 बाळकासी जैसी एकलीच माय । तैसे तुझे पाय आम्हांलागीं । ५ ।
 नामा म्हणे देवा अनाथाच्या नाथा । कृपाळुवा कांता रखुमाईच्या । ६ ।
 १६७६. अष्टावीस युगें उभा विटेवरी । मुद्रा अगोचरी लावूनियां । १ ।
 ध्यान विसर्जन केशवा करिसी । नेणवे कवणासी ब्रह्मादिकां । २ ।
 पाहतां तुजकडे माझें मीपण उडे । भेदाचें सांकडें हारपलें । ३ ।
 तुजपार्शीं असतां मुक्तिजे जीवित्वा । ठकले तत्वतां नेणों किती । ४ ।
 नामा म्हणे स्वामी कृपादृष्टी पाहें । मन पार्यीं राहे ऐसें कीजे । ५ ।
 १६७७. तुझिया पाया प्राण हे माझे । चरण कमळ तुजें विसंबेना । १ ।
 संसाराच्या गोष्टी कीट झाल्या पोटीं । रामकृष्ण कंठीं माळ घालीं । २ ।
 दुरोनियां देखें गरुडाचें वारिके । गोपाळासारिखे चतुर्भुज । ३ ।
 नामा म्हणे विठो जन्मजन्मांतरीं । ऋणि करुनि करीं घेईं मज । ४ ।
 १६७८. किती तुला देवा येऊं काकुलती । काय तें संचितीं लिहिलें असे । १ ।
 केली कां हो सांडी माझी हृषीकेशी । आम्ही कोणापाशी तोंड वासूं । २ ।
 ब्रीदाचा तोडर गर्जे त्रिभुवनीं । तूंचि एक धनी त्रैलोक्याचा । ३ ।
 समूळ घेतला पृथ्वीचा भार । माझाचि जोजार काय तुला । ४ ।
 नको पाहूं अंत पांडुरंगे आई । नामा विठोपार्यीं मिठी घाली । ५ ।
 १६७९. गाणीं मी गाईलों भाटीं वाखाणिलों । जन्मोनियां झालों दास तुझा । १ ।
 आतां माझी लाज राखें नारायणा । झर्णी केविलवाणा दिसोदेशीं । २ ।
 माये दुःहाविलों मोहें मोकलिलों । सोय पै चुकलों संसाराची । ३ ।
 आप्तवर्गीं सांडिलो गोत्रजां तुटलों । येवोनि विनटलो तुझे पार्यीं । ४ ।
 षड्वर्गीं सांडिलों प्रवृत्ती दंडिलों । मीपणा मुकलों मायबापा । ५ ।
 नामा म्हणे तुझ्या चरणाची आवडी । लागली न सोडी चित्त माझें । ६ ।

१६८०. नको गा मोकलूं दीना पंढरीनाथा । तुजविण आतां कोण धांवे । १ ।
 अपराधाच्या कोटी पाहूं नको कांहीं । येगे विठाबाईं झडकरी । २ ।
 माझ्या दोषासाठीं पाठमोरा होसी । पावन ब्रीदासी लागे बोल । ३ ।
 नामा म्हणे जननी तूंचि चराचर । तारिले अपार जड जीव । ४ ।

१६८१. पाहूं घारे मज विठोबाचें मुख । लागलीसे भूक डोळा माझ्या । १ ।
 कस्तुरी कुंकुम भरोनियां ताटीं । अंगीं बरवी उटी गोपाळाच्या । २ ।
 जाईजुई पुष्पें गुंफोनियां माळां । घालूं घननिळा आवडीनें । ३ ।
 नामा म्हणे विठो पंढरीचे राणे । डोळियां पारणे होत असे । ४ ।

१६८२. तुझा विष्णुदास म्हणताती जर्गी । नाहीं माझे अंगीं प्रेम भाव । १ ।
 तेणें थोर लाज वाटे पंढरीराया । ये माझ्या हृदया एक वेळां । २ ।
 द्वैताद्वैतभाव आहे माझे ठार्यीं । अनुभव नाहीं स्वरूपाचा । ३ ।
 देखावेखीं बैसें संतांचे संगती । नाहीं माझे चित्तीं ध्यान तुजें । ४ ।
 नामा म्हणे माझा उजळ करीं माथा । भेटी देउनि संतां निरवीं मज । ५ ।

१६८३. बहुत जन्माशेवटीं तुजशीं झाली भेटी । बहु मी हिंपुटी झालों थोर । १ ।
 बहुकीर्ति ऐकिली बहुतांचे मुखीं । बहुत केले सुखी शरणागत । २ ।
 बहुतां आसक्त बहुतां ओळंगणा । बहुत विटंबना झाली माझी । ३ ।
 बहु फेरे पाहिले बहु दुःख साहिलें । बहु चित्तें वाहिलें दुर्भरचि । ४ ।
 बहुत काळ गेले बहु अन्याय केले । बहु नाहीं जोडिलें नाम तुजें । ५ ।
 ऐसा मी अपराधी पावें कृपानिधी । बहु संतां सन्निधीं ठेवीं नामा । ६ ।

१६८४. तुज गीतीं गातां न येसी पांडुरंगा । प्रेमेंचि दडूं गा पायांपाशीं । १ ।
 वांकडें तिकडें जैसें आलें तैसें । गावया उल्हास उगवला । २ ।
 त्याचि भरें तोंडा आलें तें बोलतों । नाम मुखीं घेतों अखंडित । ३ ।
 तुझा म्हणवितों सांभाळावें देवा । नामया केशवा सर्वकाळ । ४ ।

१६८५. अपराधाच्या कोडी हेचि माझी जोडी । पतितपावन प्रौढी तुझी देवा । १ ।
 माझिया निदैवें ऐसेंचि घडलें । तूं तंव आपुलें न संडिसी । २ ।
 सहस्र अपराध घालीं माझे पोटी । तारीं जगजेठी म्हणे नामा । ३ ।
१६८६. अनंत जन्मीचें चुकवीं सांकडें । काय मी बापुडें विनवूं कैसें । १ ।
 सगुण गुणाची बोलिलीसे मूर्ति । राहो माझें चिर्तीं निरंतर । २ ।
 माझा मीच झालों सकळ व्यापारी । संसारा बाहेरी कोण काढी । ३ ।
 नामा म्हणे नको गोववूं आशा । पावन परेशा केशिराजा । ४ ।
१६८७. जेथें जेथें मन जाईल हो माझें । तेथें तेथें तुझे रूप असे । १ ।
 ऐशी मज संवई लावीं निरंतरी । जन्मोजन्मांतरीं केशिराजा । २ ।
 आपणास काम जरूर कायसा । आतां पंढरीशा आटोपावें । ३ ।
 नामा म्हणे नको पाहों माझी लाज । संसाराचें बीज मूळ खुडीं । ४ ।
१६८८. अग्निमाजि पडे बाळू । माता धांवे कनवाळू । १ ।
 तैसा धांवें माझिया काजा । अंकिला मी दास तुझा । २ ।
 सर्वेचि झेंपावे पक्षिणी । पिलीं पडतांचि धरणी । ३ ।
 भुकेलें वत्स रावे । धेनु हुंबरत धांवे । ४ ।
 वणवा लागलासे वर्नी । पाडस चिंतीत हरणी । ५ ।
 नामा म्हणे मेघा जैसा । विनवितो चातक तैसा । ६ ।
१६८९. धेनु विवे वर्नी तिसी कैची सुयणी । तरी तें वत्स स्तनीं लावी कवण । १ ।
 भुंजगार्ची पिलीं उपजतांची वेगळीं । त्यांसी डंखूं शिकविलें हो कोणीं । २ ।
 सहज लक्षण जयाचिये ठायीं । तो आपुलिये सोई धांवतसे । ३ ।
 उपजतांची फुल मोगन्याच्या माथां । त्यासी परिमळता कोणें लावियेली । ४ ।
 कडू दुध्याच्या आळ्यासी साखर दूध घातलें । ते अधिकची कडुवाळें कवणें केलें । ५ ।
 गाळिला तोडिला खंड विखंडी । उस न संडी सोय गोडीसी । ६ ।
 नामा म्हणे तैसें आहे गा श्रीहरी । सोईचे व्यापारीं घेईन तूंतें । ७ ।

१६९०. माता पिता बंधु कुळगुरु दैवत । सरखा सर्व गोत केशिराजा । १ ।
जन्मोनि पोसणा तुझा मी अंकिला । आणिकाचा पांगिला न करीं देवा । २ ।
विष्णुदास नामा विनवितो केशवा । झर्णी घालिसी देवा संसारासी । ३ ।
१६९१. काय आम्हांपाशीं आहे धन वित । दान तें उचित देऊं काय । १ ।
देतां घेतां आम्हां पुरे पुरे झालें । संगतीं त्यागिलें भिवोनियां । २ ।
काय वाणूं गुण भिकारपणाचे । होसी पंढरीची नामनौका । ३ ।
नामा म्हणे पुढें दाखवीं मारग । आम्ही तुज मार्गे येऊं सुखें । ४ ।
१६९२. माझे गुणदोष आणशील मना । सर्व नारायणा अपराधी । १ ।
सेवाहीन दीन पातकाची रासी । आतां विचारिसी काय ऐसें । २ ।
अंगुष्ठ धरूनि मस्तकापर्यंत । अखंड दुष्कृत आचरलों । ३ ।
स्वर्णी मज तुझी घडली नाहीं भक्ति । पुससी विरक्ति कोठोनियां । ४ ।
तूचि माझा गुरु तूचि माझा स्वामी । सकळ अंतर्यामीं वससी तूं । ५ ।
नामा म्हणे माझे चुकवीं जन्ममरण । नको करू शीण पांडुरंगा । ६ ।
१६९३. काय करूं आता देवा विश्वंभरा । मजलागीं थारा नाहीं कोठें । १ ।
उबगति सोयरीं धायरीं समस्त । काय करू अंत पहासी माझा । २ ।
तूचि मातापिता गुरुबंधु होसी । जाऊं मी कोणासी शरण आतां । ३ ।
पार्यीं थारा मागे नाम्याची विनंती । चित्त द्या श्रीपति आतां वेगें । ४ ।
१६९४. नळे माझे कांहीं नेणों तुजविण । होसी नारायणा साहाकारी । १ ।
खांबसुत्रीं दावी अनेक पुतळे । नकळेचि खेळे खेळकरी । २ ।
दैत्यवृत्रासुर आपटी आकाशीं । आनंदें खेळविसी सुरवरां । ३ ।
नामा म्हणे तुझी नकळे करणी । जन्मोजन्मीं चरणी ठेवी मज । ४ ।
१६९५. हत्तीच्या चरणावरी बैसे माशी । नमन तयासी करावया । १ ।
तैसें कायसें मी केवढें बापुडें । लागें कोणीकडे देवराया । २ ।
नामा म्हणे तैसें मी एक दुबळें । चरणावेगळें करूं नको । ३ ।

१६९६. तुझिया चरणार्चे तुटां अनुसंधान । नेलें माझें मन षड्वर्गी । १ ।
 धांवगा विठ्ठला सोडवीं आपुला दास । थोर कासावीस केलें बापा । २ ।
 कर्म कुळाचार क्रोध हा अनिवार । मदे निरंतर भ्रांत केलें । ३ ।
 मत्सरें तुजसि दुराविलें देवा । लोभें केला गोंवा गर्भवार्सी । ४ ।
 दंभ रसातळीं जातसे घेऊनि । विश्वचक्षु होऊनि पाहसी कैसा । ५ ।
 नामा म्हणे मज तुझाचि भरंवसा । अनाथा कुंवासा होसी देवा । ६ ।
१६९७. माझ्या बोंबडिया बोला । चित्त द्यावें बा विठ्ठला । १ ।
 वारा जाय भलत्या ठाया । तैसी माझी रागछाया । २ ।
 गातां येईल तेणेंची गावे । येरी हरी हरी म्हणावें । ३ ।
 तान मान नेणें देवा । नामा विनवितो केशवा । ४ ।
१६९८. काया मन वाचा नेणों भक्तिभाव । करिसी उपाव केशिराजा । १ ।
 थोरपणासाठीं मन घे हव्यासु । मी तो कासाविसु होय देवा । २ ।
 सर्वाभूतांमाजी समत्वे दिससी । नामा म्हणे ऐसी दावीं लीला । ३ ।
१६९९. नेणें भक्ति कांहीं करूं कैसी सेवा । हें तों मज देवा समजेना । १ ।
 करूं कैसा जप करूं कैसें ध्यान । नाहीं माझें मन स्थिर देवा । २ ।
 कामक्रोध यांची मोठी हे जाचणी । झालों वेड्यावाणी समजेना । ३ ।
 नामा म्हणे माझे सांवळे विठाई । येऊनियां राहीं हृदयामाजी । ४ ।
१७००. तुज दिले आतां यल करी याचा । जीवभाव वाचा काया मनें । १ ।
 भागलों दातारा शीण जाला भारी । आतां मज तारीं अनाथासी । २ ।
 नेणतां सोसिली तयांची आटणी । नव्हती हीं कोणी कांहीं माझीं । ३ ।
 वर्म नेणें दिशा हिंडती मोकाट । इंद्रिय सुसाट सर्व पृथ्वी । ४ ।
 येरझार फेरा शिणलों सायासीं । आतां हृषीकेशी अंगिकारीं । ५ ।
 नामा म्हणे मन इंद्रियाचे सोई । धांवे यासी कायी करूं आतां । ६ ।

१७०१. तुझे चरणीं चित्त रंगलें अनुरागें । बहुजन्मीं वियोगें शिणलें होतें । १ ।
 आहाळलें पोळलें तापत्रयीं वहिलें । तृष्णें विभांडिलें नानापरी । २ ।
 काम क्रोध लोभ दंभ मदमत्सर । इहीं निरंतर जाजावलों । ३ ।
 बुडतिया अवचटें लाभे ती सांगडी । ते जीवें न सोडी तैसें जालें । ४ ।
 नामा म्हणे तूं केशव कृपेचा सागर । झर्णीं माझा अव्हेर करसी देवा । ५ ।
१७०२. काया कर पैं फुटूं नेदी । टाळ दिंडी वाहिन खांदी । १ ।
 तूं बा माझा तूं बा माझा । तूं बा माझा केशिराजा । २ ।
 आळवणीचा तूं बा वाचे । तेणें छंदें पैं बा नाचें । ३ ।
 तूं बा माझा मी दास तुझा । विनवितो नामा केशिराजा । ४ ।
१७०३. निरंजनीं वनीं पाषाण पैं व्हावें । परी जन्मा न यावें मागत्याच्या । १ ।
 राजाचें लेंकरूं पांघरे वाकळ । तेव्हां ते सकळ लाज कोणा । २ ।
 पोसवेना तरी दवडुनि देई देवा । नामा तुज केशवा विनवितसे । ३ ।
१७०४. आसनीं शयनीं आठवीं अनुदिनीं । नित्य समाधानीं रूप तुझें । १ ।
 काम धाम कांहीं नलगे माझ्या चित्तीं । न देखें विश्रान्ति तुजवीण । २ ।
 तापत्रय ओणवा लागला चहूंकडे । न देखें उघडें तुजवीण । ३ ।
 तुजवीण तें जिवलग दुजें कोण होईल । तें माझे निवारील उद्वेग हे । ४ ।
 कृपेचा सागरू त्रिभुवनीं उदारू । न करीं अव्हेरू अनाथाचा । ५ ।
 नामा म्हणे केशवा आस माझी पुरवीं । पाउलें दाखवीं एक वेळां । ६ ।
१७०५. देवा निढळावरी हात दोनी । पाहें चक्रपाणि वाट तुझी । १ ।
 धांव गा धांव सख्या पांडुरंगा । जीवीं जिवलगा मायबापा । २ ।
 तुजविण ओस दिसती दाही दिशा । धांव जगदीशा मजसाठीं । ३ ।
 नामा म्हणे काय बैसलों निवांत । धांवतो अनंत भक्तांसाठीं । ४ ।
१७०६. भागलासि देवा धांव धांवणिया । दाखविसी पायां पांडुरंगा । १ ।
 गजेंद्र गणिके तुम्हा श्रमविलें । मी काय उगलें परदेशीं । २ ।

सोळा सहस्र आणि गोपी त्या उद्धरती । माझी कींव चिर्ती कां बा नये । ३ ।
 नामा म्हणे आम्हां पुरे तुझा संग । वारंवार मग वारी कोण । ४ ।
 १७०७. केशव चरणीं मनं दिली बुडी । इंद्रियें बापुडीं धांवती पाठी । १ ।
 संसार समग्र नको सुखलेश । भातुकें सरिंसें पाठविसी । २ ।
 जन्म जन्मांतरीं जाणावें कवणें । नेणोनि भोगणें कोणें स्वामी । ३ ।
 नामा म्हणे भक्तवत्सला केशवा । आम्हांसाठीं धांवा घालीं हरी । ४ ।
 १७०८. तुझे नाम म्हणतां सुलभ अनंता । दुर्लभ म्हणतां अंतकाळीं । १ ।
 तैसें तुवां मज केशवा करावें । हृदयीं भेदावें नाम तुझे । २ ।
 मुके पशु पक्षी वृक्ष आणि पाषाण । तयां नारायणा गति कैसी । ३ ।
 नामा म्हणे कैसें केशवा सांगणें । अज्ञानी तें नेणें कवणें परी । ४ ।
 १७०९. आडलिया कौंसा अनाथा कैवारी । ब्रीद चराचरीं वर्णिताती । १ ।
 येई बा श्रीहरी तूं आमुचा कैवारी । सुदर्शन करीं वेगीं येई । २ ।
 द्रौपदीच्या आकांतीं पावलासी लौकरी । तैसा झडकरीं शीघ्र येई । ३ ।
 गजेंद्राकारणें कळवळा अगाध । जगीं तुझे ब्रीद तैसा येई । ४ ।
 सुदामा ब्राह्मण अनाथ दुर्बळ । तेथें तूं केवळ अवतरलासी । ५ ।
 ध्रुवासी स्थापिलें उपमन्यु कारणें । क्षीरसागर देणें तैसा येई । ६ ।
 अंबक्रुषीसाठीं सोशी गर्भवास । दुर्वासा कासावीस तैसा येई । ७ ।
 विदुरासी भक्तपण उद्धवासी जवळी । अर्जुना सर्वकाळीं तैसा येई । ८ ।
 गोपाळा यशोदा नंदासी खेळसी । गायी रानीं चारिसी तैसा येई । ९ ।
 नामा म्हणे मागेन सदा अभयकर । प्रेमाचा उद्धार तैसा येई । १० ।
 १७१०. वेणु वाहोनी सांवळा । गाई चारिसी गोपाळा । १ ।
 कां बा न येसि धांवत । विठ्ठल माझे कुळदैवत । २ ।
 अंगीं चंदनाची उटी । पदक मिरवलें कंठीं । ३ ।
 गळां माळ वैजयंती । सुदर्शन घेऊन हातीं । ४ ।

कासे पीतांबर शेला । विटेवरलिया विठ्ठला । ५ ।
 नामा म्हणे पीडिलों भुके । देई प्रेमाचें भातुकें । ६ ।
 १७११. पुलक धर्म रोमांच नाही जंव उठले । सजळ नाही झाले नयन जंव । १ ।
 हरिभक्तिचें सुख कळलें जे म्हणती । लटिकें बोलिजेति उभयलोकीं । २ ।
 ऐसा भक्तिप्रेमा देई जी देवा । सर्व भावें सेवा घडे तुझी । ३ ।
 श्रवणीं ऐकतां नाम वाचे बोले । नाही सुखावळें मन त्याचें । ४ ।
 श्रीहरिचें नाम म्हणवितां न म्हणे । सहज उच्चारणें कैचे त्यासी । ५ ।
 दर्दुराचे परी जिव्हा चटचटी । नाम सांडोनी गोष्टी राज्याची करी । ६ ।
 देवाच्या मूर्ति संत महंत देखोनी । न वचे लोटांगणीं भावें त्यासी । ७ ।
 न लावी त्यांचें रज टकमका पाहात । बुजवण जैसैं सेत राखे तैसैं । ८ ।
 ऐसे कैक प्राणी आहेत मूढमती । हित सांगतां चित्तीं दुःख वाटे । ९ ।
 नामा म्हणे केशवा मी तुझे दीन । नेणें तुज वांचोन आन दुजें । १० ।
 १७१२. पितयाचें भाग्य पुत्रासि पै नये । विरळा एखादा होय नांव राखा । १ ।
 मी तंव अज्ञान झालों तुझे पोटी । तुझेनि आम्हां तुटी संसाराची । २ ।
 होणार तें झालें न चुके कांहीं केलें । विठ्ठलें दुराविलें जीणें मरणें । ३ ।
 माझिये अदृष्टीं ऐसेंचि लिहिलें । जें मज निर्मियलें चतुराननें । ४ ।
 या विठोबाचे पाय हृदयीं धरावे । तेणें हें तरावें भवदुःख । ५ ।
 नेणें पूजाविधि नेणें क्रिया सिद्धी । ऐसा मी अपराधी तारी देवा । ६ ।
 अनुपम्य सुख देखिलिया चरणीं । घातली लोळणीं माझ्या चित्तें । ७ ।
 बहुत देव माझ्या पाहियेले जीवें । केलें सर्वभावें कुटुंबदास्य । ८ ।
 इहीं माझे चित्त केलें तडातोडी । नाही सुख घडी देखिलें कांहीं । ९ ।
 मग या पांडुरंगें माझी राखियेली लाज । हा माझा पूर्वज प्राणसखा । १० ।
 अंतरींचें गुज सांगितलें मज । दिले प्रेमबीज नामनिधि । ११ ।
 सुख दुःखाची निवारिली बाधा । शरीरसंबंधा वेगळें केलें । १२ ।

आपुलें म्हणोनि कृपेनें न्याहाळिलें । आवडी सांभाळिलें मायबापें । १३ ।
 ऐसा मजलागीं स्नेहाळु न विसंबे जीवें । म्यां काय याचें व्हावें उतराई । १४ ।
 नामा म्हणे मज अनाथालागुनी । न विसंबे निर्वाणीं पंढरीराव । १५ ।
 १७१३. भीत नाहीं भीत नाहीं । अखंडाहि सावध । १ ।
 उघड समाधि उघड समाधि । अंतर बुद्धि निर्मळ । २ ।
 गोंविसी कासया गोंविसी कासया । पंढरीराया सांभाळीं । ३ ।
 नामा म्हणे जगज्जीवना । नारायणा सांभाळीं । ४ ।
 १७१४. करुणा बहुत तुझ्या चरणापाशीं । धांवोनि हृषिकेशी आलों सर्व । १ ।
 वाळुवंटीं उभे पताकांचे भार । पाहोनि शंकर वेडावला । २ ।
 सूर्य चंद्रादिक घालिती लोटांगण । करी प्रदक्षिणा स्वयें गंगा । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें सांगतां बहुत । वेदशास्त्र ग्रंथ ठकावले । ४ ।
 १७१५. अगम्य सामर्थ्य नयेचि गणना । तारूनि पाषाणा केलें सम । १ ।
 तारिसी वात्रर अवघेची सेना । तोडिसी बंधना पांडुरंगा । २ ।
 काय वनचर जाणती प्रत्यक्ष । परिक्षिती मोक्ष दिस सातां । ३ ।
 कृतत्रेतद्वापारांचे आदि अंतीं । नामाचि ते ख्याति म्हणे नामा । ४ ।
 १७१६. अलक्ष्या अच्युता सख्या भक्तराया । तूंचि देवराया पांडुरंगा । १ ।
 परात्परतरा पार नेणे ब्रह्मा । तूंचि निजधामा स्वयें देसी । २ ।
 विश्वामित्रासाठीं विलंब न करीं । बळिचिया द्वारीं भृत्य होसी । ३ ।
 नामा म्हणे तुझे माव नेणे कोणी । धावें चक्रपाणि त्वरें नेटें । ४ ।
 १७१७. मजसाठीं काय लाजतोसी देवा । तृणा आणि जीवा साच होसी । १ ।
 ते काय पवाडे गमाविली ब्रीदें । ब्रह्मादिकें वृदें ध्याती कैसी । २ ।
 जाणतां नेणतां सर्वासी उद्धार । भवसिंधु पार पावविसी । ३ ।
 नामा म्हणे तुझे उपकार ऐसे । दावीं जगदीशा हेळामात्रें । ४ ।

१७१८. हात पाय सर्व मिळोनियां मेळा । चला पाहूं डोळां म्हणताती । १ ।
 देखणें तें नव्हे देखतील कैसें । देखण्याची असे सर्व डोळा । २ ।
 चंचुभूत अंश अंशांत मिळाली । निर्गुणाची खोली देव जाणे । ३ ।
 नामा म्हणे तेव्हां तुज पाहों आला । पाहोनि तो ठेला सर्वाभूर्ती । ४ ।
१७१९. अमृताहुनि गोड नाम तुझे देवा । मन माझे केशवा कां बा नेघे । १ ।
 सांग पंढरिराया काय करूं यासी । कां रूप घ्यानासि नये तुझे । २ ।
 कीर्तनीं बैसतां निद्रे नागविलें । मन माझे भुलले विषयसुखा । ३ ।
 हरिदास गर्जती हरिनामाच्या कीर्ति । नये माझ्या चितीं नामा म्हणे । ४ ।
१७२०. तुझिया कीर्तना कोण जाय आतां । सख्या भगवंता कृपा करीं । १ ।
 भीष्म पड्डला शरांचे पंजरीं । तया प्रश्न करी युधिष्ठिर । २ ।
 महाभयेश्वरी विघ्नें निवारिता । सकळां देखतां दांत पाडी । ३ ।
 नामा म्हणे तुझे भक्ति अघटित । पवाडे अनंत दाविना कां । ४ ।
१७२१. गुण दोष माझे पाहों नका आतां । तारिसी अनंता मज आतां । १ ।
 अगाध महीमा काय वानूं हरी । गोकुळा भीतरी गाई राखी । २ ।
 अंबक्रुषीसाठीं जन्म सोशियले । महत्वाचे केले हूड स्वयें । ३ ।
 नामा म्हणे तुझे नामाचेचि बळ । प्रसादें केवळ लाधलों मी । ४ ।
१७२२. भक्ताची अपेक्षा धरोनि अंतरीं । राहें भीमातीरी पंढरीये । १ ।
 अष्टावीस युगें गेलीं विचारितां । निगम सर्वथा नव्हे देखा । २ ।
 कटीं कर उभा शिणलें शरीर । धरोनि निर्धार भक्तिभावो । ३ ।
 नामा म्हणे आतां नको खटपट । आमुचे बोभाट नको पाहू । ४ ।
१७२३. कलियुगीं जन मूर्ख शून्यवृत्ति । तारिसी श्रीपति नाम घेतां । १ ।
 परमपावना पवित्रा निर्मळा । भक्ताचा सांभाळ करीं देवा । २ ।
 देवा तूं दयाळ जिवलग मूर्ति । पुराणें गर्जती वेदशास्त्रें । ३ ।
 नामा म्हणे आतां नको भागाभाग । सखा पांडुरंग स्वामी माझा । ४ ।

१७२४. आम्ही कांहीं नेणों तुझा अंत पार । होसी निरंतर निवारीता । १ ।
 बहु अपराधी जाण यातिहिन । पतित पावन पांडुरंगा । २ ।
 नामा म्हणे ऐसा पातकी पामर । करिसी उद्धार साच ब्रीद । ३ ।
१७२५. घालुनि आसन साधिला पवन । घेतलें जीवन अंतरिक्षीं । १ ।
 परहस्ते तृप्ति नव्हे जी दातारा । कृपा करुणा करा केशिराजा । २ ।
 जीवाचें जीवन सर्वांचें कारण । धांव मजलागुन केशिराजा । ३ ।
 अनाथाचा नाथ हें ब्रीद साचार । झर्णी माझा अन्हेर करिसी देवा । ४ ।
 विष्णुदास नामा अंकियेला तुझा । निववी केशिराजा प्रेमसुखें । ५ ।
१७२६. विश्वंभर नाम तुझे कमळापती । जर्गी श्रुति स्मृति वाखाणिती । १ ।
 गौळियाचे घरीचें दहीं लोणी चोरुनी । खातां चक्रपाणि लाजसीना । २ ।
 आतां दीनानाथा तुझे ब्रीद साचें । तरी भूषण आमुचें जतन करीं । ३ ।
 येर ठेवा ठेवी कायसी आम्हा । विनवितो नामा केशिराजा । ४ ।
१७२७. जगत्रजीवना अगा नारायणा । कां नये करुणा दासाची हे । १ ।
 अच्युता केशवा येगा दीनानाथा । सर्वज्ञा समर्था कृपामूर्ती । २ ।
 चिद्धना चिद्रूपा विरंचीच्या बापा । करावी जी कृपा सर्वाभूर्ती । ३ ।
 तुझे म्हणविलें उपेक्षिसी जरी । नामा म्हणे हरी ब्रीद काय । ४ ।
१७२८. पतित पावना धांवसी निर्वाणी । ब्रीद चक्रपाणि सत्य केलें । १ ।
 काय अपराध कोणाचे पाहिले । नाहीं तूं त्यागिलें नष्टखळां । २ ।
 अजामेळासाठीं अहार वर्जिले । बीज तें भर्जिलें भवमूळ । ३ ।
 नामा म्हणे देवा नागवण बारे । आतां उणें पुरें पाहूं नको । ४ ।
१७२९. परियेसी वासने संकल्प स्वरूपें । विश्व त्वां आटोपें वश केलें । १ ।
 ब्रह्मादिक तुझे इच्छेचें खेळणें । विषयाकारणें लोलिंगत । २ ।
 परि माझ्या मना सांडी वो समर्थें । देई मज दीनातें कृपादान । ३ ।

वेदशास्त्र वक्ते व्युत्पन्न थोरले । तृणापरीस केले हळुवट । ४ ।
 कृपणाचे द्वारीं होऊनि याचक । विसरले सकळिक आत्महित । ५ ।
 एके अभिमानें भ्रांत झालें चित्त । भजती इंद्रियातें दीनरूपें । ६ ।
 शब्द स्पर्श रूप रसगंधे फांसा । गुंतलें दुराशा तळमळित । ७ ।
 एकातें लाविला पुत्र कलत्र धंदा । नेणती ते कदां सुखगोष्टी । ८ ।
 जन्ममरणांचे जुंपियले पांतीं । अकल्प भोगिती नाना योनी । ९ ।
 ऐसे तुझे संगें बहु झाले हिंपुटी । म्हणोनि पाडिली तुटी संतसंगा । १० ।
 नामा म्हणे पुढती गांजिसील मज । येईल केशिराज सोडवणें । ११ ।
 १७३०. सांडोनि संसार झालों मी अंकित । ऐशियाचा अंत पाहूं नको । १ ।
 पातकी मी सत्य पातकी मी सत्य । पातकी मी सत्य पांडुरंगा । २ ।
 माझे गुण दोष न धरिसी चित्तीं । थोरपण ख्याति दावी आम्हां । ३ ।
 ऐसा अपराध आणूं नको मना । पंढरीच्या राणा नामा म्हणे । ४ ।
 १७३१. देशी परदेशीं झालों तुजवीण । माझें समाधान कोण करी । १ ।
 चातक चकोरापरी पाहें वास । तूं कांहो उदास पांडुरंगा । २ ।
 नामा म्हणे चित्त देई माझ्या बोला । जीव तो उरला निघों पाहें । ३ ।
 १७३२. मुंगीच्या गळां बांधोनियां मेरु । तेणें हा प्रकारू कळों आला । १ ।
 माळियाचे पोरें लपविलें पोटीं । तेणें जगजेठी सुख मानी । २ ।
 कुलालाचे हातीं तुडविलें मूल । दाखवी नवल तयासाठीं । ३ ।
 मजसाठीं काय धरियेले मौना । धांव नारायणा नामा म्हणे । ४ ।
 १७३३. वत्साकारणें मोहाळु गाय । अनुसरल्या पान्हाये । १ ।
 तैसें तुज वांसरूं बांधलों मी असें । मज लावीं कासे आपुलिया । २ ।
 मज बांधलें त्वां संसारखुंटीं । माझी माउली दूर वैकुंठीं । ३ ।
 थोरू करी मना लाहो । तंव आणिकें नेती पान्हावो । ४ ।
 थोरु नव्हें याचि परी । नामा विनवितसे मुरारी । ५ ।

१७३४. संसारींच्या आहा आहाळलें भारी । निवर्वीं गा श्रीहरी अमृतदृष्टी । १ ।
अनाथ अपराधी दुर्बळ दुराचारी । कृपाळु बा हरी तारीं मज । २ ।
नामा म्हणे विठो कृपेचा कोंवळा । जाणसी कळवळा अनाथाचा । ३ ।

१७३५. चोरां ओढोनियां नेइंजे जें शुळीं । चालतां पाउलीं मृत्यु जैसा । १ ।
तैसी परी मज झाली नारायणा । दिवसें दिवस उणा होत असे । २ ।
वृक्षाचिये मुळीं घालितां कुन्हाडी । वेंचे तैसी घडी आयुष्याची । ३ ।
नामा म्हणे हेंही लहरीचें जळ । आटत सकळ भानुतेजें । ४ ।

१७३६. मज गांजिल्याचा धांवा । सावधान परिसावा । १ ।
विठो सुजाणाच्या राया । धाव माइया करुणालया । २ ।
मोहोपाशीं मज बांधिलें । थोर वैर त्वां साधिलें । ३ ।
माझें मन हें पामर । भ्रांत हिंडे दारोदार । ४ ।
नामा म्हणे काय करूं । तुजविण भूमिभारू । ५ ।

१७३७. विषयीं आसक्त झालें माझें मन । न करीं तुझें ध्यान पंढरीराया । १ ।
नाथिले संकल्प करीं नानाविध । तेणें थोर खेद पावतसें । २ ।
ऐसा मी अपराधी दुराचारी देवा । भेटसी केशवा कवणे परी । ३ ।
आयुष्य सरे परी न सरे कल्पना । भोगवी यातना नानाविध । ४ ।
जन्ममरण कष्ट भोगितां संकटीं । होतसें हिंपुटी येंरझारीं । ५ ।
माया मोह रत भ्रांत माझें चित्त । चुकले निजहित नारायणा । ६ ।
तूं अनाथा कैवारी म्हणोनि धांवा करीं । सोडवीं मुरारी म्हणे नामा । ७ ।

१७३८. काय गुण दोष आणितोसी मना । नको नारायणा अभक्तची । १ ।
शरीरसंबंधा सुचती अंतरे । काय म्यां पामरें आवरावें । २ ।
नामा म्हणे मज नागविसी दातारा । नको बा अंतरा पाहों अंत । ३ ।

१७३९. विठ्ठल विद्गदे पुंडलीकवरदे । अनंत अभेदे रूपें तुझीं । १ ।
येईंगे विठ्ठले मजलागीं झडकरी । बुडतों भवसागरीं काढीं मज । २ ।

आकांता अवसरीं स्मरिलें गजेंद्रें । दीनानार्थें ब्रीदें सत्य केलीं । ३ ।
 स्मरली संकटीं द्रौपदी वनवासी । धांवोनि आलासि लवलाही । ४ ।
 प्रल्हादें तुजलागीं स्मरिलें निर्वाणीं । संकटापासोनि राखियलें । ५ ।
 नामा म्हणे थोर पीडिलों गर्भवासें । अखंड पाहतसें वास तुझा । ६ ।

१७४०. नेत्र तान्हेले पार्जी पाणी । पंढरीचे मायबहिणी । १ ।
 बाळ पालखीं करी सोर । माते आला निद्राभर । २ ।
 जागी न होसी गे माय । प्राण जातो करूं काय । ३ ।
 नामा म्हणे चक्रपाणी । चरणीं घातली लोळणी । ४ ।

१७४१. आतां केशिराजा हेचि विनवणी । मस्तक चरणी ठेवितसे । १ ।
 देह माझा असो भलते ठाई । चित्त तुझे पार्यीं असों द्यावें । २ ।
 काळाचें खंडन घडलें चिंतन । जन तनुधन विन्मुखता । ३ ।
 कफवात पित्त देह आवसानीं । ठेवावें वारूनी दुरिते हो । ४ ।
 नामा म्हणे तूं या काळाचा जनिता । यथेचि ऐक्यता सकळांची । ५ ।

१७४२. तुजविण देवा नेणों मी आणिका । पंढरीनायका सोयरिया । १ ।
 देईं देईं भेट न करी उदास । काय पाहातोस मागें पुढें । २ ।
 अंतराचा ठेवा जाणता तूं सर्व । काय म्यां सांगावें विवंचोनि । ३ ।
 नामा म्हणे किती घेईं बा लौकरी । अनाथ मी द्वारीं उभा असें । ४ ।

१७४३. केलिया सुधापान होतां ये अमर । तरि तुझा पार न कळेचि । १ ।
 देव देव नेणें भुलोनियां गेलें । तुज विसरले मति मंद । २ ।
 मानव विषईं लुब्धोनि बुडाले । तेहि पै गुंतले मोहफांसा । ३ ।
 नामा म्हणे मी जगामाजी रंक । तुझा पार देख केविं कळे । ४ ।

१७४४. किती धांवा करूं सांग बा समर्था । रखुमाईच्या कांता पांडुरंगा । १ ।
 काय जालें मज मोकलिलें देवा । प्रारब्धाचा ठेवा जैसा तैसा । २ ।

मार्गे तारियेले भक्त ते अपार । झाली मजवर निष्ठुरता । ३ ।
नामा म्हणे किती करूं लोकचार । जाणसी अंतर आमुचें तूं । ४ ।

१७४५. फुंदत फुंदत न देखेचि कांहीं । प्रेमाचिये सोई धांवतसे । १ ।
नामें पिसें नामें पिसें । नामें पिसें प्रेमाचें । २ ।
विष्णुदास नामा प्रेमाचिये साठी । जीवें भावें केशवीं घातली मिठी । ३ ।

१७४६. नको नको देवा संतति संपत्ति । खोटी त्याची रीति दिसताहे । १ ।
तुझे ठायीं मन राहे ऐसें करी । प्रार्थना श्रीहरी वारंवार । २ ।
प्रपंचाच्या ठायीं सुख मानिताती । नेणों त्याची गति कैसी होय । ३ ।
नामा म्हणे दीन दारीं मी ठाकलों । कासाविस जालों कामक्रोधें । ४ ।

१७४७. विठो माझें रे मन । करिताहे तळमळ ।
तुझिया वियोगें जाण ।
जाऊं पाहे माझा प्राण । न धरी जीवा मी तुझी आण रे । १ ।
धाकुनि तूं लवलाहीं । लवकरी भेट देई ।
माझें आरत तुझे पाई रे । २ ।
तुजविण नाही चिर्त्ती । गणगोत संपत्ती ।
नामया केशवीं अति प्रीती रे । ३ ।

१७४८. जाणीव शहाणीव वाहाताती ओझें । तरी पुसणें माझें तें सांगा तुम्ही । १ ।
प्रेम तें म्हणिजे कासया ऐसें । भोगिजे तें कैसें सांगा मज । २ ।
भक्ति ते ठेवी कासयाचें नांव । भावाचें वैभव कोणतें भोगी । ३ ।
नामा म्हणे हें तयासींच कळे । जें अहंभावावेगळे निरंतर । ४ ।

१७४९. जीव तूं प्राण तूं । आत्मा तूं गा विठला । १ ।
जनक तूं जननी तूं । सोयरा तूं गा विठला । २ ।
माझा गुरु तूं गुरुमंत्र तूं । सर्वस्व तूं माझें म्हणे नामा । ३ ।

१७५०. नावडे प्रपंच तापत्रय माया । येई धांवोनियां केशिराजा । १ ।
 भवभयें फार भ्यालों जन्मांतरा । चौऱ्यांशींचा फेरा बुडवितो । २ ।
 सत्कथा श्रवण नाम संकीर्तन । न घडे भजन मज देवा । ३ ।
 नवविधा भक्ति कोणें केली कैसी । नामा म्हणे ऐसी दावीं सदा । ४ ।

१७५१. तापत्रय अग्निची जळतसे शेंगडी । आहाळोनि कोरडी झाली काया । १ ।
 केव्हां करुणाघना वोळसी अंबरीं । निवविसी नरहरी कृपादृष्टीं । २ ।
 शोकमोहाचिया झळंबलों ज्वाळीं । क्रोधाचे काजळीं पोळतसें । ३ ।
 चिंतेचा वोणवा लागला चहूंकडां । प्राण होय व्याकुळा धांव देवा । ४ ।
 धांव धांव करुणाघना तुजविण । नामा म्हणे प्राण जातो माझा । ५ ।

१७५२. भेटिलार्गी माझा फुटतसे प्राण । काया वाचा मनं जीवेंभावे । १ ।
 जया देखे तया पुसें हेंचि मात । कै मज अनंत बोलावील । २ ।
 संतसमागमें दसरा दिवाळी । ठेवूनि निढळीं बाहे सदा । ३ ।
 सखे पंढरीचे येती वारकरी । आर्त निरंतरीं त्यांचे पार्यीं । ४ ।
 नामा म्हणे ऐसें करी दंडवत । आमुतें पुनीत करी बापा । ५ ।

१७५३. भेटीची आवडी उत्कंठित चित्त । न राहे निवांत एके ठायीं । १ ।
 जया देखे तया हेचि पुसे मात । कां मज पंढरीनाथ बोलाविना । २ ।
 कृपेचा सागर विठोबा लोभापर । माझा कां विसर पडिला त्यासी । ३ ।
 माहेरीची आस दसरा दिवाळी । बाहे ठेवूनि निढळी वाट पाहे । ४ ।
 सखे वारकरी पंढरीस जाती । निरोप त्या हार्ती पाठवीन । ५ ।
 निर्बुजला नामा कंठी धरिला प्राण । करी तुझें ध्यान रात्रंदिवस । ६ ।

१७५४. भेटी लार्गी जीवा लागलीसे आस । पाहें रात्रंदिवस वाट तुझी । १ ।
 पौर्णिमेचा चंद्रमा चकोरा जीवन । तैसें माझें मन वाट पाहे । २ ।
 दिवाळीच्या मूळा मोठी आस केली । पाहतां वाटुली मायबापा । ३ ।
 नामा म्हणे आम्ही लेंकराची जाति । भेटावया खंती वाटतसे । ४ ।

१७५५. अजामेळ रत दासी जन्मात । अंतकाळीं तूतें पाचारीना । १ ।
 आपल्या पुत्रासी म्हणे नारायण । त्यासाठीं विमान पाठविलें । २ ।
 कुंटिणीनें तप काय केलें होतें । राव्या मिसें तेथें सुखी केलें । ३ ।
 गोवळियाचीं पोरें वोंगळ सेंबडीं । त्यांची तुज गोडी उच्छिष्टाची । ४ ।
 नामा म्हणे आतां किती म्यां बोलावें । मज नुपेक्षावें ब्रीदासाठीं । ५ ।

१७५६. अच्युता केशवा मुकुंदा माधवा । देवाचिया देवा कृपासिंधु । १ ।
 दाखवी पाउलें येतुली प्रार्थना । जगाच्या जीवना दीनानाथा । २ ।
 त्राहे त्राहे त्राहे पतित किंकर । न करी अव्हेर म्हणवुनि । ३ ।
 तुजविण कांहीं नेणें मी आणिक । उदास निशंक उभा द्वारीं । ४ ।
 नामा म्हणे माझी प्रार्थना केतुली । भक्तीचिया माउली म्हणवूनि । ५ ।

१७५७. आसर्नी शयर्नी चिंती ऐसें देवा । सदा संग द्यावा हरिदासाचा । १ ।
 प्रीती करुनी दुणी नाम तुझें द्यावें । सुख अनुभवावें विचारुनी । २ ।
 ऐसे मनोरथ कोण करिल पूर्ण । तुज एकाविण पंढरीराया । ३ ।
 सुखाचा सागर त्रिभुवर्नीचा राजा । मायबाप माझा पांडुरंगा । ४ ।
 सर्वज्ञ चतुर दीनाचें माहेर । घेतलासे भार अनाथाचा । ५ ।
 अनंत जन्मांचा शरणागत तुमचा । कायामनेवाचा विनटलों । ६ ।
 नामा म्हणे मज निरवी संतजना । मी तुझा पोसणा दास म्हणोनी । ७ ।

१७५८. धांव धांव आतां पडिलों संकटीं । संसाराची मोठी आढी देवा । १ ।
 पंढरीच्या राया सुखाच्या सागरा । नुपेक्षितां थारा देवापार्यीं । २ ।
 कल्पनेची वेली वाढली अतुट । प्रारब्धाचा खुंट बळावला । ३ ।
 मायामोह श्रम फैलावला आंगीं । ऐसिया आपंगीं नाहीं कोणी । ४ ।
 नामा म्हणे व्यर्थ जातो मी वाहुनी । काढी ऐसा कोणी दुजा नाहीं । ५ ।

१७५९. निंदा आणि स्तुति तुझीच करणें । आणिकांचे कां घेणें गुणदोष । १ ।
 आतां माझें चित्त असो तुझे चरणीं । अगा चक्रपाणि पांडुरंगा । २ ।

वीर अथवा सख्य करणें तुझें ठायीं । न पडो हृदयीं विसर तुझा । ३ ।
 दास्यत्व करावें गोपाळांचे परी । असो तुजवरी सर्व लोभ । ४ ।
 जिणें अथवा मरणें तुमचिचे द्वारी । उदास नरहरी करिसी झणी । ५ ।
 नामा म्हणे थोर शिणलें पंढरीनाथा । स्वामी तुझें नेणतां प्रेमसुख । ६ ।
 १७६०. नेत्र माझे रोडले आठवे माहेर । कैं भेटेन निरंतर बाईयांनो । १ ।
 चतुर्भुज विठ्ठलु कैं देखेन डोळां । भक्तांचा जिव्हाळा जीव माझा । २ ।
 येणें शोकें रे वाळलों शरीरीं । आठव तो हरी मी काय सांगूं । ३ ।
 चारी भुजा उचलोनि क्षेम देईल । कैं मज नेईल पंढरपुरा । ४ ।
 काम चितीं नलगे आतां कांहीं मज । कैं भेटेल राजा पंढरीचा । ५ ।
 त्यासि आठवितां हृदय वो फुटे । तो कैं मज भेटे बाप माझा । ६ ।
 येणें देह न पवती मग काय येउन करिती । सांगा काकुळती रखुमाईसी । ७ ।
 वामांगीं रुक्मिणी कैं देखेन दोन्ही नयनीं । फेडीन पारणीं डोळियांचीं । ८ ।
 जंव जंव आठवती तंव तंव उभड येती । कोणी न सांगती विठ्ठलासी । ९ ।
 ऐसें श्रवणीचें सुख कैंचेंन वो देखें । येथें येऊनि बहुतेकें काय करिती । १० ।
 गरुडटकें अवघे आकाशीं ओळले । येवोनि सांगितलें विष्णुलोकीं । ११ ।
 मग जावोनियां तथा टांया पाहे पंढरीराया । लागेन मी पायां तथाचिये । १२ ।
 याचि लागोनियां आलों लवडसवडी । सांडियेली थडी मग रोखिलासी । १३ ।
 गरुडावरी आरुढ बाप माझा झाला । मज न्यावया आला बाईयांनो । १४ ।
 येणें हर्षें संतोष कोठेंच न माये । भेटला विठ्ठल माय रुक्मिणीसहित । १५ ।
 नामा जातसे माहेरा एकला पंढरपुरा । हरी दातारा संसारा वेगळें करी । १६ ।
 १७६१. माझिया मनाचें बैसणें जे जे ठायीं । तेथें तेथें राहीं पांडुरंगा । १ ।
 भीमा चंद्रभागा वैकुंठ पंढरीं । दावीं दृष्टीभरी निरंतर । २ ।
 पुंडलिका समोर लक्ष निरंतरीं । तैसाची अंतरीं येऊनि राहें । ३ ।
 कटीं कर विटे समचरण गोमटें । पाहातां अति नेटकें हेंचि ध्यान । ४ ।

पुरवीं माझी आस तूं बाप माउली । करीं मज साउली पद्मकरें । ५ ।
 नामा म्हणे झण्णीं करिसी उदास । होती कासावीस प्राण माझे । ६ ।
 १७६२. राहोनि भोंवती नामा वाट पाहे । श्वास न समाये दुःखें पोटीं । १ ।
 म्हणती मायेनें वैर साधियलें । विषयीं बुडालों सांगों कोणा । २ ।
 भक्तां अंतरंग देतोसी तूं देवा । भेटसि केशवा पूर्ण स्थिती । ३ ।
 पूर्ण पान्हा धेनु घालीत वोरसें । वत्स थोर हर्षें पान करी । ४ ।
 देखोनि पै स्वामी बळेंचि वोढिलें । तळमळीत ठेलें थोर आशा । ५ ।
 कृपणें संपत्ति जोडिलिया राशी । हिरोनियां घेती बळियानें । ६ ।
 आळवी करूणा धांवे दाहिदिशा । तैसें हृषीकेशा झालें मज । ७ ।
 क्षुधाक्रांत जेविं भोजनीं बैसले । कोणासीं न बोले मातु कांहीं । ८ ।
 उठविते वेळीं नव्हतांचि तृप्ति । तैसी दुःख प्राप्ति झाली मज । ९ ।
 अघोर संसार मोहोमहापुरीं । अखंड मुरारी सुखरूप । १० ।
 नामा म्हणे विठो अनाथाच्या बंधु । देई सुखसिंधु मज आतां । ११ ।
 १७६३. पंढरी माहेर विट्टल माउली । धांवोनि हे बोली सांगावी । १ ।
 संसारगांवीं लेकी असे तुमची । चिंता कां तियेची सांडियेली । २ ।
 सासुरवासिणी पाहातसे वाट । सांगावे कष्ट विठो माउलीये । ३ ।
 अन्हेर माझा असे अविचारु भावा । आशा तृष्णा जावा बहिणी कां । ४ ।
 एकलिये माते खेदती बहुतें । एकांतें तुमतें आठवीन । ५ ।
 चांडाळी हे सासु तृष्णा पै पापिणी । कांहीं केल्या धणी पुरों नेदी । ६ ।
 रात्रंदिवस नाहीं कामाचा शेवट । जिवित्वाचा वीट येत असे । ७ ।
 सखी सांगतिणी तिसी नाहीं भेटी । अज्ञान हें पोटीं वाढतसे । ८ ।
 सुखाचे डोह दुःख कां नावडे । ऐसें केंवि घडे तुजविण । ९ ।
 रखुमाई माता पांडुरंग पिता । मी त्यांची दुहिता म्हणे नामा । १० ।

१७६४. काशिये कनोजा द्वारके गुजरु । कानडा विठ्ठल पंढरीये । १ ।
 मायबापें माझीं विठ्ठलरुक्मिणी । पंढरी पाटणीं माहियेर । २ ।
 पर्वत शिखरीं ब्रीद नारायण । सोयरा सज्जन पंढरीये । ३ ।
 बारसी भगवंत तेरसी तिखया । विठ्ठलु सोयरिया पांडुरंगा । ४ ।
 विटेवरी नीट समचरणीं उभा । पुंडलीकाचे लोभा भक्तिलार्गी । ५ ।
 विष्णुदास नामा चरणीं उतावेळु । करावा सांभाळु अपत्याचा । ६ ।

❀ प्रेमकलह ❀

१७६५. बें आम्हां कळों आलें देवपण । आतां गुज कोण राखे तुझें । १ ।
 मारिलें कां देवा मज आजिवरी । आतां बरोबरी तुज मज । २ ।
 जें आम्ही बोलतों आहे तुझे आंगीं । देईन प्रसंगीं शिव्या तुज । ३ ।
 निलाजऱ्या तुज नाहीं यातिकुळ । चोरटा शिंदळ ठावा जना । ४ ।
 नामा म्हणे मज खवळीलें भांडा । आतां धीर तोंडा न धरवे । ५ ।

१७६६. शरण आल्याचा न पाहसी अवगुण । कृपेचें लक्षण सहज आहे । १ ।
 गजेंद्र गणिकेची राखिली त्वां लाज । सोडविला द्विज अजामिळ । २ ।
 सांगणें हें काय तुम्हीं दिलें देवा । उदारा केशवा मायबापा । ३ ।
 नामा म्हणे झर्णीं अव्हेरिसी मज । जर्गीं होईल लाज थोर तुज । ४ ।

१७६७. निर्गुण निराकार होतें शुन्यपणें । आम्हासी असणें तेचि ठायां । १ ।
 आपुली करणी तुम्ही न विचारोनी । दुसरीया झर्णीं बोल ठेवा । २ ।
 सुखें एकरूप होतों तुझे पोटीं । कासया हे सृष्टी वाढविली । ३ ।
 विकाराचें मूळ दिधलें हें शरीर । तेणें कष्टी थोर झालों आम्ही । ४ ।
 पाप पुण्य दोन्हीं लाविलीं सांगातें । म्हणऊनि सुखातें अंतरलों । ५ ।
 यमलोकीं वास रौरव यातना । तेणें नारायणा धाक थोर । ६ ।
 खातों जेवितों तें न लागेच अंगीं । झालों तों उद्वेगी रात्रंदिवस । ७ ।
 ऐसे देह आम्हां कासया दिधले । काय मागितले आम्हीं तुम्हां । ८ ।

सृष्टि पूर्वी पाप नव्हतें ते गा हरि । कासया श्रीहरी कष्टी केलें । ९ ।
 वेदशास्त्रभय आम्हांसी लाविलें । तें तुम्हीं टाकिलें एकीकडे । १० ।
 वेदशास्त्रवचन चुकल्या अवचिता । गोसावीजी होतां दंडावया । ११ ।
 मागां चुकलेती तें ठेवी एकीकडे । आतां तरी पुढें सांभाळावें । १२ ।
 एकरूप तुम्ही होतेती निर्गुणीं । तेथें आमचें कोणही बोलों आलें । १३ ।
 निर्गुण सांडूनि तुम्ही व्हावें जी सगुण । ऐसें तुम्हां कोणें बोलाविलें । १४ ।
 आपुलिये इच्छे ब्रह्मांडें रचिलीं । काय सांगितलीं जी आम्हीं तुम्हां । १५ ।
 लक्ष्मीचे विलास भरिले नाना वेश । हा काय उपदेश आम्हीं केला । १६ ।
 विश्व हें निर्मुनी झालेती गोसावी । हे काय सांगावी आम्ही केली । १७ ।
 जें तुम्हां पाहिजे तें तुम्हीं निर्मिलें । आपणासवें केलें कष्टी आम्हां । १८ ।
 कल्प जन्मांतरीं योग यागांतरीं । जवळी श्रीहरी होतो आम्ही । १९ ।
 तुम्ही तेथें आम्ही आम्ही तेथें तुम्ही । विचारावें स्वामी पांडुरंगा । २० ।
 तुम्हां आम्हां कांहीं वेगळीक नाहीं । बोलोनियां काई दावूं आतां । २१ ।
 आम्हांसि तुम्ही काय सोसिलें अधिक । ठकितसा लोक कैसें नव्हे । २२ ।
 तुम्हांसी अवतार कोरडें काष्टीं । तुमच्या नामें कष्टी दैत्यें केलें । २३ ।
 तुम्हासी मातेनें धाडियेलें वना । आमुची विटंबना बहुत जाहली । २४ ।
 वल्कलें वेष्टोनी जालेती तापसी । वेष आम्हां देसी मर्कटाचे । २५ ।
 जवळीच असुनि हरविली कांता । आम्ही शुद्धि करतां कष्टी जालों । २६ ।
 तियेचे वियोगें शोक करा वनीं । वानरें होऊनि आम्हां मरण घडे । २७ ।
 तुम्ही स्वामीपणें बैसलिये ठार्यां । आम्ही शिळा डोई वाहियेल्या । २८ ।
 लंकेपुढें आम्हीं वेचियेले प्राण । तुम्ही ते दुरून बाण टाका । २९ ।
 अयोध्येचे राज्यां तुम्हां सिंहासन । आमचे कपाळीं हीन चुकेचिना । ३० ।
 वस्त्रें अलंकार तुम्हांसी ते घोडे । आम्ही ते उघडे पार्यां चालों । ३१ ।
 चाड सरलिया नाहीं आठवण । कांहो लक्ष्मण दवडिला । ३२ ।
 लोक म्हणो तरी पाठीं सहोदर । जालेति निष्ठुर देवराया । ३३ ।

तुम्हां एकलेनि न करवे गमन । सर्व अवघेजण आलों आम्ही । ३४ ।
 कंसाभेणें तुम्हीं राखियेल्या गाई । तेथें आम्ही काई नव्हतों देवा । ३५ ।
 भोगा स्वामीपण राखितां गोधनें । ठकोनियां खाणें आमच्या रोट्या । ३६ ।
 सर्पापोटीं आम्ही घाबरलोंसे विखें । तुम्ही आपुले सुखें वेगळेची । ३७ ।
 खेळतां यमुनेडोहीं टाकियेली उडी । आम्ही थडी थडी रुदन करूं । ३८ ।
 गोवर्धन गिरी आमुचिये शिरीं । तुम्ही नानापरि वेणू वाहां । ३९ ।
 आम्हां चोरून नेलें वर्षभरी । तुम्ही आपुले घरीं सुखी असा । ४० ।
 असो आतां चाड नाहीं येणेंवीण । आमुचें निर्वाण पाहूं नका । ४१ ।
 आमुचे दिवस काय वांयां गेले । स्वामीया उगले राहा तुम्ही । ४२ ।
 कल्पाचे शेवटीं तुम्हां आम्हां भेटी । तेथें पै ह्या गोष्टी कळों येती । ४३ ।
 नामा म्हणे आम्ही पाईक फुकाचे । धारक नामाचे दास तुझे । ४४ ।
 १७६८. नाहीं भीड चाड बोलसी आगळें । तोंडाचेनि बळें अरे नामया । १ ।
 आपुलिया चाडें करीतसा सेवा । उभारू कां लावा आम्हांलागीं । २ ।
 माझ्या ठायीं काय उणें मज होतें । मज देउनी सरतें केलें तुम्हीं । ३ ।
 निर्गुण निराकारीं होतों निजानंदें । त्यासि तुम्हीं भेद केला देखा । ४ ।
 संकल्प वासना नाना भजन मतें । शुद्ध स्वरूपातें भेद झाला । ५ ।
 वैकुंठ निजधाम सर्व सुखरासी । तें सांडोनि तुम्हांपासीं येणें झालें । ६ ।
 शेषाच्या आरूवरीं निद्रा क्षीरसागरीं । सांडोनि वेषधारी झालों आम्ही । ७ ।
 दाहीं अवतारीं युगयुगांतरीं । अनुष्ठान थोरी केलें नामया । ८ ।
 अवतारीं कष्ट झाले थोर थोर । मारिले असुर तुम्हांलागीं । ९ ।
 नाना योनी दुःखें भोगा अनंत जन्में । निरसलीं नामें माझ्या एका । १० ।
 विषय भोगितां रवरव वास । मन केलें उदास वैराग्येंसी । ११ ।
 प्रपंच प्रज्वाळ अग्नीचें कल्लोळ । सुखरूप सीतळ आत्मज्ञानें । १२ ।
 माया हे दुस्तर नकळे इचा पार । ते नदी उतार केली तुम्हां । १३ ।

कामक्रोधादिक षड्वैरी विकार । महा थोर थोर वश्य केले । १४ ।
 परदारा परधन परनिंदा परपीडा । दिधलिया झाडा दया धर्मा । १५ ।
 अहंकार अविवेक निरसली भ्रांती । सुखरूप शांती दिधली तुम्हा । १६ ।
 अविश्वास अलोट मेरुहुनी घनवट । देउनी भावार्थ पीठ केलें । १७ ।
 देऊनियां ज्ञान निरसिलें अज्ञान । येणें समाधान झालें तुम्हां । १८ ।
 अधर्म अन्याय अनाचारा मूळ । देउनी स्वधर्म तारीयेले । १९ ।
 ऐसें सर्वापरी म्यां केलें गोमटें । परी शब्द उफराटे न संडीसी । २० ।
 रात्रंदिवस तुज लागला छंद । आम्हांसी विनोद करों पाहसी । २१ ।
 अवघिया परीस तूं झालासी धीट । बोलसी वोखट अमर्याद । २२ ।
 भक्तीचिया भीडा म्यां बहु साहिलें । त्वां नाहीं पाहिलें मार्गेंपुढें । २३ ।
 जें आम्हीं पेरिलें तेंचि फळ आलें । उफराटें झालें तुझिया कृपें । २४ ।
 पहिलीच चुकी पडियेली थोरी । तुझे अधिकारी झालों आम्ही । २५ ।
 खांदीं बैसलें तें नुतरे खालतें । तैसें हें आमुतें वोढवलें । २६ ।
 सलगी खेळवितां चुंबितां वदन । तें देतां टाकुनि मिठी घाली । २७ ।
 तुझा त्याग करतां कोपतील संत । हांसती समर्थ पिसून लोक । २८ ।
 सृष्ट्यादिक व्यापार राहिला परता । तुजसी बोलतां न पुरे वेळ । २९ ।
 कांहीं न मागसी देतांही न घेसी । अखंड जीवेंसी जडोनि ठेलासी । ३० ।
 वाढवितां भक्ति तुज नाहीं तृप्ती । काय करिसी अंतीं न कळे मज । ३१ ।
 मार्गें भक्त आम्हीं बहुत देखिले । उठोनियां गेले क्षणामाजी । ३२ ।
 अवतार अवतारीं नव्हेसी परता । संबंध तुटतां न दिसे तुझा । ३३ ।
 नामा म्हणे देवा होई सावधान । परीयेसी वचन एक माझें । ३४ ।
 १७६९. अपराधाविण बळी । घातला पाताळीं ।
 सर्वे कणव उपजली । द्वार राखिसी तयाचें । १ ।
 गाऱ्हाणें सांगावें कवणा । अगा केशवा सुजाणा ।
 कोणी आणिक तुजविणा । नाहीं दुसरा आम्हातें । २ ।

बाळमित्र सुदामा सर्वे जेवी । धान्य जो मागे गांवोगांवीं ।
 विपत्ति त्याची दूर व्हावी । म्हणून दिधली राणीव । ३ ।
 तुझे नाम न तोंडीं । वसुदेव देवकी बांधोडी ।
 कंसा केली धाडी । ऐसी विपत्ति दाखवुनी । ४ ।
 इंद्र वर्षे शिळा धारा । पर्वत केला सामोरा ।
 इंद्रा लाविला दरारा । एवढी विपत्ति दाखवुनी । ५ ।
 जोहरीं सूदलें पांडवां । सर्वेचि उपजली कणवा ।
 त्यासी केला त्वां रिघावा । आंगीं पाहण्या धांवसी । ६ ।
 सभा पिशुनाची दाटली । द्रौपदिकाया आंसुडली ।
 तिये वस्त्रें पुरविलीं । येवढी आपदा दाखवुनी । ७ ।
 दैत्यें गांजिला प्रल्हादु । तुझ्या नामाचा प्रसादु ।
 ऐसा करूनि विनोदु । तथा दैत्या वधियेला । ८ ।
 विभीषण हाणितला लाथां । लंका दिधली त्या उचिता ।
 कृपा करे रघुनाथा । समर्थ केला तये वेळीं । ९ ।
 गजेंद्र पानेडी । धरिला यमदूत सुसरीं ।
 वैकुंठीहूनि घालिसी उडी । येवढी आपदा दाखवुनी । १० ।
 आम्हां डिंगराचें बोलणें । अनाथनाथा परीसणें ।
 विष्णुदास नामा म्हणे । शाहणें व्हावें यापरतें । ११ ।
 १७७०. पतितपावन नाम ऐकुनी आलों मी द्वारा ।
 पतितपावन नव्हेसी म्हणुनी जातों माघारा । १ ।
 घ्यावें तेव्हां द्यावें ऐसा अससी उदार । काय धरूनि देवा तुझे कृपणाचें द्वार । २ ।
 सोडीं ब्रीद देवा आतां नव्हेसि अभिमानी । पतितपावन नाम तुझे ठेवियलें कोणीं । ३ ।
 झोंगट घेउनी हार्ती दंबडी पिटीन तिहीं लोकीं । पतितपावन देवा परी तूं मोठा घातकी । ४ ।
 नामा म्हणे देवा तुझे न लगे मज कांहीं । प्रेम असोंदे चित्तीं म्हणूनि लागतसें पायीं । ५ ।

१७७१. जाणसीं तें करीं कृपाळुवा ही । लाज सर्वापरी आहे तुज । १ ।
 अरुष साबडें मी कांहीं नेणें वेडें । जन्मोनि सांकडें केलें तुज । २ ।
 बहुकीर्ति ऐकिली बहुतांचे मुखीं । बहुत केले सुखी शरणागत । ३ ।
 नाहीं तुझी सेवा केली मनोभावे । लोभ दंभ गर्व भ्रांति सदा । ४ ।
 नामा म्हणे मज होताती विपत्ति । सोडवीं श्रीपति येथोनियां । ५ ।

१७७२. कामादिक वारी लविले पाठिसी । निश्चिंत हृषिकेशी बैसावया । १ ।
 तुज आम्ही कष्टी करितसों फार । म्हणोनि करकर टाळूं पहासी । २ ।
 परि देवा आम्ही न सोडूं तुम्हांसी । आपुले मनासीं विचारारवें । ३ ।
 नामयासी सलगी आर्थिच कां द्यावी । मग कां करावें उपेक्षित । ४ ।

१७७३. मागे तुझी कांस धरियेली ज्यांनीं । वायां नाहीं कोणी गेलीं देवा । १ ।
 मजवरी ऐसी निर्दया कासया । दर्शन द्यावया उशीर कां । २ ।
 जीव पायावरी दिधला रे बळी । रूपेंचि न्याहाळी बांधुनियां । ३ ।
 नामा म्हणे अंत पाहासी कासया । सर्व जाणतिया केशिराजा । ४ ।

१७७४. साचपणें ब्रीदा सांडवीन तुझ्या । आतां केशिराजा पण हाचि । १ ।
 लबाड तूं देवा लबाड तूं देवा । लबाड तूं देवा ठावा आम्हा । २ ।
 काय मूर्खपणें सांगसील गोष्टी । थोरपणें मोठा पुरे आतां । ३ ।
 नामा म्हणे काय खवळिसी आम्हा । लाज नाहीं तुम्हा कोणेविशीं । ४ ।

१७७५. काय केलें मागें कोणाचें तूं बरें । शेवटीं वात्ररें संग करी तें । १ ।
 संगें करूनियां हिंडे रानोरान । दशरथा खूण चुकविसी । २ ।
 काय काय तरी सांगों तुज गुण । भिल्लिणीची आण सत्य मानी । ३ ।
 सत्य मानी वाळी वशिष्टासहीत । नामा म्हणे मात ही पुरातन । ४ ।

१७७६. पंढरीनिवासा सख्या पांडुंगा । करी अंगसंगा भक्ताचिया । १ ।
 भक्त कैवारिया होसी नारायणा । बोलतां वचन काय लाज । २ ।

- मार्गे बहुतांचें फेडियलें ऋण । आम्हांसाठीं कोण आली धाड । ३ ।
 वारंवार तुज लाज नाहीं देवा । बोल रे केशवा म्हणे नामा । ४ ।
 १७७७. देवाचिये चाडे भोऱ्याचे आर्जव । येरवीं त्याचें नांव कोण घेतें । १ ।
 सीतज्वरामुळें खावी नंद पुडी । येर कडु कुडी कोण सेवी । २ ।
 सदबुद्धिकारणें संतांचे गौरव । येरवीं त्यांचें नांव कोण पुसे । ३ ।
 रोगामुळें पाहे वैद्याचें कारण । येरवीं कधीं कोण पुसे तया । ४ ।
 तैसा नामा जर्गी अगत्या अगत्य । असत्यासी सत्य न म्हणे कधीं । ५ ।
 १७७८. उलिसा प्रपंच परि हा लटिका । तेणें तुज व्यापका झांकियेलें । १ ।
 तैसियाच्या मज घालोनियां खेवा । स्वामिद्रोहि देवा करिसी कैसा । २ ।
 मेरूचिया गळां बांधोनि मशक । पाहसी कवतुक अनाथनाथा । ३ ।
 नामा म्हणे देवा कळली तुझी माव । माझा मी उपाव करीन आतां । ४ ।
 १७७९. कोठें मी रे तुझा धरूं गेलों संग । लावियलें जग माझे पाठीं । १ ।
 सर सर परता अगुणा गोपाळा । नको लावूं चाळा खोटा यर्थे । २ ।
 रूपाच्या लावण्यें नेली चित्तवृत्ति । न देखें भोंवतीं मी हीं माझीं । ३ ।
 नामा म्हणे तुम्ही जीवींच बैसलां । बोलाचिया बोला दावोनियां । ४ ।
 १७८०. करुणा कंठस्वीरिं आलड नारायणा । रुक्मिणीरमणा भावें तुज । १ ।
 लक्ष्मीचे प्रीती वेधलेसे मन । दीनांचें वचन नायकसी । २ ।
 दीनांचा दयाळ मागील बोभाट । म्हणोनि हृदयस्फोट केला देवा । ३ ।
 आपलें म्हणोनि मज उपेक्षावें । ऐसें न करावें नामयासी । ४ ।
 १७८१. कांहींच मी नव्हे ऐसें जरी केलें । तरि कां जन्मविलें पांडुरंगा । १ ।
 काय ब्रह्मज्ञान सांगशील मातें । खातया न खाते न देखेचि । २ ।
 यातिहीन शिंपी अधिकारी कैंचा । हा धर्म तयाचा सांग त्यासी । ३ ।
 चतुर्थ आश्रमी यति दिगंबर । अशक्त संसार सोसवेना । ४ ।

तुझी सेवा सुरवर नेणता प्रेमगोडी । झाली देशधडी वांयांवीण । ५ ।
नामा म्हणे हरि सखा चिंतामणि । मूर्ख समजावणी न करावी । ६ ।

१७८२. आम्हांपासीं काय मागसी तूं देवा । नाहीं भक्तिभाव भांडवल । १ ।
भांडवल गांठीं देखोनि साचार । सुदाम्याची फार पाठ घेसी । २ ।
घेसी सोडुनियां पोहे मुठीभर । हिडसावल्या कर नामा म्हणे । ३ ।

१७८३. साधुनी समाधि तुज म्यां चिंतावें । मग माझ्या यावें हृदयांत । १ ।
तंव पांडुरंगा संतामाजी उणें । तुजलागीं निर्वाणे करीं देवा । २ ।
तुजसी संबंध लौकिका वेगळा । पाळसी गोपाळा लळे माझे । ३ ।
उपजतां बाळ हितार्था लागोनी । प्रसन्न जननी होई आधीं । ४ ।
भिडेस्तव पान्हा फुटोनियां थानीं । पेहे त्या पाहुनी दिले काय । ५ ।
उदित सूर्यास लागे विनवावा । यावें तुवां गांवा प्रकाशित । ६ ।
मग ते तयानें निवारारवें तमा । हें तो मेघश्यामा नाहीं श्रुत । ७ ।
पृथ्वी भूर्ती काय करावा आदरु । मग त्याचा भारू चालवावा । ८ ।
जीवना जीवन प्रार्थुनी आणावें । तेणें काय निववावें संतत्वासीं । ९ ।
सर्वज्ञ उदार होसी चक्रवर्ती । कार्याकारणांतीं नांद तुझी । १० ।
नामा म्हणे माझे चित्त कृष्णाकार । करूनि निर्धार प्रेम देई । ११ ।

१७८४. उदाराचा राणा म्हणविसी आपणा । सांग त्वां कवणा काय दिले । १ ।
उचिता उचित देसी पंढरीनाथा । न बोलों सर्वथा वर्में तुझीं । २ ।
वर्में तुझी कांहीं बोलेन मी आतां । क्षमा पंढरीनाथा करी बापा । ३ ।
न घेतां न देसी आपुलेंही कोणा । प्रौढी नारायणा न बोलावी । ४ ।
बाळमित्र सुदामा विपत्तीं पिडला । भेटावया आला तुजलागीं । ५ ।
तीन मुष्टि पोह्यासाठीं मन केलें हळुवट । मग तया उत्कृष्ट राज्य दिलें । ६ ।
छळावया पांडव दुर्वास पातला । द्रौपदीनें केला धांवा तुझा । ७ ।
येवढिया आकांतीं घेऊनि भाजीपान । मग दिलें अन्न ऋषिलागीं । ८ ।

बिभीषणा दिधली सुवर्णाची नगरी । हे कीर्ति तुझी हरी वाखाणिती । ९ ।
 वैरियाचें घर भेदें त्वां घेतलें । त्याचें त्यासी दिधलें नवल काय । १० ।
 ध्रुव आणि प्रल्हाद अंबक्रषि नारद । हरिश्चंद्र रुक्मांगद आदि करूनी । ११ ।
 त्याचें सेवाऋण घेऊनि अपार । मग त्या देशी वर अनिर्वाच्य । १२ ।
 एकाचि शरीरसंपत्ति आणि वित्त । एकाचें तें चित्त हिरोनि घेसी । १३ ।
 मग तया देशी आपुलें तूं पद । जगदानी हें ब्रीद मिरविसी । १४ ।
 माझें सर्वस्व तूं घेई तुझें नको कांहीं । मनोरथाची नाहीं चाड मज । १५ ।
 नामा म्हणे केशवा जन्मजन्मांतरीं । करीन मी हरी सेवा ऋण । १६ ।
 १७८५. उदार कृपाळ सांगशील जना । तरी कां रावणा मारियेलें । १ ।
 नित्यानित्य पूजा शिरकमळी करी । तेणें तुझे हरी काय केलें । २ ।
 किती बडिवार सांगशील वायां । ठावा पंढरीराया आहेसी आम्हां । ३ ।
 कर्णा ऐसा वीर झुंजार उदार । त्यासी त्वां जर्जर केलें बाणीं । ४ ।
 पाडिले भूमीसी नयेचि करुणा । त्याचे नारायणा पाडिले दांत । ५ ।
 श्रीयाळ बापुडें सात्विक निर्वाणी । खादलें कापोनी त्याचें पोर । ६ ।
 ऐसा कठिण कोण होईल दुसरा । कांडियेलें शिरा उखळामार्जीं । ७ ।
 शिबी चक्रवर्ती करितां यज्ञयाग । कापिलें त्याचें अंग ठायीं ठायीं । ८ ।
 जाचोनियां प्राण घेतला तयाचा । काय सांगशी वाचा बडिवार । ९ ।
 हरिश्चंद्राचें राज्य घेउनिया सर्व । विकिला त्याचा जीव डोंबा घरीं । १० ।
 बहुतचि श्रम दिधले तयासि । परी तो सत्वासी ढळेचिना । ११ ।
 पाडिला विघड नळा दमयंती । ऐसी कृपामूर्ती बुद्धि तुझी । १२ ।
 आणिक तुझी कीर्ति सांगावी ती किती । केली ते फजिती माउशीची । १३ ।
 मारियेला मामा सखा पुरुषोत्तमा । नामा म्हणे सीमा फार केली । १४ ।
 १७८६. पतित अनेक पावन तूं एक । झालासी सुश्लोक कवणाचेनी । १ ।
 पतित मी भला कीं पावन तूं भला । सांग बा विठ्ठला मायबापा । २ ।

परिसाचें महिमान कैसेनी वाढतें । निर्माण नसतें लोह जरी । ३ ।
 कल्पतरूची कीर्ति कैसेनी वाढते । जरी कल्पना नसती याचकाची । ४ ।
 प्रजेसी पोशिले शोभती राजेश्वर । तैसा हा विचार तुम्हां आम्हां । ५ ।
 नामा म्हणे स्वामी आहे ते आमुचे । तुज देवा कैचें क्रियाकर्म । ६ ।

१७८७. सर्व जीव तूं झालासी आपण । आम्हीं कां पतित तूं कैसा पावन । १ ।
 मन इंद्रियें तूंचि झालासी चाळिता । आमुच्या ठायीं कोणें ठेविली सत्ता । २ ।
 सुवर्णाच्या पोटीं झाला अलंकार । एकी भला वाणिती साचार । ३ ।
 गंगासिंधु मिळणी झाली सहस्रमुख । ओघ तो उदक अन्य नाही । ४ ।
 बीजाचिया पोटीं वटाचा विस्तार । सर्व तो आकार तुझाची असे । ५ ।
 नामा म्हणे सर्व तुझेंचि करणें । उणें खवळून घेऊं नको देणें । ६ ।

१७८८. विषयाचे आळुके जरी नव्हतों दीन । दीनानाथ कोण म्हणतें तुज । १ ।
 सुष्ट दुष्ट तरी आमुचें आचरण । तें तुज भूषण झालें देवा । २ ।
 पतितपावन ब्रीद कैसेनी जोडते । जरी आम्ही नव्हतों कर्मजड । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें आहे गा हें देवा । विचारीं केशवा मायबापा । ४ ।

१७८९. निर्विकल्प नाम अनंत कल्पना । होसि नारायणा अव्यक्तेसी । १ ।
 लाज ते लाविली निर्गुणपणासी । श्रुति पुराणासी साम्य दावी । २ ।
 चातुर्यसागरा नंदाचा खिल्लारी । गायी निरंतरी चारविसी । ३ ।
 सगुण संबंध पडिलासे गाठीं । कोण्या भक्तासाठीं काय धंदा । ४ ।
 तुझें देवपण मिरविसी निकें । नामा म्हणे सुख तुझें पार्यीं । ५ ।

१७९०. जन्ममरणाच्या खुंटती लहरी । वांयां कां येरझारी सीणतोसी । १ ।
 सांगेन तें करीं मन मुळीं आंवरीं । एकांतीं क्षणभरी चल जाऊं । २ ।
 आकारलें तितुकें आहे नाशिवंत । देव आणि भक्त कैचे तेथें । ३ ।
 नामा म्हणे केशवा असो तुझें गुज । तुजवांचोनि मज नकळे कांहीं । ४ ।

१७९१. निर्गुण नामाची अनंत कल्पना । धरुनि नारायणा व्यक्ति येसी । १ ।
 लाज लावियेली त्या निर्गुणपणा । श्रुतीच्या वचना वाखाणीता । २ ।
 तैसे न हो आम्ही करणीचे विलगट । नामाचे निकट दास तुझे । ३ ।
 चतुरा शिरोमणी नंदाचा खिल्लारी । हें अघटीत मुरारी नाम जरी । ४ ।
 तुमचे तुम्हा देवा सांगतां तें निकें । समर्थासी रकें बोलिजे केवीं । ५ ।
 देवा मुकुटमणी हे बोलती पुराणें । आणि बळीचे राखणें द्वार काय । ६ ।
 अर्जुना सारथी रथ वागविसी । उच्छिष्ट काढिसी धर्मा घरीं । ७ ।
 विश्वंभर नाम तुझें कमळापति । जर्गी श्रुति स्मृति वाखाणिती । ८ ।
 गौळियांचे घरीं दहीं लोणी चोरुनि । खातां चक्रपाणि लाजसी ना । ९ ।
 आतां दीनानाथा ब्रिद तुझें साचें । तरी भूषण आमुचें जतन करीं । १० ।
 येर ठेवा ठेवी कायसी आम्हा आतां । नामा विनविता केशिराजा । ११ ।
 १७९२. काय तुज देवा आलें थोरपण । दाविसी कृपण उणें पुरे । १ ।
 पुरे आतां सांगों नको बा श्रीहरी । गोकुळाभीतरीं खेळ मांडी । २ ।
 हलाहल शांत करी तत्क्षण । अमृत जीवन नाम तुझें । ३ ।
 तुझें नाम सर्व सदां गोपाळासी । नामा म्हणे यासी काय झालें । ४ ।
 १७९३. निर्गुणपणाच्या घेसी अभिमाना । तुज नारायणा शोध्दीं नामीं । १ ।
 काय तुझी भीड धरावी म्यां आतां । कृपाळु अनंता म्हणे ना मी । २ ।
 पुंडलीकासाठीं उभा राहिलासी । ठकडा तूं होसी मजलार्गीं । ३ ।
 नामा म्हणे नको मज चाळवण । लवकरी चरण कां न दावा । ४ ।
 १७९४. कल्पतरुतळीं बैसलिया । कल्पिलें फळ न पविजे । १ ।
 कामधेनु जरी दुभती । तरी उपवासी कां मरावे । २ ।
 उगे असा उगे असा । होणार तें होय जाणार तें जाय । ३ ।
 नामा म्हणे केशवा काय तुझी भीड । संतां महंतादेखतां सांगेन तुझी खोड । ४ ।

१७९५. मुर्ळीच मी जाणें तुझा ठेंगेपणा । काय नारायणा बोलसील । १ ।
पुरे पुरे आतां तुमचे आचार । मजशीं वेव्हार घालूं नको । २ ।
लालुचाईसार्ठीं मागे भाजी पाना । लाज नारायणा तुज नाहीं । ३ ।
नामा म्हणे काय सांगों तुझी कीर्ति । वाउगी फजिती करूं तुज । ४ ।

१७९६. तुझा दास मी तों राहिलों होवोनी । बोल चक्रपाणि पुरे आतां । १ ।
जावो प्राण आतां न सोडीं मी संग । नव्हती वाउगे बोल माझे । २ ।
श्रुति स्मृति वेद काव्यें हीं पुराणें । ती तुज भूषणें सुखें मानूं । ३ ।
काय हानि झाली सांगा मजपाशीं । उद्धारा जगासी नामा म्हणे । ४ ।

१७९७. आठवितां मनीं तुझी ब्रीदावळी । येऊनि जवळी उभा ठाके । १ ।
लाज धरोनियां होतोसि माघारा । तुजची दातारा दिसे शोभा । २ ।
नामरूपासार्ठीं घेसी नाना सोंगें । भक्त जीवलगे अंतकाळीं । ३ ।
नामा म्हणे मज नको हा संसार । देई निरंतर संग मज । ४ ।

१७९८. पतितपावन ब्रीद सोडवीन आतां । तरीच पंढरीनाथा दास तुझा । १ ।
माझे गुण दोष न धरावे मनीं । तारिले मजहुनि वंद्य कोण । २ ।
पितीया पतन स्वामीची करणी । गणिका विमानीं कीर्ति कोण । ३ ।
अजामेळा अधिकार जावया वैकुंठा । माझिया अदृष्टा काय झालें । ४ ।
शिशुपालें शिव्या दिधल्या सभेआंत । त्याहुनि पतित थोर झालों । ५ ।
नामा म्हणे पुढती न बोलें मी वर्म । अंगिकारोनि प्रेम देई मज । ६ ।

१७९९. कटीं कर उभा ऐसा । पहा कैसा घरघेण्या । १ ।
माझा हिशेब करीं रे केशवा । चौऱ्यांशीं लक्ष जन्म केली तुझी सेवा । २ ।
माझें ठेवणें देई गा देवा । नाहीं तर धरीन मी तुझ्या सेवा । ३ ।
नामा म्हणे मज खवळिसी वांयां । पिसाळलों तरी झोंबेन तुझ्या पायां । ४ ।

१८००. तुज विकोनी घातली वारे । मज समोर बोलतोसी । १ ।
उच्चिष्ट शिदोरी घेऊनिया करीं । भक्तांचा भिकारी तूचि एक । २ ।

- चोर आणि शिंदळू चाळविले गोवळे । अनंत मर्दिले दुष्टकाळ । ३ ।
 नामा म्हणे केशवा सांगेन वर्म । ऐकतां न राहे संतांचें कर्म । ४ ।
 १८०१. नामयानें बंद घेतलें । विठ्ठलासी जीत धरिलें । १ ।
 नामा आला रे म्हणती । भेणें कळिकाळ कांपती । २ ।
 भाव भक्ति करोनी कडी । विठ्ठल पायीं जडली बेडी । ३ ।
 देह करोनी बंदिखाना । विठ्ठल सांठविलें निधाना । ४ ।
 सोहं शब्दें मार केला । विठ्ठल काकुळती आला । ५ ।
 नामा म्हणे विठ्ठलातें । जीव गेल्या न सोडीं तूतें । ६ ।
 १८०२. मायबापाची सांडूनियां आस । धरिली तुझी कास पांडुरंगा । १ ।
 झर्णीं पांडुरंगा उपेक्षिसी मातें । तरी हांसती तूं तें संतजन । २ ।
 नामा म्हणे तुझीं पाउलें समान । तेथें माझें मन स्थिरावलें । ३ ।
 १८०३. अपत्याचें हित कीजे त्या जनकें । जरी वेडें मुकें झालें देवा । १ ।
 तैसें मी पोसणें तुझें जिवलग । अंतरींचें सांग गुज कांहीं । २ ।
 राखीन मी नांव तुझें सर्वभावें । चित्त वित्त जीव देईन पायीं । ३ ।
 जरी देवा हीन म्हणसील मज । नामा म्हणे लाज येईल कोणा । ४ ।
 १८०४. अनाथ अनाथ म्हणती मातें । अनाथनाथ म्हणती तूतें । १ ।
 आपुलें ब्रीद साच करीं । भेट मज एक वेळ मुरारी । २ ।
 पतित पतित म्हणती मातें । पतितपावन म्हणती तूतें । ३ ।
 दीन दीन म्हणती मातें । दीनानाथ म्हणती तूतें । ४ ।
 आर्त आर्त म्हणती मातें । आर्तपरायण म्हणती तूतें । ५ ।
 नामा म्हणे ऐकें सुजाणा । नाइकसी तरी लाज कवणा । ६ ।
 १८०५. मयुरध्वज राजा महापापी जाण । उभा नारायण जोडी हात । १ ।
 कर्वत आणिसी सकळां देखतां । कांतिसी तत्वतां मांस त्याचें । २ ।

- कपोतणी मार्गे पारध्याचा वेष । दावी हृषिकेश रूप त्यासी । ३ ।
नामा म्हणे तुझे करणें उचित । कां मज प्रचित नये देवा । ४ ।
१८०६. मरणें पेरणें जन्म उगवणें । मायेची ते खूण सांगितली । १ ।
संग तुझा पुरे संग तुझा पुरे । संग तुझा पुरे नारायणा । २ ।
तूं तरी न मरे मी तरी न पुरे । भक्ति हे संचरे हाचि लाभु । ३ ।
नामा म्हणे माझ्या ठायींचा मी नेणें । संसार भोगणें तुझी लाज । ४ ।
१८०७. संतोषाकारणें सज्जन जीवासी । साहाकारी होसी नारायणा । १ ।
समान करिसी सर्वाभूतीं जाण । पतितपावन ब्रीद तुझे । २ ।
भक्ति भाव ज्यांचा भाग्यें आगळिया । होसी देवराया सर्वविध । ३ ।
समर्थपणासी कोणी विचारावें । नामा म्हणे भावें कारण हा । ४ ।
१८०८. माया पुरातनु तूंचि वो जनी । नाम संजीवनी विठ्ठल वो । १ ।
तेंचि हें वोळलें पूर्ण प्रेम आम्हां । लोलंगति ब्रह्मा पंढरीये । २ ।
धांव पाव वेगीं येई सांभाळीं तूं । नाम हा संकेतु पांडुरंगे । ३ ।
क्षुधा तृषा आशा तुजलागीं चिंतिती । जीवन हे मागुती नाम तुझे । ४ ।
अनंत अच्युत नाम हेंचि नित्य । तेणें कृतकृत्य प्राण माझा । ५ ।
नामा म्हणे देवा तूं जीवन आमुचें । आतां मज कैचें क्रियाकर्म । ६ ।
१८०९. मायेचा कळवळा मायाची जाणे । तैसें मी तान्हे माउलिये । १ ।
विठ्ठल श्रीरंग डोळस प्रसन्न । नित्य अमृतघन वोळला सदा । २ ।
जननी जनक तूंचि वो मुकुंद । नाम हें गोविंद शुद्धरसु । ३ ।
येई वो केशवे नित्य नामरूपें । मी तुज आलापें आळवीत । ४ ।
माधवा श्रीधरा वेगीं येई त्वरें । मज वो नावरे प्रेम वेधु । ५ ।
नामा म्हणे तूं जीवन आमुचें । नित्य केशवाचें प्रेम मज । ६ ।
१८१०. माझे मज न कळे । माझे मज न कळे प्रेमसुख । १ ।
न करीं तुझे ध्यान नलगे ब्रह्मज्ञान । माझी आहे खूण वेगळीच । २ ।

- न करीं तुझी स्तुति न वाखाणीं कीर्तिं । धरिली ते युक्ति वेगळीच । ३ ।
 न करीं काया क्लेश इंद्रियां निरोधु । मज आहे बोधु वेगळाची । ४ ।
 नामा म्हणे नाम गाईन निर्विकल्प । येसी आपेंआप गिवसीत । ५ ।
१८११. विष पाजावया पुतना तें आली । ते तुवां तारिली काय म्हणुनि । १ ।
 पुंसा म्हणोनि वेश्या बोभाइली । ती तुंवा तारिली काय म्हणुनि । २ ।
 पिंगळेची आख्या पुराणीं ऐकिली । ते तुवां तारिली काय म्हणुनि । ३ ।
 गौतमाचें शापें अहल्या शिळा झाली । ते तुवां तारिली काय म्हणुनि । ४ ।
 नामा म्हणे केशवा अकळ तुझी करणी । विसंबसी झण्णीं तूंचि मज । ५ ।
१८१२. तुवां चाळविलें अनंत सेवकां । तोचि चाळा मज दाविसी तूं निका । १ ।
 आदि अंतीं तुझ्या जाणितल्या खुणा । आतां काय करिसी पंढरीच्या राण्या । २ ।
 भला रे भला झालासि शाहणा । भेष पळविले शास्त्रपुराणां । ३ ।
 नामा म्हणे केशवा मज मारून दवडी । पुढती न धरावी सोय माझी फुडी । ४ ।
१८१३. कपटनाटका कल्लोळकरुणा । मजलागीं दीन होसी देवा । १ ।
 रात्रंदिवस मज ठेवुनि जवळ । घालसी कवळ मुखामार्जी । २ ।
 पेंद्या सुदाम्याचे करिसी कैवार । मजसी अंतर केलें आतां । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसा करितों बोभाट । देऊ नको भेट पांडुरंगा । ४ ।
१८१४. सकळ वैभव निजकर्म भोग । तो तुज उद्वेग दावी कांई । १ ।
 मीतूपण तेथें असे मग कैचें । निर्माण ठार्यींचे तोडी वेळे । २ ।
 आपुला करुनी ठेवी तुझे पार्यीं । थोरपण कांहीं नको मज । ३ ।
 नामा म्हणे तुझें सोलीन ढोंपर । कायसा विचार देखों आतां । ४ ।
१८१५. तुझा माझा देवा का रे वैराकार । दुःखाचे डोंगर दाखविसी । १ ।
 बळें बांधोनियां देसी काळा हातीं । ऐसें काय चितीं आलें तुझ्या । २ ।
 आम्हीं देवा तुझी केली होती आशा । बरवें हृषीकेशा कळों आलें । ३ ।
 नामा म्हणे देवा करा माझी कींव । नाही तरी जीव घ्यावा माझा । ४ ।

१८१६. दास झाल्यावरी करिसी उदास । मनीं ते तुम्हांस आर्णीं देवा । १ ।
सोशिले प्रवास जन्मजन्मांतर । करिसी अव्हेर आम्हांलागीं । २ ।
भार खांद्यावरी घेऊनि हिंडवी । होसी मजविशीं पाठमोरा । ३ ।
श्रुति सावकाश गाती इतिहास । काय कासाविस होय तुम्हां । ४ ।
नामा म्हणे नको वाउगे उदीम । न सोडीं मी नाम केल्या कांहीं । ५ ।
१८१७. आम्ही शरणागत परि सर्वस्वें उदार । भक्तीचे सागर सत्वशील । १ ।
काया वाचा मनें अर्थ संपत्ति धन । दिधलें तुजलागुन पांडुरंगा । २ ।
आम्हां ऐसें वित्त तुम्हां कैचें देवा । हा बडिवार केशवा न बोलावा । ३ ।
सत्वाचा सुभट्टु बळि चक्रवर्ति । पहा केवढी ख्याति केली तेणें । ४ ।
त्रिभुवनींचें वैभव जोडिलें ज्या लागुनी । तें शरीर तुझ्या चरणीं समर्पिलें । ५ ।
रावणा ऐसा बंधु सांडूनि सधर । ओळंगति परिवार ब्रह्मादिकां । ६ ।
ते सांडोनि एकसरा आलासे धांवत । झाला शरणागत बिभीषण । ७ ।
हिरण्यकश्यपें तुझा वैरसंबंध । पाहें पां प्रल्हाद गांजियला । ८ ।
अजगर कुंजर करितां विषपान । परि तुझे स्मरण न संडीच । ९ ।
पति पुत्र स्नेह सांडोनि गोपिका । रासक्रीडे देखा भुललिया । १० ।
एकीं तुझे ध्यान करितां त्याजिले प्राण । सांग ऐसें निर्वाण कवणें केलें । ११ ।
ऐसे मागा पुढां झाले असंख्यात । भक्तभागवत सखे माझे । १२ ।
त्यांचेनि सरता झालासी त्रिभुवनीं । विचारीं आपुल्या मनीं पांडुरंगा । १३ ।
केलें उच्चारण बोलतां लाजिरवाणें । हांसती पिसुनें संसारींचीं । १४ ।
नामा म्हणे केशवा अहो शिरोमणी । निकुरा जासी झणी मायबापा । १५ ।
१८१८. आम्ही शरणागतीं केलासी सरता । येन्हवीं अनंता कोण जाणे । १ ।
वेदशास्त्र पुराणीं उबगोनि सांडिलासी । तो आम्हीं धरिलासे हृदयकमळीं । २ ।
चतुरा शिरोमणी अहो केशिराजा । अंगीकार तुझा केला आम्हीं । ३ ।
सहस्र नामें झालासि संपन्न । तरी हेंही भूषण आमुचेचि । ४ ।

येन्हवीं त्या नामांची कोण जाणे सीमा । पाहें मेघःश्यामा विचारोनी । ५ ।
 होतासि क्षीरसागरीं अनाथाचे परी । लक्ष्मी तेथें करी चरणसेवा । ६ ।
 तेहि तंव जाण आमुची जननी । तूं तियेवांचोनि शोभसी कैसा । ७ ।
 तुज नाहीं नाम रूप जाति कुळ । अनादीचें मूळ म्हणती तूज । ८ ।
 आम्ही भक्त तरी तूं भक्तवत्सल । ऐसा प्रगट बोल जगामाजी । ९ ।
 ऐसी आमुचेनि भोगिसी थोरीव । आमुचा जीवभाव तुझ्या पार्यीं । १० ।
 नामा म्हणे केशवा जरी होसी जाणता । तरी या बोला उचिता प्रेम देई । ११ ।
 १८१९. जगदानिया हें ब्रीद आहे जर्गी । तें आजि मजलागीं काय झालें । १ ।
 मज पाहतां विसरू पडिला नामाचा । कीं तुज आमुचा वीट आला । २ ।
 सुजाणाच्या राया परिसें केशिराजा । भक्ताचिया काजा लाजों नको । ३ ।
 भक्तकाज कैवारी हें ब्रीद चराचरीं । तें ठेविलें क्षीरसागरीं लक्ष्मीपार्षीं । ४ ।
 मज पाहतां अभिलाष धरिला मानसीं । मग तूं हृषीकेशी विसरलासी । ५ ।
 दीनानाथ ऐसें नाम बहुतांसी वाटिलें । निर्गुण तें उरलें तुजपार्षीं । ६ ।
 म्हणोनि केशिराजा विसरलासी आम्हां । विनवितसे नामा विष्णुदास । ७ ।
 १८२०. कैसा पांडुरंगा करावा विचार । सांग बा निर्धार साक्षरूपा । १ ।
 काय आलें देवा कैचें थोरपण । आकारासि कोणीं आणियेलें । २ ।
 आणियलें आतां आपणासरिखें । गोपिकांसि रूपें दावी नाना । ३ ।
 काय जीवेंभावें सकळां संमत । सगुण अनंत म्हणे नामा । ४ ।
 १८२१. आतां तुझी भीड कोण ठेवी देवा । कलागत केशवा करुं तुझी । १ ।
 अंतरींचा खोटा बाह्य दावी साच । काये त्या प्रीतीचें सुख आसे । २ ।
 समर्थांच्या घरीं राहिलया पां जाण । न मिलेचि अत्र भले काये । ३ ।
 नामा म्हणे तुजें ठेवि शहाणपण । उठ उतरीन संतांमध्ये । ४ ।
 १८२२. भक्त पुंडलीकें अससी उभा केला । त्याचेनि रागें मजशीं धरिला अबोला । १ ।
 मी तुजें पोसणें मी तुजें पोसणें । मी तुजें पोसणें पांडुरंगा । २ ।

- तुझी कृपा नाही रे सत्य । मी प्रत्यक्ष रूप अवलोकितों । ३ ।
 नामा म्हणे केशवा तूं जाणतोसी मातें । उफराटें पाहोनी गिळतों मी तुतें । ४ ।
१८२३. दाविसी अनंता स्वरूपें अनेक । वाउगाचि शोक वाढविसी । १ ।
 आपणा मानसीं विचारुनि पाहें । सावधान होये तुझे पायीं । २ ।
 तूंचि परमार्थ भक्तां अंगसंगें । तारिं पांडुरंगे बहुतांसी । ३ ।
 नामा म्हणे नाम निर्वाणाचें बीज । मजसाठीं गुज सांगा वेगीं । ४ ।
१८२४. समर्थाचें बाळ पांघरे वाकळ । हांसती सकळ लाज कोणां । १ ।
 देव आप्त दैन्य उरे कैचें बापा । आम्हांसि तूं कैसा विसरलासी । २ ।
 ऐसा तूं अविनाश त्रिभुवनीचा राजा । नामा म्हणे माझा तूंचि स्वामी । ३ ।
१८२५. शरीराचा भाव तुज नाही देवा । तेथें मी केशवा काय बोलूं । १ ।
 अंगदाचे अंगीं बळ देसी फार । बहु उपकार कळों आले । २ ।
 तुम्हां नित्य न्याय नोव्हे साचपण । बळि तूतें दान देऊनि ठके । ३ ।
 नामा म्हणे सदा काय म्यां गाऱ्हाणें । किती नारायणे देऊं आतां । ४ ।
१८२६. वानराच्या संगें स्वयें क्षेम देसी । मज हृषीकेशी न बोलावें । १ ।
 रेसांपाशीं सदा स्वभावें तुम्ही खेळा । माझिया कपाळा नातुडसी । २ ।
 रक्षि जटायूचें लेंकरुं तूं होसी । माझ्या कां मनासि नातुडसी । ३ ।
 श्रवोनि चरण तारियली शिळा । कोळियाचा केला अंगिकार । ४ ।
 नामा म्हणे तुम्हां सांगावें म्यां किती । राग मना चिर्ती काय वाणूं । ५ ।
१८२७. देवा आम्हीं तुम्हां दिलें थोरपण । मानीं हें वचन सत्य माझें । १ ।
 तित्त अमंगळ तुम्हां झालों सहाय्य । विचारुनि पाहें खरें खोटें । २ ।
 तेग व्याधि पीडा जनासि नसतां । कोण पाचारिता वैद्यालागीं । ३ ।
 कल्पनेचें भूत झडपी या संसारीं । मानें पंचाक्षरी पाचारितां । ४ ।
 नामा म्हणे विठो दैव येतें घरा । नको लावूं दारा पांडुरंगा । ५ ।

✽ आत्मप्रचिती ✽

१८२८. चंद्रभागेतीरीं उभा राहिलासी । भक्तांचे मानसीं भाव मात्र । १ ।
 काय पुंडलिकें केल्या तपराशी । जाणोनि मानसीं भावमात्रें । २ ।
 भावेंविण देव सर्वथा नातुडे । नेणती बापुडे बद्धजन । ३ ।
 नामा म्हणे माझें माहेर पंढरी । भेटती महाद्वारीं संतजन । ४ ।

१८२९. आत्मत्वाच्यायोगें पाहूं जातां । नाहीं निरंतर भिन्न देवता । १ ।
 वर्णाश्रम याति कुळ गोत्र । भक्ति सदोदित नामापासीं । २ ।
 नामा म्हणे भय मुळीं कांहीं नाहीं । अखंडित पाहीं भक्तिसार । ३ ।

१८३०. स्वरूपाकारणें विश्वरूप घेसी । निर्गुणा दाविसी गुणरया । १ ।
 तत्त्वीं तत्त्वरवी उगवे मंडळीं । अवघें झाकोळी आपुल्यातें । २ ।
 दृश्याचिये दीप्ति दृश्यासी न दिसे । समरस असे तेज त्याचें । ३ ।
 चित्स्वरूपीं नांदे तत्स्वरूप भासे । आकारासरिसें तदाकार । ४ ।
 करुणा वोटिलें सप्रेम सुतेज । तेथें तूं विराज ज्ञानदेवा । ५ ।
 ज्ञान हेंचि तोय विज्ञान हे गंगा । प्रेमें प्रेमभागा स्नान करी । ६ ।
 एकत्व आरामें शांति पूर्ण घरीं । श्रीहरि कामारी होतो तुझा । ७ ।
 स्वस्ती श्रीनिवृत्ति गुरूत्व उचित । लक्ष्मी अवचित नामदेवा । ८ ।

१८३१. मीच माझा देव मीच माझा भक्त । मी माझा कृतार्थ सहज असें । १ ।
 बंध आणि मोक्ष मायेची कल्पना । पडली होती मना कैसी भ्रांती । २ ।
 विठ्ठलें विचारें दाखविलें सुख । होतें जें असंख्य हारपलें । ३ ।
 नामा म्हणे सोय सांपडली निकीं । झालों एकाएकीं हरीचा दास । ४ ।

१८३२. मूर्खांहार्ती दिलें रत्न पारखीसी । तयाच्या मोलासी घेऊं नका । १ ।
 आम्ही तैसें झालों आम्ही तैसें झालों । आम्ही तैसें झालों जाणतेची । २ ।
 अंगीं नाहीं बळ होड घाली राया । आम्ही गेलों वांयां तेणें न्यायें । ३ ।
 नामा म्हणे ऐसें केलें तयापरी । आम्ही निरंतर तुम्हांसर्वें । ४ ।

१८३३. आम्हांसी चिंतन अवश्य श्रीरामा । आवडी आणिक आम्हां नाहीं दुजी । १ ।
 वोळगलों हरि भूतभावा निर्धारी । दिसे चराचरीं भावरूप । २ ।
 जें जें पडे दृष्टी आणिक नाहीं सृष्टी । हरिरूपीं भेटी हेंचि दिसे । ३ ।
 नामा म्हणे विठ्ठल सर्वाभूतीं आहे । आणिक उपाय न लगती । ४ ।
१८३४. तीर्थासी जाऊनि काय म्यां करावें । वाउगें हिंडावें पंथें तेणें । १ ।
 माझें तीर्थ क्षेत्र पंढरी पै जाण । उघडें निधान दृष्टीपुढें । २ ।
 मागें थोर थोरीं हेंचि पै साधिलें । नामयासी दिधलें केशवाने । ३ ।
१८३५. असो आतां किती हेंचि ठेवाठेवी । कृपा विठ्ठल देवीं केली मज । १ ।
 अंतरींच्या सुखा नाचतसें भोजें । हेंचि निजगुज जाणवलें । २ ।
 नामा म्हणे अंतरींचें निजगुज । सांगितलें मज पांडुरंगें । ३ ।
१८३६. कांसवींचीं पिलीं पोशिलीं कृपेनें । तैसा पै आत्मज्ञानें सुखी झालों । १ ।
 स्वर्णांचे संतोषें भुके जेविं उल्हासें । कीं सुखें हांसे नेणताची । २ ।
 पक्षी फळालागीं अंतराळीं उडाला । न कळे कोठें गेला माग त्याचा । ३ ।
 नामा म्हणे खूण अनुभवीं जाणे । ब्रह्मत्वीं पाहणें केशव चरण । ४ ।
१८३७. आम्हां जतन करावया उभा विठेवी । तळुवटीं पंढरी ओढवली । १ ।
 तिहीं लोकीं पिकला असे जगजीवन । प्राप्ति पाहून दान देत असे । २ ।
 चातका चिंतनीं जलधर गगनीं । पुढार देउनी पुंडलिका । ३ ।
 विष्णुदास नामा विनवी वेळोवेळां । विठ्ठलीं जीवनकळा मुरालीसे । ४ ।
१८३८. तरावया संसार जडजीव प्राणी । नाव नवखणीं नवही मुखें । १ ।
 बैसा नावेवरी नाहीं भेदाभेद । श्रवणाचे छंदें नाव गेली । २ ।
 अठराही आवले नावेसी लागले । साही रंगें भरले मिरवताती । ३ ।
 चहूं मुखें जयाचा नकळे विचार । सेवा अगोचर सहस्रमुखा । ४ ।
 तारील तारील हाचि पै निर्धार । नामा पैलपार उतरला । ५ ।

१८३९. मन झालें उन्नन वासना तल्लीन । देखिले हरिचरण सर्वांठार्यां । १ ।
गुरुशिष्य मात हरपला दृष्टांत । प्रत्यक्ष त्वरित हरि झाला । २ ।
नामा पाहे देहीं तंव उभा चहूं बाही । दिशाद्रुम दाही हरि दिसे । ३ ।
१८४०. आतां मज भय नाही पै कोणाचें । जन्ममरणाचें दुःख गेलें । १ ।
बद्ध मोक्षाची फिटली काजळी । समाधि लागली समाधीसी । २ ।
नामा म्हणे सर्वही साधन । केशव चरण न विसंबें । ३ ।
१८४१. मी माझें उलें बाळक माय पोटी । पाहे तंव कौतुकीं तेही नाही । १ ।
तेथीचें तेथें दंपत्य लोपलें । कळिकाळें मंथिलें नामें थोर । २ ।
तेंचि घेऊनि ठेलों मी एथें लोपलों । ब्रह्मींच गुंतलों ब्रह्माळें । ३ ।
नामा म्हणे चैतन्य चैतन्या मिळालें । अरूप रूप ठेलें आपणांमाजी । ४ ।
१८४२. मज तुज निगदलें निगदलें । राहे कळिकाळा उगलें । १ ।
अरे खंडलें एके बोलें । समर्थें होतां अंगिकारिलें । २ ।
नामयानें संसारिक जिंकिलें । केशवचरणीं मन ठेविलें । ३ ।
१८४३. सहस्रनामाचे वाटगे । खांदीं घेतलें नेटगें । १ ।
देवा पाती तुझी देवा पाती तुझी । सरकत माझी भक्तिभावें । २ ।
पंढरीये गेलों हाटा । दुकान मांडिलें वाळुवंटा । ३ ।
वैष्णवांची भरली सात । गिऱ्हाईक पातले बहुत । ४ ।
विकरा होतसे नामाचा । लाभ झाला त्या विठ्ठलाचा । ५ ।
नामा देखुनि दुबळा । विठ्ठलें दिधलें भांडवला । ६ ।
१८४४. वंदावें तें काय निंदावें तें काय । सर्वांठार्यां पाहें कोंदाटलें । १ ।
आहे कवणा ठार्यां नाही कवणा ठार्यां । ठार्यांच्या पै ठार्यां कोंदाटलें । २ ।
रविरश्मीचें तेज सर्वांठार्यां असे । त्या परि अनायासें बुजतु जाय । ३ ।
भाव तेंचि ब्रह्म ब्रह्म तेंचि कर्म । जाणोनियां वर्म म्हणे नामा । ४ ।

१८४५. भक्ति आर्हीं केली सांडोनि उद्वेग । पावलों सत्संग सुख प्रेम । १ ।
 प्रेम काय करी बहु दोष वारी । वैकुंठा माझारि वस्ती देसी । २ ।
 सुख झालें आम्हां धरूं याचा संग । पळे भवभंग श्रमूनियां । ३ ।
 नामा म्हणे सुख बहु झालें जीवा । घडलिया सेवा विठोबाची । ४ ।
१८४६. अरे स्फुर्ती भुजा दंड वक्षस्थळ । हर्षे नेत्रकमळ विकासलें । १ ।
 आनंदें रोमांच उभारले अंगीं । क्षेम दे गा वेगीं भक्तराया । २ ।
 मज नानारूपें तुमचेनि संभ्रमें । केलीं जन्म कर्म असंख्यात । ३ ।
 तुमचे आवडी असे मी विकिला । नुठसी कां वहिला आलिंगना । ४ ।
 हृदयींचें गुज सांगतों सकळिक । तेणें मज सुख होईल जीवा । ५ ।
 परतोनि दिठी पाहे आळुमाळ । तेणें हरी सकळ श्रम माझा । ६ ।
 भक्तजनवत्सल भक्तांचा विसांवा । भक्ताचिया भावा भुलला कैसा । ७ ।
 कटीं कर ठेवुनि उभा पुंडलिका द्वारीं । नामया स्वामि हरि न विसंबें । ८ ।
१८४७. केशिराजा आदि सकळा अनादी । तूंचि कृपानिधि नारायणा । १ ।
 अव्यक्ता अक्षरा सर्व अविनाशा । अगा पंढरीशा पांडुरंगा । २ ।
 तूंचि ब्रह्मचारी गोपिकांचे घरीं । सर्वस्वें उद्धरी सर्व जीवां । ३ ।
 लटिकें दाविसी गोकुळाभीतरीं । नामा म्हणे शिरीं भार वाही । ४ ।
१८४८. वाळवंटी उभा कों कुवाळिल । जीवींचें पुसेल जडभारी । १ ।
 इरुषें लोळणी घालूं महाद्वारीं । येईल सामोरी केशिराज । २ ।
 गोभतसे पार्यी भक्त ब्रिदावळी । जीवासी सांभाळी दीनानाथा । ३ ।
 माझा अभिमान धरून मानसीं । नामा म्हणे होसी भक्तां साहा । ४ ।
१८४९. देव आपण नाटक । भक्तां दाखवी वैकुंठ । १ ।
 देव आपण संसारीं । होसी भक्तांचा साहकारी । २ ।
 देव आपण निराळा । भक्तां दावितो सोहळा । ३ ।
 नामा म्हणे भक्तांसाठीं । हात जोडी जगजेठी । ४ ।